

AHMET ÜMIT'İN EDITÖRLÜĞÜNDE

RAYMOND CHANDLER

BÜYÜK WYKLU

AYRILIK
SÖZ ÖZGÜTLÜ

BÜYÜK UYKU

RAYMOND CHANDLER

Türkçesi: Fatih Özgüven

Ekim ayının ortalarında bir sabah saat on bir suları, gökyüzünde güneş parlamıyor, yamaçların berraklığı biraz sonra boşanacak sıkı bir yağmurun habercisi. Havai mavi takım elbisemin içine koyu mavi gömleğimi giymiş, aynı renk kravatımla mendilimi kuşanmışım, ayaklarımda siyah ayakkabılarımla üzerleri koyu mavi çalar saat desenli kara yün çoraplarım var. Derli toplu, temiz, tıraşlı ve ayıgım, hani kimseye aldırış ettiğimden de değil. Aynen iyi giyimli bir özel dedektifin olması gerektiği gibiyim. Dört milyon dolarla randevum var.

Sternwood'ların evinin holü iki katlıydı. Bir fil sürüsü sığacak genişlikteki giriş kapısının tepesinde, ağaca bağlanmış, üzerinde giysi adına çok uzun ve kullanışlı saçlarından başka hiçbir şey bulunmayan bir hanımı kurtarmakla meşgul kara zırlı şövalyeyi gösteren, renkli camdan geniş bir pano vardı. Şövalye, ayıp olmasın diye miğferinin siperliğini kaldırmış, hanımı ağaca bağlayan ipin düğümleriyle uğraşıyor ama sonuç alamıyordu. Durdum ve eğer bu evde otursam, er geç oraya tırmanıp şövalyeye yardım ederdim diye düşündüm. Gerçekten çaba gösterdiği söylenemezdi. Holün en dibinde, bahçeye açılan kapıların gerisinde geniş, zümrüt yeşili bir çayır beyaza boyalı bir garaja doğru uzanıyor, garajın önünde ise ince uzun, koyu renk tenli genç bir şoför ayağında parlak kara genleriyle açılır kapanır, kahverengi bir Packard'ın tozunu alıyordu. Garajın ardında kaniş köpekleri gibi özene bezene tıraş edilerek budanmış birkaç süs ağacı vardı. Bunların gerisinde kubbeli büyük bir limonluk. Sonra gene ağaçlar ve hepsinin ardında da yamaçların kunt, tarazlı, göz okşayan çizgisi.

Holün doğuya bakan yanında, açıkta, bir döner merdiven karo döşeli basamaklarla, trabzanları dövme demirden bir galeriye ve renkli camdan bir diğer gönül macerasına doğru tırmanıyordu. Odayı çepeçevre saran duvarın boş kalan bölümlerine oturacak yerleri yuvarlak, sert, kırmızı pelüşten büyük koltuklar yerleştirilmişti. Üzerlerinde şimdiye kadar hiç kimse oturmamış gibi duruyorlardı. Batıya bakan duvarda, önünde birbirine raptedilmiş dört pirinç levhadan oluşan perdesiyle yanmayan bir şömine vardı, şöminenin üzerinde ise köşelerinde melekler olan mermerden bir raf. Rafın üzerine büyük bir yağlı boya portre, portrenin üzerineyse çaprazlama konulup camlanmış, ya kurşun delikli ya da güve yenikli iki süvari alayı flaması asılmıştı. Portre, Meksika Savaşlarında çarpışmış, baştan aşağı üniformalı kasıntı bir subayın resmiydi. Subayın gıcır gıcır siyah, imparator bıyığını andıran bıyıklan, kor gibi yanan kömür karası gözleri ve genel olarak iyi geçinilmesi tavsiye olunur bir hali vardı. Bu General Sternwood'un büyük babası herhalde, diye düşündüm. Gerçi, generalin yirmi yaşlarının bütün tehlikelerini arzeden iki kız babası olacak kadar yaş aldığını duymuştum, ama gene de portre generalin kendisi olamazdı.

Kor gibi yanan kara gözlere dalmış gitmişim ki merdivenin gerisinde bir yerde bir kapı açıldı. Uşak değildi gelen. Bir kızdı.

Yirmi yaşında filandı, ufak tefek ve narindi ama çıtkırıldım bir hali yoktu. Açık mavi pantolon üzerinde iyi duruyordu. Süzülür gibi yürüyordu. Saçı son zamanların modası uyarınca, aşağıda içe doğru kıvrılmış alagarson kesimi değil, çok daha kısa, saman sarısı, ipeksi bir dalgadan ibaretti. Gözleri buz grisiydi, bana bakarken tümüyle ifadesizdiler sanki. Yaklaştı, bütün ağzıyla gülümsedi; portakal çekirdekleri kadar taze, porselen kadar beyaz, küçük, sivri, yırtıcı hayvan dişleri vardı. İnce ve çok gergin dudaklarının arasından ışıldıyorlardı. Yüzünde renk yoktu, sağlıklı görünüşlüydü.

"Amma da uzun boylusun!" dedi.

"Kabahat bende değil," dedim.

Gözleri iri iri açıldı. Şaşırılmıştı. Düşünüyordu. Bunca kısa bir tanışma bile düşünmeyle pek arası olmadığını anlamama yetmişti.

"Yakışıklısın da," dedi. "Farkındasındır da yüzde yüz."

Bir şeyler homurdandım.

"Adın ne?"

"Reilly," dedim. "Doghouse Reilly."

"Garip bir ad." Dudağını ısırды, başını yana yatırıp gözleriyle okşadı beni. Derken kirpiklerini yanaklarını kucaklayasıya indirdi, tiyatro perdesi gibi yeniden kaldırdı. Bu numarayı ezberleyecektim ileride. O bunu yapınca dört ayağım havada sırt üstü yere yuvarlanmam gerekiyordu anlaşılan.

"Boksör müsün?" dedi, yere filan yuvarlanmadığımı görünce.

"Tam sayılmaz. Özel dedektifim."

"A-a!" Sinirlenmişti, başını geriye atınca saçının göz alıcı rengi büyük antrenin oldukça ölgün ışığında çaktı söndü. "Matrak geçiyorsun benimle."

"Hıh-hı."

"Ne dedin?"

"Devam, sen konuş," dedim, "dediğimi duydun."

"Bir şey demedin ki. Anlaşılan işin gücün dalga geçmek." Başparmağını kaldırıp ısırды. Garip biçimli bir başparmaktı bu, fazladan bir parmak gibi ince ve dardı, ilk eklem yeri düzdü. Parmağını ısırды, bebek emziği gibi ağzında çevirerek yavaşça emmeye başladı. "Müthiş uzun boylusun," dedi. Sonra nedenini kendi bildiği bir neşeyle kıkırdadı. Derken ayaklarını yerden kaldırmadan ağır ama kıvrak bir hareketle döndü. Elleri gevşedi, iki yanına düştü. Parmaklarının ucunda yükselerek bana doğru kaykıldı.

Birden kendini kollanma bırakıverdi. Ya tutacaktım ya da yere düşüp kafasını kırmasına göz yumacaktım. koltuk altlarından yakaladım, vücudu anında kollarımda gevşedi. Doğrulup ayağa kaldırmak için sıkıca tutmam gerekti. Başı göğsümün hizasına gelince sürtündü, bana bakıp kıkırdadı.

"Şirinsin," dedi kıkırdarak. "Ben de şirinim." . Bir şey demedim. Uşak da bahçeye açılan kapılardan içeriye girip beni kollarımda onunla görmek için tam o anı seçti. Umursamadı ama. Uzun boylu, sıska, gümüş rengi saçlı, altmışında ya da altmışını biraz geçkin bir adamdı. Görüp görebileceğiniz en uzak bakışlı mavi gözlere sahipti. Teni düzgün ve parlaktı, yürürken çelikten kaslara sahipmiş izlenimi veriyordu. Yumuşak adımlarla odayı boylu boyunca geçip yanımıza geldi, kız sıçrayıp kollarımdan kurtuldu. Şimşek hızıyla merdivenlere koştu, ceylan gibi fırladı çıktı basamaklardan. Daha aldığım derin soluğu salıvermeden gözden kaybolmuştu.

Uşak donuk bir sesle, "General sizi kabul edecek, Bay Marlowe," dedi.

Çenemi göğsümden toparlayıp anca yerine yerleştirmiştim, başımı salladım. "Kimdi bu?"

"Bayan Carmen Sternwood, beyefendi."

"Memeden kesseniz artık. Yaşı gelmişe benzer!"

Uşak bana en ciddi ve kibar suratıyla bakarak dediklerini tekrarladı.

Bahçeye açılan kapılardan çıktık ve çayırın garajın uzağına düşen taralından dolanan düz, kırmızı taş döşeli patikadan yürüdük. Çocuk görünüşlü şoför şimdi kara renkli, kromaj akşamı büyük bir arabayı çıkarmış tozunu alıyordu. Patika bizi limonluğun yanına çıkardı, uşak limonluğun kapısını açtı, kenara çekilip bekledi. Kapı, orta hararete fırın sıcaklığında bir ön odaya açıldı. Uşak arkamdan içeri girdi, bir iç kapıyı açtı, buradan da içeri girdik. Burası gerçekten sıcaktı işte. Hava ağır, nemli, buharlı ve çiçek açmış tropikal orkidelerin yapış yapış kokusuyla doluydu. Cam duvarlarla tavan iyice buğulanmıştı, bitkilerin yaprakları üzerine iri su damlaları düşüyordu. Odada akvaryum havuzundan süzölmüş gibi, gerçekdışı yeşilimsi bir renk vardı. Korkutucu görünüşlü etli yaprakları, yeni yıkanmış ölü parmaklarına benzeyen saplarıyla bitkiler, koskoca bir bitki ormanı, dört bir yanı kaplamıştı. Battaniye altında fokurdayan kaçak alkol gibi baş döndürücü bir koku yayıyorlardı.

Uşak nemden ağırlaşmış yaprakların sillesini yememem için elinden geleni yaparak beni bitkilerin arasından geçirdi, çok geçmeden cengelin ortasında, kubbeli tavanın altında bir açıklığa vardık. Burada sekizgen karolarla döşeli mekânın zeminine kırmızı renkli, eski bir Türk kilimi serilmişti, kilimin üzerinde bir tekerlekli sandalye vardı. Tekerlekli sandalyede oturan yaşlı ve ölmekte olduğu açıkça görülen adamı, ferî çoktan sönmüş ama hâlâ girişteki portredeki gözlerin kömür karası ateşinden bir şeyler taşıyan gözlerle gelişimizi seyrediyordu. Yüzünün geri kalanı, kanı çekilmiş dudakları, atmaca burnu, çökük şakakları ve yaklaşmakta olan çürümeyi haberleyen dışa kıvrılmış kulak memeleriyle kurşuni bir maskeydi. Uzun dar bedeni —o sıcakta— bir yol battaniyesine ve rengi solmuş kırmızı bir bornoza sarınmıştı. Birer kuş pençesini andıran, tırnaklan morarmış incecik elleri battaniyenin üzerinde gevşekçe kenetlenmişti. Bir iki tutam beyaz saç, çıplak bir kayanın üzerinde ayakta kalma savaşı veren yabani çiçekler gibi kafa derisine yapışmıştı.

Uşak onun önünde durdu ve: "Bay Marlowe, General," dedi.

Yaşlı adam ne kıpırdadı ne konuştu, hatta başını bile sallamadı. Sadece cansız gözleriyle bana baktı. Uşak altıma nemli bir bambu iskemle sürdü, oturdum. Çevik bir hareketle şapkamı da kaptı elimden.

Yaşlı adam sanki bir kuyunun derinliklerinden gelen sesiyle: "Brendi, Norris. Brendinizi nasıl alırsınız, beyefendi?" dedi.

"Nasıl olursa," dedim.

Uşak iğrenç bitkilerin arasında gözden kayboldu. General, işsiz kalmış bir revü kızı sağlam kalmış son bir çift çorabını nasıl dikkatle kullanırsa gücünü öylesine dikkatle kullanarak yeniden konuşmaya başladı.

"Ben benimkini şampanyayla alırdım bir zamanlar. Bardağın üçte biri kadar brendi ve Forge Vadisi kadar soğuk şampanyayla. Paltonuzu çıkarabilirsiniz, beyefendi. Damarlarında kan dolaşan birisi için oldukça sıcak burası."

Ayağa kalktım, paltomdan sıyrıldım ve cebimden bir mendil çıkararak yüzümü, ense mi ve bileklerimin içini kuruladım. Buranın yanında ağustos ayında St. Louis halt etmişti. Yeniden yerime oturup farkında olmadan sigara arandım, sonra birden durdum. Yaşlı adam bu hareketimi fark ederek hafifçe güldü. .

"Sigara içebilirsiniz, beyefendi. Tütünün kokusunu severim."

Bir sigara yakıp ciğer dolusu dumani suratına üfledim, sıçan deliği bulmuş av köpeği gibi kokladı, içine çekti. Hafif tebessümü ağzının kederli kıvrımını aşağı doğru gerdi. "İnsanın günahlarını

dolaylı olarak tatması amma da iş değil mi," dedi ifadesiz bir sesle. "Karşınızda oldukça renkli bir yaşamın son derece renksiz bir kazazedesi duruyor, iki bacağı da felçli, karnının sadece alt kısmını kullanabilen bir kötürüm. Çok az şey yiyebiliyorum, uyku ise uyanıklığa o kadar yakın ki uyku demeye bin şahit ister. Büyük ölçüde ısıyla yaşıyorum, yeni doğmuş örümcekler gibi; orkideler de ısının bahanesi. Orkide sever misiniz?"

"Pek değil," dedim.

General göz kapaklarını yarı yarıya indirdi. "Kötü yaratıklardır. Etləri haddinden fazla insan etine benzer. Kokularındaysa bir orospunun yoz tatlılığı vardır."

Ağzım açık ona bakakaldım. Yumuşak, nemli sıcaklık bir kefen gibi çevremizi sarmıştı. Yaşlı adam boynu kafasının ağırlığını taşımaktan ürkermiş gibi başını salladı. Derken uşak tekerlekli bir servis masasını iterek cengelin içinden çıkageldi, bana bir brendi soda hazırladı, bakır içki kovanını nemli bir peçeteye sardı ve hiç ses çıkarmadan orkidelerin arasında kayboldu gitti. Cengelin gerilerinde bir yerde bir kapı açılıp kapandı.

İçkimi yudumladım. Yaşlı adam bana bakarken, ellerini ovuşturan bir cenaze levazımatçısı gibi, bir dudağını yaşlı bir dikkatle ötekinin üzerinden geçirerek sık sık dudaklarını yalıyordu.

"Kendinizden söz edin bana, Bay Marlowe. Sormak hakkımdır herhalde, değil mi?"

"Elbette, ama anlatacak pek az şey var. Otuz üç yaşındayım, bir zamanlar üniversiteye gittim, talep olduğu takdirde hâlâ İngilizce konuşabiliyorum. İşimde de pek anlatacak bir şey yok. Bölge savcısı Bay Wilde'ın emrinde müfettişlik yaptım bir zamanlar. Onun başmüfettişi, Bernie Ohls denilen adam, beni arayıp görüşmek istediğinizi söyledi. Evli değilim çünkü polis karılarından nefret ederim."

"Epeyce alaycısınız," diye gülümsedi yaşlı adam. "Bay Wilde'ın emrinde çalışmaktan hoşlanmadınız, öyle mi?"

"Kovuldum. Söz dinlemediğim için. Söz dinlememe konusunda oldukça yetenekliyimdir, General."

"Ben de öyle, beyefendi. Bunu duyduğuma sevindim. Ailem hakkında ne biliyorsunuz?"

"Eşinizin öldüğünü, ikisi de güzel ve haşarı, genç yaşta iki kızınız olduğunu biliyorum. Birisi üç kere evlendi, sonuncu kocası, piyasada Rusty Regan adıyla bilinen eski bir kaçak içki satıcısıydı. Bütün duyduklarım bunlar, General."

"Bunlarda size garip gelen bir yan oldu mu?"

"Rusty Regan hikâyesi belki. Ama kaçak içki satıcılarıyla aram her zaman iyi olmuştur."

General o belli belirsiz, tutumlu gülümsemesiyle gülümsedi. "Galiba benim de öyle. Rusty'yi çok severim. Clonmelli koca kafalı kıvrık saçlı bir İrlandalı'dır, hüzünlü gözleri, Wilshire Bulvarı genişliğinde bir gülümsemesi vardır. Onu ilk görüşümde sizin düşündüğünüzü düşündüm muhtemelen, kazara tatlı hayata bulaşmış bir serüvenci, dedim."

"Gerçekten seviyormuşsunuz onu," dedim. "Onların dilini bile öğrenmişsiniz."

İnce, kanı çekilmiş ellerini battaniyenin kenarından içeriye soktu. Sigaramı söndürüp içkimi bitirdim.

"O, hayat veren soluk gibi bir şeydi benim için — evlilikleri devam ettiği sürece. Saatlerce yanımda oturur, domuz gibi terleyerek galonla brendi içer, İrlanda devrimine dair hikâyeler anlatırdı bana. I.R.A.'da subaylık yapmıştı. Birleşik Devletler'de bulunuşu bile kaçaktı. Gülünç bir evlilikte onlarınki tabii, bir ay bile sürmemiştir tahmin ederim, evlilik olarak yani. Size aile sırlarımızı anlatıyorum, Bay Marlowe."

"Sır kalacaklar," dedim. "Rusty'ye ne oldu?"

Yaşlı adam kaskatı baktı bana. "Bir ay önce çekti gitti. Ansızın, kimseye tek kelime etmeden.

Bana veda etmeden. Bu beni bir parça incitti ama ne yaparsın, sokak çocuğu. Bugün yarın ondan bir haber alırım. Bu arada yeniden şantaj yapmaya başladılar."

"Yeniden mi?" dedim.

Ellerini battaniyenin altından çıkardığında kahverengi bir zarf tutuyordu. "Rusty ortalardayken bana şantaj yapmaya kalkışanın hali dumandı. Ama o gelmeden birkaç ay önce —yani bundan dokuz ay kadar önce— Joe Brody adında bir adama küçük kızım Carmen'i rahat bırakması koşuluyla beş bin dolar ödemiştim."

"Haa," dedim.

İnce, beyaz kaşlarını oynattı. "Bu ne demek şimdi?"

"Hiç," dedim.

Gözlerini dikip bakmayı sürdürdü, kaşları biraz çatıktı. Derken: "Bu zarfı alıp inceleyin. Ayrıca biraz daha brendi alın," dedi.

Zarfı onun dizlerinden alıp yeniden yerime oturdum. Avuçlarımdaki teri silip, zarfı elimde çevirdim. Adres General Guy Sternwood, 3765 Alta Brea Crescent, Batı Hollywood, Kaliforniya idi. Mürekkeple yazılmıştı, yazı mühendis el yazısına benzeyen o yana yatık yazıydı. Zarf yırtılmıştı. Açtım ve içinden kahverengi bir kartvizitle, üç kalın parşömen çıkardım. Kartvizit ince kahverengi keten kâğıdıydı, üzerindeki harfler yaldızla basılmıştı: "Bay Arthur Gwynn Geiger" Adres yoktu. Sol alt köşede çok küçük harflerle: "Ender Bulunan Kitaplar ve Lüks Basımlar" yazıyordu. Kartın arkasını çevirdim. Arkasında gene o yatık yazıyla bir şeyler yazılıydı. "Sayın Bay. İlişikteki, kumar borçlarını haiz olduğunu ifade etmekte sakınca görmediğim meblağı ödemeyi sizden yasal olarak talep edemeyeceğimi bilmekle birlikte, bu borçları ödemek isteyeceğinizi kuvvetle tahmin ediyorum. Hürmetlerimle, A. G. Geiger."

Kalın parşömen kâğıtlarına baktım. Bunlar mürekkeple doldurulmuş, geçen ayın, eylülün ilk günlerinin tarihlerini taşıyan senetlerdi. "Rücunda Bay Arthur Gwynn Geiger veya onun belirteceği sair bir lehtara, bin Amerikan doları (S 1000.00) tutarında nakdi, faizsiz olarak ödeyeceğimi taahhüt ederim. Karşılığı alınmıştır. Carmen Sternwood."

Yazılı kısımlar bir geri zekâlının elinden çıkmışa benzeyen, yayık bir el yazısıyla doldurulmuştu, harflere bir sürü tombul kuyruklar eklenmiş, nokta yerine yuvarlaklar kullanılmıştı. Kendime bir içki daha hazırladım, bir yudum aldım ve kanıtları bir kenara koydum.

"Sonuç?" diye sordu General.

"Henüz yok. Kim bu Arthur Gwynn Geiger?"

"En ufak bir fikrim yok."

"Carmen ne diyor?"

"Sormadım. Sormaya da niyetim yok. Soracak olsam, başparmağını emip, nazlı nazlı bakmaktan başka bir şey yapmaz."

"Girişte karşılaştım. Bana da aynı şeyi yaptı. Sonra da kucağıma oturmaya kalkıştı," dedim.

Yüz ifadesinde hiçbir şey değişmedi. Kenetlenmiş elleri battaniyenin kıyısında sakın sakın dinlenmeye devam ettiler. Kendimi İngiliz mutfağından fazla haşlanmış bir yemek gibi hissetmeme yol açan sıcaklık onu ısıtmıyordu bile anlaşılın.

"Nazik mi davranmam gerekiyor?" diye sordum. "Yoksa yalnızca doğal olmam yeterli mi?"

"Zaten hiçbir şeyi fazla içinize attığınız söylenemez, Bay Marlowe."

"İki kız hep birlikte mi gezerler?"

"Sanmam. Sanıyorum ziyan olmaya doğru giderken ikisi de — hafifçe— farklı yollar izliyorlar. Vivian şımarık, titiz, zeki ve oldukça acımasızdır. Carmen ise sineklerin kanatlarını koparmayı seven bir çocuk. Her ikisinin ahlak bilinci de bir kedininkinden fazla değildir. Benimki de öyledir. Bütün

Sternwood'larınki gibi. Devam."

"İyi öğrenim görmüşlerdir herhalde. Ne yaptıklarını biliyorlardır."

"Vivian züppelerin gittiği iyi okullara ve üniversiteye gitti. Carmen birbirinden serbest yarım düzine okulu denedikten sonra, başladığı noktaya döndü. Herkeste olan günahlara sahiptirler, hâlâ da sahiplerdir herhalde. Bu söylediklerimin bir babanın ağzına yakışmayacak şeyler olduğunu düşünüyorsanız Bay Marlowe, hayatla olan bağım Viktorya terbiyesi ikiyüzlülüğünü kaldıramayacak kadar inceldi de ondan." Başını geriye yasladı, gözlerini kapadı ve birden yeniden açtı. "Elli dört yaşında baba olmaya karar veren bir adamın başına gelenleri hak ettiğini eklememe de gerek yok herhalde."

İçkimi yudumladım ve başımı salladım. Zayıf, külrengi boynundaki nabız atmasına atıyordu da o kadar hafifti ki, buna nabız denemezdi bile. Üçte ikisi ölmüş, ama hâlâ hayata dış geçirebileceğine inanan bir ihtiyar.

"Sonuçlarınız?" diye sordu birden.

"Ona istediği parayı verirdim."

"Neden?"

"Ufak bir para karşılığında bir sürü belayı def etmek söz konusu da ondan. İşin içinde iş olmalı. Kalbiniz de ilk defa kırılmıyor zaten. Korkmayın, milyonlarınızın size dokunacak kadarını soymak için, dünya kadar tırtıkçının dünya kadar zaman harcaması gerekiyor."

"Gururum var, beyefendi," dedi soğuk bir sesle.

"Biri bunu hesaba katıyor işte. Onları atlatmanın en iyi yolu da bu. Ya bu, ya da polise gideceksiniz. Siz sahtekârlığı ortaya çıkarmadıkça Geiger bu senetlerle sizi soyabilir. Bunun yerine onları size veriyor ve kumar borcu olduklarını da itiraf ediyor ki senetleri elinde tutsa bile bu size bir savunma fırsatı sağlar. Sahtekârsa eğer malını biliyor, yok eğer işinin yanı sıra ufak çaplı faiz işi yürüten dürüst bir adamsa o zaman da parasını hak eder. Beş bin dolar ödediğiniz Joe Brody kim?"

"Kumarbazın teki. Hatırlamıyorum bile. Norris bilir. Uşağım..."

"Kızlarınızın kendi paraları var mı, General?"

"Vivian'ın var, ama çok değil. Carmen annesinin vasiyetnamesine göre hâlâ erişkin sayılmıyor. Her ikisine de bol harçlık veriyorum."

"Bu Geiger'i paçanızdan silkebilirim, General," dedim, "eğer dileğiniz buysa. Her kimse ve elindeki her neyse. Bana ödediğinizin yanı sıra size biraz daha paraya patlar. Ama elbette sonuç değişmez. Bunları yağlamak hiçbir zaman işe yaramaz. Onların semiz isimler listesinde yer almışsınız bile."

"Anlıyorum." Solmuş bornozun içindeki geniş, kemikli omuzlarını silkti. "Biraz önce parayı vermemi söylüyordunuz. Şimdiyse sonuç değişmez diyorsunuz."

"Demek istediğim, bir parça şantaja evet demek daha ucuza gelir, daha da kolay olur. Hepsi bu."

"Özür dilerim, oldukça sabırsız adamımdır, Bay Marlowe. Ücretiniz nedir?"

"Günde yirmi beş dolar artı masraflar — şansım yaver giderse."

"Anlıyorum. İnsanın paçasından iğrenç bir çamuru silmek için makul bir ücret. Oldukça nazik iş çünkü. Bunun farkındasınızdır umarım. Ameliyatı hastayı mümkün olduğu kadar az sarsarak yapacaksınız, değil mi? Hastalarınız birden fazla da olabilir, Bay Marlowe."

İkinci içkimi bitirip yüzümü ve ağzımı sildim. Onca brendi beni serinletmeye yaramamıştı tabii. General gözlerini kırıştırarak bana baktı ve battaniyesinin ucunu çekti.

"Eğer biraz olsun anlaşılabilir olduğumu görürsem bu herifle pazarlık edeyim mi?"

"Edin. İş şimdi tümüyle sizin ellerinizde. Ben hiçbir şeyi yarım yapmam."

"İşini göreceğim," dedim. "Dünya başına yıkıldı sanacak."

"Bundan kuşukum yok. Evet, şimdi izninizi istiyorum. Yoruldum." Uzandı, koltuğun kolundaki zile dokundu. Zilin kordonu orkidelerin göverdiği derin, koyu yeşil kutuların kenarından dolanan bir kabloya yerleştirilmişti. General gözlerini kapadı, kısa, zeki bir bakış fırlatmak için tekrar açtı ve yastıklarına iyice gömüldü. göz kapakları yeniden düştü, artık benimle ilgilenmiyordu.

Ayağa kalktım, paltomu ıslak bambu sandalyenin arkasından aldım, elimde paltoyla orkidelerin arasından gerisin geriye yürüdüm, iki kapıyı da açıp çıktım, dışarının taze ekim havasında durup biraz oksijen soludum. Garajın oradaki şoför gitmişti. Uşak kırmızı patikadan bedeni bir ütü tahtası gibi kaskatı, sessiz kedi adımlarıyla yaklaştı. Silkinerek paltomu giyerken onun bana doğru ilerleyişini seyrettim.

Bir buçuk metre, kadar ilerimde durarak, ağırbaşlı bir ifadeyle: "Bayan Regan sizi gitmeden önce görmek isterler, beyefendi. Para konusuna gelince, General size uygun gördüğünüz miktarda bir çek vermeme söyledi," dedi.

"Söyledi ha —nasıl?"

Şaşırdı, sonra gülümsedi. "Ah, anlıyorum, beyefendi. Öyle ya, dedektifsiniz. Zili çalış tarzıyla söyledi."

"Sen onun adına çek yazabiliyor musun?"

"Bu ayrıcalığa sahibim."

"İyi, fakara mezarlığına gitmekten kurtulursun böylece. Şimdilik para istemez, sağ ol. Bayan Regan benimle ne konuda görüşmek istiyor?"

Mavi gözleriyle bana ahbapça baktı. "Ziyaretinizin amacı hakkında yanlış fikirleri var da."

"Ziyaretimden kim söz etti ona?"

"Penceresi limonluğa bakar. İçeriye girdiğimizi görmüş. Kim olduğunuzu söylemek zorunda kaldım."

"Hoşlanmadım bundan," dedim.

Mavi gözleri buz kesti. "Bana görevlerimi hatırlatmaya mı kalkışıyorsunuz, beyefendi?"

"Hayır. Ama görevlerinin neler olduğunu kestirmeye çalışarak epeyce eğleniyorum!" Bir an birbirimizi süzdük. Mavi bakışlarıyla beni deldi geçti, sonra arkasını döndü.

Oda fazla büyük, tavan fazla yüksek, kapılar fazla genişti, duvardan duvara uzanan beyaz halı ise Arrowhead Gölü'ne yeni yağmış kar gibi buseydi. Dört bir yanda boy aynaları ve kristal ıvır zıvır vardı. Fildişi renkli mobilyaların üzeri kromajlanmıştı, fildişi renkli dev perdelerin uçları ise pencerenin yarım metre ötesinde halının üzerine dökülüyordu. Beyaz, fildişini kirli gösteriyor, fildişi de beyazı soluklaştırıyordu. Pencereleer kararan yamaçlara bakıyordu. Çok geçmeden yağmur yağacaktı. Havada çoktandır bir sıkıntı vardı.

Derin, yumuşak bir koltuğun kenarına iliştim, Bayan Regan'a baktım. Bakılacak şeydi doğrusu. Belanın ta kendisiydi. Modern tarzda bir şezlongun üzerine uzanmış, terliklerini çıkarmıştı, öyle ki ince mi ince ipek çorapları içindeki bacaklarını seyretmekten kendimi alamadım. Seyredilsin diye ayarlanmışlardı sanki. İkisi de dizlere kadar gözler önündeydiler, hatta bir tanesi daha da yukarılara kadar. Dizler kemikli, sivri değil, yuvarlaktı. Baldırlar güzel, bilekler uzun ve narin, üstüne şiir yazılacak kadar yumuşacık kıvrımlıydılar. Uzun boylu, cins ve güçlü kuvvetliydi. Başını fildişi renkli saten bir yastığa dayamıştı. Saçı kara ve kıvrıkcıktı, alnında ortadan ayrılmıştı, gözleri girişteki portrenin kor gibi yanan kara gözleriydi. Güzel bir ağzı ve güçlü bir çenesi vardı. Dudakları hafifçe somurtuk, alt dudağı dolgundu.

Elinde içkisi vardı. Büyükçe bir yudum aldı ve bana bardağın üzerinden soğuk, tartan bir bakış yolladı.

"Demek özel dedektifsiniz," dedi. "Özel dedektiflerin sadece kitaplarda olduğunu sanırdım. Ya da otellerde çevreyi koklayıp duran yıvışık küçük adamlar olduklarım." Üzerime alınacak bir şey yoktu söylediklerinde, onun için umursamadım. Bardağını şezlongun koluna koydu, zümrütlerinden birini çakıp söndürdü ve saçına dokundu. Tane tane: "Babamı nasıl buldunuz?" dedi.

"Hoşlandım," dedim.

"Rusty'yi severdi. Rusty'nin kim olduğunu biliyorsunuz herhalde?"

"Hı-hı."

"Rusty bazen kaba saba ve bayağı olabilirdi ama son derece sahiciydi. Üstelik babamı da müthiş eğlendirirdi. Böyle çekip gitmemeliydi. Kendisi itiraf etmez ama babama çok kötü koydu gidişi. Yoksa itiraf etti mi?"

"Bir şeyler söyledi."

"Pek konuşkan sayılmazsınız, öyle değil mi Bay Marlowe? Babam onu bulmanızı istiyor değil mi?"

Bir an sustum ve kibar kibar baktım ona. "Hem evet hem hayır," dedim.

"Bu cevap sayılmaz. Onu bulabilir misiniz gerçekten?"

"Bulmaya çalışacağım demedim. Neden Kayıp Kişiler Bürosu'na başvuruyorsunuz? Bu iş için en doğru kuruluş. Tek kişinin yapacağı iş değil ki."

"Ah, babam polise başvurmamı kesinlikle istemez." Bardağın gerisinden bir kere daha yumuşacık baktı, dikip boşalttı ve zili çaldı. Yan kapılardan birinden içeri bir hizmetçi girdi. İfadesi iyi huylu, uzun, sarı suratlı, uzun burunlu, çenesiz, iri ıslak gözlü orta yaşlı bir kadın. Uzun süre hizmet ettikten sonra çayıra salınmış sevimli, ihtiyar bir beygire benziyordu. Bayan Regan boş bardağını ona doğru salladı, kadın bardağı alıp bir içki daha hazırladı, kıza verdi ve tek kelime söylemeden, bana bir kere bile bakmadan odadan çıktı gitti.

Kapı kapandığında Bayan Regan: "Ee, nereden başlayacaksınız peki?" dedi.

"Nasıl ve ne zaman tüydü?"

"Babam anlatmadı mı?"

Başımı yana yatırıp sırttım. Kıpırmızı oldu. Kor gibi yanan kara gözleri deliye dönmüştü. "Bilmişliğin alemi yok," diye şarladı. "Ayrıca terbiyenizden de hiç hoşnut değilim."

"Ben de sizinkine bayılmıyorum," dedim. "Görüşmek isteyen ben değilim. Siz beni çağırttınız. Bana caka satmanız ya da öğle vakti viskiyle nefis körletmeniz umurunda değil. Bacak göstermeniz de umurunda değil. Bacaklarınız müthiş, onlarla tanışmak da bir zevk. Terbiyemden hoşnut olmamanıza da aldırılmıyorum. Oldukça fenadır terbiyem. Uzun kış geceleri bunu düşünüp içlenirim. Gene de beni sorguya çekmeye çalışarak vaktinizi harcamayın."

Bardağımı masanın üzerine öyle sert indirdi ki içkinin bir kısmı fildişi yastıklarından birinin üzerine döküldü. Bacaklarını çevirip topladı, ayağa kalktı; gözleri alev saçıyordu, burun delikleri irileşmişti. Ağzı açılmıştı, beyaz dişleri parlıyordu. Parmaklarının eklem yerleri sıkılmaktan bembeyazdı.

"Benimle böyle konuşulmaz," dedi soluğu tıkanarak.

Oturduğum yerden sırttım ona. Ağır ağır kapadı ağzını, dökülen içkiye baktı.

Şezlongun kenarına oturdu, çenesini avucuna aldı.

"Aman Allahım, seni iriyarı, yakışıklı hayvan! Senin üzerine bir Buick fırlatman!" Kibriti tırnağıma sürttüm, şaşılacak şey, yandı. Sigaranın dumanını havaya üfledim ve bekledim.

"Buyurgan erkeklerden nefret ederim," dedi. "Nefret ederim."

"Neden korktuğunuzu söyler misiniz, Bayan Regan?"

Sadece gözlerinin akı kalıncaya kadar küçüldü göz bebekleri. Sonra gözleri sırf göz bebeği kesilinceye kadar genişledi. Burun delikleri iyice kısıldı.

"Senden istediği şeyin bu işle hiç ilgisi yok, öyle değil mi?" dedi hâlâ kızgınlık kırıntılarıyla dolu, gergin bir sesle. "Rusty'yle yani. Öyle değil mi?"

"Kendisine sormak en iyisi."

Yeniden parladı. "Defol! Allahın belası, defol git!"

Ayağa kalktım. "Otur aşağı!" diye şarladı. Oturdum. Parmağımla avucuma bir fiske vurdum, bekledim.

"Lütfen," dedi. "Lütfen. Rusty'yi bulabilirsin — babam bulmanı isterse eğer."

Bu da sökmemişti. Başımı salladım ve sordum. "Ne zaman gitti?"

"Bir ay önce, bir akşamüzeri. Tek kelime etmeden arabasına binip gitti. Arabayı bir özel garajda buldular sonra."

"Buldular mı?"

Uyandı buna Bütün vücudu birden gevşedi sanki. Sonra toparlandı, en çekici gülümsemesini yolladı. "Sana anlatmamış demek ki." Sesi neredeyse sevinçliydi, beni atlatmıştı sanki. Belki de atlatmıştı.

"Bana Bay Regan'dan söz etti, evet. Ama benimle görüşmek istediği konu o değildi. Ağzımdan almak istediğin bu mu?"

"Dediklerin umurunda değil, emin ol!"

Yeniden ayağa kalktım. "O halde ben yola koyulayım." Hiçbir şey demedi. Odaya açılan büyük beyaz kapıya gittim. Arkama baktığımda dudağımı dişlerinin arasına almış, halının püskülleriyle oynayan bir köpek yavrusu gibi çekiştirdiğini gördüm. Çıktım, karo döşeli merdivenden aşağı, hole indim, uşak elinde şapkamla bir yerlerden süzüldü geldi. O bana kapıyı açarken ben de şapkamı giydim.

"Yanlış anlamışsın," dedim. "Bayan Regan benimle görüşmek istemiyormuş."

Gümüş rengi başını yana eğdi, kibar bir sesle: "Kusura bakmayın, beyefendi. Sık sık böyle

yanlışıklar yaparım," dedi. Kapıyı arkamdan kapattı.

Sigaramdan bir nefes alıp en yukarıdaki basamakta durdum, araziyi çevreleyen, yan yana dizilmiş yaldızlı mızraklardan oluşan yüksek demir parmaklığa kadar basamak basamak inen çiçek tarhlarına ve budanmış ağaçlara baktım. Kıvrıla kıvrıla inen bir yol, alçak duvarlar arasından geçerek kanatları iki yana açık demir kapıya kadar varıyordu. Demir parmaklığın gerisinde de, yamaç millerce iniyor, iniyordu. Yamacın eteklerinde ve daha da ötelede, Sternwood'lara servetlerini kazandıran petrol yataklarındaki kuyuların tahta vinçlerini görebiliyordum. Petrol çıkarılan alanın büyük kısmı şehir parkıydı artık; temizlenip, General Sternwood tarafından kente armağan edilmişti. Ama bir bölümü hâlâ çalışan kuyulardan günde beş altı varil petrol çıkıyordu. Tepede mekân tutmuş Sternwood'lara ne bataklıktaki suyun ne de petrolün kokusu çoktandır ulaşmıyordu, ama hâlâ ön pencereden baktıklarında kendilerini zengin eden şeyi görebilirlerdi. Bakarlarsa tabii. Bakmak istediklerini sanmıyordum.

Basamakları birbirine bağlayan kiremit döşeli bir bahçe patikasından indim, parmaklığı izleyerek demir bahçe kapısından dışarı çıktım; arabamı orada bir biber ağacının altına park etmiştim. Yamaçlarda gök çatırdayarak gürlüyor, gökyüzü morumsu bir siyaha çalıyordu. Sıkı bir yağmur geliyordu. Havada yağmur ıslaklığı vardı. Yola çıkmadan önce arabamın tentesini örttüm.

Nefis bacakları vardı. Ne yalan söylemeli. O ve babası, birbirinden kurnaz iki vatandaştılar. Adam beni sadece deniyordu herhalde; bana verdiği iş avukatlık işti. Ender Bulunan Kitaplar ve Lüks Basımlar'ın Bay Arthur Gwynn Geiger'inin şantajcı olduğu ortaya çıksa bile, gene de avukatlık iş. Tabii işin içinde iş varsa, o zaman başka. Daha ilk bakışta epey eğleneceğiz gibi görünüyordu.

Hollywood Halk Kütüphanesi'ne uğrayıp Ünlü İlk Basımlar başlıklı tozlu cildi şöyle bir karıştırdım. Yarım saati bile öğle yemeğine koşma arzumu depreştirmeye yetti.

A.G. Geiger'in dükkânı Las Palmas yakınlarındaki bulvarın kuzeyinde bir bina girişiydi. Kapısı ortada ve içerlekti, vitrinlerin etrafına bakır bir çerçeve çekilmiş, arkalarına Çin paravanları yerleştirilmişti. Dükkânın içi görünmüyordu. Vitrinlerde Doğu işi bir sürü ıvır zıvır vardı. Ödenmemiş faturalar dışında antika toplamaya merakım olmadığı için, bunlar işe yarar mı yaramaz mı kestiremedim. Giriş kapısı yekpare camdı ama bundan da pek bir şey görünmüyordu çünkü dükkânın içi çok karanlıktı. Girişin bir yanında bir apartman kapısı, öteki yanında taksitle satış yapan ışıklar içinde bir kuyumcu dükkânı vardı. Kuyumcu, dükkânının kapısı önünde ayakta durmuş, topuklarının üzerinde ileri geri sallanıp duruyordu, sıkılmış bir hali vardı, tiril tiril koyu renk elbiseler giymiş uzun boylu, beyaz saçlı bir Yahudi'ydi, sağ elinde dokuz karat civarında bir elmas vardı. Ben Geiger'in dükkânına doğru yönelince hafifçe, bilmiş bir gülümsemeyle büküldü dudakları. Kapıyı çekerek açtım, sonra bıraktım, ardından usulca kapandı; yeri duvardan duvara kaplayan kalın mavi halının üzerinde yürümeye başladım. Yanıbaşlarında ayaklı küllükler bulunan mavi deriden rahat sandalyeler sıra sıra dizilmişti. Dar uzun sehpaaların üzerine, kitap dayayacaklar arasına birkaç dizi işli deriden cilt yerleştirilmişti. Duvarlardaki camekânlarda başka deri ciltler de vardı. Şık mal, yeni zenginlerin metreyle alıp kitaplıklarına yapıştıracakları cinsten. Dükkânın gerisinde budaklı tahtadan bir separe vardı, ortasında da kapalı bir kapı. Separeyle bir duvarın kesiştiği köşede, üzerinde tahta oyma işi bir fener duran küçük bir masanın gerisine bir kadın oturmuştu.

Yavaşça yerinden kalktı ve üzerindeki ışığı yansıtmayan dar, siyah elbisesinin içinde salına salına bana doğru yürümeye koyuldu. Bacakları uzun ve güzeldi, yürüyüşünde kitapçı dükkânlarında pek rastlamadığım bir şeyler vardı. Gözleri yeşile çalan sandre bir sarışındı, ok ok kirpikliydi, saçları yumuşak bir dalga halinde geriye taranmıştı, açıkta kalan kulaklarında parlak siyah iri küpeler parlıyordu. Tırnaklarına gümüş rengi cila sürülmüştü. Bütün bu tertibata rağmen ağzını açınca yatak odası sesiyle konuşacağını kestirebiliyordunuz.

Bir işadaminin öğle yemeğini üzerine döküp saçmasına yetecek kadar cinsi cazibeyle bana doğru yaklaşırken, görünüşte asi ama aslında pek de öyle olmayan, yumuşak pırıltılar saçan bir tel saçı parmağıyla düzeltmek üzere başını yana eğdi. Gülümseyişi tedirgin ama ısrar edildiğinde gönül okşayıcı olabilecek cinstendi.

"Bir şey mi vardı?" diye sordu.

Bağa çerçeveli gözlüklerim gözümdeydi. Sesimi tizleştirip bir kuş cıvıltısı kattım. "1860 basımı bu Ben Hur bulunur mu sizde acaba?"

"Haa?" demedi, ama demeye can attı. Ürkekçe gülümsedi. "Bir ilk basım mı?"

"Üçüncü basım," dedim. "116. sayfasında yanlış olan basım"

"Korkarım yok — şu an için yani."

"Peki 1840 basımı Chevalier Audubon! — Tam takım tabii."

"Şey — hayır, şu anda yok," dedi sert bir sesle. Şimdi gülümsemesi can çekişmekle, son nefesini ne zaman vereceğini tartmakla meşguldü.

"Kitap satıyorsunuz, değil mi?" dedim, en kibar ve tiz sesimle.

Beni şöyle bir baştan aşağı süzdü. Gülümsediği filan yoktu artık. Gözler rafadanla katı arası. Duruş pek dik, pek sert. Gümüş tırnaklarıyla camlı kitap raflarını gösterdi. "Neye benziyor bunlar — greyfurta mı?" dedi aşıftece.

"Ah, o tip kitaplar beni pek ilgilendirmiyor, anlatabiliyor muyum. Mutlaka çiftler çiftler gravürler vardır içinde, hani kimi boyalı, kimi boyasız olanlardan, beş para etmez onlar... Hep bildiğimiz

bayağılıklar. Kusura bakmayın ama hayır. Hayır."

"Anlıyorum." Suratında yeniden bir gülümseme çaktırmaya çalıştı. Kızamık çıkararak bir mahkeme kâtibî kadar kaçmıştı keyfî. "Bay Geiger geldiğinde, belki — ama şu anda dükkânda değil." Beni dikkatle süzdü. Ben bit yarıştırmaktan ne kadar anlıyorsam o da kitaptan o kadar anlıyordu.

"Biraz sonra gelir mi?"

"Korkarım geç gelir."

"Çok yazık," dedim. "Ah, çok yazık. Şu cici iskemlelerin birinde oturup bir sigara içeyim. Öğleden sonram pek boş da. Trigonometri dersimi kaçıtırırım olsa olsa, o kadar."

"Evet," dedi, "e-eyet, tabii."

İskemlelerden birine uzandım, ayaklı sehpalardan birinin üzerindeki yuvarlak nikel çakmakla bir sigara yaktım. Kız, alt dudağını dişlerinin arasına kısırmış, gözlerinde hafifçe kaygılı bir ifade ayakta durmayı sürdürüyordu. Sonunda başını onay anlamında salladı, yavaşça döndü ve köşedeki küçük masaya geri döndü. Lambanın gerisinden gözlerini dikmiş bana bakıyordu. Bacak bacak üstüne attım, esnedim. Gümüş tırnaklar köşedeki telefonun ahizesine doğru uzandılar ama ahizeye dokunmadılar, onun yerine masanın üzerine düşüp tıkırdamaya başladılar.

Beş dakika kadar sessizlik. Kapı açıldı, elinde baston uzun boylu, aç görünüşlü bir tip kocaman burnuyla içeri girdi, kapının kendiliğinden kapanmasına yarayan tertibata direnerek ardından kapıyı kapattı, masanın durduğu yere yöneldi, masanın üzerine kâğıda sarılmış bir paket koydu. Cebinden kenarları altın kabaralı bir cüzdan çıkarıp sarışına bir şey gösterdi. Sarışın, masanın üzerindeki bir düğmeye bastı. Sırık, separeli bölmedeki kapıya gitti, kapıyı hafifçe aralayarak içeri sızdı.

Sigaramı bitirip bir tane daha yaktım. Dakikalar ayak sürüyerek geçtiler. Bulvarda klaksonlar ötüyor, hırıldıyorlardı/Kırmızı renkli büyük bir şehirlerarası otobüsü homurdanarak geçti gitti. Bir trafik lambasının gongu vurdu. Sarışın dirseğinin üzerine dayandı ve gözlerine siper ettiği elinin ardından beni süzdü. Separe kapı açıldı, bastonlu sırık süzülme çıktı. Büyükçe bir kitap biçiminde, kâğıda sarılı başka bir paket vardı elinde. Masaya gitti, orada para ödedi. Geldiği gibi, topuklarının üzerinde yaylanarak, açık ağzından hırıl hırıl soluyarak çıktı, çıkarken bana yan yan sert bir bakış fırlattı. Hemen ayaklandım, şapka ucuna hafifçe dokunarak sarışına bir selam verip adamın ardından dışarıya çıktım. Yürürken sallanan bastonuyla tam sağ ayağının üzerinde, havada, küçük daireler çizerek batıya yöneldi adam. İzlemesi kolaydı. Paltosu ciyak ciyak bağırarak renkte, beygir çulu gibi bir kumaştan biçilmişti, vatkalı omuzlan öylesine genişti ki ensesi kereviz sapı gibi yakasından dışarı fırlıyor, yürürken de kafası bir aşağı bir yukarı hopluyordu. Bir buçuk sokak boyu yürüdük. Highland Avenue trafik ışıklarında kenara çekildim ve beni görmesini sağladım. Önce şöyle bir baktı sonra bakışları sertleşti, hemen başını döndürdü. Işığın yeşile dönmesiyle birlikte Highland'i geçtik, bir sokak daha yürüdük. Uzun bacaklarını açtı ve tam köşede yirmi metre kadar fark attı bana. Sağa saptı. Yokuşu otuz metre kadar çıkmıştı ki durdu, bastonunu koluna astı, iç ceplerinin birini karıştırıp deri bir sigara tabakası çıkardı. Dudaklarının arasına bir sigara yerleştirdi, kibriti yere düşürdü, yerden alırken arkasına baktı, benim köşeden seyrettiğimi gördü, kışına tekme yemiş gibi bir hamlede gerildi, doğruldu. Sokağı yukarı doğru arşınlarken toz kaldırıyor neredeyse, uzun, sallapatı adımlar atıyor, bastonuyla yayakaldırımını dürtüklüyordu. Yeniden sola saptı. Saptığı yere vardığımda neredeyse yarım sokak fark atmıştı bana. Nefes nefese kalmıştım. Burası, bir yanında uzayıp giden bir duvar öteki yanında üç bungalov sitesi olan bir sokaktı. Gözden kaybolmuştu. Sağa sola bakılarak sokak boyunca gezindim. İkinci bungalov sitesinin orada bir şey gözümüne ilişti. Adı The La Baba'ydı, ağaçların gölgesi altına sığınmış çift sıra bungalovlu, loş, sessiz bir yer. Ana girişin iki yanına, az çok Ali Baba Ve Kırk Haramiler'deki zeytin fiçilerini andıracak biçimde, toparlacık budanmış İtalyan servileri sıralanmıştı. Üçüncü fiçinin gerisinde o ciyak ciyak kumaştan bir kol yeni

kıpırdandı.

Parktaki bir biber ağacına yaslanıp bekledim. Yamaçlarda gök yeniden gürlüyordu. Şimşegin göz kamaştıran ışığı güney yönünde üst üste binmiş kara bulutlarda yansiyordu. Kaldırıma bir iki kararsız yağmur damlası düştü, madeni para büyüklüğünde lekeler oluştu. Hava, General Stemwood'un orkide serasındaki kadar durgundu.

Ağacın arkasındaki kol yeni tekrar görüldü, ardından kocaman bir burun, bir tek göz, saman sarısı bir tutam saç, şapkasız. Göz bana dikildi, baktı. Kayboldu. Öbür göz ağacın öte yanından ağaçkakan gibi görüldü. Beş dakika geçti. Ona beş asır gibi geldi. Bu tiplerde sinirler laçkadır. Bir kibritin çaktığını duydum, biri ıslık çalmaya başladı. Derken karanlık bir gölge öteki ağaca doğru kayıverdi. Gölge girişteki yolun üzerinde belirdi ansızın, bastonunu sallayıp ıslık çalarak bana doğru geliyordu. Yürek selânik bir ıslık. Sanki kararan gökyüzüne bakıyormuşum gibi yaptım. On adım ötemden geçti gitti, bakmadı bana. Emniyetleydi artık. Atlatmıştı.

The La Baba'nın merdivenlerinden içeri dalıp gözden kayboluncaya kadar bekledim, sonra üçüncü servinin dallarını araladım. Kâğıda sarılmış kitabı çektim çıkardım, koltuğumun altına sıkıştırıp oradan uzaklaştım. Kimse "hey" diye bağırmadı arkamdan.

Yeniden bulvara çıktığımda bir drugstore'un telefon kulübesine girdim, rehberde Bay Arthur Gwynn Geiger'in ev numarasına baktım. Laurel Canyon Bulvarı'nın biraz dışında, Laverne Terrace denen bir yokuşta oturuyordu. Bozuk paramı atıp sırf gırgır olsun diye numarasını çevirdim. Kimse çıkmadı. Rehberin meslekler kısmına baktım, bulunduğum yerin yakınındaki bir iki kitapçıyı not ettim.

İlk uğradığım adres kuzey tarafında, geniş zemin katı kırtasiye ve ofis malzemesi dolu, orta katına kitaplar yığılmış bir dükkândı. Aradığım yer değilmiş gibi geldi. Sokağın karşı tarafına geçtim. Doğu yönünde iki sokak yürüyüp ötekine gittim. Burası daha çok işime yarardı; yerden tavana kadar tıkkış tıkkış kitapla dolu küçük bir dükkândı, üç dört kitap kurdu yepyeni kitap kılıflarının üzerinde parmak izlerini bırakmakla meşguldü. Onlara aldırış eden yoktu. Çevremdekileri yara yara dükkânın gerisine doğru yöneldim, ayrılmış bölmeden geçtim ve bir masanın gerisinde önündeki hukuk kitabını okuyan esmer, ufak tefek bir kadınla karşılaştım.

Cüzdanımı açıp, iç tarafa iliştirilmiş kimliğimi görsün diye önüne, masanın üzerine koydum. Baktı, gözlüklerini çıkardı ve sandalyesinde geriye yaslandı. Cüzdanı aldım, cebime koydum. Yüzü zeki bir Yahudi'nin ince hatlarını taşıyordu. Bir şey söylemeden baktı bana.

"Bana bir iyilik, çok ufak bir iyilik yapar mısınız?" dedim.

"Bir şey diyemem. Nedir?" Boğuk, hoş bir sesi vardı.

"Sokağın karşı tarafında, iki sokak ötedeki Geiger'in kitapçı dükkânını biliyorsunuz, değil mi?"

"Önünden geçtim galiba."

"Kitapçı dükkânı," dedim. "Ama sizinki gibi bir kitapçı dükkânı değil. Bal gibi biliyorsunuz."

Hafifçe dudaklarını büzdü, bir şey demedi. "Geiger'i görmüşlüğünüz var mı?" diye sordum.

"Kusura bakmayın. Bay Geiger'i tanımıyorum."

"Bana görünüşünü tarif edemez misiniz yani?"

Dudakları biraz daha büzüldü. "Neden tarif edecek misim?"

"Nedeni yok. Etmek istemezseniz, sizi zorlayacak değilim."

Dükkânı ayıran bölmenin kapısından içeri baktı, sonra sandalyesinde geriye yaslandı. "Şerif yıldızıydı o gösterdiğiniz, değil mi?"

"Gönüllü şerif yardımcısı. Hiçbir şey demek değil. Beş para etmez."

"Anlıyorum." Eli sigara paketine uzandı, paketi sallayıp sigaralardan bir tanesini çıkardı, dudaklarıyla yakaladı. Kibritle yaktım. Teşekkür etti, yeniden arkasına yaslandı, dumanların arasından beni süzdü. Tane tane konuşarak:

"Neye benzediğini öğrenmek istiyorsunuz ama onunla konuşmak istemiyorsunuz, öyle mi?" dedi.

"Dükkânda değil ki," dedim.

"Herhalde gelir. Ne de olsa, dükkân onun."

"Onunla şimdilik görüşmek istemiyorum," dedim.

Gene kapının aralığından içeri baktı. "Ender bulunan kitaplar hakkında bilginiz var mı?" diye sordum.

"İstediğinizi sorun."

"1860 tarihli, üçüncü basım bir Ben Hur'unuz var mı, 116. sayfasında aynı satır iki kere basılmış olan?"

Sarı hukuk kitabını bir yana itti, tombul bir cilde uzandı, sayfaları karıştırdı, istediği sayfayı buldu, okudu. "Kimsede bulamazsınız," dedi başını kaldırmadan. "Böyle bir basım yok."

"Doğru."

"Neyin peşindesiniz siz?"

"Geiger'in dükkanındaki kız bunu bilemedi de..."

Başını kaldırıp baktı. "Anlıyorum. Merakımı uyandırıyorsunuz. Pek belli belirsiz de olsa."

"Özel dedektifim, vaka üzerindeyim. Kim bilir, belki gereğinden fazla soru soruyorumdur. Bana öyle gelmiyor aslında."

Tüy hafifliğinde, külür engi bir duman halkası üfledi, içinden parmağını geçirdi. Duman tül gibi parça parça dağıldı, karıştı havaya. Hoş, kayıtsız bir sesle konuşmaya başladı. "Kırkının biraz üzerinde olmalı. Orta boylu, tombulca."

Yetmiş, yetmiş beş kilo civarında. Tombul suratlı, Charlie Chan bıyıklı, kalın, yağlı enseli. Her tarafı bingil bingil. İyi giyimli, şapkasız geziyor, antikadan anlar numarası yapıyor ama anlamıyor. A, evet bir de... Sol gözü cam."

"Sizden iyi aynasız olur," dedim.

Başvuru kitabını kapatıp masasının en dibindeki raflardan birine koydu, önündeki hukuk kitabını açtı yeniden. "Umarım olmaz," dedi. Gözlüklerini gözüne yerleştirdi. Teşekkür edip dükkândan ayrıldım. Yağmur başlamıştı. Koltuğumun altında kâğıda sarılı kitapla bir koşu kopardım. Arabam yan sokaklardan birindeydi, burnu hemen Geiger'in dükkânının karşısındaki bulvara bakacak biçimde park etmiştim. Oraya varıncaya kadar epey yağmur yedim. Arabaya dar attım kendimi, her iki camı da kapattım, mendilimle paketin üzerini sildim. Sonra açtım.

İçinden ne çıkacağını biliyordum tabii. İyi ciltlenmiş, birinci kalite kâğıda elle dizilip basılmış külçe gibi bir kitap. Tam sayfa "sanat" fotoğraflarıyla bezeli. Fotoğraflar da yazılar da anlatılmaz pislikte. Kitap yeni değildi. Önüne iç kapağa tarihler

damgalanmıştı, alışı ve teslim tarihleri. Kütüphane kitabı. Alengirli pislikler kiralayan bir umumi kütüphane.

Kitabı yeniden kâğıdına sarıp sarmaladım, oturacak yerin arkasındaki göze kilitledim. Böyle bir dümen, hem de bulvarın göbeğinde, işin arkasında büyük başlar olduğunu fısıldıyordu sanki. Oturdum oturduğum yerde, kendimi bir yandan sigaramın dumanıyla zehirleyedururken, bir yandan da yağmuru dinleyerek olup bitenleri düşündüm.

Yağmur olukları doldurdu, diz boyu kaldırımlardan aşağı taşı, döküldü. Geniş siyah yağmurlukları tüfek kabzaları gibi parlayan iriyarı aynasızlar kıkırdayıp duran kızları kötü şöhretli yerlerden çekip çıkarırken epeyce eğlendiler. Yağmur arabanın tepesini aman vermeksizin dövdü, kumaş tente sızdırmaya başladı. Su frenlerin çevresinde birikti, ayaklarımı serin tutayım diye. Sonbahardaydık, ama henüz böyle yağmurların zamanı değildi. Zar zor trençkotumu geçirdim üzerime, fırlayıp en yakın drugstore'a gittim, yarım litre viski aldım kendime. Arabada beni ısıtıp gözümü açık tutacak kadarını tükettim. Epeydir aynı yerde park etmiş duruyordum, ama polisler kızları çekip çıkarmakla ve düdüklarını çalmakla o kadar meşguldüler ki benimle ilgilenecek durumda değildiler.

Yağmura rağmen, ya da belki yağmur yüzünden, Geiger'in dükkânı arı kovanı gibi işliyordu, dükkânın önünde çok şık arabalar duruyor, son derece şık insanlar ellerinde kâğıda sarılı paketler dükkâna girip çıkıyorlardı. Hepsi de erkek değildi.

Bizimki saat dörde doğru göründü. Krem rengi, iki kapılı bir araba dükkânın önünde durdu, arabadan ıkına sıkına inip dükkâna girerken onun tombul suratıyla Charlie-Chan bıyığını şöyle bir gördüm. Başu açıktı, üzerinde yeşil deriden kemerli bir yağmurluk vardı. Bu kadar uzaktan cam gözünü göremiyordum. Deri ceketli, uzun boylu, çok yakışıklı bir çocuk dükkândan çıktı, arabayı köşeye sokağın içine çektikten sonra yağmurdan başına yapışmış kara saçları parıl parıl parlayarak yayan dükkâna döndü.

Bir saat daha geçti. Hava kararmış, karanlık sokak dükkânların yağmurla gölgeli ışıklarını emmişti. Tramvay çanları küskün küskün çınıyordu. 5:15 sıraları deri ceketli, uzun boylu çocuk elinde bir şemsiyeyle krem rengi arabayı getirmek üzere Geiger'in dükkânından çıktı, Arabayı dükkânın önüne getirdiğinde Geiger dükkândan çıktı, uzun boylu çocuk şemsiyeyi Geiger'in açık başının üzerine tuttu. Sonra katladı, silkti ve arabanın içine uzattı. Koştı, dükkâna girdi yeniden. Motoru çalıştırdım.

Araba bulvarda batı yönüne doğru hareket edince ben de direksiyonu sola kırmak zorunda kaldım, bu da bir sürü düşman edinmeme yol açtı tabii, hele şoförün biri o yağmurda başını camdan çıkarıp kükremeye üşenmedi. Ben trafiğin akışına tam kaptırıncaya kadar önümdeki araba iki sokak öne geçmişti. Geiger'in evine gittiğini umuyordum. Bir iki kere gördüm kaybettim onu, sonra kuzey yönüne Laurel Canyon yoluna dönerken yakaladım. Yokuşun yansında sola döndü, Laverne Terrace denilen, kurdela gibi kıvrıla kıvrıla ilerleyen ıslak beton yola saptı. Bu, bir yanı yüksek refüjlü, öteki yanı eğimli yolun aşağılarına serpiştirildikten için damları yol hizasından pek de yukarıda olmayan bungalov tipi evlerle dolu, dar bir yoldu. Evlerin ön yüzleri çalılık ve fundalıklarla örtülmüştü. Bütün bu manzaranın üzerine yağmur yemiş ağaçların yapraklarından su damlıyordu.

Geiger farlarını yakmıştı, ben yakmamıştım. Gazladım, bir virajda geçtim onu, geçerken de bir evin numarasını okuyup aklıma yazdım, sokağın bitiminde geriye döndüm. O Çoktan durmuştu. Farları, evin girişini tümüyle gizleyecek biçimde dört köşe saksılara dikilmiş fundalıklarla çevrili küçük bir evin garajına çevrilmişti. Elinde şemsiye garajdan çıktığını ve fundalıkların arasından geçtiğini gördüm. Peşinde biri olabileceğini aklına getirmiyormuş gibi davranıyordu. Evde ışık yandı. Boş gibi duran ama önünde herhangi bir levha olmayan komşu eve doğru yavaşça sürdüm arabayı. park ettim, tenteyi silkip havalandırdım, şişeden bir yudum aldım ve oturup bekledim. Neyi beklediğimi bilmiyordum ama içimden bir şey bana beklememi söylüyordu. Ağırkanlı dakikalar, başladılar gene ayaklarımı sürüye sürüye geçmeye.

Topu topu iki araba geçti. Çok sakın bir sokağa benziyordu burası. Altıyı biraz geçe sağanak

halinde yağın yağmurun içinden hoplaya zıplaya yaklaşan araba ışıkları görüldü. Artık ortalığı zifiri karanlık kaplamıştı. Bir araba yavaşladı, Geiger'in evinin önünde durdu. Işıkları ağır ağır ölgünleşti ve söndü. Kapı açıldı, bir kadın çıktı dışarı. Başında eski bir fötr şapka, üzerinde saydam bir yağmurlukla ufak tefek, ince bir kadın. Fundalıkların içinden geçip bahçeye girdi. Hafif bir zil sesi, yağmurda çakan bir ışık, kapanan bir kapı, sessizlik.

Torpedo gözünden bir el feneri çıkardım, yokuş aşağı inerek arabanın yanına gittim, bir göz attım. Açılır kapanır bir Packard'dı, kestane ya da koyu kahve. Sol pencere açıktı. Elimle yoklayarak ehliyet gözünü buldum, ışığı üzerine tuttum. Araba Carmen Sternwood, 3765 Alta Brea Crescent, Batı Hollywood adresine kayıtlıydı. Arabama geri döndüm, oturdum. Tenteye biriken su dizlerime damlıyor, midem viskiden yanıyordu. Hiç araba geçmedi. Önüne park ettiğim evde hiç ışık yanmadı. Kötü alışkanlıkları olanlar için iyi bir mahalleydi anlaşılan.

Yediyi yirmi geçe Geiger'in evinde göz alıcı beyaz bir ışık tek bir defa şimşek gibi çaktı söndü. Karanlık yeniden ışığın üzerine çöküp de onu yuttuğunda tiz, çingiraklı bir çığlık yankılandı ve yağmurdan sıırıslam olmuş ağaçların arasında kayboldu. Yankı daha sönüp gitmeden arabadan çıkmıştım bile.

Çıglıkla korku yoktu. Yarı keyifli bir şok, bir sarhoşluk vurgusu, basbayağı salaklık vardı sadece. Lanet bir ses. Beyaz üniformalı adamlar, demir parmaklıklılı pencereler, el ve ayak yerlerinde deriden kayışlar olan sert, dar ranzalar getirdi aklıma. Fundalıktaki geçitten içeri dalıp ön cepheyi gizleyen açığı dolanarak kapının önüne geldiğimde Geiger'in evine gene sessizlik egemendi. Kapı tokmağı aslanın ağzından sarkan bir halkaydı. Uzandım, tuttum. Tam o anda, sanki birisi tam da bu işareti bekliyormuş gibi, evde üç el silah gümbürdedi. Bir ses duydum, belki uzun, hırıltılı bir iç çekme. Sonra yere düşen bir şeyin yumuşak, gevşek sesi. Sonra evin içinde hızlı adımlar — uzaklaşan adımlar.

Ön kapı, bir uçurumun üzerinden uzatılmış küçük bir asma köprü gibi evin duvarıyla fundalıkların arasını birbirine bağlayan dar bir köprüye açılıyordu. Ne veranda, ne toprak zemin, ne de evin arkasına dolanacak bir geçit vardı. Arka tarafın girişi, aşağıdan, küçük bir meydana benzeyen sokaktan yükselen tahta basamakların en tepesindeydi. Biliyordum, çünkü basamaklardan aşağı inen adımların takırtısını duymuştum. Sonra çalıştırılan bir motorun ani gürültüsü. Otomobil hızla kayboldu gitti. Aynı gürültü ikinci bir araba tarafından da yankılandı diye düşündüm ama emin değildim. Ev, önümde mezar kadar sessizdi. Acelem yoktu. İçeride olan şey içerideydi zaten.

Küçük köprünün korkuluğuna ata biner gibi bindim, iyice aşağı sarkıp perdeleri çekilmiş ama jaluzeleleri kapatılmamış pencerelere yaklaşarak, iki perdenin birbirine kavuştuğu noktadan içeriyi görmeyi denedim. Duvarda bir abajurun ışığını ve bir kitap rafının köşesini gördüm. Tekrar köprüye indim, iyice gerileyip kapıya bir omuz indirdim. Aptallıktı yaptığım. Kaliforniya evlerinin alt edemeyeceğiniz tek yeri ön kapılandır. Omzumu acıtıp çileden çıktığımla kalmıştım. Bir kere daha korkuluğa tırmandım, pencereye bir tekme indirdim, şapkamı eldiven yerine kullanarak, bölmeli pencerenin alt küçük köşedeki camını kırdım. Artık elimi içeri sokup pencereyi pervaza bağlayan sürmeyi çekebilirdim. Gerisi kolaydı. Üstte sürme yoktu. Kilit açıldı. İçeri tırmanıp yüzüme dolanan perdeleri iki yana açtım.

Odadaki iki kişiden ikisi de içeri girmek için başvurduğum yola aldırış etmemişlerdi, oysa içlerinden sadece bir tanesi ölüydü.

Geniş bir odaydı, evi enlemesine kaplıyordu. Tavan alçak ve kirişliydi, kahverengi sıvalı duvarlarda parça parça Çin el işlemleri ve budaklı ahşap çerçeveler içinde Çin ve Japon estamptan asılıydı. Alçak kitap rafları ve içinde irice bir sincabın burnunun ucunu bile göstermeden bir hafta boyu rahat rahat saklanabileceği kalın tüylü, pembemsi bir Çin halısı vardı. Yer yastıkları, şuraya buraya atılmış ipek kumaş parçaları da vardı, sanki orada yaşayan her kimse elinin altında uzanıp dokunacağı bir şey olsun istemişti. Eski, güllü goblenle kaplı geniş alçak bir divan vardı. Üzerine, aralarında leylak rengi ipek iç çamaşırlar da bulunan, bir tomar giysi atılmıştı. Tahtadan oyulmuş ayaklı bir lamba, yeşim rengi karpuzlu, uzun püsküllü iki abajur vardı. Köşelerine ejder başlan kazınmış siyah bir yazı masası, onun gerisinde de üzerine sarı ipekliden bir yastık atılmış, kol ve sırt dayayacak yerleri oymalı, siyah cilalı bir iskemle vardı. Odada garip bir koku çeşitliliği vardı, bunların içinde o an en çok burnuma çarpanlar artık hafiflemiş bir dumansız barut kokusuyla hastalık çağrıştıran eter kokusuyla.

Odanın bir köşesinde, hafif bir yükseltiye yerleştirilmiş yüksek arkalıklı tik ağacından bir iskemlede, altında kenarları işli turuncu bir şalla Bayan Carmen Stemwood oturuyordu. Dimdik oturuyordu, elleri iskemlenin kol dayayacak yerlerinde, dizleri birbirine bitişik, bedeni bir Mısır tanrıçası gibi dimdik ve kasık, çenesi ileriye doğru uzanmış; yarı açık dudaklarının gerisinde küçük parlak dişleri görünüyordu. Gözleri iri iri açılmıştı. İrislerin koyu kül rengi, göz bebeklerini yutmuştu. Deli gözleriydi bunlar, kendinde değil gibiydi ama oturuşu kendinde değilmiş oturuşu da değildi. Sanki akı çok önemli bir işle meşguldü de bu her neyse müthiş sonuçlar alıyordu. Ağzından, yüz ifadesini değiştirmeyen, hatta dudaklarını bile kıpırdatmayan teneke tınlı bir kıkırtı çıktı.

Kulaklarında bir çift uzun yeşim küpe vardı. Güzel küpelerdi, herhalde iki yüz dolara filan patlamışlardı. Üzerinde başka bir şey yoktu.

Güzel bir vücudu vardı, küçük, kıvrak, her şeyi yerli yerinde, sıkı, yuvarlak hatlı. Lambanın ışığı bedenine bir incinin donuk parıltısını veriyordu. Bacaklarında Bayan Regan'ın bacaklarının o serseri zarafeti olmasa da güzel bacaklardı. Utanma ya da şehvet duymaksızın baştan aşağı süzdüm onu. Çıplak bir kız değildi o şu odada. Sadece bir keş. Benim için oldum bittim bir keşti zaten.

Ona bakmayı bırakıp Geiger'e döndüm. Sırt üstü yere uzanmıştı, Çin halısının sınır dışına çıkmıştı, yanı başında totem gibi bir şey yükseliyordu. Kartal profilli bu şeyin geniş ve yuvarlak tek gözü, bir fotoğraf makinesinin objektifiydi. Objektif, sandalyede oturan çıplak kıza çevriliydi. Totemin bir kenarına tutturulmuş kararmış bir flaş küpü vardı. Geiger kalın keçe tabanlı Çin işi terlikler giymişti, bacaklarını siyah satenden bir pijama pantolonu sarıp sarmalıyor, vücudunun üst kısmını da işlemeli bir Çin ceketini örtüyordu, ceketin önü kan içindeydi. Bana çevrili cam gözü pırıl pırıl parlıyordu, bedenindeki en canlıya benzer şey oydu. İlk bakışta, duyduğum üç el ateşten hiçbirinin hedefi şaşmadığı görülüyordu. Eni konu ölüydü.

Gördüğüm şimşek çakmasının nedeni flaştı. O deli çılgılık, uyuşturucu etkisindeki çıplak kızın tepkisi. Üç el ateş ise bir üçüncü kişinin olayların gidişini değiştirme konusunda fikir beyan edişi. Arka merdivenlerden inip, arabaya atladığı gibi kaçan delikanlının fikri. Onun görüş açısını da anlayabiliyordum doğrusu.

Siyah yazı masasının dibinde, içi kahverengi sıvıyla dolu göbekli bir sürahinin yanında kırmızı vernikli bir tepsinin üzerinde bir çift incecik altın filigranlı bardak duruyordu. Sürahinin tıpasını kaldırıp kokladım. Eter ve bir şey daha —mesela afyon ruhu— kokuyordu. Bu karışımı hiç denememiştim, ama sanki Geigergillere hiç de fena gitmezdi.

Çatıya ve kuzey yönündeki pencerelere vuran yağmuru dinledim. Geride başka hiçbir ses yoktu, ne araba, ne canavar düdüğü, sadece yağmur damlalarının sesi. Divana gittim, trençkotumdan soyunup kızın eşyalarında şöyle bir el gezdirdim. Açık yeşil ham yünlüden hemen üzere geçiriverilen cinsten yarım kollu bir elbise vardı. Bununla başa çıkarım diye düşündüm. İç çamaşırlarını bir kalem geç diye düşündüm, ince düşüncelilikten filan değil, kendimi kıza külotunu giydirip sutyenin kopçasını bağlarken gözümün önüne getiremiyordum da ondan. Elbiseyi alıp tik ağacından sandalyeye yöneldim. Bayan Sternwood da daha yarım metre öteden buram buram eter kokuyordu. Hâlâ hafif kıkırdıyordu, bir de çenesinden aşağı bir köpük süzülüyordu. Suratına bir tokat aksettim. Gözlerini kırptırdı ve kıkırdamayı kesti. Bir tokat daha aksettim.

"Hadi bakalım," dedim canlı bir sesle. "Cici kız olalım. Giyinelim."

Bir maskenin göz delikleri kadar bomboş, buz grisi gözleriyle bana baktı.

"Gıgıngtellel," dedi.

Bir iki tokat daha attım. Aldırdığı yoktu. Tokatlar onu kendine getirmiyordu. Elbiseyle uğraşmaya koyuldum. Ona da aldırdığı yoktu. Kollarını tutup kaldırmama ses çıkarmadı, bir de sanki çok şirin bir şey yapıyormuş gibi iki elinin parmaklarını yelpaze gibi açtı. Ellerini elbisenin yenlerinden geçirdim, elbiseyi başından geçirip giydirdim üzerine, ayağa kaldırdım onu. Kıkırdayarak kollarına bıraktı kendini. Onu geriye iskemleye oturttum ve çoraplarıyla pabuçlarını giydirdim.

"Küçük bir yürüyüş yapalım," dedim. "Haydi, cici küçük bir yürüyüş yapalım."

Küçük bir yürüyüş yaptık. Yolun yansı boyunca küpeleri göğsüme çarpıp durdu, diğer yarısı boyunca da birlikte dans ediyormuşuz gibi, yanak yanağa ilerledik. Geiger'in cesedine kadar yürüyüp geri döndük. Kızı zorla cesede baktırdım. Şirin bir şey sandı herhalde. Kıkırdadı ve bana bu fikrini bildirmek istedi, ama sadece ağzından köpükler çıkarabildi. Onu divana götürüp uzattım. İki kere hıçkırdı, biraz kıkırdadı, sonra uykuya daldı. Eşyalarını ceplerime tıktırdım, totem gibi şeyin oraya gidip, arkasına geçtim. Fotoğraf makinesi orada içindeydi tamam da, içinde film yoktu. Yere baktım, belki de vurulmadan önce çıkarmıştır diye. Film yok. Geiger'in soğumakta olan gevşek elinden tuttum, sağa sola çevirdim onu biraz. Film yoktu. Bu gelişmeden hoşlanmamıştım.

Odanın gerisindeki küçük antreye çıkıp evi gözden geçirdim. Sağımda bir banyo ve kilitli bir kapı, en dipteyse mutfak vardı. Mutfak penceresi maymuncukla zorlanmıştı. Tel tente gitmişti, çengelin çekilip açıldığı yer pervazda belliydi. Arka kapı kilitli değildi. Olduğu gibi bırakıp antrenin soluna düşen yatak odasına göz attım. Temiz, fazlaca tertipliydi, kadın odası gibiydi. Yatağın üzerinde farbelalı bir örtü vardı. Üçüz aynalı makyaj masasında bir mendil, biraz bozuk para, erkeklerin kullandıkları türden saç fırçaları ve bir anahtarlığın yanında parfüm duruyordu. Dolapta erkek elbiseleri, yatak örtüsünün far belalı kenarının altına düşen yerde erkek terlikleri vardı. Bay Geiger'ın odası. Anahtarlığı oturma odasına götürüp, masanın çekmecelerini karıştırdım. Geri çekmecelerden birinde kilitli bir çelik kutu vardı. Anahtarlardan birini kullanarak açtım. Bir şey yoktu içinde. Sadece, General Sternwood'daki mektuplarda gördüğüm yana yatık el yazısıyla kaleme alınmış bir sürü şifreli yazıyla dolu mavi deriden fihristli bir telefon defteri. Defteri cebime koydum, çelik kutudaki parmak izlerimi sildim, çekmeceyi yerine koyup masayı kilitledim, anahtarları cebime yerleştirdim, şöminedeki kütük taklidi gaz sobasını söndürdüm, paltoma hüründüm ve Bayan Sternwood'u ayağa kaldırmaya çalıştım. Olmayacak şeydi. Eski fötrünü kafasına oturttum, paltosuna sarıp sarmaladım ve dışarıya arabasına taşıdım. Geri dönüp bütün ışıkları söndürdüm, ön kapıyı kapattım, çantasından anahtarları çıkarttum ve Packard'ı çalıştırdım. Farları yakmadan yokuş aşağı indik. Oradan Alta Brea Crescent'e arabayla on dakikalık yoldu. Carmen horlayıp, suratına eter solumakla geçirdi bu süreyi. Başını durmadan omzuma düşüyordu. Ama kucağıma düşmesinden iyiydi.

Sternwood'ların evinin yan girişindeki kapının dar, kurşunlu camlarının ardında ölgün bir ışık vardı. Packard'ı porte&chere'in altına çektim, cebimdekileri arabanın koltuğuna boşalttım. Kız köşeye büzülmüş horluyordu. Külhani şapkasını burnunun üzerine doğru çekmiş, gevşek ellerini yağmurluğun katlan üzerine bırakıvermişti. Arabadan çıkıp zili çaldım. İç bayıltacak kadar uzak bir yerlerden ağır ağır adımlar yaklaştı. Kapı açıldı ve o sopa gibi dimdik, gümüşü uşak, kafasını çıkarıp bana baktı. Holden vuran ışık saçının çevresine bir aziz halesi örüyordu.

"İyi akşamlar, beyefendi," dedi kibarca, bakışları beni geçip Packard'ı buldu. Sonra gözleri tekrar gözlerime mihlandı.

"Bayan Regan evde mi?"

"Hayır, efendim."

"General uyuyor inşallah?"

"Evet. Ancak akşamları rahat uyuyabiliyor da."

"Bayan Regan'ın hizmetçisi evde mi?"

"Mathilda mı? O burada, efendim."

"Onu çağırırsan iyi olur. Kadın işi bu. Arabaya bak, anlarsın."

Gitti arabaya baktı. Döndü geldi. "Anlıyorum," dedi. "Mathilda'yı çağırayım."

"Mathilda'dan başka kimse yardım edemez ona," dedim.

"Ona yardımcı olmak için hepimiz elimizden geleni yapıyoruz," dedi.

"Epeyce uğraşmış olmalısınız," dedim.

Duymazlıktan geldi. "Eh, Allah rahatlık versin," dedim. "Onu senin ellerine emanet ediyorum."

"Pekâlâ, efendim. Size bir taksi çağırayım mı?"

"Kesinlikle hayır," dedim. "Aslına bakarsan ben buraya da gelmedim. Sen hayal gördün."

Bunun üzerine gülümsedi. Başını şöyle bir salladı, döndüm, bahçenin giriş yolundan aşağı inip büyük kapıdan çıktım.

Bunun gibi on sokak yürüdüm, yağmurla yıkanmış kıvrıla kıvrıla inen yollardan indim, ağaç yapraklarından damla damla dökülen yağmur sulan altında, hortlaksı, uçsuz bucaksız bahçeler içindeki büyük evlerin ışıklı pencerelerinin, yamacın tepelerinde yükselen, ormandaki cadı evleri gibi uzak, geçit vermez saçak ve dam öbeklerinin önünden geçtim. Işık israfı içinde parıl parıl parlayan bir benzin istasyonuna indim, canı sıkılan benzinci başında beyaz şapkası, üzerinde koyu mavi montuyla omuzlarını kısmış camı buharlanmış bölmenin içinde bir taburenin üzerinde oturmuş gazetesini okuyordu. Önce girecek gibi oldum, sonra yoluma devam ettim. Zaten iliklerime kadar ıslanmıştım. Hem sonra böyle bir gecede insan taksi bekleyeyim derse üç günlük sakal salar. Ayrıca taksi şoförleri de bir gördüklerini bir daha unutmazlar.

Sıkı bir yürüyüşle yarım saatte Geiger'ın evindeydim. Ne evde kimse vardı, ne de yandaki evin önüne park edilmiş benim arabanın dışında sokakta tek bir araba. Benim araba sahibini kaybetmiş köpek gibi öyle boynu bükük duruyordu. Arabadan viski şişemi alıp zıkkımdan gırtlığıma boşalttım, sonra bir sigara yakmak üzere içeri girdim.

Yarıya kadar içtim, attım, tekrar arabadan çıkıp Geiger'ın evine yollandım. Kapıyı açıp hâlâ ılık karanlığa daldım, paçalarımın usul usul sular damlarken durup yağmuru dinledim. El yordamıyla bir lamba bulup yaktım.

İlk gözüme çarpan işlemeli ipek levhalardan birkaçının duvardan kaybolmuş olmasıydı. Hepsini saymamıştım ama duvarın kahverengi boyasının üzerinde yerleri çıplak, apaçık duruyordu. Biraz daha

ilerleyip bir ışık daha yaktım. Toteme baktım. Totemin dibine, Çin halısının ötesine çıplak zeminin üzerine bir başka halı serilmişti. Demin o halı yoktu orada. Geiger'ın cesedi vardı. Geiger'ın cesedi yok olmuştu.

Dondum kaldım. Dudaklarımı dişlerimin üzerinde gerdim, totemin camdan gözüne bakarak sııttım. Evi yeniden aradım, her şey yerli yerindeydi. Geiger, farbelalı yatağın ne üstünde ne de altında ne de dolabın içindeydi. Mutfak ya da banyoda da değildi. Geriye holün sağındaki kilitli kapı kalıyordu. Geiger'ın anahtarlarından biri kilide uydu. Oda ilginçti ama Geiger içeride değildi. İlginçti çünkü Geiger'ın odasından çok farklıydı. Burası süssüz, çok erkek bir yatak odasıydı, cilalı tahtadan zemine iki üç ufak Kızılderili kilimi atılmıştı, eşya olarak dik arkalıklı iki iskemle, üzerinde bir erkek tuvalet takımı ve içlerine kara mumlar yerleştirilmiş birer ayak uzunluğunda pirinç şamdanlar duran koyu renk, budaklı ahşaptan bir masa vardı. Yatak dar ve sert görünüşlüydü, üzerine kahverengi batık desenli bir örtü atılmıştı. Oda soğuktu. Kapıyı yeniden kilitledim, tokmağı mendilimle sildim ve gene toteme döndüm. Diz çöküp gözlerimi kısarak kilimle ön kapı arasındaki mesafeyi iyice inceledim. Kapıya doğru uzaklaşan iki paralel çizgi görür gibi oldum, sanki yere sürtünen ayakkabı topuklarının izi gibi. Bunu kim yapmışsa güçlü kuvvetli biri olmalıydı. Ölü bedenler kırık kalplerden daha ağır çeker çünkü.

Polis değildi. Onlar olsa henüz burada olurlardı, ellerinde ip ve tebeşir parçaları, fotoğraf makineleri, parmak izi pudraları ve ucuz purolarıyla ancak yeni yeni ısınıyor olurlardı. Dört bir yanı —hem de nasıl— kuşatırlardı. Katil de olamazdı. O bir telaş çekip gitmişti çünkü. Kızı görmüş olmalıydı. Kızın kendisini seçemeyecek kadar kaymış olduğunu kestiremezdi. Tabanları yağlamış olsa gerekti. Sorunun cevabı neydi bilemiyordum ama eğer biri Geiger'ın öldürülmüş değil de ortadan kaybolmuş görünmesini istiyorsa benim için fark etmezdi. Carmen Sternwood'u işin dışında tutarak açıklayabilirdim belki de olayı. Evin kapısını kilitledim, motoru çalıştırıp arabayı hayata döndürdüm, eve gidip duş aldım, değişip kuru elbiseler giydim, gecikmiş bir akşam yemeği yedim. Oturmuş kalmışım. Geiger'ın fihristli mavi defterindeki şifreyi çözmek için kafa patlatırken epey bir sıcak viski yuvarlamışım. Tek bildiğim defterdekilerin büyük olasılıkla müşteri isim ve adres listesi olduğuydu. Dört yüzün üzerinde vardı bunlardan. Bu da büyük çaplı dalavere demekti, şantaj hariç — ki işin içinde ondan da epeyce olmalıydı. Listedeki herhangi bir isim katil olabilirdi. İş polise yansdığında polisin yerinde olmak istemezdim doğrusu.

Şurama kadar viskiyle dolu yatağa yollandım, içimde bir sıkıntı vardı, rüyamda uzun yeşim küpeli bir kızı kovalayan kanlı ipek ropdöşambrlı bir adam gördüm, ben de onların arkasından koşuyor, elimde boş bir fotoğraf makinesi fotoğraflarını çekmeye çalışıyordum.

Ertesi sabah hava güneşli, açık, pırıl pırıldı. Ağzıma yumruk yemiş gibi uyandım, iki fincan kahve içtim ve sabah gazetelerine bir göz attım. Hiçbirinde Arthur Gwynn Geiger'le ilgili bir şey göremedim. Nemli elbisemin kırışıklıklarını açmakla meşguldüm ki telefon çaldı. Arayan, Eyalet Savcısı'nın başmüfettişi Bernie Ohls'du, beni General Stemwood'a tavsiye eden adam.

"Ee, nasılsın bakalım evlat?" diye başladı, iyi bir uyku çekmiş, kimseye beş kuruş borcu olmayan bir adam gibi çıkıyordu sesi.

"Akşamdan kalmayım," dedim.

"Cık cık cık!" Laf olsun diye güldü, sonra normalden daha lakayt bir sesle, kurnaz aynasız sesiyle sordu. "General Stemwood'u gördün mü?"

"Hıh-hı."

"Onun için bir iş yaptın mı?"

"Çok yağmur yağıyordu," diye cevap verdim, eğer buna cevap denebilirse.

"Başına her an bir şeyler gelen bir aileye benziyorlar. Onlara ait koca bir Buick, Lido rıhtımının açığında sulara yüzüyormuş."

Telefonu kıracak gibi sıkı sıkı tuttum. Soluğumu da tuttum aynı zamanda.

"Evet ya," dedi Ohls neşeli bir sesle. "Deniz suyu ve kumdan berbat olmuş gıcır gıcır bir Buick... ha az kaldı unutuluyordum, içinde de bir tip varmış."

Soluğumu öyle usul usul dışarı verdim ki birazı dudaklarımda kaldı. "Regan mı?"

"Ha? Kim? Haa, büyük kızın bir yerden bulup çıkarıp evlendiği o kaçak içkici eskisini diyorsun. Hiç yüz yüze gelmedim adamlar. Denizin dibinde ne işi olur ki onun?"

"Lafi dolaştırma. Kimin denizin dibinde işi olur ki?"

"Bilmem, ahbab. Bir bakmak üzere oraya gidiyorum da. Takılmak ister miydin?"

"Evet"

"Elini çabuk tut," dedi. "Odamdayım."

Tıraş olup giyindim, hafif bir kahvaltı ettim, bir saate kalmadan Adliye'deydim. Asansörle yedinci kata çıktım ve Eyalet Savcısı'nın adamlarının kullandığı sıra sıra küçük büro odalarının önünden geçtim. Ohls'unki ötekilerden büyük değildi ama sırf Ohls'a aitti. Masasının üzerinde bir ıstampa, kalem takımı, şapkası ve ayaklarının birinden başka şey yoktu. Orta boylu sansın bir adamdı, beyaz fırça kaşları, uysal bakışlı gözleri ve sağlam dişleri vardı. Sokakta yüzlercesini görebileceğiniz bir adamdı. Bense onun dokuz adam öldürdüğünü biliyordum — bunlardan üçünü de polis koruması altındayken ya da birileri onların polis koruması altında olduğunu sandıkları bir sırada.

Ayağa kalktı, Entractes marka yalancı purolarla dolu teneke kutuyu cebine attı, ağzındakini dişlerinin arasında aşağı yukarı salladı, başını geri atıp dikkatle bana baktı. "Regan değil," dedi. "Araştırdım. Regan iriyarı bir tip, senin boyunda, senden de biraz iri. Bu genç bir çocuk."

Bir şey söylemedim.

"Regan neden tüymüş," diye sordu Ohls, "merak ediyor musun?"

"Galiba hayır," dedim.

"Kaçak içki ticareti yapan bir tip zengin bir aileye damat girer de sonra da güzel bir hanımla helal para birkaç milyona elveda derse — ben bile merak ederim doğrusu. Sır sanıyordun herhalde değil mi?"

"Hıh-hı."

"Anlaşıldı evlat, oltaya gelmeyeceksin. Bozulmuyorum." Elleriyle ceplerini yoklayarak masanın benim oturduğum tarafına geldi, şapkasına uzandı.

"Regan'ı aramıyorum," dedim.

Kapısını kilitledi, binanın resmi park yerine inip küçük, mavi, üstü kapalı bir otomobile bindik. Ara sıra bir trafik işaretini savuşturmak üzere canavar düdüğünü çalarak, Sunset Bulvarı yönünde ilerledik. Taptaze bir sabahtı, havada hayatı tasasız ve tatlı göstermeye yetecek kadar dirilik vardı, insanın aklı başka yerde değilse tabii. Benimki başka yerdeydi.

Sahil yolundan Lido'ya yaklaşık elli kilometrelik yoldu, ilk on beş kilometrede trafik yoğunluğundaydı. Ohls bu yolu kırk beş dakikada aldı. Kırk beş dakika sonra boyası solmuş sıvalı bir kemerin önünde bastı frene, arabadan dışarı çıktık. Kemerden denize doğru, kenarına sıra sıra beyaza boyalı babalar dizilmiş uzun bir iskele uzanıyordu, iskelenin ucunda bir küme insan denize doğru eğilmiş bakıyorlar, motosikletli bir polis de kemerin altında durmuş iskeleye çıkmak isteyen başka bir gurubun yolunu kesiyordu. Otoyolun iki yanında arabalar park etmişti, kadını erkeği her zamanki et yiyiciler hazır ve nazırdılar. Ohls motosikletli polise rozetini gösterdi, iskeleye çıktık. Burnumuza dün geceki uzun, sıkı yağmurun biraz olsun hafifletmeyi bile başaramadığı ağır bir balık kokusu doldu.

"İşte orada; motorun üzerinde," dedi Ohls, yalancı purolardan biriyle işaret ederek. Üzerinde bir römorkörünkini andıran dümen dolabıyla yayvan, kara bir salapurya iskelenin en sonundaki kazıkların oraya gizlenmişti adeta. Güvertesinde sabah güneşinde pırıl pırıl parlayan, etrafına çekme zincirleri sarılmış bir şey vardı, kara renkli nikelajlı büyük bir araba. Zincir tamburunun kolu geriye yerine inmiş, güverte hizasına gelmişti. Arabanın çevresini almış birileri vardı. Kaygan basamaklardan aşağıya güverteye indik.

Ohls yeşil haki üniformalı bir şerif yardımcısıyla sivil elbiseli bir adama merhaba dedi. Salapuryanın üç kişilik mürettebatı dümen dolabına yaslanmış, tütün çiğniyorlardı. İçlerinden bir tanesi kirli bir banyo havlusuyla*saçlarını kuruluyordu. Bu, arabanın etrafına zincirleri geçirmek için suya dalan adamdı herhalde.

Arabayı gözden geçirdik. Ön çamurluk eğrilmiş, bir far kırılmış, öteki kırılmamış ama yamulmuştu. Radyatörün ızgarasında büyük bir yarıklık vardı, arabanın boyasıyla nikelajı baştan aşağı çizikti. Döşeme suyu emmişti, kapkaraydı. Lastiklerden hiçbiri zarar görmüşe benzemiyordu.

Başı omuzlarının üzerinde garip bir açıyla çarpılmış sürücü hâlâ direksiyona dolanmış duruyordu. Çok kısa süre önce yakışıklı olan ince uzun, koyu renk saçlı bir çocuktü. Şimdiyse yüzü mavimsi beyaz renkteydi, gözleri yarı kapalı göz kapaklarının altında donuk donuk parlıyordu, açık ağzının içi kumla doluydu. Alnının sol kenarında cildinin beyazı üzerinde belirginleşen donuk renkli bir çürük vardı.

Ohls geriledi, gırtlığını temizledi ve küçük purosunu yaktı. "Hikâye nedir?"

Üniformalı adam iskelenin ucundaki meraklı taifesini işaret etti. İçlerinden biri beyaz babalardan ikisinin arasındaki iki tarafa zorlanarak açılmış geniş deliği kurcalıyordu. Korkuluğun parçalandığı yer taze kesilmiş çam tahtası gibi sarı ve temiz görünüşlüydü. "Burayı yarmış geçmiş. Fena bindirmiş olmalı. Yağmur burada erken dindi, akşam dokuzda filan. Kırık tahtanın iç tarafı kuru. Demek ki yağmur durduktan sonra. Su yüksekken düşmüş yoksa daha fena karaya otururdu, gene de sular yarım kabarıkmiş daha, yoksa deniz daha ilerilere atardı, çekilince de tam çekilmemiş yoksa kazıklara bindirirdi. Bu da dün akşam saat on civarı demektir. Belki dokuz buçuk, daha erken değil. Bu sabah çocuklar balığa çıktıklarında görmüşler, gelip çekince içinde ölüyü bulduk."

Sivil polis pabucunun burnunu güverteye sürttü. Ohls bana bir yan bakış fırlattı ve purosunu sigara gibi oynattı.

"Sarhoş muymuş?" diye sordu öyle ortaya.

Havlulu kafasını silmekte olan adam zincirin oraya gitti ve herkesi irkilten bir gürültüyle boğazını temizledi. "Ağzıma kum girmiş," dedi, tükürdü. "Şu oğlancığın ağzındaki kadar değil, ama gene de girdi."

Üniformalı konuştu: "Sarhoştun belki. Yağmurda, tek başına caka sattığına göre! Sarhoşlardan her şey beklenir."

"Sarhoş mu, hadi canım," dedi sivil polis. "El freni yarı çekikti, herifin yüzüne de yandan vurmuşlar. Bana sorarsan cinayet."

Ohls havlulu adama baktı: "Sen ne dersin, ahbap?"

Havlulu adamın gururu okşanmıştı. Sırıttı. "İntihar diyorum, arkadaş. Üzerime vazife değil ama sordun diye söylüyorum, intihar. Bir kere oğlancağız iskeleden aşağı düşerken cetvel gibi düz bir çizgi çekmiş. Lastik izlerini sonuna kadar görebiliyorsun. Memur beyin dediği gibi demek ki yağmurdan sonra. Bir iki de takla atmış olmalı. Demek ki korkuluğa bindirmeden önce müthiş hız yapmış olacak. El frenini çekmek yetmez. Suyu düşerken eli çarpmış olabilir, kafasını da suya düşerken çarpmıştır herhalde."

"İyi göz varmış sende, ahbap. Aradınız mı üstünü?" diye sordu memura. Memur bana baktı, sonra da salapuryanın önüne birikmiş halka. "Tamam, kalsın," dedi Ohls. Gözlüklü, yorgun suratlı, kara çantalı küçük bir adam rıhtımdan aşağı indi, geldi. Güvertede olabildiğince temiz bir nokta seçip çantasını yere koydu. Sonra şapkasını çıkardı, ensesini ovuşturdu, sanki nerede olduğunu ya da nereden geldiğini unutmuş gibi açık denize daldı gitti.

"Müşteri bu işte, Doktor. Dün gece rıhtımdan aşağı dalış yapmış. Dokuzla on arası. Bütün bildiğimiz bu."

Küçük adam ölüye aksi bir bakış fırlattı. Kafasını elledi, şakaktaki çürüğe baktı, başı iki eliyle o yana bu yana çevirdi, kaburgalarını yokladı. Ölünün gevşek elini havaya kaldırıp, tırnaklara baktı. Sonra eli bıraktı, düşüşünü seyretti. Geriye çekildi, çantasını açtı, içinden çıkardığı basılı formlardan birine karbonun üzerinden yazmaya başladı. "Görünürde ölüm sebebi boyun kırılması," dedi yazarken. "Bu da demektir ki içine pek su girmemiş olmalı. Bu da demektir ki açık havaya da çıktığına göre çarçabuk soğuyup katılaşıyor. Soğumadan önce arabadan çıkarmak lazım. Sonra biraz zor çıkarırsınız."

Ohls başını salladı. "Öleli ne kadar olmuş, Doktor?"

"Bilemem."

Ohls sertçe baktı ona, sonra ağzından küçük puroyu çıkarıp kötü kötü puroya baktı. "Tanıştığımıza memnun oldum, Doktor. Beş dakika içinde ölüm saatini kestiremeyen adli tıp görevlisi hiç görmemiştin doğrusu!"

Küçük adam ekşi bir suratla sıırıttı, bloknotunu çantasına koyup kurşun kalemini yeleşinin cebine yerleştirdi. "Dün gece yemek yemiştir, söyleyebilirim — saat kaçta yediğini bilirim. Ama beş dakika içinde mümkün değil."

"Bu çürük nasıl olmuş olabilir — düşerken mi?"

Küçük adam çürüğe yeniden baktı. "Sanmıyorum. Üstü örtülü birşeyle vurmuşlar. Ölmeden önce de iç kanama olmuş."

"Copla olabilir mi?"

"Çok mümkün."

Küçük adam başını salladı, çantasını güverteden alıp, basamakları tırmandı iskeleye çıktı yeniden. Sıvalı kemerin oraya bir cankurtaran yanaşıyordu. Ohls bana baktı, "Haydi gidelim. Buraya kadar geldiğimize değmemiş, değil mi?" dedi.

İskeleden yürüyerek geriye döndük, yeniden Ohls'un arabasına bindik. Direksiyonu kırıp otoyola

çıktık, yağmurla tertemiz yıkanmış üç şeritli otoyoldan pembe yosunla çizgi çizgi olmuş sanlı beyazlı alçak kum tepeleri boyunca yol aldık. Bir iki martı denize doğru daireler çizip köpüklü dalgaların üzerindeki bir şeye dalış yapıyorlar, ta uzakta beyaz bir yat sanki gökyüzünde asılıymış gibi duruyordu.

Ohls çenesini ileri çıkartıp bana doğru döndü, sordu: "Tanıyor musun?"

"Tabii, Sternwood'ların şoförü. Onu daha dün aynı arabanın tozunu alırken gördüm."

"İşine karışmak istemiyorum, Marlowe. Bana sadece şunu söyle, senin işin onunla ilgisi var mı?"

"Yok. Adını bile bilmiyorum."

"Owen Taylor. Nereden mi biliyorum? Matrak bir hikâye. Bir yıl filan oluyor, onu Mann Yasası'na ilişkin bir suçtan ötürü içeri almıştık. Anlaşılan Sternwood'un ateşli kızını, küçüğü, Yuma'ya kaçırmış. Büyük kız kardeş arkalarından gidip onları geri getirdi, Owen'i de deliğe tıktırttı. Ertesi gün eyalet savcısına gelmiş, oğlanın bırakılmasını sağlamış. Dediğine göre oğlan kız kardeşiyle evlenmek istiyormuş, niyeti de ciddiymiş ama kız kardeşi bunu anlayamamış. Ona kalırsa, kız kardeşinin derdi, şöyle iyice bir kafayı bulup, eğlenmekmiş. İşte böyle, oğlanı salıverdik, sonra bir baktık ki yeniden işe almışlar. Bir süre sonra Washington'dan parmak izi raporu geldi,

Indiana'da polis kaydı varmış meğerse, altı yıl önce silahlı soyguna teşebbüsten. Eyalet hapisanesinde altı ay yatıp çıkmış, Dillinger'in kaçtığı hapisane var ya, orada. Bu bilgiyi Sternwood'lara ilettik, gene de işine son vermediler. Ne dersin bu işe?"

"Hepsinin vidalan gevşek anlaşılan," dedim. "Dün gece olanlardan haberleri var mı?"

"Hayır. Birazdan yüzleşeceğim onlarla."

"Mümkünse ihtiyarı bu işe karıştırma."

"Neden?"

"Yeterince derdi var zaten, hem de hasta."

"Regan'ı mı kastediyorsun?"

Somurttum. "Regan hakkında bir şey bilmiyorum, söyledim sana. Regan'ı aramıyorum. Bildiğim kadarıyla Regan kimsenin tavuğuna kışt dememiş."

"Ooo," dedi Ohls. Denize doğru daldı gitti bakışları, az kaldı araba yoldan çıkıyordu. Ondan sonra da yol boyunca ağzını açmadı dense yeridir. Beni Hollywood'da Çin Tiyatrosu yakınlarında indirdi, geri döndü, batıya Alta Brea'ya doğru yöneldi.

Ayaküstü bir şeyler yedim, öğleden sonra gazetelerinden birine göz gezdirdim, ama orada Geiger'le ilgili bir haber göremedim.

Öğle yemeğinden sonra doğuya doğru yürüdüm, Geiger'ın dükkânına bir kere daha bakmak istiyordum.

Taksitle mücevher satan dükkânın sıska, kara gözlü sahibi dükkânın girişinde tıpkı dün akşamüstü gördüğüm gibi durmuş bekliyordu. Ben köşeyi dönerken gene aynı bilmiş bakışla baktı. Dükkân aynıydı. Köşedeki küçük masanın üzerinde gene lamba yanıyordu, aynı sahte sarışın üzerinde aynı siyah, süete benzer elbiseyle kalktı, yüzünde aynı belirsiz gülümsemeyle bana doğru geldi.

"Bir şey—" dedi ve sustu. Ellerinin gümüş boyalı tırnakları iki yanında seğirdi. Gülümsemesi azıcık zorlamaydı. Gülümseme filan değildi. Sırıtmaydı. O gülümseme sanıyordu sadece.

"İşte gene geldim," dedim havalı bir sesle, sigaramla bir daire çizdim. "Bay Geiger buradalar mı bugün?"

"Şey— ben— korkarım hayır. Hayır— korkarım hayır. Bir dakika— siz ne istemiştiniz?"

Kara gözlüğümü çıkarıp bununla nazlı nazlı sol bileğimin iç tarafına vurdum. Seksen küsur kilo çekip de uçuşan bir kelebeğe benzemek mümkünse elimden geleni yaptığım söylenebilirdi.

"Şu ilk basımlar işi vardı ya," diye fısıldadım. "Ayağımı denk almam gerek. İlgileneceği bir şey var bende. Uzun zamandır aradığı bir şey."

Gümüş renkli tırnaklar siyah küpeli küçük kulağın üzerindeki bir tutam saça dokundu. "A, satıcısınız demek ki," dedi. "Eh— yarın gelin o zaman. Yarın burada olur."

"Bırak ayağı," dedim. "Ben de sizdenim."

Gözleri, bir ormanın ta içlerinde ağaç gölgelerine gizlenmiş bir orman gölü gibi, ince, yeşilimsi birer ışık çizgisi olana kadar kısıldı. Parmaklarını avucuna bastırdı. Gözleri hâlâ bana dikili, vahşi bir soluk salıverdi.

"Hasta mı? Evine de gidebilirim o zaman," dedim sabırsızca. "Sonsuza kadar vaktim yok, bak—"

"Siz— bir, siz— bir..." Gırtlığı tıkanı. Burun üstü yere düşecek sandım. Bütün vücudu titredi, yüzü ilk bıçak darbesiyle dağılan düğün pastası gibi kırışıktı. Yavaş yavaş, büyük bir ağırlık kaldırırcasına, sırf irade gücüyle yeniden düzeltti yüzünü. Şurası burası fena tarazlanmış da olsa gülümsemesi döndü, geri geldi.

"Hayır," dedi. "Hayır. Kent dışında. Evine— gitseniz de bir işe yaramaz. Yarın— gelemey miydiniz— acaba?"

Tam bir şey söylemek üzere ağzımı açmışım ki separe kapı birazcık açıldı. Deri ceketli, esmer, uzun boylu, yakışıklı çocuk kapıdan baktı, yüzü solgun, dudakları sımsıkı kapalıydı, gördü beni, kapıyı yeniden çarçabuk kapadı ama o daha kapıyı kapamaya fırsat bulamadan ben arkada duran, içlerine gazete kâğıdı döşenmiş kitap dolu tahta kasaları görmüştüm bile. Üzerindeki tulum daha hiç kullanılmamışa benzeyen bir adam kasalara bir şeyler koyup çıkarıyordu. Geiger'ın mallarından bir kısmı taşınıyordu demek ki.

Kapı kapanınca kara gözlüklerimi yeniden taktım, şapkama dokundum. "O halde yarın. Size bir kartımı takdim etmek isterdim ama anlarsınız ya, ne yazık ki—"

"Ev—vet. Anlarım." Bir daha titredi ve parlak dudaklarının arasından garip bir emme sesi çıktı. Dükkândan çıktım, bulvarın batı köşesine doğru yürüdüm, sonra kuzey yönüne dükkânların arkasındaki dar sokağa saptım. Geiger'ın dükkânının arka çıkışına yük kısmının çevresine tel çekilmiş, üzeri yazısız, kara bir kamyon park etmişti. Hiç kullanılmamışa benzeyen bir tulum giymiş adam tahta kasalardan birini arkaya yüklemekle meşguldü. Döndüm, yeniden bulvara çıktım ve Geiger'ın dükkânına bitişik sokaktaki yangın musluğunun oraya park etmiş bir taksi buldum. Gençten bir oğlan direksiyonun arkasında elindeki korku dergisini okumakla meşguldü. İçeri eğildim, bir dolan gösterdim ucundan: "Birini izler misin?"

Beni süzdü baştan aşağı: "Aynasız mısın?"

"Özel."

Sırıttı. "Ekmek param olur, ahbap." Dergiyi dikiz aynasının arkasına tikiştirdi, ben de arabaya atladım. Sokağı döndük, Geiger'ın depo çıkışının oraya karşı kaldırıma, gene bir yangın musluğunun dibine park ettik.

Kamyona bir düzine kutu yükledikten sonra tulumlu adam kamyonun arka kapaklarını kapadı, kancasını taktı, direksiyona geçti.

"Yakala şunu," dedim benimkine.

Tulumlu adam motorunu çalıştırdı, sokağa boylu boyunca bir bakış fırlattı ve olanca hızıyla ters yönde yol almaya başladı. Sola dönüp yola çıktı. Biz de aynısını yaptık. Doğuya Franklin'e dönerken şöyle bir gördüm kamyonu, şoföre biraz yaklaşmasını söyledim. Yaklaşmadı ya da yaklaşamadı. Franklin'e vardığımızda kamyonu iki sokak ötemizde gördüm. Vine'a kadar gözümüzün önündeydi, Vine'ı geçip Western'e giderken de öyle. Western'i geçtikten sonra onu iki kere daha gördük. Trafik çok sıkıştı, benim gençten şoför de kamyonu çok uzaktan izleyebiliyordu. Bu düşüncemi suratına söylemekle meşguldüm ki, o sıra iyice ilerimizde olan kamyon yeniden kuzeye saptı. Saptığı sokağın adı Brittany Meydanı'ydı. Biz Brittany Meydanı'na vardığımızda kamyon gözden kaybolmuştu.

Benim gençten şoför camlı bölmenin ön tarafından, oturduğu yerden yatıştırıcı sesler çıkardı, saatte kırk kilometre yaparak yokuş yukarı vurduk, kamyonu fundalıkların dibinde arayacaktık anlaşılın. İki sokak sonra Brittany Meydanı doğuya kıvrılıp Randall Meydanı'na kavuşuyordu. Burada, dil gibi dışarı uzanmış bir toprak parçasının üzerinde ön cephesi Randall Meydanı'na bakan, giriş katındaki garaj ise arkaya, Brittany'ye açılan beyaza boyalı bir apartman vardı. Tam bunun önünden geçiyorduk, benim gençten şoför kamyonun çok uzağa gitmiş olamayacağını söylüyordu ki garajın kemerli giriş kapısından baktım ve içerinin karanlığında arka kapakları yeniden açılmış kamyonu gördüm.

Döndük, apartmanın önüne geldik, ben indim. Lobide ne kimse vardı, ne de bir zil tablosu. Üzerine yaldızlı posta kutuları sıralanmış duvara bitişik tahta bir masa vardı, isimlere göz attım. 405 numaralı dairede Joseph Brody adında biri oturuyordu. Carmen'le oynaşmaktan vazgeçip oynaşacak başka bir ufaklık bulma koşuluyla General Sternwood'dan beş bin dolar para sızdıran kişinin de adı Joe Brody'ydı. O Joe Brody bu Joe Brody olabilirdi. Bahse girmek geldi içimden.

Şöyle bir dönüp karo döşeli basamakların başladığı yerle asansör boşluğunun bulunduğu yere geldim. Asansörün tepesi zeminle aynı düzeydeydi. Asansör boşluğunun yanında "Garaj" yazılı bir kapı vardı.

Açtım, dar basamaklardan aşağıya, bodruma indim. Asansörün kapısı açıktı, tulumlu adam oflaya poflaya ağır kolileri içeri yüklüyordu.

Yanında durdum, bir sigara yakıp onu seyrettim. Bu işten hoşlanmışa benzemiyordu. Aradan biraz geçti. "Yüklediğine dikkat et, ahbap. Yarım tondan fazlasını çekmez," dedim. "Nereye taşıyor bunlar?"

"Brody'ye, 405 numara," dedi. "Yönetici misiniz?"

"Bildin. Esaslı ganimete benziyor."

Uçuk renk beyaz kirpikli gözleriyle dik dik baktı bana. "Kitap," diye hırladı. "Her kutu en azından elli kilo, bense otuz kilodan fazlasını zor taşıırım."

"Bilmem, ağırlığa dikkat et de sen."

Altı koliyle birlikte asansöre girdi, kapılan kapadı. Basamaklardan yukarı lobiye çıktım yeniden, oradan da sokağa, taksi beni büromun bulunduğu sokağa bıraktı. Gençten şoföre fazlaca para verdim, o da bana kenarıkıvrılmış kartını verdi, nedense bu defa asansörün yanındaki kum dolu seramik kaba

atıvermedim kartı.

Arka tarafta yedinci katta bir buçuk odam vardı. Yarım oda, zamanında bekleme odası yapmak üzere ikiye böldüğüm odaydı. Benim odanın kapısının üzerinde sadece adım yazılıydı, o da sadece bekleme odası bölümünün üzerinde. Burayı hiç kilitlemezdim, ola ki müşteri gelir, oturup beklemek ister diye.

İşte, bugün müşterim vardı.

Üzerinde kahverengi tonlarında puanlı tvit takım, erkek gömleğine benzer bir gömlekle kravat vardı, ayağında ise çirkince yürüyüş pabuçları. Çorapları bir gün öncekiler kadar inceydi ama bu sefer o kadar bacak göstermiyordu. Ona elli dolara patlamış olsa da masa ıstampasına şöyle bir basılıverip yapılmışa benzer Robin Hood şapkasının altında kara saçları parıl parıl parlıyordu.

"Eh yani, amma da erken kalkarmışsınız," dedi; solmuş kırmızı divana, birbirinin eşi olmayan iki sezlongumsu koltuğa, yıkanmak isteyen tül perdeler ve odaya profesyonel bir hava versinler diye, okul çocuklarının kürsülerini andıran masanın üzerine atılmış eskinin eskisi dergilere bakarak burnunu kırıştırdı. "Yatakta çalıştığınızı düşünmeye başlayacaktım neredeyse, Marcel Proust gibi."

"O da kim?" Ağzıma bir sigara kondurup ona baktım. Biraz solgun ve gergin görünüyordu ama işler sarpa sarınca yılmayan bir hali de vardı.

"Bir Fransız yazarı, yozluk uzmanıdır. Siz tanımazsınız."

"Cık cık," dedim. "Mahrem odama gelsenize."

Ayağa kalktı, "Dün pek anlaşılamadık. Kabalık etmiş olabilirim," dedi.

"İkimiz de kabalık etik," dedim. Ara kapıyı açıp girmesi için tuttum. Süitimin geri kalanına girdik. Burada pek terütaze olmayan pas rengi bir halı, içleri ağzına kadar Kaliforniya iklimiyle dolu beş dosya dolabı, gök mavisi bir zeminde pembe elbiseleri, parlak kahverengi saçları ve dev eriklere benzeyen kara gözleriyle yuvarlanan güzellik kraliçelerini gösteren bir firma takvimi vardı. Üç tane ceviz iskemle, bildik ıstampası, kalem takımı, küllüğü ve telefonuyla bildik masa, masanın gerisinde de gene bildik gıcırıtılı döner iskemle vardı.

"Pek vitrin düşkünü değilsiniz," dedi, masanın müşteri tarafına yerleşirken.

Posta kutusuna gidip altı zarfı aldım, bunlardan ikisi mektup, dördü de reklamdı. Şapkamı telefona asıp oturdum.

"Biz Pinkertonlar böyleyizdir," dedim. "Dürüstseniz bu işten pek fazla para kazanamazsınız. Vitrininiz varsa, paranız da vardır — ya da olacaktır."

"A, dürüstsünüz demek?" diye sordu ve çantasını açtı. Fransız işi mineli bir tabakadan bir sigara seçti, cep çakmağıyla yaktı, tabakayla çakmağı geriye çantasına attı ve çantayı açık bıraktı.

"Acınacak kadar."

"Bu bulaşık işe nereden girdiniz o zaman?"

"Siz nasıl oldu da bir kaçak içki imalatçısıyla evlendiniz?"

"Aman Allahım, yeniden kavga etmeye başlamayalım. Bütün sabah telefonla sizi aradım. Buradan ve evden."

"Owen'la ilgili olarak mı?"

Yüzü birden gerildi. Sesi yumuşaktı. "Zavallı Owen," dedi. "Demek ki haberiniz var."

"Eyalet Savcısı'nın adamlarından biri beni Lido'ya götürdü. Olay hakkında bir şeyler biliyorumdur diye düşünüyordu. Gelgör ki o benim bildiğimden fazlasını biliyordu. Owen'in kardeşinizle evlenmek istediğini biliyordu — bir zamanlar."

Ses çıkarmadan sigarasından birkaç nefes aldı ve kara gözlerini yüzümden hiç ayırmadan baktı bana. "Belki de fena olmazdı," dedi sakın bir sesle. "Owen kız kardeşime âşıktı. Bizim çevrelerde pek rastlanmayan bir özellik."

"Sabıka kaydı vardı."

Omuzlarını silkti. Aldırmaz bir sesle konuştu: "Torpili yoktu. Bu boğazına kadar suça batmış yoz ülkede sabıka kaydı olmanın tek anlamı budur."

"O kadar ileri gitmezdim yerinizde olsam."

Sağ elindeki eldiveni sıyırdı, işaret parmağını ağzına kaldırarak ilk eklem yerinden ısırdı bakışlarım benden ayırmadan. "Sizinle Owen'dan konuşmaya gelmedim.

Babamın sizinle hangi konuda görüşmeye geldiğini söyleyebilecek gibi hissediyor musunuz kendinizi?"

"Onun izni olmadan, hayır."

"Carmen hakkında mıydı?"

"Bu kadarını bile söyleyemem." Pipomu doldurdum, bir kibritle yaktım. Bir an gözlerini dikip aleve baktı. Sonra eli açık çantasına gitti, içinden kalın beyaz bir zarf çıkardı. Masanın gerisinden bana doğru fırlattı zarfı.

"Bir baksanız iyi olur," dedi.

Zarfı elime aldım. Üzerindeki daktiloyla yazılı adres Bayan Vivian Regan, 3765 Alta Brea Crescent, Batı Hollywood'du. Mektup özel ulak yollanmıştı, üzerindeki damga postaneden çıkış saatini sabah 8.35 olarak belirtiyordu. Açtım, içinde on bire sekiz santim boyutlarında parlak bir fotoğraftan başka bir şey yoktu.

Fotoğraf Geiger'ın evindeki o yüksek arkalı iskemlede, kulaklarında küpeleri, üzerinde bayramlıklarıyla oturan Carmen'den başka birisi değildi. Gözleri hatırladığımdan daha da deli deli bakıyordu. Fotoğrafın arkası yazısızdı. Zarfa geri koydum.

"Ne kadar istiyorlar?" diye sordum.

"Beş bin — negatifler ve öteki fotoğraflar için. İşin bu gece bağlanması gerek, yoksa ellerindekileri o rezil gazetelerden birine verecekler."

"Nasıl istediler parayı?"

"Zarfı aldıktan yarım saat sonra bir kadın beni telefonla aradı."

"Gazete hikâyesinden bir şey çıkmaz. Böyle davalarda jüri anında davacının lehinde karar veriyor bugünlerde. Başka ne var?"

"Başka bir şey olması mı gerekiyor?"

"Evet."

Gözlerini dikti, şaşkın şaşkın baktı bana. "Var. Kadın işin içinde polislik bir mesele olduğunu, bir an önce karar versem iyi olacağını söyledi, yoksa kız kardeşimi tel örgünün gerisinden görürmüşüm."

"Bu daha iyi," dedim. "Neymiş bu polislik iş?"

"Bilmiyorum."

"Carmen nerede şu anda?"

"Evde. Dün gece hastaydı. Hâlâ yataktadır, herhalde."

"Dün gece bir yere mi çıkmıştı?"

"Hayır. Ben evde yoktum, ama hizmetçiler çıkmadığını söylüyor. Las Olindas'a Eddie Mars'ın Selviler Kulübü'ne rulet oynamaya gitmiştim. Son kuruşuma kadar kaybettim."

"Demek ruletten hoşlanıyorsun. Tahmin etmiştim."

Bacak bacak üzerine attı, bir sigara daha yaktı. "Evet. Rulet severim. Sternwood'ların hepsi sonu kaybetmekle biten oyunları severler, rulet gibi, onları yüzüstü bırakıp giden erkeklerle evlenmek gibi ya da elli sekiz yaşında engelli at koşusuna katılıp engeli aşamayıp ömür boyu sakat kalmak gibi. Sternwood'ların parası vardır. Bir fırsat, bir fırsat daha satın almaya yetecek kadar paralan."

"Owen'in ne işi vardı dün gece senin arabada?"

"Kim bilir. Sormadan almış. İzin gecelerinde arabalardan birini almasına ses çıkarmayız, ama dün izin gecesi değildi." Dudaklarını büzdü. "Acaba sence—?"

"Carmen'in çıplak fotoğrafından haberi var mıydı diye soracaksın? Nasıl bilebilirim ki? Owen

ihimalini de unutmuyorum. Beş bin nakit bulabilir misin hemen?"

"Babama sormadan olmaz — ya da ödünç almam gerekir. Eddie Mars'dan borç alabilirim belki. Allah biliyor ya, bana eli açık davranması gerekir."

"Denesen iyi olur. Acele gerekebilir."

Geriye yaslandı ve kolunu iskemlenin üzerine attı. "Polise haber vermeye ne dersin?"

"İyi fikir. Ama yapmazsın."

"Öyle mi dersin?"

"Evet. Babanı ve kız kardeşini koruman gerekir. Polisin başına ne açacağı belli olmaz. Hasıraltı edemeyecekleri bir şey çıkabilir. Gerçi şantaj vakalarında genellikle hasıraltı etme yanlışıdır ama... "

"Bir şey yapabilir misin?"

"Belki yaparım. Ama nedenini ya da nasılını sorma."

"Senden hoşlandım," dedi birdenbire. "Mucizelere inanıyorsun. Ofiste içkin bulunur mu?"

Yazıhanenin iç gözünü açtı, ofisteki şişemle iki küçük içki bardağı çıkardım. Doldurdum, içtik. Çantasını kapattı, iskemlesini itti.

"Beş bini bulacağım," dedi. "Eddie Mars'a az para kazandırmadım. Belki bilmiyorsun ama bana iyi davranması için başka bir neden daha var." Dudakların gözlere ulaşmadan önce unutuverdikleri o gülümsemelerden birini yolladı bana. "Eddie'nin karısı olan sarışın, Rusty'nin birlikte kaçtığı kadın!"

Bir şey söylemedim. Kafayı bulmuş gibi baktı bana ve ekledi: "Seni ilgilendirmiyor mu?"

"Onu bulmamızı kolaylaştırabilirdi bu — eğer onu arıyor olsaydım. Bu rezillikte onun parmağı yoktur herhalde, değil mi?"

Boş bardağını bana doğru itti. "Bir içki daha ver bana. Ağzından laf alınacak en son adamsın. Kulaklarım bile oynatmıyorsun."

Küçük bardağı doldurdum. "Benden öğrenmek istediğin her şeyi öğrendin — iyi ki kocanı aramıyorum."

İçki bardağını hızla masanın üzerine koydu. Soluğu kesildi sanki bir an — ya da kesilirmiş numarası yaptı. Soluğunu hafifçe dışarı verdi sonra.

"Rusty düzenbaz değildi. Düzenbaz olsaydı, üç beş kuruş uğruna olmazdı. Nakit on beş bin dolar taşırdı yanında. Kaçıklık param derdi buna. Evlendiğimizde de, beni terk edip gittiğinde de yanındaydı bu para. Hayır— Rusty ucuz şantaj dalaverelerine karışmaz." Uzandı zarfı aldı, ayağa kalktı. "Haberleşeceğiz," dedim. "Mesaj bırakmak istersen, oturduğum apartmandaki santral kıza yazdır."

Kapıya yürüdük. Beyaz zarfı parmaklarının eklem yerlerine vurarak konuştu: "Hâlâ babamın ne söylediğini bana—"

"Önce onunla konuşmam gerekir."

Kapıdan çıkmadan önce durdu, fotoğrafı zarftan çıkarıp baktı. "Ufak tefek, güzel bir vücudu var değil mi?"

"Hı-hı."

Bir parça bana doğru kaykıldı. "Bir de benimkini görsen," dedi ciddi ciddi. "Ayarlayabilir miyiz?"

Tiz bir kahkahayla güldü birden, kapıdan çıkarken başını çevirip soğukça bir sesle, "Rastladığım en soğukkanlı hayvansın sen, Marlowe. Yoksa sana Phil diyebilir miyim?" dedi.

"Tabii."

"Bana Vivian de."

"Teşekkürler, Bayan Regan."

"Aman, cehennemine dibine git Marlowe!" Çıktı gitti, dönüp arkasına bakmadı. Kapıyı kapattım, elim kapının kolunda, gözlerim elimde olduğum yerde durdum kaldım. Yüzümü ateş basmıştı sanki. Masama gittim, viskiyi kaldırıp yerine koydum, küçük bardakları yıkayıp onları da kaldırdım.

Şapkamı telefonun üzerinden aldım, eyalet savcısının bürosunu arayıp Bernie Ohls'u istedim.

Odasına dönmüştü. "Evet, ihtiyarın başını ağrıtmadım," dedi. "Uşak ya kendisinin ya da iki kızdan birinin ona olayı anlatacaklarını söyledi. Bu Owen Taylor garajın üzerinde oturuyormuş, eşyalarını aradım. Ana-babası Iowa'da Dubuque'de oturuyor. Oranın polis müfettişine telgraf çektim, ne yapmamızı istiyorlarsa söylesinler diye. Masrafları Sternwood'lar karşılayacak."

"İntihar mı?" diye sordum.

"Bilemiyorum. Not bırakmamış. Arabayı izinsiz almış. Dün gece Bayan Regan dışında herkes evdeymiş. Bayan Regan, Larry Cobb adında bir playboy'la Las Olindas'a inmiş. Araştırdım. Krupiye oğlanlardan birini tanıyorum."

"Bu cicili bicili kumarın önünü almalısınız," dedim.

"Bunca büyük çıkar söz konusuyken öyle mi? Yaşının adamı ol, Marlowe. Oğlanın başındaki darbe izi aklımı kurcalıyor. Bana yardımcı olamayacağına emin misin?" Soruyu soruş tarzı hoşuma gitmişti. Yalan söylemeden hayır deme fırsatı veriyordu bana. Vedalaştık, büromdan çıktım, öğleden sonra çıkan gazetelerin üçünü de aldım, bir taksiye atlayıp arabamı park yerinden almak üzere Adliye'ye yollandım. Gazetelerin hiçbirinde Geiger'le ilgili bir haber yoktu. Geiger'ın mavi not defterine bir kere daha göz attım ama şifresi hâlâ geçen geceki kadar inatçıydı.

Laverne Terrace'ın yukarılarındaki ağaçlar yağmur ertesi yemyeşil yapraklarla donanmışlardı. Akşamüzeri güneşinin serin aydınlığında katilin karanlığa üç el ateş ettikten sonra kaçtığı basamaklarla dik yokuşu görebiliyordum. Aşağıdaki sokakta iki küçük ev vardı. Silah seslerini duymuş da olabilirlerdi duymamış da.

Geiger'ın evinin ya da aynı sıradaki başka hiçbir evin önünde herhangi bir hareket yoktu. Evin önündeki saksılı fundalıklar yeşil ve dingin, çatıdaki tahta saçaklar henüz ıslaktı. Arabayı ağır ağır evin önünden sürerken kafamda bir fikir dönüp duruyordu. Dün gece garaja göz atmamıştım. Geiger'ın cesedi ortadan kaybolduğunda onu bulmaya çalışmamıştım. O kadarı zorlama olurdu, gene de, cesedi garaja kendi arabasına kadar sürüklemek, sonra da arabayı Los Angeles'ın çevresindeki yüz küsur ıssız kanyondan birinden aşağı yuvarlamak, onu günlerce hatta aylarca ortadan kaldırmanın en iyi yolu olmaz mıydı? Bu iki şeyi gerektirirdi: Geiger'ın arabasının anahtarı ve iki kişi. Bu taranılacak alanı iyice daraltırdı, hele de olay olduğunda özel anahtarlarının cebimde olduğu düşünülürse.

Garaja göz atma fırsatı bulamadım. Kapılar kapalıydı, üzerlerinde asma kilit vardı, üstelik ben yaklaşırken fundalığın ardında bir şey kıpırdadı. Üzerinde yeşil beyaz kareli manto, ipeksi saçlarının üzerinde düğme büyüklüğünde şapka olan bir kadın sık yaprakların arasından çıktı ve yokuşu tırmandığımı duymamış gibi iri iri açılmış gözleriyle arabama baktı. Sonra ansızın arkasını dönüp gözden kayboldu. Carmen Sternwood'du tabii.

Sokağın daha yukarısına doğru çıkıp arabayı park ettim, sonra yürüyerek geri döndüm. Güpegündüz, herkesin gözü önünde yapılması tehlikeli bir şey yapmıştım aslında. Fundalıkları aralayıp girdim. Kilitli kapının önünde dimdik, hiç sesini çıkarmadan duruyordu. Bir eli ağır ağır dişlerine doğru gitti, komik başparmağını dişleriyle ısırıldı. Göz akları mor mordu, yüzü gerginlikten bembeyazdı.

Yarım ağız gülümsedi bana. İnce, gevrek bir sesle "merhaba," dedi. "Ney—ney—?" Soru tavsadı, başparmağa döndü yeniden.

"Hatırladın mı beni?" dedim. "Doghouse Reilly, gereğinden fazla boylu olan adam hani. Hatırladın mı?"

Başını evet anlamında salladı, acele bir gülümseme seğirdi yüzünde.

"İçeri girelim," dedim. "Bende anahtar var. Kıyak iş, değil mi?"

"Ney—ney—"

Kızı bir yana itip anahtarı kilide soktum, kapıyı açıp kızı içeri ittim sonra da. Kapıyı arkamdan kapadım, olduğum yerde durdum, şöyle bir çevreyi kokladım. Ortalık gün ışığında korkunç görünüyordu. Duvarlardaki Çin işi pılı pırtı, kilim, cicili bicili lambalar, tik ağacından dalga motorlar, alacalı bulacalı renkler, totem, eter ve afyon ruhu kokusu— gün ışığında bütün bunlar sinsi bir art niyete bürünüyordu. Bir hortlaklar eğlencesinin sonu gibi.

Kız ve ben ayakta durmuş birbirimize bakıyorduk. O, yüzüne şirin küçük bir gülücük kondurmaya çalışıyordu fakat yüzü bu zahmeti kaldıramayacak kadar yorgundu. Gülücük, denizin kumun üzerindeki izi yalayıp geçişi gibi kaybolup gittiğinde geride kalan şaşkın, bön, boş bakışlarının ardında beliren sert ve pürüklü yüzey, solgun teniydi. Beyazımsı diliyle çepeçevre ağzını yaladı. Karşımdaki pek fena yollara sapmış, şımarık, çok da zeki olmayan küçük bir kızdı, kimsenin de duruma el koyduğu yoktu. Allah belasını versin zenginlerin. Kusacağım geliyordu. Bir sigara sardım, yolumun üzerindeki kitapları ayağımla itip, siyah cilalı yazıhanenin ucuna iliştim. Sigaramı yaktım,

dumanını üfledim, sesimi çıkarmadan başparmak numarasını seyrettim bir süre. Carmen başöğretmenin odasına çağrılmış kabahatli bir kız gibi önümde duruyordu.

"Ne işin var burada?" diye sordum sonunda.

Mantosunun kumaşını çekiştirdi ve cevap vermedi.

"Dün gece olup bitenlerin ne kadarını hatırlıyorsun?"

Buna cevap verdi— gözlerinin gerisine kurnaz bir ışıltı yayılmıştı. "Neyi hatırlayacağım ki? Dün gece hastaydım. Evdeydim." Sesi kulaklarıma ancak erişen temkinli, hırıltılı bir sestti.

"Yok canım, öyle mi?"

Gözlerini kırpıştırıverdi.

"Eve gitmeden önce," dedim. "Ben seni eve götürmeden önce. Burada. Şu koltukta—" koltuğu işaret ettim, "şu turuncu şalın üzerinde. Bal gibi hatırlıyorsun."

Boynundan yukarı doğru ağır ağır bir kızılık yayıldı yüzüne. Bu da bir şeydi. Yüzü kızarıyordu. Kaymış kül rengi göz bebeklerinin gerisinde göz akları görünüp kayboldu. Başparmağını daha hızlı çiğnemeye koyuldu.

"Sen— miydin o?" diye fısıldadı.

"Bendim ya. Ne kadarını hatırlıyorsun?"

Rüyada gibi konuştu: "Polis misin sen?"

"Hayır. Babanın bir dostuyum."

"Polis değil misin?"

"Hayır."

Küçük bir soluk koyverdi. "Ne— ne istiyorsun?"

"Onu kim öldürdü?"

Omuzlan sıçradı, ama bunun dışında yüzünde tek çizgi kıpırdamadı. "Başka kim— biliyor?"

"Geiger'i mi? Bilmem. Polis bilmiyor yoksa çoktan postu sererlerdi buraya. Belki Joe Brody."

Kuru sıkı atmıştım ama tuttu. "Joe Brody mi! O ha!"

İkimiz de konuşmadık. Ben sigaramı püfürdettim, o başparmağını çiğnedi.

"Bırak kurnazlığı, Allah aşkına!" dedim ona. "Olduğun gibi oluver bir kerelik de. Onu Brody mi öldürdü?"

"Kimi öldürdü?"

"Allahım, sen bilirsin!" dedim.

Alınmıştı sanki. Çenesini şöyle bir milim kadar sarkıttı. "Evet," dedi ciddi ciddi. "Joe yaptı!"

"Neden?"

"Bilmiyorum." Başını salladı kendini bilmediğine inandırmak için.

"Son zamanlarda onunla sıkça görüştün mü?"

Ellerini indirdi, parmaklarının eklem yerleri nokta nokta beyaza kesti. "Bir iki kere. Nefret ederim ondan."

"O zaman nerede oturduğunu biliyorsundur."

"Evet"

"Demek artık ondan hoşlanmıyorsun?"

"Nefret ediyorum!"

"Demek katilin o olması hoşuna gidecek!"

Gene bir afallama. Fazla hızlı gidiyordum. Ama başka türlü elimden gelmiyordu. "Polise katil Joe Brody'ydi demeye razı mısın?"

Aniden gelen panik, yüzünü alev alev yaptı. "Çıplak fotoğraf meselesini örtbas edebilirsem tabii," diye ekledim yatıştırıcı bir sesle.

Kıkırdadı. Midemi bulandırdı bu. Çılgılık atsa, ağlasa ya da bayılıp balıklama odanın zeminini boylasa, diyeceğim olmazdı. Sadece kıkırdamıştı. Birden her şey çok matrak olmuştu. Tanrıça İsis pozunda fotoğraf çekirmiş, sonra biri bu fotoğrafı yürütmüş, derken gözünün önünde Geiger'i zımbalamıştı, bütün bunlar olurken o zil zurna sarhoşturmuştu, şimdi de birdenbire her şey aman ne matraktı. Kıkırdıyordu demek ki. Ne şirin. Kıkırtılar yükseldi yükseldi, süpürgeliklerin arkasında cirit atan sıçanlar gibi

odanın dört bir köşesini dolandı. Histerikleşmeye başlıyordu. Masadan kaydım, aşağı indim, suratının bir yanına bir tokat indirdim.

"Tıpkı dün akşam gibi," dedim. "Ne müthiş bir çiftiz ama. Reilly'le Sternwood— komedyenini bulamamış iki komedyen yamağı."

Kıkırtılar bıçakla kesilmiş gibi durdu, ama tıpkı dün gece olduğu gibi tokadı umursamamıştı. Herhalde bütün erkek arkadaşları suratına er geç iki tokat indirmeden edemiyorlardı. Onları anlıyordum. Tekrar eski yerime oturdum.

"Senin adın Reilly değil," dedi ciddi bir sesle. "Senin adın Philip Marlowe. Sen özel dedektifsin. Viv söyledi bana. Bana kartvizitini gösterdi." Eliyle tokatladığım yanağını ovuşturdu. Benimle birlikte olmaktan çok hoşnutmuş gibi de gülümsedi.

"Eee, demek hatırlıyorsun," dedim. "Fotoğrafı aramak için eve geldin ve içeri giremedin. Öyle değil mi?"

Çenesini aşağı yukarı oynattı. Masum masum gülümsedi. Göz boyuyordu güya. Uyumuyordu beni. "Aman da aman!" deyip çenesini okşayacaktım biraz sonra. "Fotoğraf kayıp," dedim. "Dün seni eve götürmeden önce iyice aradım ortalığı. Belki de Brody yanında götürmüştür. Brody konusunda beni üçkâğıda getirmiyorsun ya?" Yemin edercesine salladı başını.

"O zaman çocuk oyuncağı," dedim. "Sen yorma kafacığını. Ne dün ne de bugün buraya gediğini kimseye söyleme. Vivian'a bile. Burada olduğunu unut. Gerisini Reilly'e bırak."

"Ama, senin adın—" diye söze başladı sonra hemen durdu, kafasını deli gibi yukarı aşağı sallamaya koyuldu, sanki benim dediklerimi ya da kendi düşündüklerini —her neyse onlar— onaylamak istiyordu. Gözleri kısıldı kısıldı, kafeteryalardaki ucuz emaye tepsilerin siyahından oldu. Aklına bir fikir gelmişti. "Artık eve gideyim," dedi, sanki hepsi hepsi karşılıklı bir fincan çay içmiştik.

"Tabii."

Yerimden kıpırdamadım. Bana o şirin bakışlarından birini yollayıp ön kapıya doğru seğirtti. Eli tokmağın üzerindeydi ki ikimiz de yaklaşmakta olan bir arabanın motorunu duyduk. Gözlerinde soru işaretleriyle bana baktı. Omuzlarımı silktim. Araba tam evin önünde durdu. Yüzü dehşetten çarpıldı. Ayak sesleri duyduk, sonra zil çaldı. Carmen omzunun üzerinden bana baktı, eli hâlâ tokmağa yapışmıştı, korkudan ağzı çarpılacaktı neredeyse. Zil çaldı, çaldı. Sonra durdu. Bir anahtar kapıyı kurcaladı, Carmen geri sıçradı, olduğu yerde dondu kaldı. Kapı ardına kadar açıldı. Bir adam hızlı adımlarla içeri girdi, olduğu yerde kalakaldı, sessizce, hiç istifini bozmadan gözlerini dikip bize baktı.

Cilalı kara ayakkabıları ve gri saten kravatına iliştirilmiş, rulet takımlarındaki elmaslara benzeyen iki yakut dışında gri bir adamdı, baştan aşağı gri. Gömleği griydi, yumuşacık flanelden ustalıklı biçilmiş krovaze takımı griydi. Carmen'i görünce gri şapkasını çıkardı, altındaki elekten geçirilmişçesine ince saç da griydi. Kalın gri kaşları ona tarifsiz bir caka katıyordu. Çenesi sivri, burnu kancaydı, düşünceli gri gözlerinin göz kapakları iki kat olup aşağıya doğru sarkarak şüpheli bir bakış katıyordu gözlerine. Kibarca duruyordu ayakta, bir eliyle arkasındaki kapıyı tutuyor, ötekisindeki gri şapkeyle hafif hafif kalçasına vuruyordu. Sert görünüşlüydü, sert erkek sertliği değil ama. Daha çok açık havada yaşamış binici sertliği. Ama binici değildi. Eddie Mars'dı.

Kapıyı kapattı, astarlı cebine soktuğu elinin dışta kalan başparmağı odanın oldukça loş ışığında parlıyordu. Carmen'e gülümsedi. Aydınlık, rahat bir gülümsemesi vardı. Carmen dudaklarını yaladı, gözlerini dikip ona baktı. Yüzündeki korku silindi gitti. O da gülümsedi.

"Böyle içeri dalıverdiğim için bağışlayın," dedi. "Zile aldırış eden olmadı da. Bay Geiger ortalarda mı?"

"Hayır, nerede olduğunu bilmiyoruz," dedim. "Kapıyı aralık bulduk, içeri girdik." Başını salladı ve şapkasının kenarıyla uzun çenesini sıvazladı. "Onun dostlarısınız, değil mi?"

"İş arkadaşları sadece. Bir kitap için uğramıştık."

"Kitap ha?" Bir keyif, eğlenerek söyleyiverdi bunu, biraz da sinsice gibi geldi bana, sanki Geiger'ın kitaplarının nasıl kitaplar olduğunu, çok iyi biliyormuş gibiydi. Sonra tekrar Carmen'e bakıp omuzlarını silkti.

Kapıya doğru ilerledim. "Yolcu yolunda gerek," dedim. Carmen'i kolundan tuttum. Gözlerini dikmiş Eddie Mars'a bakıyordu. Ona bayılıyordu.

"Bir mesajınız var mı— Geiger geri gelirse?" diye sordu Eddie Mars nazik bir sesle. "Size zahmet olmasın."

"Yok demek," dedi laf olsun diye. Kapıya doğru gitmek için önünden geçerken gri gözlerini kırıştırdığını sonra bu gözlerin sertleştiğini gördüm. "Kız toz olabilir. Seninle biraz laflayalım, asker," dedi teklifsiz bir sesle.

Kızın kolunu bıraktım. Boş boş baktım Eddie Mars'a. "Şakacı çocuksun, öyle mi?" dedi, hain olmayan bir sesle. "Boşa gitmesin. Dışarıda arabada iki adamım var, sözünden dışarı çıkmazlar."

Carmen yanımda şöyle bir inildi, fırladı çıktı kapıdan. Yokuşu inen adımları duyulmaz olmuştu bile. Arabasını görmemiştim, herhalde aşağı park etmişti. "Sen ne hakla—!" diye lafa giriştim.

"Hadi, boş versene," dedi, bir of çekti Eddie Mars. "Burada yolunda gitmeyen bir şeyler var. Ne olduğunu bulacağım. Kurşunlan karnından cımbızla toplamak istemiyorsan, işime karışma."

"Bak sen," dedim, "kabadayısın ha!"

"Sadece gerektiğinde, asker." Benimle ilgilenmiyordu. Odada oraya buraya gidiyor, kaşlarını çatıyor, bana dikkat bile etmiyordu. Ön pencerenin kırık camından dışarıya baktım. Fundalığın gerisinde bir arabanın tepesi görünüyordu. Motor rölantideydi. Eddie Mars mor şişeyle masanın üzerindeki altın filigranlı iki bardağı buldu. Bardakların birini kokladı, sonra da şişeyi. İğrenmiş gibi gülümseyerek dudaklarını büzdü. "İğrenç pezevenk," dedi donuk bir sesle.

Bir iki kitabı gözden geçirdi, masanın çevresini dolandı, objektif gözlü totemin önünde durdu. İyice inceledi, sonra yere onun önündeki noktaya baktı. Küçük kilimi ayağının ucuyla itti, sonra bedeni yay gibi gerilerek öne doğru eğildi. Gri dizlerinden birini büktü, yere çöktü. Masa onu yarı yarıya gözlerimden gizliyordu. Tiz bir çığlık attı, ayağa fırladı. Ceketinin cebinden şimşek hızıyla

siyah bir Luger çıkardı. Silahı uzun esmer parmaklarıyla kavramıştı, bana ya da başka bir yere nişan almıyordu.

"Kan," dedi. "Burada yerde kan var, kilimin altında. Dünyanın kanı!"

"Öyle mi?" dedim, ilgilenmiş görünerek.

Yazı masasının arkasındaki iskemleye kayarak yerleşti, ahududu kırmızısı telefonu kendine doğru çekti, Luger'i sol eline geçirdi. Telefona bakarak kaşlarını çatı, kalın kül rengi kaşları iyice birbirine yaklaştı, kanca burnunun tepesindeki görmüş geçirmiş çizgi derin bir yarık halini aldı. "Yasaya başvuracağız galiba," dedi.

Yürüdüm, bir zamanlar Geiger'ın cesedinin yattığı yere yayılmış kilimi tekmeledim. "Bu kan eski," dedim. "Kurumuş kan."

"Olsun, gene de yasaya başvuracağız," dedi.

"Neden olmasın," dedim.

Gözleri kısıldı. Cilasası dökülünce altından eli Luger'li iyi giyimli bir sert erkek çıkmıştı. Fikrine katılmam hoşuna gitmemişti.

"Sen kimsin Allah aşkına, asker?"

"Adım Marlowe. Özel dedektifim."

"Hiç duymadım. Kız kim?"

"Müşteri. Geiger ona şantaj yapmaya çalışıyordu da. Konuşup anlaşmaya geldik. Yerde yoktu. Kapıyı açık görünce girip bekleyelim dedik. Yoksa anlatmış mıydım sana bunları?"

"Ne tesadüf," dedi. "Kapının açık oluşu. Hele anahtarınız yokken!"

"Evet. Sende anahtar ne arıyordu peki?"

"Üzerine vazife mi, asker?"

"Vazife olabilirdi."

Dudaklarını dişlerinin üzerinde gererek gülümsedi ve şapkasını kır saçlarının gerisine doğru itti.

"Ben de senin işini vazife edinirim ama o zaman."

"Beğenmezsin. Parası çok az."

"Tamam anlaşıldı, uyanık. Bu evin sahibiyim. Geiger de benim kiracım. Buna ne diyorsun?"

"Ne de sevimli dostların var!"

"Dost ayırmam. Her türlü vardır." Gözlerini indirip Lugerine baktı, omuzlarını silkti, silahı koltuğunun altına soktu. "Bir şey mi diyecektin, asker?"

"Bir sürü şey. Birisi Geiger'i kurşunladı. Geiger de birini yaraladı, yaralanan kaçtı. Belki de iki kişiydiler. Belki de Geiger şu totem direğinin önünde kurban ayinleri düzenliyordu. Belki de akşam yemeğine tavuk istiyordu da canı, tavuğunu oturma odasında boğazladı."

Gri adam suratını astı, baktı bana.

"Pes," dedim. "Bence polis dostlarına haber versen iyi olur."

"Anlayamıyorum," dedi. "Burada dönenleri anlayamıyorum."

"Haydi durma, çağır aynasızları. Aklın şaşacak!"

Hiç kıpırdamadan durdu düşündü bir an. Dudakları yeniden dişlerinin üzerinde gerildi. "Onu da anlamıyorum," dedi gergin bir ifadeyle.

"Belki de gününde değilsin. Sizi tanıyorum, Bay Mars. Las Olindas'da Selviler Kulübü. Cicili bicili kişiler için cicili bicili kumar. Polis avucunun içinde, Los Angeles senin kendi evin sayılır. Başka türlü söylersek, korunuyorsun. Geiger'ın de korunma gerektiren bir dümeni vardı. Belki ara sıra sen koruyordun onu, kiracınmış ya!"

Ağzı sert, beyaz bir çizgi halini aldı. "Neymiş Geiger'ın dümeni?"

"Açık saçık kitap işi."

Çok uzun süren bir dakika boyu baktı bana. "Biri enseledi onu," dedi usulca. "Bir şeyler biliyorsun. Bugün dükkâna uğramamış. Nerede olduğunu bilmiyorlar. Ev telefonu da cevap vermedi. Bakmaya geldim. Yerde kilimin altında kan buldum. Bir de seni ve şu kızını."

"Biraz cılız," dedim. "Ama gene de bu hikâyeye talip çıkacak bir alıcı bulabilirsin. Ufak bir şeyi unuttun ama. Birisi bugün kitaplarını dükkândan taşıttı — kiraladığı o cici kitapları!"

Parmaklarını şaklattı. "Bunu akıl etmeliydim, asker," dedi. "Anlaşılan bu işleri biliyorsun. Sen ne diyorsun olup bitenlere?"

"Geiger sizlere ömür. Bence bu onun kanı. Kitapların taşınması da cesedi bir süre saklamak için bahane sağlıyor. Birisi onun kirli işlerini devralıyor, organize olmak için de biraz zamana gereksinimi var."

"Yanlarına kalmaz," dedi Eddie Mars acımasız bir sesle.

"Kim demiş onu? Sen ve dışarıda arabada oturan iki silahşor mü? Burası büyük bir kent artık, Eddie. Son zamanlarda buraya çetin cevizler yerleşti. Büyümenin cezası."

"Senin çenen çok düşük ama," dedi Eddie Mars. Dişlerini göstererek iki kere ıslık çaldı. Dışarıda bir araba kapısı çarpılarak kapandı, fundalığın oradan ayak sesleri duyuldu, Mars yeniden Lugerini çıkardı, göğsüme çevirdi. "Kapıyı aç!"

Kapı tokmağı sallandı, dışarıdan birisi seslendi. Kıpırdamadım. Luger'in namlusu kuyu gibi açılmış bana bakıyordu, gene de kıpırdamadım. Bu meslekte, kurşun geçirmez olmadığım fikrine alışmam gerekiyordu.

"Kendin aç, Eddie. Kim oluyorsun bana emir verecek? Terbiyeni takınırsan paçanı kurtarmana yardım ederim."

Kaskatı doğruldu, yazı masasının gerisinden dolaşıp kapıya gitti.. Gözlerini benden ayırmadan açtı. İki adam yuvarlandı içeri, hemen ceketlerinin altına el attılar. Bir tanesi açıkça boksör eskisiydi, kırık burunlu, soluk yüzlü, yakışıklı bir oğlan, kulaklarından birisi irice bir biftek büyüklüğündeydi. Ötekisi ince uzun bir sarışındı, ifadesiz suratlı, ferî kaçmış gözleri birbirine yakın bir tip.

"Bakın bakalım herifin üzerinde delikli demir var mı?" dedi Eddie Mars.

Sarışın, kısa namlulu bir silah çıkarıp doğrulttu bana. Boksör eskisi düztaban adımlarıyla gelip dikkatle ceplerimi yokladı. Arayabilsin diye gece elbisesi defilesine çıkmış bıkkın bir mankenler kraliçesi gibi kendi eksenim etrafında döndüm.

"Silah yok," dedi testere hırıltısı sesiyle.

"Kimmiş, öğren bakalım!"

Boksör eskisi elini göğüs cebime sokup cüzdanımı çıkardı. Açtı, içindekileri inceledi. "Adı Philip Marlowe, Eddie. Franklin caddesinde Hobart Arms'da oturuyor. Özel lisans, şerif yardımcısı rozeti, falan filan. Özel takılıyor." Cüzdanı tekrar cebime koydu, yanağıma hafif bir tokat atıp yerine döndü.

"Yaylanın," dedi Eddie Mars.

İki silahşor dışarı çıkıp arkalarından kapıyı kapadılar. Tekrar arabaya bindiklerini duyduk. Motoru rölantiye aldılar yeniden.

"Peki. Konuş," dedi Eddie Mars. Kaşlarının uçları alnına doğru sivriliyordu.

"Henüz ötmem. Dümenini ele geçirmek için Geiger'i öldürmek aptallık olurdu, öldürüldüğünü varsaysak bile onun bu yüzden öldürüldüğünü sanmıyorum. Ama eminim kitapları alıp götürülen her kimse bir şeyler biliyor, eminim dükkândaki sansın hanımın da şu ya da bu nedenle ödü patlıyor. Ayrıca kitapları kimin götürdüğünü de tahmin ediyorum."

"Kim?"

"Ötmem dediğim konu ö işte. Müşterim var işin içinde, anlarsın Burnunu kırıştırdı. "Şu—" dedi,

sustu aniden.

"Kızı tanıdığını sanıyordum," dedim.

"Kitapları kim aldı, asker?"

"Henüz ötmem, Eddie. Niye konuşayım ki?"

Luger'i yazı masasının üzerine koydu ve avucuyla bir şaplak indirdi silaha. "Sebebu bu," dedi.

"Ayrıca bu işten kârlı çıkmanı da sağlayabilirim."

"Ha şöyle. Silahı bu işe karıştırma. Paranın sesi kulağıma hep hoş gelir. Ne kadar tıngırdatacağın şahsıma?"

"Ne yapmak için?"

"Sen ne yapılmasını istemiştin?"

Yazı masasına yumruğunu indirdi. "Dinle asker. Sana soru sordum, soruyla cevap verdin. Pek yol almıyoruz gibi geliyor bana. Özel nedenlerden dolayı Geiger'ın nereye gittiğini öğrenmek istiyorum. Dümeninden hoşlanmıyordum, onu da korumuyordum.

Bu eve sahip bulunuyorum. Olup bitenlere de bayıldığım yok. Anladığım kadarıyla bütün bu bildiklerin ortalığa dökülmemiş şeyler, dökülseydi aynasızlar şimdiye kadar burayı çoktan hallaç pamuğu gibi atmış olurlardı. Sende satacak bir şey yok. Gene anladığım kadarıyla senin korunmaya ihtiyacın var. Dökül bakalım!"

İyi tahmin etmişti, ama ona bunu belli etmeyecektim. Bir sigara yaktım, kibriti söndürdüm ve totemin ölü cam gözüne doğru fırlattım. "Haklısın," dedim. "Eğer Geiger'ın başına bir şey gelmişse, bildiklerimi polise söylemek zorunda kalacağım. Ortalığa dökülecek, bana da satacak bir şey kalmayacak. Öyleyse bana izin, yavaştan kirişi kırayım."

Güneşten bronzlaşmış teninin altında yüzü bembeyaz kesildi. Bir an acımasız, sert, keskin göründü. Silahını kaldıracakmış gibi yaptı. "Aklıma gelmişken, Bayan Mars nasıl son günlerde?" diye sordum.

Bir an sululuğu çok ileri götürdüğümü düşündüm. Silahı tutan eli seğirdi, titredi. Yüz kasları iyice gerilmişti. "Bas git," dedi fısıldar gibi. "Nereye gidersin, gittiğin yerde ne halt edersin umurumda değil. Yalnız şu Öğüdümü unutma, asker. Beni bu işin içine karıştıracak olursan adım Murphy olsaydı da Allahın dağında yaşasaydım diye dua edersin."

"Clonmel de Allahın dağı sayılmaz mı," dedim. "Oralı bir arkadaşın varmış, öyle duymuştum."

Yazı masasının üzerine abandı, gözlerinde buz gibi bir ifade vardı, hiç kıpırdamıyordu. Kapıya doğru yürüdüm, açtım, dönüp ona baktım. Gözleriyle beni izlemişti ama sıırım gibi gri bedeni yerinden bile kıpırdamamıştı. Gözlerinde nefret vardı. Dışarı çıkıp fundalıkları geçtim, yokuş yukarı yürüyüp arabama bindim. Manevra yaptım, tepeye doğru sürdüm. Kimse ateş etmedi arkamdan. Bir iki sokak sonra döndüm, motoru kapattım, bir iki dakika oturdum olduğum yerde. Arkamdan gelen de yoktu. Hollywood'a geri döndüm.

Randall Place'deki apartmanın girişinin yakınlarına park ettiğimde saat beşe on vardı. Bir iki pencerede ışık yanıyordu, alaca karanlıkta radyolar meliyordu. Asansörle dördüncü kata çıktım, yeri yeşil halı döşeli, duvar kaplamaları fildişi renkli geniş bir koridordan aşağı doğru yürüdüm. Yangın çıkışının açık duran tel örgü kapısından gelen serin hava koridordan aşağı esiyordu.

Üzerinde 405 yazan kapının yanında küçük fildişi bir düğme vardı. Bastım ve bana çok uzun gelen bir süre bekledim. Kapı hiç gürültüsüzce birkaç santim aralandı. Açılışında kaçamak bir şeyler vardı. Adam uzun bacaklı, uzun belli, dik omuzluydu, ifadesini denetlemeyi yıllar önce öğrenmiş esmer, ifadesiz yüzüne koyu kahverengi gözler yerleşmişti. Bulaşık teli gibi kıvrırcık saçları alınının gerisine doğru uzanıyor, bu da ilk bakışta kahverengi bir kubbe gibi yükselen alnın altında beyin varmış yanılığını uyandırıyor. Kederli gözleri bana ilgisizce baktı. İnce uzun esmer parmakları kapının kenarını kavriyordu. Hiçbir şey söylemedi.

"Geiger mi?" dedim.

Gördüğüm kadarıyla adamın yüz ifadesi değişmedi. Kapının arkasından bir yerlerden bir sigara çıkardı, dudaklarının arasına kıştırıp bir nefes çekti. Nefes bana tembel, horlayıcı bir duman olarak ulaşırken, bunu kart dağıtan bir kumarbazınki kadar kayıtsız, soğuk, acelesiz söylenmiş sözcükler izledi.

"Ne demiştin?"

"Geiger. Arthur Gwynn Geiger. Kitapların sahibi."

Sakin, dinledi dediğimi adam. Gözlerini indirip sigarasının ucuna baktı. Öteki eli, kapıyı tutan eli düştü, gözden kayboldu. Omzuna bakılacak olursa o eliyle bir şeyler yapıyordu.

"Bu isimde birini tanımıyorum," dedi. "Buralarda mı oturuyor?"

Gülümsedim. Gülümsememden hoşlanmadı. Gözlerine kötü bir bakış geldi. "Joe Brody misiniz?" dedim.

Esmer yüz birden sertleşti. "Ne olmuş? Bir dümenin mi var ahbab— yoksa sadece eğleniyor musun?"

"Demek ki Joe Brody'sin," dedim. "Geiger adında birini de tanımıyorsun. Çok garip!"

"Öyle mi? Belki de garip olan senin mizah anlayışındır. Al da başka yerde oyna oynucağınla!"

Kapının çerçevesine yaslandım ve hülyalı hülyalı gülümsedim ona. "Kitaplar sende Joe. Enayiler listesi de bende. Biraz çene çalsak iyi olur."

Gözlerini yüzümden ayırmadı. Arkasındaki odada hafif bir gürültü oldu, sanki madeni bir perde halkası madeni bir kornişe çarpıp tıngırdamış gibi. Odaya yanlamasına bir bakış attı. Kapıyı biraz da araladı.

"Neden olmasın — madem ki elinde bir şey olduğunu sanıyorsun?" dedi soğukkanlı bir sesle. Kenara çekildi. Onu geçip odaya girdim.

İyi ve az mobilyayla döşenmiş aydınlık bir odaydı. Karşı duvardaki balkon kapılan taştan bir sekiye açılıyor, yamaçlardaki alaca karanlık manzarasını alıyordu. Bunların yakınında, batı yönündeki duvarda kapalı bir kapı ve gene aynı duvarda giriş kapısının yakınlarında bir kapı daha vardı. Bu sonuncusu pirinç bir kornişe takılı pelüş bir perdeyle gizlenmişti.

Doğu yönündeki duvarda kapı yoktu. Duvarın ortasına doğru bir divan yerleştirilmişti, divanın üzerine çöktüm. Brody kapıyı kapattı ve yengeç yürüyüşüyle dört köşe kabaralarla süslü, uzun bacaklı, meşe ağacından bir masaya doğru yürüdü. Masanın alt raflarından birinin üzerinde sedir ağacından sarı madeni menteşeli bir kutu duruyordu. Kutuyu götürdü, öteki iki kapı arasındaki bir

şezlongun üzerine koydu ve oturdu. Şapkamı divanın üzerine attım, bekledim.

"Ee, dinliyorum," dedi Brody. Puro kutusunu açtı, sigarasının izmaritini yanındaki bir çanağa attı. Dudaklarının arasına ince uzun bir puro yerleştirdi. "Puro?" Bana bir puro fırlattı.

Puroyu yakaladım. Aynı anda puro kutusundan bir tabanca çıkarıp burnuma dayadı. Silaha baktım. 38'lik bir polis tabancasıydı bu. Ne diyebilirdim ki?

"Gıcır, değil mi?" dedi Brody. "Şöyle kalkarmış gibi yap. Yavaş yavaş öne doğru gel. Ara sıra da nefes al ki ölmeyesin!" Filmlerdeki sert erkeklerin o çok çalışılmış lakayt sesini taklit ediyordu. Bunların hepsini sinema böyle yaptı zaten.

"Cık cık cık," dedim, istifimi bile bozmadan. "Bu kentte silah bolluğuyla beyin kıtlığı var. Şu birkaç saat içinde elinde silah tutuyor diye dünyayı avucunun içinde sanan ikinci tipsin karşıma çıkan. Şu silahı indir, sersemlik etme, arkadaş!"

Kaşları çatıldı, çenesini havaya dikti. Gözlerine hain bir bakış geldi.

"Öteki tipin adı Eddie Mars'dı," dedim. "Hiç duymuşluğun var mı?"

"Hayır." Brody silahı burnuma tutmaktan vazgeçmedi.

"Dün geceki yağmurda nerelerde olduğunu bilse, seni sineklikle ezer gibi ezer geçer."

"Benden Eddie Mars'a ne ki?" diye soğuk bir sesle sordu Brody. Yine de silahını dizlerine doğru indirdi.

"Doğru, hatıran bile kalmaz," dedim.

Gözlerimizi dikip birbirimize bakmayı sürdürdük. Solumdaki kapı aralığını örten pelüş perdenin altından sivri burnu görünen siyah terliğe bakmadım.

Brody sakın bir sesle: "Beni yanlış anlama," dedi. "Sert erkek değilim ben— sadece dikkatliyim. Kimin nesi olduğunu ne bileyim. Belki de caninin tekisin."

"Yeterince temkinli değilsin," dedim. "Geiger'ın kitaplarıyla oynadığın oyun feciydi." Uzun uzun, ağır ağır soluk aldı, soluğunu dışarı verdi. Sonra arkasına yaslandı, uzun bacaklarını üst üste attı, Kolt'u dizlerinin üzerine yerleştirdi.

"Bu cehennem oyuncağını kullanmayacağımı sanıp da avunma, gerekirse kullanırım," dedi. "Hikâye nedir?"

"Sivri burunlu terlik giyen arkadaşına söyle de içeri girsin. Hanım kız soluğunu tutmaktan yorulmuş olmalı!"

Brody gözlerini kamımdan ayırmadan seslendi: "Gel içeri Agnes!"

Perde yana savruldu, Geiger'ın dükkânında kalça sallayan yeşil gözlü sahte sarışın aramıza katıldı. Beni didik didik edecekmış gibi nefretle bakıyordu. Burun delikleri kısılmış, gözleri bir iki ton koyulmuştu. Mutlu görünmüyordu.

"Senin bela olduğunu adım gibi biliyordum," diye hırladı. "Joe'ya kendini kollamasını söylemişim."

"Kucağının arka tarafına düşen yerini kollasa daha iyi olur," dedim.

"Aman ne komik," dedi sansın.

"Komik idi," dedim. "Ama galiba artık değil."

"Esprileri kes," diye öğüt verdi Brody. "Joe kendini sandığından iyi kollar. Işığı yak da şu herifi zımbalamak gerekirse önümü göreyim."

Sarışın dört köşe bir ayaklı lambayı yaktı. Sonra lambanın yanındaki iskemleye çöktü, korsesi sıkıyormuş gibi dimdik oturdu. Puromu ağzıma yerleştirip ucunu kopardım. Kibrit çıkarıp puroyu yakarken Brody'nin Colt'u benimle daha da yakından ilgilendi. Bir nefes aldım, sonra konuştum:

"Sözünü ettiğim enayi listesi şifreli. Daha çözemedim, ama beş yüz kadar isim yazılı. Bildiğim kadarıyla on iki koli kitap var. En az beş yüz kitap demektir bu. Kiraya verilmiş bir avuç kitap daha

vardır ama hadi yuvarlak hesap beş yüz diyelim, abartmamış olmak için. İşe yarar bir listeyse, yüzde ellisini yok saysak bile kiraya verilmiş yüz yirmi beş bin kitap demektir bu. Hanım arkadaşın neden söz ettiğini iyi biliyor. Ben sadece tahmin yürütüyorum. Kitap başına kira ücretini ne kadar az tutarsan tut, bir dolardan aşağı olmaz. Bu işler parayla döner. Kitap başına bir dolar kirayla yüz yirmi beş bin dolar kazanırsın, sermayen de olduğu gibi durur. Yani demek istiyorum ki Geiger'ın sermayesi hâlâ sende. İnsanı mimlemek için yeter de artar bile!"

Sarışın konuştu: "Çıldırılmışsın sen, seni allanın belası sivri zekâ, seni—"

Brody yandan dişlerini göstererek hırladı: "Kes sesini be, kessene sesini!"

Kız sustu, konuşmanın yerini düdüklü tencere gibi için için fokurdayan bir öfke aldı. Gümüşsü tırnaklarıyla dizlerini çiziyordu.

"Her ipini koparan bu dümene dalamaz," dedim Brody'ye neredeyse sevecen bir sesle, "senin gibi işini bilen bir hin gerek. İnsanların güvenini kazanmalı, sonra da kaybetmemelisin. Elden düşme seks kitapları kiralayanlar tuvaletin yolunu bulamayan haminneler kadar tedirgin olurlar. Bana kalırsa işin şantaj cephesi büyük hata. Ben buna boş verip adam gibi satış ve kirayla yetinmeli diyorum."

Brody'nin karanlık, esmer bakışları yüzümü aşağıdan yukarıya bir süzdü. Kolt'u hâlâ önem arzeden organlarıma yönelikti. "Matrak herifsin," dedi ifadesiz bir sesle. "Bu nefis dümen kiminmiş ki?"

"Senin," dedim. "Neredeyse."

Sansın yutkunur gibi yaptı, kulağını tuttu. Brody bir şey söylemedi. Sadece bana baktı. "Ne?" diye bağırdı sarışın. "Sen burada oturmuş Bay Geiger'ın ana caddenin göbeğinde bu işi yaptığını mı söylüyorsun yani? Çıldırılmışsın!"

Kibarca sıırttım suratına. "Söylüyorum işte. Herkes bu dümenin varlığından haberli. Hollywood bunun için biçilmiş kaftan. Eğer böyle bir dümen olacaksa gözler önünde olması işbilir aynasızların kolayına gelir. Aynı nedenden günah yuvalarına da bayılıyorlar ya. Gerektiğinde su sıkacakları yerin neresi olduğunu bilirler böylece."

"Aman tanrım," dedi sarışın. "Bu salağın oturmuş bana hakaret etmesine izin veriyorsun, öyle mi? Senin elinde silah var, onun elindeyse sigarasıyla başparmağından başka bir şey yok!"

"Hoşuma gidiyor," dedi Brody. "Herifin fikirleri fena değil. Çeneni kapa ve açma, yoksa ben bununla kapayacağım!" Silahı giderek daha aldırılmazlaşan bir hareketle elinde döndürdü.

Sarışın soluksuz kaldı bir an, sonra başını duvara çevirdi. Brody bana bakıp, hınzır hınzır: "Nasıl ele geçirmişim peki bakalım bu nefis dümeni?" dedi.

"Geiger'ı vurarak. Dün gece yağmurda. Adam vurmak için biçilmiş kaftandı hava. Dert şu ki sen onu mihlarken yalnız değildi. Ya bunun farkına varmadın, ki pek olacak şey değil, ya da ödün patladı, tabanları yağladı. Ama fotoğraf makinesinden fotoğraf plakasını çıkarıp alacak, sonra da gelip cesedini saklayacak kadar cesaretin vardı, kitapları da aldın götürdün ki polis cinayet olduğunu anlamasın!"

"Yaa," dedi Brody küçümseyen bir sesle. Kolt'u dizinde hoplatıyordu. Esmer suratı tahta parçasından oyulmuş kadar sertti. "Gözünüzü budaktan sakınmıyorsunuz, bayım. Çok ama çok şansınız varmış ki Geiger'i ben öldürmedim."

"Gene de suçlanabilirsin ama," dedim neşeli bir sesle, "sen bu iş için biçilmiş kaftansın."

Brody'nin sesi boğuklaştı. "Suçu üzerime yıktığını mı söylemek istiyorsun?"

"Hem de nasıl!"

"Nasıl yani?"

"Olayı böyle anlatacak biri var. Sana tanık var demiştim. Beni hafife alma, Joe!"

O zaman patladı. "O küçük, kıızıymış orospu!" diye bağırdı. "O yapar bunu, o— yapar mı yapar!"

Arkama yaslandım, suratına sıırttım. "Çok güzel. Onun çıplak fotoğraflarının sende olduğunu biliyordum."

Brody bir şey demedi. Sansın bir şey demedi. Hele iyice bir dank etsin kafalarına. Brody'nin yüzü yavaş yavaş aydınlandı, kül rengi bir gevşeme, rahatlama geldi. Kolt'u yanındaki masanın üzerine koydu ama sağ elini de tabancanın yakınına yerleştirdi. Purosunun külünü halıya silkti, iyice kısılıp ince, parlak birer çizgi haline gelmiş gözleriyle baktı bana.

"Beni salak sanıyorsun herhalde," dedi Brody.

"Eh, şöyle böyle; küçük çaplı bir üçkâğıtçı olduğun düşünülürse. Resimleri getir!"

"Ne resimleri?"

Başımı salladım. "Yanlış oyun oynuyorsun, Joe. Ağzı süt kokma numarası seni bir yere götürmez. Ya dün gece oradaydın ya da çıplak resimleri orada olan birinden edindin. Kızın orada olduğunu biliyordun çünkü kız arkadaşın aracılığıyla Bayan Regan'ı polise gitmekle tehdit ettin. Bunu yapmaya yetecek kadar bilgi ancak olup bitenleri görmüş olmanla, ya da elinde bulundurduğun fotoğrafın nerede ve ne zaman çekildiğini bilmenle açıklanabilir. Şöyle bir öksür de aklını başına devşir."

"Biraz para karşılığı olur," dedi Brody. Yeşil gözlü şansına bakmak üzere bir parça başını çevirdi. Kız artık yeşil gözlü değildi, sarışınlığı da işte öylesine sarışınlıktı. Yeni avlanmış tavşan gibi elden ayaktan kesilmişti.

"Para filan yok," dedim.

Acı acı somurttu. "Nereden buldun izimi?"

Cüzdanımı çıkarıp açtım, rozetimi gösterdim ona. "Geiger'ın izindeydim— bir müşteri için. Dün gece sokaktaydım, yağmurda. Silah seslerini duydum. Katili görmedim. Onun dışında her şeyi gördüm."

"Ve çeneni tuttun," diye sırıttı Brody.

Cüzdanımı geriye, yerine koydum. "Evet," diye onayladım. "Şimdiye kadar. Fotoğrafları veriyor musun, vermiyor musun?"

"Şu kitap işi," dedi Brody. "Aklım ermiyor."

"Onları Geiger'ın dükkânından buraya kadar izledim. Tanığım var."

"O serseri velet mi?"

"Hangi serseri velet?"

Tekrar somurttu. "Dükkânda çalışan çocuk. Kamyon gittikten sonra tüydü. Agnes nereye defolduğunu bilmiyor."

"Bu iyi işte," dedim, suratına sırıtarak, "işin bu yanı beni biraz kaygılandırıyor. İkinizden biri Geiger'ın evine uğradı mı— önceki gece?"

"Dün gece bile gitmedik," dedi Brody sert bir sesle. "Kız onu benim zımbaladığımı söylüyor, öyle mi?"

"Fotoğrafları ele geçirirsem onu yanlış gördüğüne inandırabilirim. Biraz içki filan içilmiş de."

Brody iç geçirdi. "Beni günahı kadar sevmez. Onu devre dışı bıraktım. Tabii paramı aldım ama almasam da aynı şeyi yapardım. Benim gibi basit biri için fazla üşütük o kız." Gırtlığını temizledi. "Biraz para veremez misin? Meteliğe kurşun atıyorum. Agnes'le ben buradan çekip gideceğiz."

"Benim müşteriden bir şey çıkmaz."

"Dinle—"

"Resimleri getir, Brody!"

"Allah kahretsin," dedi. "Sen kazandın." Ayağa kalktı, Kolt'u yan cebine kaydırıldı. Sol eli ceketinin cebine girdi. Elini oraya sokmuş, suratı nefretle buruşmuştu ki, kapının zili çalmaya başladı, çaldı, çaldı, çaldı.

Brody hoşlanmadı bundan. Alt dudağını dişlerinin arasına aldı, kaşlarının uçlarını aşağı sarkıttı. Yüzüne sert, kurnaz ve acımasız bir ifade geldi.

Kapı zili şakımaya devam ediyordu. Ben de hoşlanmamıştım bu işten. Eğer ziyaretçiler Eddie Mars ve arkadaşlarıysa, sırf burada bulunduğum için bile öbür dünyayı boylayabilirdim. Eğer polisseyse gene yakalanırdım, onlara gülümseyip elimden geleni yapacağıma söz vermek zorunda kalırdım bu defa. Gelen Brody'nin dostlarından biriye —dostu olduğunu varsayalım— o zaman da Brody'den daha sıkı birileri olması ihtimali vardı.

Sarışın hoşlanmadı bu işten. Bir acele ayağa fırladı, bir eliyle havayı tırmaladı. Sinir gerginliği yüzünü yaşlı ve çirkin yapmıştı.

Beni gözden ayırmadan, Brody yazı masasındaki bir çekmeceyi açtı, içinden kemik saplı bir otomatik tabanca çıkardı, tabancayı sarışına uzattı. Sansın ona doğru süzülüp, titreyen ellerle tabancayı aldı.

"Onun yanına otur," dedi Brody. "Ona doğru tut silahı, kapının oradan bakınca görünmesin. Garip davranışlarda bulunursa, bildiğin gibi davran. Daha defterimiz dürülmedi, bebek!"

"Ooh, Joe," diye inledi sarışın. Geldi, divana, yanıma oturdu ve tabancayı bacağıma tuttu. Gözlerindeki deli bakışını beğenmiyordum.

Zilin çalması durdu, kapıya hızlı hızlı vurulmaya başlandı. Brody elini cebine, silahının üzerine koydu, kapıya gidip sol eliyle açtı. Carmen Sternwood,

Brody'nin ince dudaklı, esmer ağzına doğru tuttuğu küçük revolverle onu odaya, içeriye itti.

Brody yüzünde bir panik ifadesi bir şeyler söylemeye çalışarak geri geri kaçtı. Carmen arkasından kapıyı kapattı, bana da Agnes'e de bakmıyordu. Dili dişlerinin arasından hafifçe görünerek, Brody'nin üzerine yürüdü. Brody iki elini de cebinden çıkardı,

Carmen'i sakinleşmeye çağıran bir hareket yaptı. Kaşları tuhaf yuvarlaklar, açılar çizerek biçimden biçime giriyordu. Agnes silahı benden öteye çevirdi, Carmen'e tuttu. Yıldırım gibi atıldım, elimi elinin üzerine kapayıp başparmağımı emniyetin üzerine bastırdım. Zaten kapalıydı. Kapalı kalmasını sağladım. Ulak bir itişme oldu sarışınla aramızda, Carmen'le Brody farkına bile varmadılar. Silah bendeydi. Agnes boğulur gibi soluk alıp verdi, baştan aşağı titremeye başladı. Carmen'in yüzünde sinirli, gergin bir ifade vardı, soluğu ıslık gibi çıkıyordu. İfadesiz bir sesle konuştu:

"Fotoğrafları istiyorum, Joe!"

Brody yutkundu, sırtımaya çalıştı. "Elbette, yavrum, elbette!" Demin bana dayılanmakta kullandığı sestem değişik bir sesle söyledi bunu, fark motosikletle damperli kamyon arasındaki fark kadardı.

"Arthur Geiger'i sen vurdun. Gördüm seni. Resimlerimi istiyorum," dedi Carmen. Brody'nin suratı yemyeşil kesildi.

"Hey, ağır ol Carmen," diye seslendim.

Agnes sarışını yeniden canlandı, bir hamle yaptı. Başını eğip, dişlerini sağ elime geçirdi. Bir şeyler homurdanıp silktim onu.

"Dinle, yavrum," dedi Brody. "Dinle bir dakika—"

Sarışın tükürdü, bacağıma atıldı, oramdan ısırılmaya çalıştı. Silahın kabzasıyla kafasına vurdum, çok sert vurmamıştım', doğrulmaya çalıştım. Bacaklarımdan aşağı kaydı, kollarını doladı kaldı. Kendimi divana attım. Sarışına, aşktan ya da korkudan, ya da her ikisinden birden, bir deli kuvveti gelmişti, ya da kim bilir belki de doğuştan kuvvetliydi kız.

Brody burnunun dibindeki küçük revolve doğru atıldı. Yakalayamadı. Silah çok gürültülü olmayan kısa, kesik bir ses çıkardı. Kurşun ardına kadar açılmış camlı kapılardan birinin camını kırdı. Brody korkunç bir inilti çıkararak yere düştü ve Carmen'in bacaklarına yapıştığı gibi onu yere çekti. Carmen boylu boyunca yere yuvarlandı, küçük revolver bir köşeye uçtu. Brody sıçradı ayağa kalktı, anında cebine gitti eli.

Agnes'in başına deminki kadar nazik olmayan bir darbe indirdim, bacaklarımdan silktim attım ve ayağa kalktım. Brody bana bakıp gözlerini kırıştırdı. Ona elimdeki otomatiği gösterdim. Elini cebine sokmaya çalışmaktan vazgeçti.

"N'olur!" diye sızlandı. "Beni öldürmesine izin verme!"

Gülmeye başladım. Kendimi tutamıyor, geri zekâlılar gibi gülüyordum. Agnes sarışını avuçlarını yere dayamış halinin üzerinde oturuyordu, ağzı ardına kadar açıktı, sağ gözünün üzerine donuk sarı saçından bir perçem düşmüştü. Carmen hâlâ tıslayarak dört ayak üzerinde yerde sürünüyordu. Küçük revolverinin metali köşedeki süpürgeliğin önünde donuk donuk parlıyordu. Silaha doğru sürünüyordu, mutlaka ele geçirecekti.

Silahlardan payıma düşeni Brody'ye doğru sallayarak: "Kendine gel. Bir şey olmadı," dedim.

Yerde sürünen kızı geçip, silahı kaldırıp aldım. Bana bakıp kıkırdamaya başladı. Kızın silahını cebime koydum, sırtını sıvazladım. "Ayağa kalk, meleğim. Pekinez köpeklerine benziyorsun."

Brody'ye gittim, otomatiği karnına dayayıp, yan cebinden Kolt'u çıkardım aldım. Ortalıktaki bütün silahlar bendeydi şimdi. Hepsini ceplerime tıktırdım ve elimi ona doğru uzattım.

"Ver!"

Brody başını salladı, dudaklarını yalıyordu, gözlerinde hâlâ ödü patlamış bir adam ifadesi vardı. Ceketinin göğüs cebinden tumbul bir zarf çıkarıp bana verdi. Zarfta tabedilmiş bir fotoğraf plakası ve beş tane parlak fotoğraf vardı.

"Hepsi bu mu, emin misin?"

Yeniden başını salladı. Zarfı kendi göğüs cebime koyup, döndüm. Agnes gene divana oturmuş, saçlarını hale yola koyuyordu. Gözleri Carmen'i yeşil yeşil bir nefretle didik didik ediyordu. Carmen de ayağa kalkmış, elini uzatmış bana doğru geliyordu, hâlâ kıkırdayıp tıslamayı sürdürerek. Dudaklarının kenarında bir parça köpük vardı. Dudaklarına yapışmış küçük beyaz dişleri ıslıl ıslıl parlıyordu.

"Artık alabilir miyim şunları?" dedi fattan bir gülücükle.

"Ben icabına bakacağım. Sen eve yollan!"

"Eve mi?"

Kapıya gittim, dışarıya baktım. Serin, hafif gece rüzgârı koridordan aşağı doğru tatlı tatlı esiyordu. Kapı eşiklerinde yüreği ağzında komşular beklemiyordu. Küçük bir silah ateş almış camı kırmıştı, ama artık bunun gibi gürültüler kimseye pek bir şey demiyor. Kapıyı açık tutup başımla Carmen'e işaret ettim. Suratında güvensiz bir gülümseme bana doğru geldi.

"Eve git ve beni orada bekle," dedim yatıştırıcı bir sesle.

Başparmağını havaya kaldırdı. Sonra başını sallayıp önümden kayarak geçti, koridora çıktı. Geçerken parmaklarıyla yanağımı okşadı. "Carmen'e göz kulak olacaksın, değil mi?" dedi.

"Tamam," dedim.

"Çok şirinsin."

"Gördüğün bir şey değil," dedim. "Bir de sağ kalçamın üzerindeki Balili dansöz dövmesini görsen!"

Gözleri yusuvarlak oldu. "Yaramaz," dedi parmağını bana doğru sallayarak. Sonra fısıldadı: "Silahımı alabilir miyim artık?"

"Œimdi olmaz. Sonra. Ben getiririm."

Birden boynuma yapıŒıp, dudaklarımdan öptü. "Senden hoŒlanıyorum," dedi. "Carmen senden çok hoŒlanıyor." Koridordan aŒağı kuŒ gibi seke seke koŒtu, merdivenlerin baŒında dönüp el salladı, basamaklardan inip gözden kayboldu.

İçeriye, Brody'nin dairesine girdim.

Ardına kadar açık camlı kapının yanına gittim ve üstteki küçük kırık parçayı inceledim. Carmen'in silahından çıkan kurşun cama yumruk etkisi yapmıştı. Kurşun deliği yoktu. Duvarda dikkatli bir gözün hemen bulup çıkarabileceği küçük bir delik vardı. Perdeyi çekip kırık camı gizledim, cebimden Carmen'in silahını çıkardım. Banker's Special model, 22 kalibrelik, tek atımlık, kartuşlu bir tabancaydı. Sedeften kabzası vardı, kabzanın altına raptedilmiş gümüş bir plakada da "Carmen'e Owen'dan" yazıyordu. Kız hepsine feleğini şaşırtmıştı.

Silahu tekrar cebime koydum, Brody'nin yakınma oturup, o fersiz kahverengi gözlerine diktim bakışlarımı. Bir dakika geçti. Sarışın, bir cep aynasının yardımıyla yüzünü gözünü düzeltti. Brody elindeki sigarayı parmaklarının arasında evirip çeviriyordu. Dayanamadı: "Memnun oldun mu?" dedi.

"Şimdilik. Neden ihtiyarı değil de Bayan Regan'ı tehdit ettin?"

"İhtiyardan sızdırmışlığım vardı. Altı, yedi ay önce. Belki de tepesi atar polis çağırır diye düşündüm."

"Bayan Regan'ın ona söylemeyeceğini nereden bildin?"

Bu soru üzerine biraz düşündü, sigarasından nefes çekerken gözlerini yüzümden ayırmadı. Sonunda: "İyi tanır mısın onu?" diye sordu.

"İki kere karşılaştık. Bu fotoğraf yüzünden sıkıştırmadan önce durup düşünecek kadar tanıyor olman gerekir onu."

"Çok tarakta bezi var. Galiba ihtiyarın bilmesini istemediği bir iki zayıf noktası da olacak. Beş bini kolay bulur diye düşündüm."

"Zayıf kaçtı," dedim. "Ama geçelim. Meteliksizsin, öyle mi?"

"Meteliğe kurşun ata ata hal kalmadı bir aydır," dedi.

"Ne iş yapıyorsun?"

"Sigortacılık. Western ve Santa Monica'nın orada, Fulwider Binası'nda Puss Wallgreen'in bürosunda yerim var."

"Öttün mü, ötüyorsun. Kitaplar burada, evde mi?"

Dişlerini gıcırdatıp esmer elini şöyle bir salladı. Kendine güveni yeniden yerine geliyordu. "Olur mu yahu. Depoda."

"Adam tutup hepsini buraya taşıttın, sonra da depocuları getirip hepsini yeniden götürttün, öyle mi?"

"Tabii ya. Doğrudan Geiger'ın yerinden depoya mı taşıttırardım yani?"

"Cinssin," dedim hayranlıkla. "Burada suç niteliği taşıyan başka bir şey var mı şu anda?"

Yüzü yeniden bulutlandı. Sertçe başını salladı.

"İyi o zaman," dedim. Bakışlarım Agnes'e kaydı. Derlenip toparlanmayı bitirmiş, boş gözlerle, kör gibi karşıdaki duvara bakıyordu. Gerginlik ve şok sonrası görülen yarı baygın ifade vardı yüzünde, hele insanın ilk olayıysa.

Brody temkinli, kırıştırdı gözlerini. "Ee, sonra?"

"Fotoğraf nereden eline geçti?"

Homurdandı. "Bak, islediğini almaya geldin, aldın, hem de çok ucuza. Temiz iş. Şimdi git de kimin emrindeysen onla pazarlık et. Ben temizim. Fotoğraf konusunda hiçbir bilgim yok, değil mi Agnes?"

Sarışın gözlerini açtı, ona belirsiz ama pek iltifatkâr olmayan bakışlarla baktı. "Yarım akıllı herif," dedi yorgun yorgun burnunu çekerek. "Hep gider bunları bulurum. Bir keresinde de tam akıllı

bir herif bulamadım gitti. Bir kerecik olsun."

Sırıttım. "Başını çok ağrıttım mı?"

"Sen de, karşılaştığım her erkek de."

Brody'ye baktım gene. Elindeki sigarayı didikliyordu, parmaklarına bir tür seğirme gelmişti. Eli de titriyordu sanki. Ser verip sır vermez esmer suratı hâlâ bomboştu ama. "Bir hikâyede anlaşmamız gerekiyor," dedim. "Mesela, Carmen orada değildi. Bu çok önemli. O orada değildi. Senin gördüğün hayaldi."

"Hah," diye küçümsemeyle sıırıttı Brody. "Sen öyle isliyorsan, ahbap, tabii eğer—" elini avucu yukarı gelecek biçimde ileri uzattı, çukurlaştırdı, başparmağını usul usul işaret ve orta parmaklarına sürttü.

Başımı salladım. "Bakacağız. Belki de küçük bir katkıda bulunulabilir. Binlik filan sanmayasın, ama. Evet, nereden buldun fotoğrafları bakalım?"

"Biri verdi bana."

"Hah-ha. Öyle, sokakta karşılaştığın biri, öyle mi? Görsen tanımazsın. İlk defa görüyorsun!"

Brody esnedi. "Cebinden düştü," dedi.

"Hah-ha. Dün gece nerede olduğunu kanıtlayabilir misin, çokbilmiş?"

"Tabii. Buradaydım, olduğum yerde. Agnes yanımdaydı. Değil mi, Agnes?"

"Gene senin için üzölmeye başlayacağım," dedim.

Gözlerini iri iri açtı, ağzını sarkıttı, sigarası alt dudağının üzerinde sallanıyordu. "Kendini zeki sanıyorsun, oysa öyle sıırılsıklam aptalsın ki," dedim ona. "Sen Quentin'i boylamasan bile, önünde epey kasvetli bir yolculuk var."

Sigarası sıçıradı, üzerine kül döküldü.

"Oturup ne kadar parlak zekâyımışım diye düşüneceksin," dedim.

"Uç," diye kükredi ansızın. "Toz ol. Seninle çene yarıştırdığım yeter, yaylan!"

"Olur." Kalktım, girişte duran meşe ağacından masaya gidip cebimden ona ait iki tabancayı çıkardım, namluları birbirine paralel gelecek biçimde yan yana yerleştirdim. Divanın yanında duran şapkamı aldım, kapıya yöneldim.

Brody arkamdan seslendi: "Hey!"

Dönüp bekledim. Sigarası yaylı bebek gibi zıplıyordu. "Pürüz yok, değil mi?" dedi. "Yoo, tabii. Burası özgür bir ülke. İlle de istemiyorsan, hapse girmemek zorunda değilsin. Yani, her vatandaş gibi. Sahi, Amerikan vatandaşı mısın sen?"

Bakakaldı bana öyle, sigarasını alt dudağında zıplatarak. Agnes şansını başını yavaşça döndürdü, o da Brody'yle aynı seviyeden bana bakmaya başladı. İkisinin bakışlarında da hemen hemen aynı tilkilik, kuşku ve boşaltılmamış öfke karışımı okunuyordu. Agnes birden gümüş rengi tırnaklarını havaya kaldırıp, saçından bir kıl kopardı ve bunu parmaklarının arasında ikiye böldü.

Brody kendini tutmaya çalışarak konuştu: "Aynasızlara filan gideceğin yok, kardeş. Stemwood'lar hesabına çalışıyorsan gitmezsın. O aile hakkında gereğinden fazlasını biliyorum. Resimlerini aldın, tamam susacağız da. Git de pazarlığını yap!"

"Karar ver," dedim. "Toz ol dedin, çıkıyordum, arkamdan bağırdın, durdum, bak şimdi yeniden yola koyuluyorum. Bu mu istediğin?"

"Aleyhime bir şey yok elinde," dedi Brody.

"Sadece bir iki cinayet. Sizin çevrelerde fındık fıstık sayılır!"

Anca bir milim sıçıradı yerinden belki ama bana bir metreymiş gibi geldi. Tütün rengi göz bebeklerinin çevresini saran göz akı iyice ortaya çıktı. Lamba ışığında esmer teni yeşile çalıyordu.

Agnes sarışını kısık bir hayvan çığılığı salarak, başını divanın dibindeki bir yastığa gömdü.

Olduğum yerden hayran hayran kalçalarının uzun çizgisine baktım.

Brody ağır ağır dudaklarını yalayarak konuştu: "Otur, ahbap. Belki, bir şeyler daha çıkar benden sana. Şu iki cinayet de neyin nesiymiş?"

Kapıya yaslandım. "Dün akşam yedi otuz suları neredeydin, Joe?"

Ağzı somurtuk bir ifadeyle aşağı düştü, gözlerini dikip yere baktı. "Bir herifi gözlüyordum, iyi dümeni olan birini, ortağa ihtiyacı var diye düşünüyorum da. Geiger'i. Tehlikeli tiplerle alakası var mı yok mu görmek için ara sıra gözlüyordum onu. Anlaşılan dostları var, yoksa böyle açık açık sürdüremez bu dümeni. Ama evine uğramıyorlar. Oraya sadece hanımlar geliyor."

"İyi gözlememişsin," dedim. "Devam et."

"Dün gece, Geiger'ın evinin bir alt sokağında idim. Yağmur sıkı yağıyor, arabanın üstünü sıkı sıkı kapatmışım, bir şey görmüyorum. Geiger'ın evinin önünde bir araba duruyor, bir tane de yokuşun az yukarısında. Onun için ben aşağıda duruyorum. Benim park ettiğim yerde büyük bir Buick var, biraz sonra yanına gidip bir göz atıyorum. Vivian Regan adına kayıtlı. Bir şey olmuyor, ben de voltayı alıyorum. Hepsi bu." Sigarasını salladı havada. Gözleri yukarıdan aşağıya yüzümde gezindi.

"Olabilir," dedim. "O Buick nerede şimdi biliyor musun?"

"Nereden bileyim?"

"Şerifin garajında. Bu sabah Lido rıhtımında dört metre derinlikteki sudan çıkarıldı. İçinde ölü bir adam vardı. Başına ağır cisimle vurulmuştu, arabanın burnu denize doğru çevrilmiş, el freni de bırakılmıştı."

Brody zorlukla soluk alıp veriyordu. Ayaklarından birini sabırsızca yere vurup duruyordu. "Aman tanrım, bak işte bunu üzerime yıkamazsın," dedi dili dolaşarak. "Neden yıkamayacakmışım? Dediğine bakılırsa bu Buick, Geiger'ın evinin arka kapısında duruyordu. Eh, Bayan Regan o gece arabayı almamış. Şoförü, Owen Taylor adında bir delikanlı çıkarmış arabayı. Geiger'ın oraya gitmiştir onunla iki çift laf etmek için, çünkü Owen Taylor Carmen'e abayı yakmıştı, Geiger'ın onunla oynadığı oyunlardan hoşlanmıyordu. Arka kapıdan maymuncuk ve silahla içeri girdi, içeride Geiger'i Carmen'in çıplak resmini çekerken yakaladı. Derken silahı ateş aldı, silahlar ateş alır ya, Geiger yere yığıldı, Owen da kaçtı ama Geiger'ın biraz önce çektiği fotoğrafın negatifini almayı unutmadı. Sen de onun peşinden koşup fotoğrafı ondan aldın. Yoksa nereden senin eline geçsin ki fotoğraf?"

Brody dilini dudaklarının üzerinden geçirdi. "Evet," dedi. "Ama bu benim onu tepelediğim anlamına gelmez ki. Tabii, silah seslerini duydum ve katilin arka merdivenden paldır küldür inerek Buick'e binip çekip gittiğini gördüm. Arkasından gittim. Kanyonun aşağısına kadar gitti, sonra da batıya Sunset Bulvarı'na vurdu. Beverly Hills'i geçince bankete çıkıp durmak zorunda kaldı, ben de arabanın yanına gelip polisçilik oynadım. Silahı vardı ama sınırları ayaktaydı onun için vurdum ona. Üzerini aradım, kim olduğunu öğrendim, sırf meraktan negatif plakayı aldım. Ben neler döndüğünü merak ettiğim için kendimi budala gibi tehlikeye attım, o sırada çocuk birden ayıldı, itti beni arabanın içinden. Kendimi toparladığımda o çoktan gözden kaybolmuştu bile. Onu son görüşüm oldu."

"Geiger'i vurduğunu ne biliyorsun?" diye sordum ters ters.

Brody omuz silkti. "Öyle tahmin ettim, ama yanlışmış da olabilirim. Negatif plakayı tab ettirip de üzerinde ne olduğunu görünce, iyice emin oldum. Sonra Geiger bu sabah dükkâna gelmeyince, telefona da çıkmayınca, basbayağı emin oldum. Demek ki önce kitapları kaldırmalı, Sternwood'ları gıdıklayıp biraz yol harçlığı istemeli, sonra da ortadan kaybolmalı, tam zamanı dedim."

Başımı salladım. "Akla yakın. Belki de kimseyi öldürmemişsindir. Nereye sakladın Geiger'ın cesedini?"

Kaşlarını kaldırdı. Sonra sırtıttı. "Yoo, yoo. Geç bir kalem. Bir araba dolusu polis ne zaman sökün edecek diye üç buçuk atarken bir de geri dönüp ona elimi sürer miyim sanıyorsun? Yoo!"

"Biri cesedi saklamış," dedim.

Brody omuz silkti. Suratındaki sırtıma silinmemişti. Bana inanmıyordu. O bana inanmayadursun, kapının zili yeniden çalmaya başladı. Brody sert bir hareketle ayağa kalktı, gözleri birer çakıl taşı gibiydi. Masasının üzerindeki silahlara bir göz attı.

"Kız geri döndü anlaşılın," diye homurdandı.

"Gelen oysa, artık silahsız," dedim içini rahatlatmak üzere. "Başka dostun yok mu?"

"Bir tane kadar," diye homurdandı yeniden. "Bıktım bu köşekapmacadan." Masaya gidip Kolt'u aldı. Silahı yanında tutarak kapıya gitti. Sol elini kapının tokmağına koydu, çevirdi açtı, kapıyı biraz açıp açıklığa doğru eğildi, silahı sıkı sıkı kalçasına yapıştırmıştı.

Bir ses," Brody?" dedi.

Brody bir şey dedi, duymadım. İki el boğuk silah sesi duyuldu. Silah Brody'nin bedenine iyice bastırılmış olmalıydı. Öne, kapıya doğru kaydıldı, kapı vücudunun ağırlığıyla gürültüyle kapandı. Kapının tahtasına sürünerek kaydı düştü. Ayaklan arkasındaki halıyı sürerek itti. Sol eli tokmaktan kurtuldu, kolu küt diye yere indi. Alnı kapıya yapışmıştı. Kımıldamadı. Sağ eliyle hâlâ Kolt'u tutuyordu.

Sıçradım, yanına ulaştım, kapıyı açıp aradan geçmeye yarayacak kadar ittim, yuvarladım onu. Karşı hizadaki kapıların birinin aralığından bir kadın dışarıyı kolluyordu. Beti benzi atmıştı, pençe gibi bir elle koridordan aşağıyı işaret etti. Koridordan aşağı bir koşu kopardım, karo döşeli basamaklardan inen adımların gümbürtüsünü duydum ve gürültünün peşinden gittim. Lobi katında apartman kapısının kendi kendine yavaşça kapandığını, koşar adımların yayakaldırımında yankılandığını duydum. Kapı kapanmadan yetiştim, yapıştım kapıya, dışarı uğradım.

Deri ceketli, uzun boylu, şapkasız bir karaltı park etmiş arabaların arasından çaprazlama sokak aşağı koşuyordu. Karaltı döndü, alev fişkırdı ondan. Yanı basımdaki duvara iki ağır çekiç darbesi indi sanki. Karaltı koştu, iki arabanın arasında yere eğildi, gözden kayboldu.

Yanı başımda bir adam bitti, "Ne oldu?" diye sordu.

"Ateş ediliyor," dedim.

"Aman Allahım!" Geriye, apartmanın içine attı kendini.

Yayakaldırımından hızlı hızlı yürüyerek arabama gittim, içine girip motoru çalıştırdım. park etmiş arabaların arasından çıktım, yokuş aşağı çok hız yapmadan sürmeye başladım. Sokağın karşı yakasından peşime düşen araba olmadı. Ayak sesleri duyduğumu sanmıştım ama yanılmış da olabilirdim. Bir buçuk cadde boyu yokuş aşağı sürdüm, kavşakta durdum, döndüm, yokuş yukarı tumandım. Yayakaldırımından hafif bir ıslık sesi geldi. Ardından ayak sesleri. Çift sıra yapmış arabaların arasına park ettim; iki arabanın arasına kaydım, başımı eğdim. Cebimden Carmen'in küçük revolverini çıkardım.

Ayak sesleri yaklaştı, ıslık neşeli neşeli sürdü. Bir dakika geçmeden deri ceket göründü. Dışarıya, iki arabanın arasına çıktım ve "Kibritin var mı ahbap?" diye sordum.

Oğlan hızla döndü, sağ eli deri ceketine dalmak üzere havaya fırladı. Yuvarlak sokak lambalarının yumuşak ışığında gözleri ıslak ıslak parlıyordu. Badem biçimi çekik, nemli gözler, mat beyaz tenli güzel bir yüz, iki noktada alnın ortasına doğru inen dalgalı kara saçlar. Gerçekten son derece yakışıklı bir çocuktü, Geiger'ın dükkânında gördüğüm çocuk.

Sağ eli deri ceketinin içinde değilse de kenarında, olduğu yerde durdu süzdü beni. Küçük revolveri kalçama yapıştırmış, bekliyordum.

"Yavuklun olan herifi unutamadın herhalde," dedim.

"Siktir git," dedi oğlan alçak sesle, park edilmiş arabalarla, yayakaldırımının iç tarafındaki yüksek duvarın arasında hiç kıpırdamadan duruyordu.

Uzaktan, tepeyi tırmanan bir arabanın sireni inledi. Oğlanın başı sesin geldiği yöne doğru döndü hızla. Yaklaşıp silahımı deri ceketinin içine soktum.

"Ben mi, aynasızlar mı?" diye sordum.

Sanki suratına bir tokat patlatmışım gibi başı yana gitti. "Sen kimsin?" diye sordu. "Geiger'ın dostu."

"Düş yakamdan orospu çocuğu!"

"Bu küçük bir silah, evlat. Göbek deliğinden verdim mi kurşunu, ayağa kalkıp yürüyecek kadar iyileşmen üç ayını alır. Ama iyileşirsin.

Ayağa kalkıp San Quentin'deki yeni gaz odasına yürüyecek kadar iyileşirsin."

"Siktir git," dedi. Eli deri ceketin içine doğru kayd. Silahı göbeğine daha sıkı bastırdım. Uzun, hafif bir iniltiyle eli deri ceketten çekildi, gevşedi, yanına düştü. Geniş omuzlan sarktı. "Ne istiyorsun?" diye fısıldadı.

Elimi deri ceketin içine sokup otomatığı çıkardım. "Gir benim arabaya, evlat."

Önüme geçti, arkadan kolluyordum. Arabaya girdi.

"Direksiyon başına, evlat. Sen süreceksin."

Direksiyonun başına geçti, ben de onun yanındaki yere oturdum. "Devriye arabası geçinceye kadar bekle. Sireni duyunca gittik sansınlar. Sonra yokuş aşağı dön, eve gidelim."

Carmen'in silahını yerine koydum, otomatığı oğlanın kaburgalarına dayadım. Arka pencereden baktım. Sirenin iniltisi iyice yükselmişti artık. İki kırmızı far caddenin ortasında yavaş yavaş büyüdüler. Büyüdüler, büyüdüler, tek bir ışık haline geldiler, polis arabası yanımızdan öfkeli bir ses sağanağı halinde hızla geçti gitti.

"Gidelim," dedim.

Oğlan direksiyonu kırdı, yokuş aşağı sürmeye başladı.

"Eve gidelim," dedim. "Laveme Terrace'a."

İnce dudakları seğirdi. Arabayı batıya, Franklin yönüne sürdü. "Saf çocuksun. Adın ne?"

"Carol Lundgren," dedi cansız bir sesle.

"Yanlış adamı vurdun, Carol. Senin yavuklun olan herifi Joe Brody öldürmedi."

Bana gene o iki kelimeyi söyleyip arabayı sürmeye devam etti.

Laverne Terrace'daki okaliptüs ağaçlarının yüksek dalları arasında, dolunaylığından biraz kaybetmiş bir dolunay çevresindeki halenin içinden göz kırpiyordu. Aşağılardaki bir evden yüksek bir radyo sesi geliyordu. Oğlan arabayı Geiger'ın evinin önündeki taflanların oraya çekti, motoru kapattı ve elleri direksiyonun üzerinde, bakışlarını dümdüz ileriye dikti. Geiger'ın taflanlarının gerisinde ışık görünmüyordu.

"Evde biri mi var, evlat?" dedim.

"Sen daha iyi bilirsin."

"Nasıl bilirim?"

"Siktir git!"

"Bana bak, böyle gidersen takma diş edinarsın ama!"

Gıcırdata gıcırdata takma olmayan dişlerini gösterdi. Sonra arabanın kapısına bir tekme indirip dışarıya çıktı. Bir acele ben de ardından gittim. Ellerini yumruk yapıp beline dayamış, fundalığın ardındaki eve bakıyordu.

"Peki, tamam," dedim. "Anahtarın var. Hadi içeri girelim."

"Kim dedi anahtarım var diye?"

"Beni makaraya alma, evlat. Yavuklun verdi ya sana. Orada içeride tertemiz bir erkek odası var ya senin için. Hanım ziyaretçileri olmaya başlayınca da seni kışkırtıp odayı kilitleti. Sezar gibiydi, bütün kadınların kocası, bütün erkeklerin karısı. Seninle onun gibileri bir bakışta çakmam mı sandın?"

Otomatiğini az çok ona doğru tutuyor sayılırdım ama gene de saldırdı bana. Yumruğu çeneme geldi. Düşmekten son anda kurtuldum ama gene de epey sersemlemiştim. Sert bir yumruktu güya, ama dış görünüşleri ne olursa olsun, bunların içi kof olur.

Silahlı oğlanın ayaklarının dibine attım ve: "Belki de buna ihtiyacın var," dedim.

Şimşek gibi atladı tabancanın üzerine. Refleksleri adamakıllı yerindeydi. Ensesinin yan tarafına bir yumruk kondurdum. Silahlı yakalamaya çalışıp başaramayarak yana devrildi. Silahlı durduğu yerden alıp arabanın içine attım.

Oğlan dört ayak üzerinde, gözlerini iri iri açmış, dili dışarıda doğruldu. Öksürüp başını salladı.

"Kavga filan etmeyeceksin," dedim. "Fazla hantalsın."

Kavga etmeyi kafasına koymuştu. Rampasından fırlatılmış uçak gibi üzerime atıldı, dizlerimden yakalamak üzere alttan daldı. Yana kaçıp ensesinden yakaladım, kafakola aldım. Ayaklarını bütün gücüyle yere sürterek güç aldı, elleriyle canımın yanacağından emin olduğu yere ulaşmayı başardı. Bükerek çevirdim, biraz daha yukarı kaldırdım. Sol elimle sağ bileğimi yakalayıp, sağ kalçamı iyice vücuduna yapıştırdım, bir an ağırlıklarımız dengelendi. Ayın sisli ışığında birbirinin üzerinden sarkan iki garip, tuhaf yaratıktık, ayaklarımız yola sürtünüyor, soluğumuz bunca çabalamaktan kesik kesik çıkıyordu.

Sağ kolumla nefes borusunu kesiyordum şimdi, iki kolumun da gücü oraya toplanmıştı. Ayaklarıyla sürtünerek deli gibi çırpınmaya başladı, soluğu çıkmıyordu. İyice kısıp almıştım. Sol ayağı bir yana sarktı, dizi gevşedi. Yarım dakika daha bekledim.

Gevşemiş, koluma yığılmıştı, kaldıramayacağım kadar ağır bir yükü. Bırakıverdim. Baygın, ayaklarımın dibine düştü. Arabaya gidip torpedo gözünden bir çift kelepçe çıkardım, bileklerini arkasına büküp, kelepçeledim. koltuk altlarından tutarak ayağa kaldırdım, taflanların gerisine, yoldan görünmeyecek bir yere kadar sürüklemeyi başardım. Arabaya döndüm, yokuş yukarı yüz metre kadar

götürdüm, park ettim. Döndüğümde hâlâ baygındı. Evin kapısını anahtarım ile açtım, onu içeriye sürükledim, kapıyı kapattım. Yavaş yavaş nefes almaya başlıyordu. Lambalardan birini yaktım. Gözlerini kırpıştırarak açtı, yavaş yavaş beni odaklamaya çalıştı.

Dizlerinden uzak durmaya çalışarak eğildim: "Sakin ol, yoksa aynısından daha fazla yersin. Kıpırdamadan yat, nefesini tut. Tutabildiğin kadar tut, kendi kendine nefes alman gerektiğini, yüzünün mosmor olduğunu, göz bebeklerinin yerinden uğrayacağını, birazdan nefes alacağını, ama aslında San Quentin hapishanesindeki o küçük, tertemiz gaz odasındaki sandalyeye kayışlarla bağlandığını, nefes alacağını ama bütün gücünle bu nefesi almamaya çalıştığını, çünkü alırsan içine alacağın şeyin hava değil siyanür dumanları olacağını söyle. Şimdilerde bizim eyalette buna insancıl infaz diyorlar."

"Siktir git," dedi hafif, boğuk bir iniltiyle.

"Suçunu itiraf edeceksin, kardeş, sanma ki etmeyeceksin. Hem de ne istiyorsak tamı tamına onu söyleyeceksin, bizim istemediğimiz tek kelime çıkmayacak ağzından."

"Siktir git!"

"Bir daha o lafi edersen, başının altına yastık koyarım; görürsün."

Ağzı seğirdi. Onu orada yerde bıraktım, bilekleri arkasına kelepçeli, yanağı halıya yapıştı, görünen gözünde bir vahşi hayvan parıltısı vardı. Bir lamba daha yakıp, oturma odasının ardındaki hole çıktım. Geiger'ın yatak odası el değmemişe benziyordu. Geiger'ın yatak odasının karşı çaprazındaki artık kilitle olmaya yatak odasının kapısını açtım. Odada ölgün, titrek bir ışık ve bir sandalağacı kokusu vardı. Konsolun üzerindeki küçük pirinç küllükte iki avuç tütsü külü duruyordu. Işık iki uzun şamdandaki uzun siyah mumlardan geliyordu. Şamdanların her biri yatağın iki yanındaki dik arkalı sandalyelerin üzerine yerleştirilmişti.

Geiger yatağın üzerindeydi. Ortalıkta görünmeyen iki Çin duvar halısı parçası bedeninin tam ortasına haç biçiminde yerleştirilmiş, Çin işi ropdöşambrının kana bulanmış önünü gizliyordu. Haçın altına düşen yerde kara pijamalara sarılı bacakları kaskatı, dümdüzdü. Ayaklarında kalın beyaz keçe tabanlı terlikler vardı. Haçın yukarısında kollan bilek hizasından birbiri üzerine çaprazlanmış, elleri avuçları aşağı gelecek biçimde, parmakları düz ve birbirine bitişik olarak omuzlarına bastırılmıştı. Ağzı kapalı, Charlie Chan bıyığı bir takma bıyık kadar inandırıcılıktan uzaktı. Yayvan burnu sivrilmiş, beyazlamıştı. Gözleri kapalıydı, ama tam da değil. Cam gözünün hafif pırıltısı ışığı yansıttı, bana göz kırptı.

Ona dokunmadım. Çok yaklaşmadım da. Buz kesmiş, kaskatı sertleşmiş olmalıydı.

Kara mumların alevi açık kapıdan giren rüzgârda titreşiyorlardı. Mumların kenarlarından aşağıya doğru kara mum damlaları süzülüyordu. Odanın havasında hain, gerçekdışı bir şey vardı. Dışarı çıktım, kapıyı yeniden kapayıp oturma odasına döndüm. Oğlan yerinden kıpırdamamıştı. Hiç kıpırdamadan durup bekledim, canavar düdüklarına kulak kabarttım. her şey Agnes'in ne kadar çabuk konuşacağına ve neler söyleyeceğine bağlıydı. Geiger'den söz edecek olursa polisler çok geçmeden damlardı. Ama konuşması saatler sürebilirdi. Ellerinden kurtulmuş bile olabilirdi.

Başımı eğip oğlana baktım. "Doğrulmak ister misin, evlat?"

Gözleri kapalı uyuyormuş numarası yaptı. Masaya gittim, ahududu kırmızısı telefonun ahizesini kaldırdım ve Ohls'un ofis numarasını çevirdim. Saat altıda eve gitmek üzere çıkmıştı. Evinin numarasını çevirdim. Evdeydi.

"Ben Marlowe," dedim. "Senin çocuklar bu sabah Owen Taylor'ın üzerinde silah buldular mı?"

Önce gırtlığını temizlediğini, sonra sesindeki şaşkınlığı gizlemeye çalıştığını duydum. "Bu iş polisi ilgilendirir aslında," dedi.

"Buldularsa, içinde üç boş kovan olacak."

"Sen nereden biliyorsun Allah aşkına?" diye sordu Ohls sakın bir sesle.

"Laurel Canyon Bulvarı'nın biraz dışındaki Laveme Terrace 7244 numaraya gel. Sana kurşunların nereye gittiğini göstereyim."

"Bu kadar basit ha?"

"Bu kadar basit."

"Pencereden dışarıyı kolla, köşeyi döndüğümü göreceksin. Ben de bir şeyler mi saklıyor, diyordum."

"Neler, neler bir bilsen," dedim.

Ohls ayakta durmuş oğlana bakıyordu. Oğlan divanın üzerine oturmuş duvara doğru kaykılmıştı. Ohls ona hiç sesini çıkarmadan baktı, kaşlarının kılları seyyar fırça satıcılarının küçük fırçaları gibi tel tel kabarmış, sert, ufak yuvarlaklar halini almıştı. "Brody'yi vurduğunu itiraf ediyor musun?" diye sordu.

Oğlan ağzında en sevdiği iki sözcüğü yuvarladı.

Ohls iç geçirip bana baktı. "İtiraf etmesine gerek yok. Silahı bende," dedim.

"Bu lafı bana her edişlerinde kumbarama bir dolar atsaydım, zengin olmuştum. Ne o, çok mu eğlenceli?"

"Yoo, bana eğlenceli gelmiyor."

"Eh, bu da bir şeydir," dedi Ohls. Döndü. "Wilde'ı çağırdım. Onu görmeye gideceğiz, bu serseriye de yanımıza alalım. Benimle gelsin, sen de arkamızdan izle, ne olur ne olmaz, suratıma tekme filan atmaya kalkar."

"Yatak odasındakine ne diyorsun?"

"Allah diyorum," dedi Ohls. "O Taylor denen çocuğun rıhtımdan uçtuğuna sevindim. Onu, içerideki sıçanı öbür dünyaya yolladı diye ölüm hüccesine tıkmak hiç hoşuma gitmeyecekti."

Küçük yatak odasına girdim, siyah mumlan söndürdüm, tütmeye başladılar. Oturma odasına geri döndüğümde Ohls oğlanı ayağa kaldırmıştı. Oğlan buz parçası gibi sert, bembeyaz yüzünde kor gibi yanan kara gözlerini ona dikmiş bakıyordu.

"Haydi gidelim," dedi Ohls, sanki elini sürmekten hazzetmezmiş gibi kollarından tuttu oğlanı. Işıkları söndürdüm, onların ardından evden çıktım. Arabalarımıza girdik, uzun, virajlı yolda Ohls'un ikiz arka farlarının peşine düştüm. Laverne Terrace'ı bu son görüşüm olsun diyordum içimden.

Eyalet savcısı Taggart Wilde, Dördüncü Cadde'yle Lafayette Park'ın köşesinde, geniş bir garaj büyüklüğünde, bir yanına kırmızı kum taşından bir porte-cochere eklenmiş, önünde bir kaç dönüm yemyeşil çimenlik uzanan beyaz ahşap bir evde oturuyordu.

Kent batı yönünde gelişmeye başladığında olduğu gibi alınıp yeni yerleşim bölgelerine taşınması adet olan o eski, dayanıklı evlerden biriydi. Wilde eski bir Los Angeles ailesinden geliyordu, ev daha Batı Adams, Figueroa ya da St. James Park'daki asıl yerindeyken içinde doğmuş olmalıydı.

Girişte iki araba vardı, üstü kapalı büyük bir özel otomobil, bir de arka çamurluğa yaslanmış, mehtap sefası yapan üniformalı şoförüyle bir polis arabası. Ohls gidip şoförle konuşunca adam Ohls'un arabasındaki oğlana baktı.

Eve çıkıp zili çaldık. Saçları briyantınli sansın bir adam kapıyı açtı, önümüze düşüp bizi holden, ağır, koyu renk mobilyalarla döşenmiş büyük, akvaryum gibi bir oturma odasından ve onun gerisindeki başka bir holden geçirdi. Bir kapıyı tıklatıp içeri girdi, sonra bize kapıyı ardına kadar açtı, biz de dibindeki açık balkon kapılarından koyu gölgeler içinde bir bahçe ve esrarengiz ağaçlar görünen duvarları ahşapla kaplanmış çalışma odasına girdik. Pencereden içeriye ıslak toprak ve çiçek kokusu giriyordu. Duvarlarda büyük, karanlık yağlı boya tablolar, koltuklar, kitaplar vardı, ıslak toprak ve çiçek kokusuna karışan iyi cins puro kokusu geldi burnuma.

Taggart Wilde yazıhanesinin gerisinde oturuyordu, orta yaşlı, toparlak bir adamdı, özel bir ifade takınmadan dostça bakmayı beceren açık renk mavi gözleri vardı. Önünde bir fincan sütsüz kahve duruyor, sol elinin bakımlı, özenli parmakları arasında ise üzeri benekli ince bir puro tutuyordu. Yazıhanenin dibinde mavi deri bir koltukta başka bir adam oturuyordu, buz gibi bakışlı, balta gibi keskin suratlı bir adam, bahçe tırmığı kadar sivri, bir tefeci kadar sert biri. Derli toplu, bakımlı '

suratı daha demin tıraş edilmişti sanki. İyi ütülenmiş kahverengi bir takım elbise giymişti, kravatında siyah bir inci vardı. Parmakları, kafaları zehir gibi çalışan adamların uzun, sinirli parmaklarındandı. Dalaşmaya hazır görünüyordu.

Ohls bir iskemle çekip olurdu. "İyi akşamlar, Cronjager," dedi. "Seni Philip Marlowe'la tanıştırayım, başı dertte bir özel dedektif!" Sırıttı.

Cronjager başını sallamadan baktı bana. Sanki bir fotoğrafa bakıyormuş gibi baştan aşağı süzdü beni. Sonunda çenesini yarım santim kadar kıpırdattı. "Otur, Marlowe," dedi Wilde, "Başkomiser Cronjager konusunda elimden geleni yapacağım, ama biliyorsun bu işleri. Büyük bir kent burası artık."

Oturup bir sigara yaktım. Ohls, Cronjager'e bakarak sordu: "Randall Place'deki cinayet hakkında neler buldunuz?"

Balta suratlı adam, bir parmağını tutup parmak eklemi çıtırdayınca kadar çekti, karşısındakine bakmadan konuştu. "Bir ceset, içinde iki adet kurşun. Ateşlenmemiş iki silah. Aşağıda sokakta kendisine ait olmayan bir arabayı çalıştırmaya uğraşan bir sarışın da bulduk. Onunki, ötekinin hemen yanındaydı, aynı model. Ödü patlamış bir hali vardı, onun için bizim çocuklar içeri aldılar, öttü. Brody denen adam zımbalandığında oradaymış. Katili görmediğini iddia ediyor."

"Hepsi bu mu?" diye sordu Ohls.

Cronjager hafifçe kaşlarını kaldırdı. "Daha bir saat geçti aradan. Ne bekliyordun— cinayetin sinema filmini mi?"

"Belki katilin tarifini," dedi Ohls.

"Deri ceketli uzun boylu biri — tarif denirse buna."

"Dışarıda arabamda," dedi Ohls. "Kelepçeli. Marlowe olaya sizin yerinize el koydu. Silahı da burada." Ohls cebinden oğlanın otomatığını çıkardı ve Wilde'ın masasının bir kenarına koydu. Cronjager silaha baktı ama uzanıp almadı.

Wilde bıyık altından gülüyordu. Geriye yaslanmış, elinde ağzından hiç çıkarmadığı benekli puro, bundan nefes çekiyordu. Kahvesinden bir yudum almak üzere öne eğildi. Üzerindeki smokin ceketinin göğüs cebinden ipek bir mendil çıkardı, dudaklarına dokundurup gene yerine koydu.

"Bir iki ölü daha var işin içinde," dedi Ohls, parmaklarıyla çenesinin bitimindeki yumuşak deriyi çimdirerek.

Cronjager gözle görülür biçimde irkildi. Somurtuk bakışlı gözleri ışıklar saçan birer çelik nokta oldu.

"Bu sabah Lido iskelesinin oradan bir araba çıkarıldığından haberiniz var mı, içinde bir ölüyle?" dedi Ohls.

Cronjager "Hayır," dedi, sevimsizliği elden bırakmadan.

"Arabadaki ölü, zengin bir ailenin şoförlüğünü yapıyordu," dedi Ohls. "Aileye, kızlarından biriyle ilgili olarak şantaj yapılıyordu. Bay Wilde aileye Marlowe'u önerdi, ben aracı oldum. Marlowe işi oldukça sıkı tutuyordu."

"Bayılırim cinayet işini sıkı tutan özel hafiyelere," dedi Cronjager. "Bu meseleden böyle cilveli cilveli söz etmesen iyi olur."

"Öyle mi," dedi Ohls. "Meseleden cilveli söz,etmeyeyim demek ki. Siz şehirli aynasızlarla cilveli konuşma fırsatı pek sık geçmiyor da elime. Çoğu kere bir yeriniz incinmesin diye ayaklarınızın altına halılar sermekle geçiyor ömrüm!"

Cronjager'in sivri burnunun kenarları sinirden beyazlaştı. Nefesi odada pes perdeden bir yılan ısıltığı gibi çıkıyordu. Çok sakın bir sesle: "Benim adamlarımdan hiçbirinin ayağının altına halı filan sermedin, parlak zekâ," dedi.

"Göreceğiz," dedi Ohls. "Lido'nun orada boğulan o şoför var ya, dün gece senin bölgede birini öldürdü. Hollywood Bulvarı'nın göbeğinde açık saçık kitap dümeni yürüten Geiger diye birini. Geiger dışarıda arabamdaki serseriyle yaşıyordu. Yaşıyordu diyorum, anlıyorsun ya."

Cronjager daha yumuşak bakıyordu şimdi. "Pis işe benziyor," dedi.

"Bildiğim kadarıyla bütün polis öyküleri öyledir," diye kükreyerek bana döndü Ohls. Kaşları gene kılları kabarmış birer fırçaydı. "Sıra sende Marlowe. Dökül bakalım hikâyeni."

Döküldüm.

İki şeyin sözünü etmedim, üstelik bir tanesinden neden söz etmediğimi de o sırada kendi kendime tam olarak açıklayamadan. Bir Carmen'in Brody'nin apartmanına yaptığı ziyaretin, bir de Eddie Mars'ın Geiger'ın evine yaptığı akşamüstü ziyaretinin sözünü etmedim. Geri kalanı olduğu gibi anlattım.

Cronjager gözlerini bir an yüzümden ayırmadan, ben konuşurken yüzünde en ufak bir ifade belirmeksizin söylediklerimi dinledi. Sözlerim bittiğinde tam bir dakika boyu hiçbir şey söylemedi. Wilde sesini çıkarmıyordu, kahvesini yudumluyor, usul usul purosundan nefesler çekiyordu. Ohls başparmaklarından birini inceliyordu.

Cronjager yavaşça iskemlesinde geriye yaslandı, ayak bileğini dizinin üzerinden geçirerek bilek kemiğini ince, sinirli parmaklarıyla okşadı. Sıska suratında kaşları iyice çatılmıştı. Buz gibi bir nezaketle konuştu:

"Demek ki dün gece işlenen bir cinayeti polise bildirmedin, bütün gün kendi başına işler çevirdin, bu arada bu Geiger'ın oğlan da gidip bir cinayet daha işledi."

"Öyle oldu," dedim. "İyice zor durumdaydım. Hata ettiğimi biliyorum ama müşterimi korumak zorundaydım, oğlanın da gidip Brody'yi temizleyeceğini bilemezdim."

"Bu dediğini düşünmek polise düşer, Marlowe. Eğer Geiger'ın ölümü dün gece polise haber verilmiş olsaydı, kitaplar dükkândan Brody'nin apartmanına hiçbir şekilde taşınamazdı. Oğlan Brody'ye ulaşamaz, onu öldürmezdi. Brody'nin günleri zaten sayılıydı diyebilirsin. Onun gibiler genellikle öyledir. Ama insan hayatı insan hayatıdır."

"Doğru," dedim. "Bunu bir daha sefere sokak aralarından sıvışan zavallı bir üçkâğıtçıyı vuran senin polislere anlatırsın!"

Wilde iki eliyle birden masaya bir şaplak indirdi. "Bu kadarı yeter," diye kestirip attı. "Bu Taylor denen çocuğun Geiger'i vurduğundan nasıl oluyor da bu kadar emin olabiliyorsun, Marlowe. Geiger'i vuran silah Taylor'ın üzerinde ya da arabada bulunmuş olsa bile, bundan ille de onun katil olduğu çıkmaz ki. Silah oraya konmuş olabilir — diyelim ki asıl katil tarafından, Brody mesela."

"Fiziksel olarak mümkün," dedim, "ama karakter olarak mümkün değil. Bir kere fazla tesadüf gerekiyor bu dediğiniz için, sonra Brody'yle kız arkadaşının karakterlerine, çevirmek istedikleri işin niteliğine ters düşüyor. Ben Brody'yle uzun uzun konuştum. Üçkâğıtçıydı ama katil olacak tip değil. İki silahı vardı, ikisini de üzerinde taşımıyordu. Geiger'ın dümenine sızmanın bir yolunu bulmaya çalışıyordu, kız aracılığıyla olup biten herşeyden haberi vardı tabii. Sadece Geiger'i gözlüyormuş, arkasında belalı bir destekleyeni var mı yok mu diye. İnanırım. Geiger'i kitaplarını ele geçirmek üzere öldürdüğünü, sonra Geiger'ın çektiği Carmen Sternwood fotoğraflarıyla sırta kadem bastığını, silahı Owen Taylor'ın üzerine koyup, Taylor'ı da Lido'nun oradan okyanusa ittiğini düşünmek olmayacak hayal. Taylor'ın nedeni vardı, kıskançlıktan gözü dönmüştü, Geiger'i öldürmek için fırsatı da vardı. İzinsiz, ailenin arabalarından birini almıştı. Geiger'i kızın gözünün önünde öldürdü, Brody'nin katil bile olsa yapamayacağı şey. Geiger'den sadece ticari çıkarı olan birinin kalkışacağı iş değil bence. Ama Taylor yapabiliirdi. Çıplak fotoğraf işi tam ona bunu yaptıracak bir şeydi."

Wilde bıyık altından gülerek, başını çevirmeden Cronjager'e baktı. Cronjager gürültüyle

gırtlığını temizledi. "Peki cesedi saklamak neyin nesini? Neye yaradığını anlayamıyorum?" diye sordu Wilde.

"Oğlan ağzıyla söylemedi ama o yapmış olacak. Brody, Geiger vurulduktan sonra onun evine gitmiş olamaz. Ben Carmen'i eve götürmekle meşgulken oğlan eve girmiş herhalde. Polisten korkuyordu tabii, anlaşılacak şey değil, büyük olasılıkla eşyalarını evden toplayana kadar cesedi saklamanın iyi bir fikir olduğunu düşündü. Halıdaki izlere bakılırsa sürükleyerek ön kapıdan çıkardı, ve çok muhtemeldir ki garaja koydu. Sonra evde ne kadar eşyası varsa toplayıp götürdü. Daha geç bir saatte, gecenin bir vakti, ceset katılaşmadan önce vicdan azabına kapıldı ve ölü yavuklusuna pek iyi davranmadığını düşündü. Geri döndü ve onu yatağın üzerine uzattı. Bunların hepsi tahmin tabii."

Wilde başını salladı. "Sonra bu sabah işe gitti, orada hiçbir şey olmamış gibi davrandı, gözünü dört açtı. Brody kitapları alıp götürdüğünde kitapların nereye gittiğini gördü ve kitapları alanların Geiger'i de kitaplar yüzünden öldürdüğü sonucuna vardı. Kızla Brody hakkında onların tahmin ettiğinden fazlasını biliyordu belki de. Ne dersin,

Ohls?"

"Göreceğiz — ama bütün bunlar Cronjager'in derdine çare olmuyor. Onun derdi tüm bunlar dün gece olup bittiği halde, kendisine ancak şimdi haber verilmesi."

Cronjager ekşi bir suratla: "İşin o tarafını da halledeceğiz, merak etme," dedi. Bana dik dik baktı, sonra hemen bakışlarını öte yana çevirdi.

Wilde purosunu havaya sallayarak konuştu: "Evet, kanıtları görelim Marlowe." Ceplerimi boşaltıp çıkarılan masanın üzerine koydum: üç senet, Geiger'in General Sternwood'daki kartviziti, Carmen'in fotoğrafları, şifreli ad ve adreslerle dolu mavi not defteri. Geiger'in evinin anahtarlarını Ohls'a teslim etmişim.

Wilde usul usul purosundan nefesler çekerek masanın üzerindeki baktı. Ohls yalancı purolarından birini yaktı, dumanını sakın sakın tavana üfledi. Cronjager masaya abanıp Wilde'a gösterdiklerime baktı.

Wilde Carmen imzalı üç senede parmaklarını vurarak, "Herhalde bunlar sadece bir 'gelgel'di," dedi. "General Sternwood bunları ancak başka, daha ciddi bir şeyden korktuğu için öderdi ödese ödese. Bunun üzerine Geiger de bindirirdi. Neden korktuğunu biliyor musun?" Gözlerini dikmiş bana bakıyordu.

Hayır anlamında salladım başımı.

"Hikâyeti bize gerekli olan bütün ayrıntılarıyla anlattığına emin misin?"

"Bir iki özel meseleyi konu dışı bıraktım. Konu dışı bırakmakta da kararlıyım, Bay Wilde."

"Hah!" dedi Cronjager, canı gönülden bir homurdanarak.

"Neden?" diye sordu Wilde sakın bir sesle.

"Çünkü müşterim korunma hakkına sahiptir, ancak büyük jüri önünde konuşabilir. Benimse özel dedektif lisansım var. 'Özel' kelimesinin bir anlamı olduğunu sanıyorum. Hollywood polis teşkilatının elinde iki cinayet var, ikisi de çözülmüş durumda. İki katil de ellerinde. Her ikisinin nedeni, cinayet aleti de ellerinde. Kişilerin adlarının açığa çıkmaması isteniyorsa, işin şantaj yönü abartılmamalı."

"Neden?" diye sordu Wilde gene.

"Tamam, tamam," dedi Cronjager soğuk bir sesle. "Onun gibi meşhur bir özel hafiyeye yamaklık etmenin şerefi bize yeter de artar!"

"Göstereceğim," dedim. Kalkıp evden çıktım, arabama gittim, arabadan Geiger'in dükkânından gelme kitabı aldım. Polis üniformalı şoför Geiger'in arabasının yanında duruyordu. Oğlansa içeride bir kenarda arkasına kaykılmış oturuyordu.

"Bir şey dedi mi?" diye sordum.

"Bir teklifte bulundu," dedi polis yere tükürerek. "Duymazdan geldim."

Eve girdim, kitabı Wilde'ın oturduğu masanın üzerine koydum, paketi açtım. Cronjager masanın bir ucunda telefonla konuşuyordu. Telefonu kapayıp yerine oturdu ben içeri girince.

Wilde taş gibi ifadesiz bir suratla kitaba baktı, kapayıp Cronjager'e doğru sürdü. Cronjager kitabı açtı, bir iki sayfasına bakıp hemen kapadı. Elmacık kemiklerinin üzerinde yarım dolar büyüklüğünde kırmızı noktalar belirmişti.

"Kitabı açın da ilk sayfaya damgalanmış tarihlere bakın."

Cronjager kitabı yeniden açıp dediğim yere baktı. "Ee?" »

"Eğer gerekirse," dedim. "Yemin eder, bu kitabın Geiger'ın dükkânından gelme olduğuna tanıklık edebilirim. Sarışın kız, Agnes de dükkânın çevirdiği işin cinsini itiraf edecektir. İki gözü olan herkes bu dükkânın bir şeyi gizlemeye yaradığını anlar. Oysa Hollywood polisi bu dükkânın çalışmasına göz yumdu, nedenini kendileri bilirler. Büyük jüri bu nedenlerin ne olduğunu merak edecektir herhalde."

Wilde'ın ağzı kulaklarına vardı. "Büyük jüriler ara sıra insanı zor duruma sokan sorular sorarlar — kentlerimizin neden böyle idare edildiğini öğrenmek amacıyla, ama boşuna."

Cronjager fırladı kalktı, şapkasını başına koydu. "Üçe karşı tekim ben burada," diye şarladı. "Ben cinayet masasındanım. Eğer bu Geiger uygunsuz kitap işindeyse, bu benim derdim değil. Ama olayın gazetelere düşmesi benim bölümümün pek de işine gelmez, bunu da itiraf ederim. Evet, ahbap çavuşlar ne istiyorsunuz bakalım?"

Wilde, Ohls'a baktı. Ohls sakın bir sesle "Sana teslim edilecek bir tutuklu var elimde," dedi. "Gidelim."

Ayağa kalktı. Cronjager gözlerinden ateşler saçarak odadan çıktı. Ohls onu izledi. Kapı yeniden kapandı. Wilde parmaklarıyla masasına vurarak, açık mavi gözlerini gözlerime dikti.

"Böyle gizli kapaklı oldu bittiler karşısında polis neler hisseder takdir edersin," dedi. "her şey konusunda ifade vereceksin — en azından dosyaya girmesi için. Bu iki cinayeti birbirinden ayrı tutmak, General Sternwood'un adını da bu işe karıştırmamak mümkün olur herhalde. Neden ayırmıyorum senin bacaklarını biliyor musun?"

"Hayır. Fena ayıracaksınız sanıyordum."

"Bütün bunlar için eline ne kadar geçiyor?"

"Günde yirmi beş dolar ve masraflar."

"Şimdiye kadar elli dolar ve biraz da benzin parası demektir bu."

"O civarda bir şey."

Başını yana eğdi ve sol küçük parmağının arkasını çenesinin altına sürttü.

"Bu kadarcık para için de memleketin güvenlik güçlerinin yarısıyla dalaşmaya razısın öyle mi?"

"Hoşuma gitmiyor," dedim. "Ama ne yapayım? Vaka üzerindeyim. Hayatımı kazanmam için satacak neyim varsa onu satıyorum. Tanrının verdiği bir parça gözüpeklikle zekâyı, bir de elimdeki müşteriyi korumak için itilip kakılmaya ses çıkarmama yeteneğini. General'e danışmadan bu gece anlattığım kadarını bile anlatmak ilkelerime aykırıdır. Gizli kapaklı oldu bittiye gelince, biliyorsunuz ben de polislik mesleğindeydim. Büyük kentlerde her zaman olur böyle şeyler. Dışarıdan birisi bir şey gizlemeye çalıştı mı polislerin tepesi atar, ama kendileri de her gün eşi dostu ya da biraz torpilli birilerini hoşnut etmek üzere aynı şeyleri yaparlar. Hem daha ben bitilmedim. Vaka üzerindeyim. Mecbur kalsam gene aynı şekilde davranırdım."

"Tabii eğer Cronjager özel dedektiflik belgeni elinden almazsa," dedi Wilde sırtarak. "Bir iki özel meseleyi konu dışı bırakıyorum demiştin. Ne derece önemli bunlar?"

"Henüz vaka üzerindeyim," dedim gözlerinin içine bakarak.

Wilde bana gülümsedi. Dürüst, cüretli bir İrlandalı gülümsemesiydi bu. "Bak sana bir şey

diyeyim, evlat. Babam, ihtiyar Sternwood'un yakın arkadaşıydı. Ben elimden geleni —belki de daha fazlasını— ardıma koymadım ihtiyarı üzüntüden, sıkıntıdan koruyayım diye. Ama uzun vadede, olacak iş değil. O kızları var ya, onlar eninde sonunda örtbas edilemeyecek bir şeylere bulaşacaklar, özellikle de o küçük sansın velet. Onları başıboş bırakmamak lazımdı. İhtiyarı bu yüzden hatalı buluyorum. Yaşadığımız dünya ne menem bir yer oldu, haberi yok. Şurada erkek erkeğe konuşuyoruz madem, sana bir şey daha söyleyeyim, homurdanıyor sanma sakın. Her türlü bahsine girerim ki General, eski kaçak içki imalatçısı damadının bu işlere bir yerinden bulaştığını düşünüyor ve bütün umudu da senin bunun tersini bulup çıkarman. Ne dersin?"

"Anlattıkları kadarıyla Regan şantajcıya benzemiyor. Yufka yürekli biri galiba, öyle de davranıyor."

Wilde küçümseyen bir kahkaha patlattı. "Yüreğinin yufka olup olmadığını sen, ben bilemeyiz. Eğer o yolun yolcusuysa, yüreği pek o kadar da yufka olamaz. General sana Regan'ı aradığını söyledi mi?"

"Nerede olduğunu, başına bir iş gelip gelmediğini bilmek istediğini söyledi. Regan'ı seviyor, kendisine hoşça kal demeden çekip gitmesinden yüksünmüş."

Wilde öne doğru eğilip kaşlarını çattı. "Anlıyorum," dedi, sesi değişmişti. Eliyle önündeki masadaki ıvır zıvırı düzeltti, Geiger'ın mavi not defterini bir yana ayırıp öteki kanıtları bana doğru itti. "Bunları al bari," dedi. "Benim ihtiyacım olmayacak."

Arabamı garaja koyup binanın çevresini dolanarak Hobart Arms'ın girişine yöneldiğimde saat on bire geliyordu. Boydan boya camlı kapı saat onda kilitleniyordu, onun için anahtarlarımı çıkardım. İçeride, çıplak, dört köşe lobide, bir adam yeşil renkli bir akşam gazetesini saksı palmyesinin yanına koydu, ve palmyenin göverdiği fiçinin içine bir sigara izmaritinin külünü silkti. Ayağa kalktı, şapkasını bana doğru sallayarak konuştu: "Patron seninle konuşmak istiyor. Dostlarını amma da bekletmişsin be ahbap."

Kıpırdamadan durup, yassı burnuna ve dev biftek büyüklüğünde kulağına baktım.

"Ne hakkında?"

"Sana ne? Sen bir halta karışma da; gerisi gıcır gider." Eli, açık paltosunun yukarı iliğinin oralarda gezindi.

"Üstüm başım polis kokuyor," dedim. "Konuşamayacak, yemek yiyemeyecek, düşünemeyecek kadar yorgunum. Ama Eddie Mars'dan emir alamayacak kadar yorgun olmadığımı sanıyorsan—normal kulağını uçurmadan önce çıkarmayı dene silahını!"

"Çatlak. Silahın milahın yok." Düşünceli düşünceli baktı bana. Kara, kıvırcık kaşları birbirine yaklaştı, ağzının kenarları aşağı doğru kıvrıldı.

"O, o zamandı," dedim. "Her zaman çıplak değilimdir."

Sol elini salladı havada. "Peki. Sen kazandın. Bana seni şişlemem söylenmedi. Ondan haber alırsın."

"Geç olmasın ki güç de olmasın," dedim ve yanımdan geçip kapıya doğru giderken yavaşça döndüm. Kapıyı açtı, arkasına bakmadan çıktı. Kendi salaklığıma sırıtarak asansöre bindim, daireme çıktım. Carmen'in küçük silahını cebimden çıkardım, baktım, güldüm. Sonra iyice temizledim, yağladım, bir pamuklu flanel parçasına sardım sarmaladım, bir yere kilitledim. Kendime bir içki hazırladım, ağzıma götürdüm içiyordum ki telefon çaldı. Telefonun durduğu masanın yanına oturdum.

"Demek bu gece sert erkeksin," dedi Eddie Mars'ın sesi.

"İri yarı, hızlı, sert ve diken dikenim. Sana ne gibi bir iyiliğim dokunabilir?"

"Oraya polisler geldi — nereye olduğunu biliyorsun. Beni bu işe karıştırmayacaksın değil mi?"

"Neden karıştırmayacaktım ki?"

"Bana iyilik eden iyilik bulur, asker, iyilik etmeyen de iyilik bulmaz."

"Aman, korkudan dişlerim takırdıyor."

Soğuk soğuk güldü. "Karıştırmadın mı — yoksa katıştırmadın mı?"

"Karıştırmadım. Neden karıştırmadığımı biliyorsam da ne olayım. Sen olmadan da her şey yeterince karıştıktı zaten, ondan galiba."

"Sağol, asker. Kim zımbalamış onu?"

"Yarın gazetede okursun — belki."

"Şimdi öğrenmek istiyorum."

"Her istediğini elde eder misin?"

"Hayır. Seninki de cevap mı şimdi, asker?"

"Senin adını bile duymadığın biri. Bu kadarıyla yetin."

"Dediğin gibiyse, belki de sana günün birinde bir iyiliğim dokunur."

"Telefonu kapat da gidip uyuyayım."

Gene güldü. "Rusty Regan'ı arıyorsun, değil mi?" , "Bir sürü kişi öyle sanıyor, ama hayır."

"Arasaydın, sana bir ipucu verebilirdim. Gel de beni gör sahildeki yerimde. Ne zaman istersen."

Yüzünü görmekten memnun oluruz."

"Belki."

"Görüşürüz o halde." Telefon klik sesiyle kapandı, gözüm dönmüş halde ama ahizeyi hâlâ sabırla elimde tutarak kalakaldım bir süre. Sonra Stemwood'ların numarasını çevirdim, zil dört beş kere çaldıktan sonra burnundan kıl aldırılmaz uşağın sesini duydum: "General Sternwood'un evi."

"Ben Marlowe. Hatırladın mı? Yüz yıl oluyor karşılaştığımız — yoksa dün müydü?"

"Evet, Bay Marlowe. Hatırladım, elbette."

"Bayan Regan evde mi?"

"Evet, galiba. Bir dakika bek—"

Birden fikir değiştirip sözünü kestim. "Yok. Sadece ona şu mesajı ver. Resimlerin hepsinin bende olduğunu, her şeyin yolunda gittiğini söyle."

"Evet... evet..." Ses biraz titriyordu sanki. "Resimler sizde —hepsi— ve her şey yolunda... Evet, efendim. Af buyurunuz— çok teşekkür ederim, efendim."

Telefon beş dakika sonra çaldı. İçkimi bitirmiştım, bu da bana yemeyi unuttuğum akşam yemeğini yiyebilirmişim duygusu vermişti; telefonu çalar bırakıp çıktım odadan. Geri geldiğimde çalıyordu. Saat yarımaya kadar aralıklarla çaldı. On ikide ışıkları söndürdüm, pencereleri açtım, telefonun zilini bir kâğıt parçasıyla duyulmaz hale getirdim ve yattım. Stemwood'lardan burama gelmişti artık.

Ertesi sabah domuz pastırmalı yumurtamı yerken sabah gazetelerinin üçünü de okudum. Olay konusunda yazdıkları, gazeteler bu konularda ne kadar doğruya yaklaşırsa o kadardı işte: Mars'ın Satürn'e yakın olduğu kadar. Üçü de "Lido Rıhtımında İntihar Eden Şoför" vakasının kahramanı Owen Taylor'ı, "Laurel Canyon'daki Egzotik Villa Cinayetiyle bağdaştırmıyordu. Hiçbiri Stemwood'lardan, Bernie Ohls'dan ya da benden söz etmiyordu. Owen Taylor'dan "varlıklı bir ailenin şoförü" diye söz ediliyordu. Hollywood bölgesinden başkomiser Cronjager, bölgesindeki iki cinayeti çözenin onurunu omuzlanıyordu, güya cinayetler Geiger'ın Hollywood Bulvarı'ndaki kitapçı dükkânının arkasında işlettiği telgraf servisinden edinilen kâr anlaşmazlığı yüzünden işlenmişti. Brody, Geiger'i vurmuştu, Carol Lundgren de intikam almak için Brody'yi. Polis Carol Lundgren'i gözaltında tutuyordu. İtiraf etmişti. Zaten sicili kötüydü — lise sicili herhalde. Polis, Geiger'ın sekreteri olan Agnes Lozelle'i de görgü tanığı olarak tutuyordu.

Bir güzel derleyip toplamışlardı işte. Yazıdan Geiger'ın bir gece önce, Brody'nin ondan bir saat sonra öldürüldüğü, Cronjager'in de sigarasını yakarken cinayetleri çözüverdiği izlenimi çıkıyordu. Taylor'ın intiharı gazetenin ekinin birinci sayfasında yer alıyordu. Büyük, üzeri kapalı arabanın salapuryanın güvertesinde fotoğrafını basmışlar, plakayı karalamışlardı, arabanın yanında da üzeri bezle örtülmüş yatan bir şey. Owen Taylor "melankolik tabiatlı ve hastalıklı"ydı. Ailesi Dubuque'de oturuyordu ve cesedi oraya yollanacaktı. Soruşturma açılmayacaktı.

Kayıp Kişiler Bürosu'ndan Komiser Gregory kartımı geniş masasının düz yüzeyi üzerine kenarları tam tamına masanın kenarlarına paralel gelecek biçimde yerleştirdi. Başını yana eğip kartı inceledi, homurdandı, döner iskemlesinde arkaya dönüp penceresinden biraz ötedeki Adalet Sarayı'nın, pencerelerine demir parmaklıklar geçirilmiş en üst katına baktı. İri yarı bir adamdı, bir gece bekçisinin yorgun bakışları ve ağır, ne yaptığını bilen hareketleri vardı onda. Sesi düz, ifadesiz ve kayıtsızdı.

"Özel hafiyenin ha?" dedi, bana değil pencereden dışarıya bakarak. Köpekdişinin üzerine kondurduğu funda kökünden piponun karaya kesmiş haznesinden duman yükseliyordu. "Sana ne gibi bir yardımım olabilir?"

"General Sternwood hesabına çalışıyorum, 3765 Alta Brea Crescent, Batı Hollywood." Komiser Gregory pipoyu çıkarmadan ağızının kenarından bir parça duman üfledi. "Ne için?"

"Tam sizin alanınız değil ama, gene de ilgileniyorum. Bana yardım edebileceğinizi düşündüm."

"Ne konuda yardım edecek misim?"

"General Sternwood zengin bir adam," dedim. "Eyalet savcısının babasının eski dostu. Ayak işlerine bakacak birini tutmayı canı çekiyorsa, bu polisi ilgilendirmez. Sadece bu lüksü edinebilecek parası var, o kadar."

"Ben niye ona çalışacakmışım ki?"

Buna cevap vermedim. Döner iskemlesinde yavaş yavaş, olanca ağırlığıyla döndü ve iri ayaklarını bütün ağırlığıyla odanın zeminini kaplayan muşambanın üzerine yerleştirdi. Bürosunda yıllar sürmüş bir rutinin yavan kokusu vardı. Bana boş boş baktı. "Zamanınızı almak istemiyorum, Komiser," dedim ve sandalyemi geriye ittim — on santim kadar.

Yerinden kıpırdamadı. Feri kaçmış yorgun gözlerini dikip bakmayı sürdürdü. "Eyalet savcısını tanıyor musun?"

"Tanıştık. Bir zamanlar da emrinde çalışmıştım. Onun başmüfettişi Bernie Ohls'u oldukça iyi tanırım."

Komiser Gregory bir telefona uzandı ve "Bana Eyalet savcısının bürosundan Bernie Ohls'u bulun," dedi kelimeleri ağızının içinde yuvarlayarak.

Eli yerine yerleştirdiği ahizenin üzerinde, bekledi. Saniyeler geçti. Puposundan dumanlar yükseldi. Gözleri de eli kadar ağır ve kıpırtısızdı. Telefonun zili çaldı, sol eliyle benim kartıma uzandı. "Ohls? Merkezden Al Gregory. Philip Marlowe diye biri var burada. Kartında özel dedektif olduğu yazılı. Benden bilgi istiyor... Öyle mi? Görünüşü nasıl?... Tamam, teşekkürler."

Ahizeyi yerine bıraktı, piposunu ağızından çıkarıp içindeki tütünü kalın bir kurşunkalemin pirinç tepesiyle hazneye vurarak boşalttı. Bunu, sanki o gün yapacağı işlerden herhangi biri kadar önemliymiş gibi olanca dikkat ve ciddiyetiyle yaptı. Arkasına yaslanıp gözlerini dikti, bir süre daha baktı bana.

"Ne öğrenmek istiyorsun?"

"Elinizdeki olaydaki gelişmeleri, eğer varsa tabii."

Bu dediklerimi şöyle bir düşündü. "Regan mı?" dedi sonunda.

"Doğru."

"Tanır mısın onu?"

"Hiç görmedim. Otuz yaşın üzerinde yakışıklı bir İrlandalı olduğunu, bir zamanlar kaçak içki işinde olduğunu, General Sternwood'un büyük kızıyla evlendiğini, anlaşımadıklarını duydum. Bir ay

önce ortadan kaybolduğunu söylediler."

"General kendini şanslı sayacak yerde, özel yetenekler tutup uzun otları aralıyor ha!"

"General ona çok yakınlık duymuş. Olur böyle şeyler. İhtiyar kötürüm ve yalnız. Regan yanında oturur, ona arkadaşlık edermiş."

"Bizden daha iyisini becerebileceğini mi sanıyorsun?"

"Regan'ı bulmak söz konusu olduğu sürece hayır. Ama ortada oldukça esrarengiz bir şantaj meselesi var. Regan'ın işin içinde olmadığından emin olmak istiyorum. Nerede bulunduğunu bilmek işe yarayabilir."

"Sana yardımcı olmak isterdim ahbap, ama nerede olduğunu bilmiyorum. Perdeyi çekti gitti, o kadar."

"Sizlere kolay kolay sökecek numara değil, değil mi Komiser?"

"Öyle — ama beceren beceriyor — bir süre için." Masasının yanındaki bir zile bastı. Ortayaşlı bir kadın kapıdan kafasını uzattı. "Terence Regan dosyasını getirir misin bana, Abba."

Kapı kapandı. Giderek ağırlaşan bir sessizlik içinde Komiser Gregory'yle birbirimize baktık. Kapı yeniden açıldı ve kadın masanın üzerine iki ucundaki şeritlerle ortadan bağlanmış yeşil bir dosya koydu. Komiser Gregory başını sallayarak uğurladı onu, başa çerçeveli kalın bir gözlüğü damarlı burnunun üzerine koyarak dosyadaki yaprakları ağır ağır çevirdi. Sigaramı parmaklarımın arasında döndürdüm.

"Eylülün 16'smda sırra kadem basmış," dedi. "Bunun tek dikkat çekici yanı şoförün izin günü olması, bu yüzden de Regan'ın arabasını garajdan aldığı gören olmamış. Mamafih öğleden sonra geç saatlerdeymiş. Arabayı dört gün sonra Sunset Towers denen yerin yakınlarında, o fiyakalı villa sitelerinden birinin garajında bulduk. Garajdaki adamlardan biri çalıntı araba diye ihbar etmiş, buranın arabası değil diyerek. Sitenin adı Casa de Oro. Bununla ilgili bir pürüz var, şimdi anlatacağım sana. Arabayı oraya kimin koyduğuna dair hiçbir şey öğrenemedik. Arabadaki parmak izleri dosyadakilerden hiçbirine uymuyor. Garajdaki araba dalavere kokusu almaya yetmez, ama işin içinde gene de dalavere kokusu almaya yetecek bir şey var. Biraz sonra söyleyeceğim bir şey yüzünden."

"Eddie Mars'ın karısının kayıp kişiler listesinde olması, değil mi?" dedim.

Keyfi kaçmıştı. "Öyle ya. Kiracıları araştırınca orada oturduğunu ortaya çıkardık. Regan'ın ortadan kaybolduğu sıralarda oradan ayrılmış, iki gün içinde filan yani. Az çok Regan'ı andıran biri onunla birlikte görülmüş ama adamın tam tarifini alamadık. Bu bizim iş öyle gariptir ki Allah cezasını versin, ihtiyar bir kadın pencereden bakıyordur, kaçan birini görür, altı ay sonra bir sıra zanlı arasından onu bulur çıkarır, ama otel görevlilerine gıcır gıcır fotoğraf gösterirsin de adam bir türlü emin olamaz."

"Bunu beceremeyen de iyi otel görevlisi sayılmıyor, anlaşılın!" dedim.

"Öyle. Eddie Mars'la karısı birlikte yaşamıyorlarmış ama dostmuşlar, Eddie öyle diyor. Birkaç olasılık var. Bir kere Regan her zaman elbiselerinin içine yerleştirilmiş on beş bin dolar taşımış. Gerçek para diyorlar. Üstü para altı gazete kâğıdı filan değil yani. Dünyanın parası ama, kim bilir, belki de Regan herkesin gözü önünde çıkarıp para saymaktan hoşlanan tipti, onun için taşıyordu parayı. Belki de, olur a, para filan umurunda değildi. Karısının dediğine bakılırsa ihtiyar Sternwood'dan yemekle yatacak yer dışında kurş almamış, bir de karısının hediyesi olan Packard 120 var. Zengin eve düşmüş sabık kaçak içki imalatçısı için garip."

"İçinden çıkamadım," dedim.

"E, bak adam sırra kadem basmış, donunda on beş bin kâğıt taşıyor, herkes de biliyor üstelik. E, para bu yani. Ben de olsam toz olurum, on beş bin kâğıt bu, üstelik lisede iki çocuk okutuyorum. İlk

akla gelen birinin onu silkelediği, fena silkelediği hem de öyle ki çöle götürüp kaktüslerin arasına asmak zorunda kalmışlardır. Ama bu pek akla yatkın değil. Regan silah taşırdı hem de iyi bilirdi kullanmasını, öyle kaçak içkicilere gözdağı vermek için filan da değil sadece. Dediklerine bakılırsa 1922'de İrlanda olayları sırasında mı ne, emrinde koca bir manga varmış. Onun gibi bir adam kolay lokma olmaz. Sonra, arabasının garajda olması, onu silkeleyen her kimse, onun Eddie Mars'ın karısında gözü olduğunu bildiğini gösterir ki —vardı tabii, o başka— bu da yoldan geçen her bilardo salonu serserisinin bileceği şey değil."

"Fotoğraf var mı?" dedim.

"Eddie'nin var, kadının yok. Bu da garip. Bu olayda bir sürü gariplik var ya. İşte." Masanın öbür ucundan bana doğru parlak bir fotoğraf itti. Gözümün önünde duran neşeli olmaktan çok yaşlı, külhanbeyi olmaktan çok mesafeli İrlandalı yüzüne baktım. Sert erkek suratı değil ama öyle herkesin itip kakabileceği birinin de suratı değil. Düz koyu renk kaşların altında kuvvetli alın kemikleri. Uzun olmaktan çok geniş bir alın, koyu renk kıvrıkcık halı gibi saç, ince küçük bir burun, geniş bir ağız. Güç ifadesi olan ama ağza göre küçük bir çene. Biraz gergin ifadeli bir yüz, hızlı hareket eden, vurduğu yerden ses getiren biri. Fotoğrafi geriye ittim. Bu yüzü görürsem tanırdım, biliyordum. Komiser Gregory pipoyu vurarak boşalttı, yeniden doldurdu ve başparmağıyla tütünü sıkıştırdı. Yaktı, dumanını üfledi ve yeniden konuşmaya başladı.

"Ee tabii onun Eddie Mars'ın karısına yanık olduğunu bilenler olabilir. Eddie'nin yanı sıra. Şaşarsın, Eddie biliyordu. Ama umurunda değil sanki. İlk başlarda her adımında peşindeydik. Tabii Eddie onu sırf kıskançlıktan öteki dünyaya yollamaz. Durum ayan beyan onun aleyhine görünür çünkü."

"Ne kadar uyanık olduğuna bağlı," dedim. "Çifte blöf yapabilir."

Komiser Gregory başını hayır anlamında salladı. "Eğer dümenini yürütebilecek kadar uyanıksa, böyle bir işe kalkışmayacak kadar da uyanıktır. Dediğini anlıyorum. Geri zekâlı numarası yapacağını tahmin etmeyeceğimiz için geri zekâlı numarası çekiyor diyorsun. Polis açısından bakıldığında yanlış olur bu. Bir dakika yalnız bırakmayız, bu da işini engeller. Sen geri zekâlı rolü çekmenin uyanıklık olduğunu düşünebilirsin. Ben düşünebilirim. Ama sıradan polis öyle düşünmez. Dünyayı zindan ederler ona. Bu olasılığı sildim. Haksızsam bana tersini kanıtla, iskemlemin minderini yiyeyim. O zamana kadar Eddie'yi temize çıkmış sayıyorum. Kıskançlık onun gibi biri için kötü bir cinayet nedenidir. Birinci sınıf dümen döndürenlerde işadamı kafası vardır. İşlerine geldiğince davranmasını öğrenirler, kişisel duygular kendi başlarının çaresine bakar. Bu olasılığı da çıkarıyorum."

"Neyi bırakıyorsun peki?"

"Hanımefendiyle Regan'ın kendilerini. Başka hiç kimseyi değil. Kadın bir zamanlar sarışındı, şimdi değildir herhalde. Onun arabasını bulamadık, demek ki ona binip gittiler. Bizden epey öndeler — on dört gün kadar. Regan'ın arabası ortaya çıkmasaydı olay bize nasıl ulaşırdı bilmem. Tabii böyle işlere alışığımdır, özellikle iyi ailelerde. Ve ayrıca tabii her şey son derece gizli yürütüldü."

Arkasına yaslandı, iri ağır ellerinin avuçlarını gürültüyle koltuğunun kollarına indirdi.

"Beklemekten başka yapılacak bir şey göremiyorum," dedi. "Antenleri havaya diktik, ama sonuç için henüz erken. Şu dediğim on beş bin kâğıt Regan'ın cebinde. Kızın da parası vardır, belki büyük kısmı incik boncuk şeklinde. Ama günün birinde biter paraları. Regan bir çek yazar, birine bir mektup yollar. Bilinmedik bir kentte de olsalar, adlarını değiştirmiş de olsalar, iştahları yerinde olmalı. Paradan kaçamazlar."

"Kız Eddie Mars'la evlenmeden önce ne yapıyormuş?"

"Şarkıcılık."

"Mesleğini icra ederken fotoğrafı yok mu?"

"Hayır. Eddie'de birkaç tane vardır belki ama o da onları sökülmez. Kızı rahat bırakmamızı istiyor. Hakkından gelemiyorum. Güçlü dostları var, yoksa Eddie Mars olur muydu?" Homurdandı. "Bütün bunlar işine yarıyor mu?"

"İkisini de bulamayacaksınız. Pasifik Okyanusu çok yakında," dedim.

"İskemlemin minderi konusunda söylediklerim hâlâ geçerli. Adamı bulacağız. Biraz zaman alabilir. Bir iki yıl kadar."

"General Sternwood'un o kadar ömrü olmayabilir," dedim.

"Birader, elimizden ne geliyorsa yaptık. Biraz para harcayıp ödül koymayı göze alırsa, sonuç alabiliriz. Benim aldığım maaş bu işi çözmeye degecek kadar değil." İri gözlerini kırpıştırarak bana baktı, kaşları oynadı. "Eddie'nin ikisini de temizlettiği konusunda ciddi misin?"

Güldüm. "Yok canım. Şaka yapıyordum. Ben de senin gibi düşünüyorum, Komiser. Regan kendisi için çok daha fazla şey ifade eden bir kadına kaçtı, geçinemediği zengin karısıyla oturmaktansa. Kadın henüz zengin de değil ayrıca."

"Demek tanıştınız ha!"

"Evet. Kıyak bir hafta sonu geçirilir onunla, ama her gün, her gün bıktırır."

Bir şeyler homurdandı, ayırdığı zaman ve verdiği bilgiler için teşekkür edip ayrıldım. Belediye'den ayrılırken arkama üstü kapalı gri bir Plymouth takıldı. Ona beni sakın bir sokakta yakalama fırsatı tanıdım. Beğenmedi, ben de onu silkip tekrar kendi işime gücüme daldım.

Sternwood'ların semtine uğramadım. Büroma geri döndüm, döner iskemleme oturup kaldığım yerden ayağımı sallamaya devam ettim. Pencereleden içeri esen sıkı rüzgâr yan oteldeki mazotlu brülörün bütün isini odama taşıyor, önüne katıp boş arsalarda gezdirdiği çalı çırpı topları gibi masamın üzerinde cirit attırıyordu. Öğle yemeğine çıkmayı, hayatın oldukça tatsız olduğunu, gidip bir içki de içsem hayatın herhalde eskisi kadar tatsız olacağını, zaten günün bu saatinde içki içmenin de hiçbir zevki olmadığını düşünüyordum. Ben bunları düşünürken Norris telefon etti. O ille de kibar üslubuyla General Sternwood'un kendisini pek iyi hissetmediğini, General'e gazetede çıkan bazı haberlerin okunduğunu, araştırmamın artık sona erdiği kanaatine vardığını söyledi. "Evet, Geiger bölümü," dedim. "Onu vuran ben değilim, söyleyeyim de!"

"General de sizin vurduğunuzu düşünmedi zaten, Bay Marlowe."

"Bayan Regan'ın başını ağrıtan fotoğraflar hakkında bir şey biliyor mu General?"

"Hayır, efendim. Kesinlikle hayır."

"Generalin bana verdikleri hakkında bir fikrin var mı?"

"Evet, efendim. Üç senet ile bir kart herhalde."

"Doğru. Onları geri vereceğim. Fotoğraflara gelince onları ortadan kaldırmak en iyisi."

"Tamam efendim. Bayan Regan sizi birkaç kere aradı dün gece—"

"Dışarıda sarhoş olmakla meşguldüm," dedim.

"Evet. Gerekıyor herhalde efendim, değil mi. General size beş yüz dolarlık bir çek yollamamı söylediler. Tatminkâr mı?"

"Cömertten de öte," dedim.

"Herhalde meseleye kapanmış gözüyle bakabiliriz, değil mi efendim?"

"Tabii tabii. Kapadık da kırk kat yerin dibine gömdük bile!"

"Sağ olun, efendim. Hepimiz size çok minnettarız. General kendini biraz daha iyi hisseder hissetmez —herhalde yarın— size şahsen teşekkür etmek isteyecektir."

"İyi," dedim. "Gelip brendisinden biraz daha içeceğim, belki şampanyayla."

"Şampanyanızın soğutulmasıyla bizzat ilgileneceğim," dedi emektar, sesinde adeta bıyık altından bir sırıtış vardı.

İşte bu kadar. Karşılıklı vedalaşıp telefonu kapattık. Yandaki kalenin kokusu kurumla birlikte pencereden içeri girdi ama beni acıktırmayı başaramadı. Ben de büroda sakladığım şişeyi çıkardım, bir içki doldurup kendime olan saygımın tabanları yağlamasını seyrettim.

Oturdum parmak hesabına. Rusty Regan çuvalla parayı ve gösterişli bir eşi terk edip Eddie Mars adında bir düzenbazla az çok evli olan ne idüğü belirsiz bir şansınla yollara düşmüştü. Birdenbire, eyvallah demeden gitmişti, bunun da birden fazla nedeni olabilirdi. General ilk görüşmemizde bana konunun Kayıp Kişiler Bürosu'na yansıdığını söylemeyi onuruna yedirememişti ya da bu konuda temkinli davranmayı seçmişti. Kayıp Kişiler'deki arkadaşlar bu işte yaya kalmışlardı, görünen o ki pek de kulak asmıyorlardı. Regan ne yapmışsa yapmıştı, bu onu ilgilendirirdi. Komiser Gregory'yle aynı fikirdeydim, Eddie Mars, adamın biri Eddie'nin birlikte bile olmadığı bir sarışınla kaçtı diye çifte cinayet işleyecek tip değildi. Kızabilirdi ama iş işti, insan eğer bütün Hollywood'a iyice dış geçirmeyi kafasına koymuşsa kayıp sarışınlarla geviş getirecek vakti olmazdı. İşin içinde büyük para olsa, o zaman farklı olurdu. Ama on beş bin dolar Eddie Mars için büyük para değildi. Brody gibi küçük dümenlerin adamı değildi o. Geiger öldüğüne göre Carmen egzotik nefesler tütürecek başka birini bulmak zorundaydı. Çok zorlanacağını sanmıyordum. Tek yapması gereken bir köşebaşında

durup nazlı nazlı kırtırmaktı. Onu bir daha kim ele geçirecekse Carmen'i daha sıkı tutacağını, öyle bir dokunup geçmek yerine uzun uzun posasını çıkaracağını umuyordum.

Bayan Regan ondan borç alacak kadar iyi tanıyordu Eddie Mars'ı.

Rulet oynuyorsa, hele bir de iyi kaybediyorsa bu doğaldı. Hangi kumarhane sahibi olsa iyi bir müşteriye anında borç para verirdi. Bunun dışında ortak ilgi alanları Regan'dı. Adam kızın kocasıydı, Eddie Mars'ınsa karısıyla kaçmıştı.

Söz dağarcığı kısıtlı katil delikanlı Carol Lundgren uzun, çok uzun bir süre ortalıkta dolanamayacaktı; altına bir kova siyanür sürüp elektrikli iskemleye bağlamasalar bile. Bağlamazlardı da, itiraf eder, milletin ödediği vergilerin çarçur olmasını önlerdi. İyi bir avukata yetecek paraları olmadı mı hepsi böyle yaparlar. Agnes Lozelle tanık olarak gözaltındaydı. Ona ihtiyaç kalmayacaktı, çünkü Carol itiraf ederse, hele suçlu da bulunursa, kızı bırakırlardı. Geiger'ın dümeni açığa çıksın istemeyeceklerdi, hem ayrıca kıza suç da yükleyemezlerdi.

Geriyeye bir ben kalıyordum. Bir cinayeti örtbas etmiş, yirmi dört saatliğine kanıtları gizlemiştim, ama hâlâ serbesttim ve beş yüz dolarlık bir çek bekliyordum. Benim için en akıllıcası bir içki daha içip bütün bu rezilliği unutmaktı.

Benim için en akıllıcasının bu olacağı açıktı ya, kalkıp Eddie Mars'ı aradım ve hemen o akşam Las Olindas'a onunla konuşmaya geleceğimi bildirdim. Benim aklım da bu kadardı işte.

Oraya saat dokuz suları vardım, tepemde, plajı saran sislerin üst tabakalarında yitip giderek gökyüzünde yükselmiş, donuk bir ekim ayı vardı. Serviler Kulübü, kentin ta öbür ucundaydı. Dört bir yana doğru düzensizce yayılarak genişleyen ahşap bir köşktü, bir zamanlar De Cazens adında bir zengin yazlığı olmuş, sonra da otele dönüştürülmüştü. Şimdilerde ise kocaman, karanlık, döküntü görünüşlü bir yerdi,

kulübe adını veren, rüzgârın eğip büktüğü Monterey servileriyle dolu bir korunun ortasında duruyordu. Dört bir yanında kıvrım kıvrım sütun başları, kuleler, büyük pencerelerin renkli camdan kenar süsleri, binanın arkasında büyük, boş ahırlar vardı, genel olarak güzel eski günleri özleyen bir döküntülük görölüyordu. Eddie Mars, binanın dışını eski bir Metro Goldwyn Mayer setini andırarak biçimde allayıp pullamak yerine, hemen hemen bulduğu gibi bırakmıştı. Arabamı etrafa ışıklar saçan lambaları olan bir sokağa bıraktım, ıslak çakıllı bir yoldan yürüyerek araziye girdim, binanın kapısına ulaştım. Kruvaze nöbetçi ceketi giymiş bir kapıcı beni büyük, yarı karanlık, sessiz antreye aldı, buradan bir üst katın karanlığına doğru gösterişli bir biçimde kıvrılarak yükselen beyaz meşeden bir merdiven görölüyordu. Şapkamla paltomu vestiyere bırakıp, çift kanatlı ağır kapıların gerisinden gelen müziğe ve karmakarışık insan seslerine kulak verdim. Sanki binanın ait olduğu dünyaya ait değilmiş gibi çok uzaktan geliyorlardı. Derken Eddie Mars'ın yanında, Geiger'ın dükkanındaki küt burunlu herifle birlikte gördüğüm ince uzun, et suratlı sansın adam merdivenin altındaki kapıdan çıktı, hafifçe gülümsedi, beni halılı bir koridordan geçirerek patronun bürosuna götürdü.

Burası oldukça derin, eski bir cumbası olan, taştan şöminesinde ardıç kütükleri yanan kare bir odaydı. Duvarlar ceviz kaplamaydı, kaplamaların yukarısında solmuş atlastan bir su vardı. Tavan yüksek ve uzaktı. Serin bir deniz kokusu geldi burnuma.

Eddie Mars'ın koyu renk, cilasız yazı masası bu odaya yakışmıyordu, ama 1900'lerden sonra yapılmış hiçbir şeyin bu odaya yakışması mümkün değildi. Halısı güneşte kavrulmuştu. Köşede ufak bir radyo ve bakır bir tepsinin üzerine yerleştirilmiş Sevr porseleninden bir çay takımı vardı, onların yanında ise bir semaver. Bunların kime hazırlandığını sordum kendi kendime. Öteki köşede kilidi şifreli bir kasanın kapısı görölüyordu.

Eddie Mars bana dostça gülümsedi, elimi sıkıp, çenesiyle kasayı işaret etti. "Eğer bu kasa olmasa

mahallenin serserilerine yem olmam işten değil," dedi neşeli bir sesle. "Onun yerine mahallenin çocukları her sabah bu kasayı açmamı seyrediyorlar. Onlarla öyle anlaştık."

"Elinde işime yarayacak bir şey olduğunu ima etmiştin," dedim. "Nedir?"

"Acelen ne? Bir içki al da otur."

"Acelem filan yok. Seninle bizim işten başka ortak konumuz yok."

"Oturup tadına vara vara içkini içeceksin," dedi. İki içki hazırlayıp benimkini kırmızı deri kaplı bir kolluğun yanına yere koydu, bacaklarını çaprazlayarak yazı masasının önünde ayakta durdu, bir eli gece mavisi smokinin cebinde, başparmağı dışarıdaydı, başparmağının tırnağı ışıpta parılıyordu. Üzerinde smokinle, gri flanel takım elbiseyle olduğundan daha sertti belki ama öyle ya da böyle gene de bir biniciye benziyordu, içkimizi içip birbirimize baş salladık.

"Buraya hiç gelmemiş miydin?" diye sordu.

"İçki yasağı günlerinde. Kumarla pek başım hoş değildir."

"Parayla oynananıyla," dedi, gülümsedi. "Bu gece içeri bir göz atsan iyi olur. Dostlarından biri rulette şansını deniyor. Şansı oldukça acıkmış diye duydum. Vivian Regan."

İçkimi yudumladım, üstünde adının baş harfleri yazılı sigaralarından bir tane aldım. "Dünkü olayı hallediş biçimini sevdim," dedi. "O sıra sana gıcık oldum ama sonradan ne kadar haklı olduğunu anladım. Senle ben iyi geçinmeliyiz. Sana borcum ne kadar?"

"Ne için?"

"Hâlâ ihtiyatlıyız, öyle mi? Poliste kulağım vardır, yoksa burada olmazdım. Olup bitenlerin haberini gazetelerin yazdığı gibi değil, gerçekten olduğu gibi alırım." Kocaman beyaz dişlerini gösterdi.

"Elinde ne var?" diye sordum.

"Paradan söz etmiyoruz, öyle mi?"

"Bilgi vereceksin sanmıştım ben."

"Ne hakkında bilgi?"

"Senin belleğin zayıf. Regan hakkında."

"A, o mu?" Işıpta parlayan tırnaklarını ışığı tavana vuran tunç lambalardan birinden ötekine doğru hareket ettirdi. "O bilgiyi çoktan edinmişsin diye duydum. Sana mesleki bir ödemede bulunmam gerektiğini düşünüyordum. İyi davranışları ödüllendirmeye alışığım."

"Buraya seni söğüşlemeye gelmedim. Ben yaptığım işin parasını alırım. Senin gelirinle karşılaştırılırsa fazla sayılmaz ama idare ediyorum işte. Aynı anda iki müşteriye de bakmam. Regan'ı şişlemedin, değil mi?"

"Hayır, şişledim mi sandın?"

"Şişlemişsen şaşmam doğrusu."

Güldü. "Şaka yapıyorsun."

Güldüm. "Tabii şaka. Kendisini görmedim ama fotoğrafını gördüm. Onun hakkından gelecek adam sende ne arar. Hem sırası gelmişken bana buyruklarını bildirmek üzere silahlı aylar da gönderme artık. Tepem atar, birinden birinin hesabını görebilirim." Bardağının gerisinden şöminenin ateşini seyretti, sonra bardağını yazı masasının kenarına koyup, dudaklarını saydam kumaştan bir mendile sildi.

"Gerçekten Regan'la ilgilendiğin yok, değil mi?"

"Hayır, mesleki olarak değil. İlgilenmem istenmedi. Ama nerede olduğunu öğrenmek isteyecek birini tanıyorum."

"Kadının umurunda değil," dedi.

"Ben babasını diyorum."

Yeniden dudaklarını kuruladı ve mendile sanki üzerinde kan lekesi görmeyi beklemiş gibi baktı. Kalın, boz renkli kaşlarını birbirine yaklaştırdı ve çok badireler atlatmış burnunun yanını okşadı.

"Geiger, General'e şantaj yapmaya çalışıyordu," dedim. "General birşey demedi, ama işin içinde Regan var diye ödü kopuyordu."

Eddie Mars güldü. "Hı-hı. Geiger bunu herkese yapardı. Tamamen kendi buluşu. İnsanlardan yasalara uygun görünen —uygun da olan belki, ne bileyim, yalnız onları mahkemeye vermeye cesaret edemezdi nedense— kâğıt parçalan toplardı. Sonra bu kâğıtları gösteriş olsun diye ortaya savurur, kendisi eli boş kalırdı. Boş atıp da dolu tutarsa, karşısındakinin gözünü korkutur, işe koyulurdu. Yok, bir şey tutturamazsa, işi oluruna bırakırdı."

"Akıllı herif," dedim. "Oluruna bırakmasına bırakmış, ama paçasına da dolanmış. Sen bunları nereden biliyorsun?"

Sabırsızca omuz silkti. "Allah biliyor ya, bana söylenen şeylerin yarısını bilmemeyi tercih ederdim. Benim çevremde başkalarının işlerini bilmek bir insanın yapabileceği en kötü yatırımdır. Hem peşinde olduğun Geiger'se işin o yönden hesabı görüldü demektir."

"Görüldü de, paramı bile ödediler."

"Bak bu üzücü. Keşke ihtiyar Stemwood senin gibi yılmaz yorulmaz birini maaşa bağlasa, şu kızları hiç değilse haftanın bir iki gecesi evde tutmayı başarırıydın."

"Neden?"

Ağzını büzdü. "İkisi de belanın püsküllüsü. Esmeri alalım. Başımın bir numaralı derdi. Kaybetti mi, elimde kimsenin beş kuruş vermeyeceği bir yığın imzalı kâğıtla kalakalıyorum. Harçlığı dışında kendine ait parası yok, ihtiyarın vasiyetnamesinde neler yazılı olduğu ise sır. Kazandı mı da, paramı aldığı gibi evinin yolunu tutuyor."

"Ertesi gece geri alıyorsun ya," dedim.

"Bir kısmını. Ama uzun vadede kaybeden benim."

İçten bakışlarla baktı bana, sanki umrumdaymış gibi. Bana bunları anlatmaya neden gerek duyduğunu anlayamamıştım zaten. Esnedim ve içkimi bitirdim.

"Çıkıp dükkânı bir kolaçan edeyim," dedim.

"Et ya!" Kasa kapısının yakınındaki bir kapıyı gösterdi. "Bu kapı seni masaların arkasındaki başka bir kapıya çıkarır."

"Enayilerin girdiği kapıdan girmeyi tercih ederim."

"Olur. Keyfin bilir. Arkadaşız, değil mi, ahbap?"

"Tabii." Ayağa kalktım, tokalaştık.

"Belki günün birinde sana gerçek bir kıyak geçerim," dedi. "Bu sefer her şeyi Gregory'den öğrendin."

"Demek onda da hissen var."

"Yok canım, o kadar da değil. Sadece dostuz."

Bir an gözlerimi diktim baktım ona, sonra oda kapısına doğru yöneldim. Kapıyı açınca bir kere daha döndüm baktım ona.

"Gri Plymouth'lu birilerini peşime takmadın değil mi?"

Gözleri irileşti, sert bir ifade geldi. "Yok canım. Ne diye takacakmışım?"

"Bilir miyim," dedim, odadan çıktım. Gözlerindeki şaşkınlığın yeterince inandırıcı olduğunu geçirdim aklımdan. Hatta biraz kaygılanmıştı bile. İşte bunu anlayamamıştım.

Sarı fularlar takmış Meksika orkestrası kimsenin ritmine uyarak dans etmediği pes perdeden, cicili bicili rumbayı çalmaktan bıktığında saat on buçuk sularıydı. Marakas çalan adam parmaklarını açıyormuş gibi birbirine sürttü, sanki kaşla göz arasında parmaklarının arasından çıkardığı bir sigarayı dudaklarına yerleştirdi. Öteki dördü dersiniz, sözleşmiş gibi aynı anda yere eğilerek, iskemlelerinin altından içki bardaklarını alıp içkilerini yudumladılar, dillerini şapırdattılar, gözlerinden kıvılcımlar saçtılar. Tekila, diyordu her halleri. Maden suyuydu, büyük olasılıkla. Yaptıkları numara da müzik kadar fuzuliydi. Kimsenin onlara baktığı yoktu.

Salon, bir zamanların balo salonuydu, Eddie Mars işine geldiği kadar değişiklik yapmıştı. Ne krom parıltıları, ne art-deko kornişler ardına gizlenmiş ışıklar, ne kesme cam süsler, ne vahşi derilerle kaplanmış, parlak metal boru akşamı koltuklar; burada o tipik Hollywood gece inlerinin güya modern maskaralıklarından eser yoktu. Işık ağır, kristal avizelerden geliyordu, duvarların gülkurusu ipek kaplamaları zamanla biraz solmuş, tozdan biraz kararmış da olsa hâlâ aynı gülkurusu ipektendi. Parke zeminden geriye, kala kala sadece Meksika müziği çalan küçük orkestranın önündeki cam gibi cilalı yuvarlak kalmıştı. Gerisi çok pahalıya patlamışa benzeyen kalın, gülkurusu bir halıyla kaplanmıştı. Parke çeşit çeşit ahşaptandı; Burma tikinden tutun da değişik renkte meşelere, abanoza benzeyen bir tahtaya, Kaliforniya tepelerinin yabani leylağının sert, açık renk tahtasına kadar türlü türlü çubukların hepsi alengirli bir desen oluşturacak biçimde, büyük bir özenle yerleştirilmişti.

Hâlâ güzel bir odaydı, artık burada eski moda, ölçülü danslar edilmiyor, onun yerine rulet oynanıyordu. Kapının karşısına gelen yerde üç adet masa vardı. Masalar birbirine alçak, bronz bir korkulukla bağlanıyor, böylece krupiyelerin çevresinde bir çit oluşuyordu. Her üç masa da vızır vızırdı ama kalabalık ortadakine birikmişti. Bulduğum yerden Vivian Regan'ın kara saçlı başını görüyordum; bara yaslanmış, elimdeki küçük Bacardi kadehini barın abanoz yüzeyinde ileri geri oynatmakla eğleniyordum.

Barmen bana doğru eğilmiş, orta masadaki şık giyimli insan kalabalığını izliyordu. "Bu gece hepsinin burnuna takmış halkayı götürüyor," dedi. "O uzun boylu kara saçlı yavru."

"Kim o?"

"Adını bilemem. Sık sık gelir ama buraya."

"Zor bilmezsün adını!"

"Sadece barmenim ben burada, bayım," dedi beriki saldırganlaşmadan. "Bak, bir başına kaldı. Beraber geldiği adam sızdı. Arabasına taşıdılar."

"Onu ben eve götürürüm."

"Sen de zor götürürsün onu eve. Eh, gene de sana iyi şanslar. Bacardi'yi sulandırırım mı, yoksa böyle mi seversin?"

"Seveceksem böyle seveyim bari," dedim.

"İstersen difteriye karşı serum da var bizde."

Kalabalık iki yana açıldı, smokinler içinde iki adam etraflarındakileri yararak dışarı çıktılar, o açıklıkta ensesini ve çıplak omuzlarını gördüm. Donuk nefli kadifeden dekolte bir gece elbisesi giymişti. Burası için fazla şatafatlıydı. Kalabalık kapandı, ve bir kere daha kara saçlı başından başka yeri görünmez oldu. İki adam odanın karşı yanından doğru geldiler, bara yaslanıp, birer Skoç ve soda istediler. Adamlardan birinin yüzü al aldı, heyecanlıydı. Kara bordürlü bir mendille yüzünün terini siliyordu. Pantolonunun yanlarındaki çifte saten çizgiler, traktör tekeri geçecek kalınlıktaydı.

"Usta, ben böyle oyun görmedim," dedi sinirli bir sesle. "Kırmızıda sekiz kere kazandı, arka

arkaya iki kere de masayla başa baş geldiler. Rulet dediğin budur usta, budur valla."

"Bir gıcıklık var bu işte," dedi öteki. "Kız her oyunda şakkadanak çıkarıp koyuyor binliği. İmkânsız kaybedebilemez." Gagalarını içkilerine saktular, aceleyle guruldata guruldata içtiler, yerlerine döndüler.

"Ne bilmiş küçükbeyler, değil mi," dedi barmen. "Şakkadanak çıkarıp koyuyormuşmuş binliği. Bir keresinde, Havana'da, beygir suratlının teki—"

Orta masadan bir uğultu yükseldi, uğultunun içinden kibar özentisi ecnebi aksanlı bir ses duyuldu: "Bir dakika sabretseniz, hanımefendi. Masada sürdürdüğünüzü karşılayacak kadar para yok. Bay Mars şimdi geliyor."

Bacardimi kaderine terk ettim, halının öte yanına doğru bir yürüyüş tutturdum. Küçük orkestra bir tango çalmaya başladı, oldukça gürültülü bir biçimde. Ne dans eden vardı, ne de kimse dansetmeye niyetliydi. Smokinler, gece elbiseleri, spor giysiler, takım elbiseler giymiş kalabalığı yarararak masaya yaklaştım. Masa felçti. İki krupiye baş başa vermiş duruyor, sağa sola bakmıyorlardı. Birisi elindeki rulet küreğini masanın boş yüzeyinde amaçsızca ileri geri oynatıyordu. Her ikisi de gözlerini dikmiş, Vivian Regan'a bakıyorlardı.

Vivian'ın uzun kirpikleri seyirdi, yüzü garip beyaz bir renk almıştı. Ortadaki masada, tam ruletin önündeydi. Önünde rasgele yığılmış paralarla fişlerden bir tepe vardı. Para göz dolduruyordu. Krupiyeye soğuk, küstah, sinirli bir sesle konuştu.

"Bu kadar döküntü yer mi burası, söylesenize. Hadi bakalım döndürün şu tekerleği, yükünü tutmuş herifler sizi. Bir defa daha oynayacağım, masadaki bütün parasına. Parayı iç etmekte üstünüze yok gördüğüm kadarıyla, ama uçlanmaya geldi mi mızıklanmaya başlıyorsunuz."

Krupiye binlerce ayıyla milyonlarca dayı görmüş soğuk, kibar bir gülümsemeyle gülümsedi. Levent endamlı, esmer, kayıtsızdı, kusursuz davranıyordu. Ağırbaşlı bir sesle cevap verdi: "Masada sürdürdüğünüzü karşılayacak kadar para yok, hanımefendi. Önünüzde on altı bin doların üzerinde para birikti."

"Sizin paranız," diye alay etti kız. "Geri istemiyor musunuz?"

Yanı başındaki bir adam ona bir şeyler anlatmak istedi. Kız bir hışım dönüp, tükürür gibi bir şeyler dedi ona, adam kıpkırmızı bir suratla kalabalığa karıştı. Bronz trabzanlarla çevrili yerin dibindeki duvar kaplamasında bir kapı açıldı. Eddie Mars suratında yapııştırma, kayıtsız bir gülümseme, elleri smokinin ceplerinde içeri girdi, dışarıda kalan başparmaklarının tırnakları ışıpta parlıyordu. Bu pozunu seviyordu anlaşılana. Acelesiz adımlarla krupiyelerin arkasına geçti, ortadaki masanın köşesinde durdu. Tembel bir sükûnetle konuştu, krupiyeler kadar kibar değildi.

"Bir terslik mi var, Bayan Regan?"

Kafa atacakmış gibi hızla ona döndü yüzünü Vivian. Sanki katlanılmaz bir iç gerginliğin kızın yanağındaki kıvrımı sertleştirdiğini gördüm. Cevap vermedi.

Eddie Mars, ağırbaşlı bir sesle: "Artık oynamıyorsanız, birini yollatayım da sizi eve bıraksın," dedi.

Kız kıpkırmızı oldu. Elmacık kemiklerinin beyazı yüzünde belirginleşti. Sonra ahenksiz bir kahkaha attı. Hınç dolu bir sesle konuştu:

"Bir oyun daha, Eddie. Bütün paramı kırmızıya koydum. Kırmızıyı severim. Kan rengidir!"

Eddie Mars belli belirsiz gülümsedi, sonra başını olur anlamında salladı, elini ceketinin iç cebine soktu. Fok derisinden, kenarları altın köşebentli bir cüzdan çıkardı, kayıtsız bir hareketle masanın üzerinden krupiyenin önüne attı. "Sürdüğü miktarı binlik banknotlar halinde karşıla," dedi, "eğer bu elin sırf hanımın keyfi için dönmesine kimsenin itirazı yoksa tabii."

Kimse itiraz etmedi. Vivian Regan eğildi, iki eliyle birden, bir vahşi hayvan gibi, kazandıklarının

hepsini masanın üzerindeki büyük kırmızı alana sürdü.

Krupiye acelesiz masanın öte yanından eğildi. Kızın paralarıyla fişlerini saydı, desteledi. Bunların büyük bölümünü kırmızının üzerinde düzgünce istifledi, geri kalan az bir bölümü küreğiyle çıkardı, geriye itti. Eddie Mars'ın cüzdanını açtı, iki deste binlik aldı. Birini açtı, altı banknot sayıp çıkardı, bunları açılmamış desteye ekledi, birinci desteden geri kalan dört banknotu cüzdana yerleştirdi, cüzdanı sanki bir kutu kibritmişcesine kenara koydu. Eddie Mars cüzdana elini sürmedi. Krupiye dışında hiç kimse yerinden kıpırdamadı. Tekerleği sol eliyle çevirdi, acelesiz bir bilek hareketiyle fildişi topu tekerleğin üst kenarında bir sektirdi, top dönmeye başladı. Sonra elini geri çekip, kollarını kavuşturdu.

Vivian'ın dudakları ağır ağır aralandı, ta ki dişleri ışığı yansıtıp, bıçaklar gibi parlayıncaya kadar. Top tembel tembel tekerleğin eğiminden aşağı doğru indi, sayıların üzerindeki krom sınır çizgilerinde hoplamaya koyuldu. Neden sonra, ama ani bir hareketle, tekdüze bir tıkırtıya ulaştı. Tekerlek topu da beraberinde sürükleyerek yavaşladı, yavaşladı. Tamamen duruncaya kadar krupiye kavuşturduğu kollarını çözmedi.

"Kırmızı kazandı," dedi resmi bir sesle, ilgisizce. Küçük fildişi top, 25 kırmızıda duruyordu, sıfıra üç hane kala. Vivian başını geriye verdi, bir zafer kahkahası attı. Krupiye küreğini kaldırdı, bin dolardan oluşan desteyi itti, ortada kümelenen paraya ekledi, hepsini ağır ağır iterek kızın önüne sürdü.

Eddie Mars gülümsedi, cüzdanını ceketinin cebine geri koydu, topuğu üzerinde döndü, duvardaki kapıdan çıkarak odayı terk etti.

Bir düzine insan aynı anda nefeslerini salıverip, bara doğru bir koşu kopardılar. Ben de onlara katıldım; Vivian kazandığı paraları toplayıp masadan ayrılmaya fırsat bulamadan salonun öteki ucuna varmışım bile. Geniş, sessiz lobiye çıktım, gardıropta duran kızdan şapkamla paltomu aldım, tepsisine bir çeyreklik bıraktım, dışarıya çıktım. Kapıcı yanıma yaklaştı, "Size bir taksi bulmamı ister misiniz?" diye sordu.

"Biraz yürüyeceğim," dedim.

Verandanın yukarısına düşen yerdeki tahta oyma işleri sisten sıırılsıklamdı. Sis, okyanusun üzerindeki kayalıklara doğru uzanıp boşluğa karışan Monterey servilerinden damla damla akıyordu. Ne yana dönerseniz dönün üç beş adımdan ötesini göremiyordunuz. Bahçeye inen merdivenin basamaklarından indim, ağaçların arasından süzülerek, belli belirsiz bir patika boyunca yürümeye koyuldum, ta ki aşağıda, kayalıkların dibinde, sisi yalayan dalgaların sesini duyuncaya kadar. Her yer kapkaranlıktı. Bir sıra ağacı rahatlıkla görüyorsam, ötekini bulanık görüyordum, gerisi sisti. Sola çark ettim, arabaların park edildiği eski ahırların oraya kıvrılan çakıl döşeli patikaya doğru yöneldim. Evin dış çizgilerini seçtiğimde durdum. Biraz önümde bir adam öksürmüştü.

Adımlarım ıslak yosunlar üzerinde en ufak bir gürültü çıkarmamıştı. Adam yeniden öksürdü, sonra öksürüğünü bir mendille ya da kolunun yeniyle boğdu. O bunu yaparken ben de ona daha yaklaştım. Onu seçebiliyordum, patikanın yakınında belli belirsiz bir gölgeydi. Bir şey bir ağacın arkasına gizlenmeye götürdü beni, gizlendiğim yerde diz çöktüm. Adam başını çevirdi. Bunu yaptığında yüzü beyaz, bulanık bir görüntü halini almalıydı. Almadı. Karanlık kaldı. Yüzünde maske vardı.

Ağacın arkasında durdum, bekledim.

Hafif adımlar, bir kadının adımları görünmez patikayı geçti, önümdeki adam ileriye doğru bir hamle yaptı, durdu, sise abandı sanki. Önce kadını göremedim, sonra ancak belli belirsiz seçebildim. Başımı tutuşundaki kibirli hava tanıdık geldi. Adam hızla öne doğru bir adım attı. İki karaltı siste birbirlerine karıştı, sisin parçası oldular sanki. Bir an ölü bir sessizlik oldu. Adam konuştu:

"Bu elimdeki bir silahtır, bayan. Soğukkanlı olalım. Sis silah sesini çok uzaklara taşır. Çantayı verin yeter."

Kız en ufak bir ses çıkarmadı. Ben bir adım öne çıktım. Adamın şapkasının kenarında sisin yumuşattığı eğimi seçtim. Kız hiç kıpırdamadı. Sonra hırıltıyla soluk almaya başladı, küçük bir eğenin yumuşak tahtaya sürtünmesi gibi.

"Bağır da," dedi adam, "seni ikiye biçeyim."

Kız bağırmadı. Kıpırdamadı. Adam şöyle bir davrandı, pis pis kıkırdadı. "Burada olması daha iyi," dedi. Bir çanta kilidi açıldı, bir elin çantayı karıştırma sesi ulaştı bana. Adam döndü, benim ağacıma doğru geldi. İki ya da üç adım atmıştı ki yeniden kıkırdadı. Bu kıkırdama anılarımda yer eden bir şeydi. Cebimden bir pipo çıkardım, tabanca gibi tuttum.

Alçak sesle bağırdım: "Selam, Larry."

Adam olduğu yerde kaskatı kesildi, sonra elini göğsüne götürmeye davrandı. "Hayır. Sana bunu katiyen yapma demedim mi, Larry. Silahlıyım."

Hiçbir şey kıpırdamadı. Patikadaki kız kıpırdamadı. Ben kıpırdamadım. Larry kıpırdamadı.

"Çantayı yere, ayaklarının dibine koy, evlat," dedim ona. "Yavaş ol, yanlış yapmayasın!"

Öne doğru eğildi. Sıçradım, eğilmişken yakaladım onu. Kesik kesik soluyarak doğrulmaya çalıştı. Eli boştu.

"Bunun da yanıma kalmayacağını söylesene bakayım," dedim. Üzerine abandım, ceketinin cebinden silahını aldım. "Birisi de nedense hep silah tutuşturuyor elime," dedim. "Hepsini taşımaya kalksam kamburum çıkacak. Toz ol."

Soluklarımız buluştu, birbirine karıştı, gözlerimiz bahçe duvarı üzerinde burun buruna gelmiş iki erkek kedinin gözleriydi. Geriye doğru bir adım attım.

"Haydi yoluna Larry. Darılmaca yok. Sen susarsan ben de susarım. Tamam mı?"

"Tamam," dedi dili dolanarak.

Sis yutuverdi onu. Giderek uzaklaşan ayak sesleri, sonra sessizlik. Çantayı yerden aldım, elimle içini yokladım, patikaya doğru yürüdüm. Kız hâlâ kıpırdamadan duruyordu, boğazını sıkı sıkıya saran gri kürkün yakalarını tutan eldivensiz elindeki yüzük usul usul parlamaktaydı. Başında şapka yoktu. Ortadan ayrılmış kara saçları geceye karışmıştı. Gözleri de.

"Temiz iş, Marlowe. Şimdi de fedaim misin?" Sesinde sert bir tını vardı.

"Öyleye benziyor. İşte çantan."

Çantayı aldı. "Araban var mı?" diye sordum.

Güldü. "Kavalyemle geldim. Senin ne işin var burada?"

"Eddie Mars beni görmek istemiş."

"Onu taradığını bilmiyordum. Neden?"

"Sana anlatmamda sakınca yok. Karısıyla kaçtığını sandığı birini aradığımı sanıyordu."

"Arıyor muydun?"

"Hayır."

"Peki neden geldin?"

"Neden karısıyla kaçtığını sandığı birini aradığını sandığını öğrenmek için."

"Öğrendin mi?"

"Hayır."

"Malumat paçalarından sızıyor bakıyorum," dedi. "Neyse, üzerime vazife değil — o adam kocam da olsa. Sen bu işle ilgilenmiyorsun sanıyordum."

"Dostlarım sağ olsunlar, dönüp dönüp içine düşüyorum."

Kızgın kızgın dişlerini tıkırdattı. Maskeli, silahlı adam olayı onda hiç iz bırakmamışa benziyordu. "Eh, beni garaja götür bakalım," dedi. "Kavalyeme bir göz atmam lazım." Patika yolu izleyip, binanın köşesinden döndük, bir ışık görüldü, sonra bir köşeyi daha döndük, parlak ışıklarla aydınlatılmış kapalı ahır binalarına geldik. Arabalar parıl parıl göz alıyordu, kahverengi tulumlu bir adam taburesinden kalkıp bize doğru geldi.

"Erkek arkadaşım hâlâ iptal mi?" diye sordu Vivian teklifsizce.

"Korkarım öyle, bayan. Üzerine battaniye örttüm, arabanın pencerelerini kapattım. Sanırım iyi. Dinleniyor gibi."

Büyük Cadillac'ın yanına gittik, kahverengi tulumlu adam arabanın kapısını açtı. Geniş arka koltukta, koltuğa gelişigüzel yayılmış, üzerinde çenesine kadar bir skoç battaniye, ağzı açık horlayan bir adam yatıyordu. Litrelerce içkiye bana mısın demeyecekmiş gibi görünen iri yarı, sarışın bir erkekti.

"Sana Bay Larry Cobb'u tanıştırayım," dedi Vivian. "Bay Cobb— Bay Marlowe."

Bir şeyler homurdandım.

"Bay Cobb benim kavalyemdi," dedi. "Pek sevimli bir kavalyedir Bay Cobb. Öyle dikkatlidir ki. Onu bir de ayık görsen. Onu bir de ayık görsem. Onu bir ayık gören olsa. Hani, sırf tarih düşmek için. Kısacık bir an, kayan bir yıldız gibi, göz açıp kapayıncaya kadar giden, fakat ebediyen hatırlanan— 'Larry Cobb'un ayıklığı'."

"Hıı," dedim.

"Onunla evlenmeyi bile düşündüm," dedi tiz, gergin bir sesle, deminki olayın siniri yeni yeni çıkıyor gibiydi. "Aklıma daha hoş düşünceler gelmediği zamanlar yani. Hepimizin gaflet anları vardır. Parası bol, anlarsın ya. Yat, Long Island'da ev, Newport'ta ev, Bermuda'da ev, dünyanın dört bir yanında evleri var herhalde — iki evin arası da bir viski şişelik mesafede. Bay Cobb için bir viski şişesinin lafı mı olur."

"Hıı," dedim. "Evine götüreceğ şoförü var mı?"

"'Hıı' deme. Çok bayağı." Kaşlarını kaldırıp baktı bana. Tulumlu adam sinirli sinirli alt dudağını ısırıyordu. "Şoför mü, o-ho, filosuna bereket. Herhalde her sabah garajın önünde hazır ol duruyorlardır, düğmeler pırıl pırıl, mahmuzlar şakır şakır, kar gibi eldivenler — bir askeri okul zarafeti ki sorma gitsin."

"Ee, nerede bu şoför?" diye sordum.

"Bu gece kendisi sürdü de arabayı beyefendi," dedi tulumlu, özür dilercesine. "Evini arayıp birini yollamalarını söyleyebilirim isterseniz."

Vivian döndü, adam sanki ona tek taş elmas yüzük armağan etmiş gibi bir gülümseyiş gülümsedi. "Yapar mısınız? Bay Cobb'un böyle gebermesini istemem de — ağzı açık. Susuzluktan öldü sanabilirler sonra."

"Koklarsarsa sanmazlar, bayan," dedi tulumlu.

Vivian çantasını açtı, içinden bir avuç kâğıt para çıkarıp adama uzattı. "Ona yardım edersiniz eminim," dedi.

"Uuuh," dedi adam, gözleri dışarıya uğrayarak. "Etmezsem ne olayım, bayan."

"Adım Regan," dedi kız en tatlı sesiyle. "Bayan Regan. Sık sık görüşeceğiz. Burada yenisin, değil mi?"

"Evet, abla." Tulumunun elleri avucunda tuttuğu paralarla garip hareketler yapıyordu.

"Burayı çok seveceksin," dedi Vivian. Elini koluma koydu. "Senin arabanla gidelim, Marlowe."

"Dışarıda, sokakta."

"Bana uyar, Marlowe. Siste sakın bir yürüyüşe bayılırım. Öyle ilginç kişilerle karşılaşıyor ki insan."

"Öf, kes," dedim.

Koluma tutundu, sapır sapır titremeye başladı. Arabaya varana kadar bana mengene gibi yapıştı. Arabaya vardığımızda titremesi durmuştu. Evin sağır duvarına rastgelen ağaçlıklı kavis yoldan aşağı indim. Yol, De Cazens Bulvarı'na açılıyordu, Las Olindas'ın ana caddesine. Titrek ışıklı nuhu nebiden kalma sokak lambalarının altından geçtik, biraz sonra bir kasabaya vardık, binalar, ölü görünüşlü dükkânlar, ışığı yanık bir benzin istasyonu, derken bütün gece açık olan bir drugstore.

"Bir içki içsen iyi olur," dedim.

Çenesini kaldırıp indirdi, koltuğun köşesinde soluk bir noktaydı. Çaprazlamasına kaldırırma yanaştım, park ettim. "Koyu bir kahveyle bir parmak çavdar rakısı iyi gider," dedim.

"İki tayfa yükü de içsem fark etmez."

Ona kapıyı tuttum, çıkarken bana yaklaştı, saçı yanağıma sürtündü. Drugstore'a girdik. İçki satan tezgâhtan bir şişe çavdar rakısı aldım, taburelerin oraya götürüp çatlak mermer tezgâhın üzerine koydum.

"İki kahve," dedim. "Koyu, bol ve taneler bu senenin mahsulü olsun."

"Burada içki içemezsiniz," dedi tezgâhtaki. Rengi uçmuş mavi bir tulum vardı üzerinde, saçı biraz dökük, gözleri dürüst bakışlıydı, çene namına pek bir şey yoktu yüzünün alt tarafında.

Vivian Regan sigara çıkarmak üzere elini çantasına soktu, tam bir erkek gibi paketi silkeleyip iki tane düşürdü. Bana uzattı.

"Burada içki içmek yasak," dedi tezgâhtaki.

Sigaraları yaktım, ona aldırış bile etmedim. Nikeli yıpranmış bir kahve makinesinden iki fincan kahve çekti, önümüze koydu. Çavdar rakısına baktı, ağzının içinde bir şeyler mırıldandı, bıkkın bir sesle; "Peki, siz içkiyi koyarken ben sokağı kollarım," dedi.

Gidip dükkânın önünü boydan boya kaplayan camın önünde sırtı bize dönük durdu, kulakları dikti.

"Ay, aman yüreğim ağzıma geldi," dedim, viski şişesinin kapağını açıp kahvenin içine döktüm. "Bu beldedeki yasalara da diyecek yok yani... İçki yasağı boyunca, Eddie Mars'ın gece kulübü işledi durdu, lobide her gece iki tane üniformalı polis bulundurulardı, müşteri dükkânın içkisinden içmeye yan çizip de kendi içkisini getirmesin diye."

Adam birden döndü, yürüyüp tezgâhın arkasına geçti, ofis odasının cam bölmesi ardında kayboldu.

İçkili kahvelerimizi yudumladık. Kahve makinesinin gerisindeki aynada Vivian'ın yüzüne baktım. Gergin, solgun, yabani ve güzeldi. Dudakları kırmızı ve acımasızdı. "Bakışların pek de yaramaz," dedim. "Eddie Mars neden taktı sana?"

Aynadan bana baktı. "Bu gece rulette epeyce götürdüm — dün ondan ödünç aldığım beş tane binlikle başladım, ihtiyacım yoktu."

"Bu sinir edebilir onu. O külhaniyi o mu yolladı peşinden?"

"Kül—neyi?"

"Külhaniyi; silahlı adamı yani."

"Sen de külhani misin?"

"Tabii," dedim. "Ama kesin konuşmak gerekirse "külhani" diye öbür yolun yolcusu olanlara denir."

"Öbür yol diye bir şey var mı merak ediyorum."

"Konudan ayrılıyor. Eddie Mars neden taktı sana?"

"Yani benim hakkımda bir bildiği mi var demek istiyorsun?"

"Evet."

Dudaklarını büzdü. "Esprini geliştir, Marlowe. Esprini geliştir!"

"General nasıl? Espri yapmıyorum."

"Çok iyi değil. Bugün yataktan kalkmadı. En azından beni sorguya çekmeyi bırakabilirsin."

"Zamanında ben de sana aynı şeyi söylemeyi düşünmüştüm. Generalin olup bilenlerin ne kadarından haberi var?"

"Büyük olasılıkla her şeyi biliyor."

"Norris mi söyledi?"

"Hayır. Eyalet Savcısı Wilde onu görmeye geldi. O resimleri yaktın mı?"

"Tabii. Küçük kız kardeşin için çok kaygılanıyorsun, değil mi — zaman zaman."

"Galiba tek kaygılandığım şey o. Babam için de kaygılanıyorum, onu bu meselelere bulaştırmamak istiyorum."

"Gerçekleri görmeyecek adam değil," dedim, "ama hâlâ gururuna düşkün."

"Biz onun kanındanız. Canına yandığımı!" Aynadan bana uzak, derin gözlerle baktı. "Kendi kanından insanlara küs ölmesini istemiyorum. Hep deli bir kandı bu, ama hiçbir zaman bozuk bir kan değildi."

"Şimdi öyle mi?"

"Galiba sen öyle olduğunu düşünüyorsun."

"Seninki değil. Sen sadece rol yapıyorsun."

Gözlerini indirdi. Biraz daha yudumladım kahvemi, ikimiz için bir sigara yaktım. "Demek ki adam öldürüyorsun," dedi sakın bir sesle. "Sen bir katilsin."

"Ben mi? Nasıl yani?"

"Gazeteler ve polis iyi örtbas ettiler işi. Ama ben her okuduğuma inanmam."

"A, sen Geiger'i öldürdüğümü sanıyorsun, ya da Brody'yi, ya da her ikisini birden."

Bir şey demedi. "Öldürmem gerekmiyordu," dedim. "Öldürebilirdim, istesem, hem de paçayı kurtarırdım. İki de bana kurşun sıkmaktan kaçınmazdı."

"Bu da katil ruhlu olduğunu gösterir, bütün aynasızlar gibi."

"Öf, kes!"

"O karanlık, sessiz, ölüm saçan adamlardan birisin, kasabın ete duyduğundan daha fazla duygusu olmayanlardan... Seni ilk görüşümde anlamıştım."

"Başka türlüünü bilir misin ki, karanlık dostlarına baksana!"

"Sana oranla hepsi yumuşacıktır onların."

"Eksik olmayın, bayan. Siz kendiniz de süt kuzusu sayılmazsınız."

"Kalk, şu allanın belası yerden gidelim!"

Hesabı ödedim, içki şişesini cebime koydum, çıktık. Tezgâhtaki bana hâlâ gıcıkta. Aşağıda, kumsalda dalgaların gümbürtüsüne yakın inşa edilmiş derme çatma kulübelerle bunların gerisindeki yamaca kondurulmuş daha büyük evlerin sıra sıra dizildiği rutubetli sahil kasabalarından geçerek Las Olindas'dan çıktık. Şurada burada sarı bir pencere parlıyordu, ama evlerin çoğu boştu. Sudan bir yosun kokusu geliyor, sisin üzerine konuyordu. Otomobilin lastikleri ıslak bulvarda şakıyordu. Dünya ıslak bir boşluktan ibaretti.

Del Rey'e yaklaşmıştık ki, drugstore'dan çıktığımızdan bu yana ilk defa ağzımı açıp konuştum. Sesi boğuktu, sanki derinde bir sızısı var gibiydi.

"Aşağıya, Del Rey deniz kulübünün oraya sürsene. Suya bakmak istiyorum. Sol kolda, bir sonraki sokak."

Kavşakta sarı bir ışık göz kırpıp duruyordu. Arabayı döndürdüm, buyanında derin bir yamaç, öbür yanında tren rayları, rayların ilerisinde de dağınık, alçak ışıklar görülen yokuş bir yoldan aşağı sürmeye başladım, daha ileride rıhtımın ışıklan ve bir kentin üzerine, gökyüzüne uzanmış hafif pus görülüyordu. Buralarda sis neredeyse dağılmıştı. Yol tren yolunun dönüp yamacın altına kıvrıldığı yerde raylarla kesişiyor, sonra da denizle arası kumsal olan bir otoyola bağlanıyordu. Otomobiller burunları karanlık denize dönük yol kenarına park etmişlerdi. Sahil kulübünün ışıkları birkaç yüz metre ötedeydi.

Frene basıp kenara çektim, farları söndürdüm ve ellerim direksiyonun üzerinde oturdum. Ağır ağır dağılan siste dalgalar köpürüyor, kıvrılıyorlardı, neredeyse hiç ses çıkarmadan, adeta bilincin eşiğinde biçime kavuşmaya çalışan bir düşünce gibi. "Yaklaşsana," dedi, dili dolanırcasına.

Direksiyonun altından kaydım, koltuğun ortasına doğru ilerledim. Vücudunu, sanki pencereden dışarıyı seyretmek istiyormuş gibi, biraz öteye çekti. Sonra tek söz söylemeksizin döndü, kollarına atıldı. Başını az kaldı direksiyona vuracaktı. Gözleri kapalıydı, yüzü karanlıkta kalıyordu. Sonra gözlerini açıp kırıştırdığını seçtim, parıltıları karanlıkla bile seçilebiliyordu.

"Sık beni kollarında, hayvan," dedi.

Önce kollarımı gevşekçe doladım bedenine. Yüzüme değen saçlarının teması sertti. Kollarımı daha sıkı kenetledim, tutup kaldırdım. Yüzünü kaldırdım, yüzüme yaklaştırdım. göz kapaklarını hızlı hızlı kırıştıırıyordu, ışığın çevresindeki pervanelerin kanatlan gibi.

Onu dudaklarım kapalı çabucak bir öptüm. Sonra uzun, yavaş, vantuz gibi bir öpüş. Dudakları dudaklarımın altında açıldı. Kollarımda yaprak gibi titremeye başladı. "Katil," diye fısıldadı, ağzıma doğru soluyarak.

Titreyen vücudu neredeyse benimkini de titretene kadar vücudunu vücuduma yapıştırdım. Öpmeye devam ettim. Başını geri çekip şu sözleri söyleyebilmesi için aradan uzun bir süre geçmesi gerekti: "Nerede oturuyorsun?"

"Hobart Arms. Kenmore yakınlarında, Franklin'de."

"Hiç görmedim."

"İster misin?"

"Evet."

"Eddie Mars neden taktı sana?"

Kollarımda kaskatı kesildi, hırsıyla soluklandı. Başını geri attı, aklan iyice görünecek kadar açılmış gözlerini bana dikip baktı.

"Demek böyle," dedi hafif, donuk bir sesle.

"Evet, böyle. Öpüşmek iyi güzel de, baban beni seninle yatayım diye tutmadı."

"Seni orospu çocuğu," dedi en sakın sesiyle, yerinden kıpırdamadan.

Suratına güldüm. "Buzdağı sanma beni," dedim. "Kör değilim, geri kalan duyularım da körelmedi. Kapı komşun kadar sıcak kanlıyım. Çok kolay düştün kollanma — çokook fazla kolay. Eddie Mars neden taktı sana?"

"Bunu bir daha söylersen, çığlık çığlığa bağıracağım."

"Hadi, buyur bağır."

Silkinip kurtuldu kollarımdan, dimdik oturdu, arabanın en uzak köşesine sindi. "Bundan daha önemsiz şeyler için adam vururlar, Marlowe."

"Bir hiç için adam vururlar, ilk karşılaştığımızda sana dedektif olduğumu söylemiştim. Bunu o güzel kafana sok, bayan. Benim işim bu, bayan. Oyuncak değil!"

Çantasını karıştırıp bir mendil çıkardı, başını öte yana çevirerek ısırıldı. Mendilin yırtılma sesi geldi kulağıma. Dişleriyle ağır ağır yırttı, parça parça etti mendili.

"Nereden çıkarıyorsun bana taktığını?" diye mızıldandı, mendil sesini boğuyordu.

"Bir sürü para kazanmana göz yumuyor, sonra da parayı geri almak için silahşorunu yolluyor. Pek hafif bir şaşkınlık gösteriyorsun. Parayı kurtardığım için bana teşekkür dahi etmedin. Olay baştan aşağı numaraydı gibi geliyor bana.

Kendime yontmak istesem, en azından kısmen benim gözümü boyamak içindi diyeceğim."

"Kaybetmeyi de kazanmayı da o istediği gibi ayarlıyor mu diyorsun?"

"Kesin. Hilesiz hurdasız oyunlarda bile, beş oyundan dördünü."

"Sizden tiksindiğimi söylemem gerekiyor mu, Bay Dedektif?"

"Bana bir borcun yok. Param verildi."

Lime lime edilmiş mendili pencereden dışarı fırlattı. "Kadınlara ne kadar da nazik davranıyorsun."

"Seninle öpüşmek hoşuma gidiyor."

"Kendine hâkim olman pek hoştu. Çok onurlandım. Seni mi tebrik etmeliyim, babamı mı bunun için?"

"Seninle öpüşmek hoşuma gitti."

Sesi buz dolu bir kovadan gelir gibiydi. "Lütfet de, beni götür buradan. Eve dönmek istediğime kesinlikle eminim."

"Dünya ahret bacım olmayacak mısın?"

"Elimde jilet olsa, boğazını keserdim — içinden ne akacak görmek için."

"Kırkayaklı!" dedim.

Motoru çalıştırdım, arabayı döndürdüm, rayları geçip otoyola çıktık, oradan kasabaya, oradan da Batı Hollywood'a döndük. Benimle konuşmuyordu. Dönüş yolunda yerinden kıpırdamadı bile. Bahçe kapısını geçtim, gömük araba yolundan büyük evin porte-cochere'ine vardım. Arabanın kapısını bir hışım açtı, daha araba tam durmadan indi aşağı. O sıra bile konuşmadı. Zili çaldıktan sonra arkası bana dönük kapının önünde duruşuna baktım. Kapı açıldı, Norris görüldü. Onu hızla geçti, içeri girip kayboldu. Kapı gümbürtüyle kapandı, orada kalakaldım.

Araba yolundan geri çark edip geriye, evime yollandım.

Apartmanın lobisi bu defa boştu. Palmiye saksısının arkasına gizlenmiş adamlardan cart curt işitmedim. Asansörle kendi katıma çıktım, kapılardan birinin ardındaki açık radyodan gelen pes müzik eşliğinde koridorda yürüdüm. Bir içkiye ihtiyacım vardı, hem de çabuk. Kapının iç tarafındaki elektrik düğmesini çevirip ışığı yakmadım. Hemen küçük mutfığa yöneldim, ama zınk diye durdum. Bir terslik vardı. Havada bir şeyler vardı, bir koku. Pencerelelerdeki panjurlar inikti, kenarlardan sızan incecik ışık da odada loş bir hava yaratıyordu. Hiç kıpırdamadan durup dinledim. Havadaki koku parfümdü, ağır, iç bayıltıcı bir parfüm.

Çıt çıkmıyordu, en ufak bir ses yoktu. Derken gözlerim karanlığa alıştı, yerde, önümde, orada olmaması gereken bir şeyin uzandığını gördüm. Geriledim, başparmağımla elektrik düğmesini buldum, tek bir hareketle ışığı yaktım.

Portatif yatak inmişti. İçinde bir şey kıkırdadı.» Yastığımda sarışın bir baş vardı. İki çıplak kol kıvrıldı çıktı, uçlarındaki eller sansın başın üzerinde kavuştu. Carmen Sternwood sırt üstü yatağıma kurulmuş, suratıma karşı kıkırdıyordu. Saçının küllü sarı dalgası sanki yastığın üzerine yapay bir el tarafından özenle düzeltilerek yayılmıştı. Çinlimsi, çekik gözleriyle bana bakarken her zamanki gibi silahla nişan alır gibiydi. Gülümsedi. Küçük, sivri dişleri parıldıdı.

"Şirinim, diye mi?"

Sesim sert çıktı. "Cumartesi iznine çıkmış hizmetçi kızlar kadar."

Abajurun yanına gittim, kordonu çekip yaktım, dönüp tavandaki ışığı söndürdüm, geriye yürüyüp abajurun aydınlattığı iskambil masasının üzerinde duran satranç tahtasının başına geldim. Tahtada bir satranç problemi vardı, altı hamlelik. Bir sürü problemim gibi bunu da çözemiyordum. Eğildim, atı sürdüm, sonra şapkamla paltomu çıkarıp bir yere fırlattım. Bütün bunlar olurken yataktan usul usul bir kıkırdama geliyordu, eski bir evin ahşap kaplamalarının arkasında koşuşturan sıçanların gürültüsüne benzer bir ses.

"İçeri nasıl girdim dünyada aklına gelmez, bahse var mısın?"

Bir sigara buldum çıkardım, bıkkın gözlerle süzdüm onu. "Bahse varım ki gelir. Anahtar deliğinden süzüldün, Peter Pan gibi."

"O da kim?"

"Şey canım, bilardo salonundan ahbabım olan biri."

Kıkırdadı. "Çok şirinsin, yalan mı?"

"Şu başparmağını—" demeye kalmadı, o benden önce davrandı. Hatırlatmam bile gerekmemişti. Sağ elini başının arkasından çıkardı, başparmağını emmeye başladı, bir yandan da yusuvarlak, arsız gözlerle beni süzüyordu.

"Çırılçıplığım," dedi, ben sigaramı içip onu seyrederken.

"Ulu tanrım," dedim, "biliyordum. Nasıl diyeceğimi düşünüyordum. Sen konuşurken dank etti. Sen ağzını açtığında ben 'bahse girerim, çırılçıplaksın' demek üzereydim. Bendeniz yatağa hep lastik altlı pabuçlarımla girerim, hani gece gece vicdanım rahatsız olur uyanırım da, ses çıkarmadan vicdanımı orada bırakıp tüymem gerekirse diye."

"Şirinsin."

Başını şöyle bir döndürdü, kedi yavrularına özeniyordu. Sonra sol elini başının altından çıkardı, yatağın örtülerini tuttu, şöyle dramatik bir an durdu, açtı.

Evet, çırılçıplaklığına çırılçıplaktı. Abajurun ışığında bir inci kadar çıplak, bir inci kadar ıslıl ıslıl uzanmış yatıyordu. Sternwood hemşireler bu gece ikiliyorlardı.

Alt dudağımın kenarından bir tütün parçası aldım.

"Çok iyi," dedim. "Ama zaten gördüm ben bunları. Hatırlamıyor musun? Seni her keresinde elbisesiz bulan tip var ya, o benim."

Biraz daha kıkırdadıktan sonra örtüdü. "Peki, gerçekten nasıl girdin içeri, söyle bakalım?"

"Beni kapıcı içeri aldı. Ona kartını gösterdim. Vivian'dan çalmıştım. Senin beni, beklemek üzere buraya çağırdığını söyledim. Şeydim... şey— esrarengiz." Zevkten dört köşeydi.

"Gıcır iş," dedim. "Kapıcılar böyledir. Nasıl girdiğini anlattın, şimdi de nasıl çıkacağını söyle bakalım."

Kıkırdadı. "Gitmeyeceğim— daha bir süre buradayım... burayı sevdim. Şirinsin."

"Bak," dedim sigaramı ona doğru uzatarak. "Seni ben giydirmeyeyim tekrar. Yorgunum. İkramlarına çok teşekkür ederim, ama almayayım. Doghouse Reilly dostunu hiç böyle yarı yolda bırakır mı? Ben senin dostunum. Seni yarı yolda bırakmayacağım — sana rağmen. Sen ve ben dost olmayı sürdürelim, böyle yaparsan olmaz. Cici bir küçük kız gibi giyinecek misin şimdi?"

Başını bir yandan ötekine salladı. .

"Dinle," diye yapıştım sabana yeniden, "senin beni taktığın filan yok aslında. Sadece nasıl da yaramaz olduğunu göstermeye çalışıyorsun. Ama göstermen gerekmez. Ben zaten biliyorum. Seni her keresinde—"

"Işığsı söndür," diye kıkırdadı.

Sigaramı yere attım, ayağımla ezdim. Bir mendil çıkarıp, avuçlarımı kuruladım. Bir daha denedim.

"Komşulara aldırduğımdan değil," dedim. "Onların umurlarında olmaz. Her apartmanda sürüyle serseri kız bulunur, bir tane fazla bir tane eksik, yer yerinden oynayacak değil. Mesleki onur meselesi. Bildin değil mi — mesleki onur. Babanın hesabına çalışıyorum. Hasta bir adam, çok zayıf, çok çaresiz. Üçkâğıt açmayacağıma güveniyor. Lütfen giyinir misin, Carmen?"

"Adın Doghouse Reilly değil," dedi. "Philip Marlowe. Beni aldatamazsın."

Satranç tahtasına baktım. Atı yanlış oynamıştım. Aldığım yere geri koydum. Atlara, atlılara yer yoktu bu oyunda. Kahraman cengaverlere göre bir oyun değildi.

Ona tekrar baktım. Şimdi hiç kıpırdamadan yatıyordu, yüzü yastığın üzerinde solgun, büyük, kara gözleri kuraklıkta kalmış yağmur boruları gibi boştu. Küçük, beş parmaklı, başparmaksız ellerinden biri, örtüyü kavramıştı, kıpır kıpırdı. İçinde bir yerlerde küçücük bir kuşku kıpırtısı belirmeye başlıyordu. Henüz farkında değildi. Kadınların, güzel kadınların dahi, karşı konulmaz olmadıklarını anlamaları o kadar zordur ki.

"Mutfığa gidip kendime bir içki hazırlayacağım. Sen de ister misin?" dedim.

"Hı-hı." Koyu renk, sessiz, büyülenmiş gözler ciddi ciddi süzdüler beni. İçlerindeki kuşku daha da büyüyor, uzun otlar arasında toy bir kuşu avlamaya çalışan kedi gibi, sessizce, sinsice içlerine sızıyor, süzülüyordu.

"Geri döndüğümde giyinmişsen içkini alırsın. Tamam mı?"

Dişleri aralandı, hafif bir tıslama sesi çıktı ağzından. Cevap vermedi. Küçük mutfığa gittim, Skoç'la soda çıkardım ve iki içki hazırladım. Sunacak ilginç bir şeyim yoktu ne yazık ki, nitrogliserin ya da kaplan soluğu kokteyli gibi.

Bardaklarla geri döndüğümde, yerinden kıpırdamamıştı. Tıslama kesilmişti. Gözleri gene ölü gözüydü. Dudakları bana gülümsemeye koyuldu. Birden doğruldu, oturdu, üstünden bütün örtüleri attı ve uzandı.

"Versene!"

"Giyindiğin zaman. Giyininceye kadar yok!"

Bardakları iskambil masasının üzerine koydum, kendim oturup bir sigara yaktım. "Hadi, başla. Bakmıyorum."

Başımı öte yana çevirdim. O an gene tıslamanın keskin hışırtısını duydum. İrkildim, ona bakmak üzere döndüm. Çırılçıplak oturmuş, ellerini iki yana dayamıştı, ağzı biraz açık, suratı sıyrılmış bir kemik gibiydi. Tıslama sesi sanki onunla ilgisi yokmuş gibi yırtılıp çıkıyordu ağzından. Ne kadar boş boş baksalar da gözlerinin ardında bir şey vardı. Kadınların gözlerinde daha önce hiç görmediğim bir şey.

Sonra dudakları ağır ağır, dikkatle kıpırdandı, sanki yapma dudaklardı da yaylarla hareket ettiriliyorlardı.

Bana iğrenç bir küfür etti.

Vız geliyordu. Vız geliyordu ettiği küfür, onun dediği de ancak herkesinki kadar umurumdaydı. Ama bu odada oturuyordum ben. Ev namına bir burası vardı. Benim olan, benim için değerli olan, geçmişimin, aile denen şeyin yerini tutan her ne varsa hepsi buradaydı. Çok değil; bir iki kitap, resim, radyom, satranç taşlarım, eski mektuplar, bunun gibi ufak tefek. Sıfır. Ama sıfır da olsa hepsine benim anılarım sinmişti.

Ona bu odada tahammülüm yoktu artık. Bana ettiği küfür yalnızca bunu hatırlatmıştı. Tane tane konuştum: "Giyinip buradan çıkman için sana üç dakika veriyorum. O zamana kadar gitmemişsen, seni ben dışarı atacağım — zorla. Olduğun gibi, çıplak. Elbiselerini de arkandan koridora fırlatacağım. Evet — başla bakalım."

Dişleri takırdadı, tıslama iyice keskinleşti, hayvan sesiydi. Bacaklarını yataktan indirdi, uzandı yatağın yanındaki iskemleden elbiselerini aldı. Giyindi. Seyrettim onu. Tutuk, — bir kadın için— şaşkın parmaklarla giyindi, gene de elini çabuk tutuyordu. Giyinmeyi bitirdiğinde iki dakikayı biraz geçiyordu. Saat tutmuşum.

Elinde kenarları kürkle çevrili mantosuna sıkı sıkıya bastırıldığı yeşil çanta, yatağın yanında duruyordu. Başında yan oturtulmuş çapkın, yeşil bir şapka vardı. Durduğu yerde hâlâ o tıslama sesini çıkarıyordu, suratı hâlâ sıyrılmış bir kemik gibiydi, gözleri bomboş ama gene de cengellerle dopdoluydu. Hızlı hızlı kapıya yürüdü, açıp çıktı, konuşmadan, ardına bakmadan. Asansörün sarsılarak hareket ettiğini, aşağı indiğini duydum.

Pencereye gittim, panjurları kaldırdım, camlan ardına kadar açtım. Hâlâ araba egzozlarının, şehir sokaklarının anısını taşıyan gece havası bayat bir tatlılıkla süzüldü girdi içeri. İçkime uzandım, ağır ağır içtim. Ta aşağıda apartmanın giriş kapısının kapandığını duydum. Sessiz kaldırımda ökçeler tıkırdadı. Biraz ileride bir araba motoru çalıştı, araba hoyrat bir vites değiştirme sesiyle gecenin içine atıldı. Geriye, yatağın yanına geldim, baktım. Başının izi hâlâ yastıktaydı, küçük yoz bedeninki ise çarşafalarda.

Boş bardağı yere koydum ve yatağı vahşi hayvanlar gibi lime lime ettim.

Ertesi sabah gene yağmur yağıyordu, billur boncuklardan bir perde yana savruluyormuş gibi eğik, kül rengi bir yağmur. Halsiz ve yorgundum kalktığımda, pencereden dışarıyı seyrettim biraz, ağzımda hâlâ o sert, koyu Sternwood tadı vardı. Bir korkuluk gibiydim; hayat içimden boşalmış, çıkmıştı.

Küçük mutfağa gidip iki fincan koyu kahve içtim. Alkolden başka şeyler de akşamdan kalma eder insanı. Beni kadınlar etmişti. Hasta ediyorlardı beni.

tıraş oldum, giyindim, yağmurluğumu giydim, aşağı indim ve kapıdan dışarı baktım. Karşı kaldırımında, yüz adım ötede, gri bir Plymouth park etmişti. Bir gün önce beni izlemeye çalışan arabaydı, Eddie Mars'a sorduğum araba. İçindeki bir aynasız olabilirdi, eğer bir aynasızın beni izlemekle ziyan edecek kadar zamanı varsa. Ya da dedektiflik mesleğine soyunmuş bir açığız bir başkasının meselesini kurcalamakla meşguldü, komşuda pişer bana da düşer diyerek. Ya da belki Bermuda başpiskoposuydu da, ne bileyim, gece hayatımı beğenmiyordu.

Döndüm, benim açılır kapanın garajdan aldım, ön sokaktan çıkarak gri Plymouth'un yanından geçtim. İçinde küçük bir adam vardı, tek başına. Beni görür görmez motoru çalıştırdı. Yağmurda daha iyi çalışıyordu. Onu atlatmayayım diye yeterince yakından izliyordu, ama bir yandan da aramızda birkaç arabalık mesafe bırakmaya çalışıyordu. Bulvardan aşağı sürdüm, arabayı benim binamın yanındaki arsaya park ettim, yağmurluğumun yakasını kaldırıp şapkamın kenarını indirdim, yağmur damlaları ikisinin arasında buzdan iğneler halinde suratıma çarpıyorlardı. Plymouth yolun karşısında, bir yangın musluğunun yanındaydı. Kavşağa doğru yürüdüm, yeşil ışıkta karşıya geçtim, geri döndüm ve kaldırımın kenarına yanaşmış arabaların yakınından yürümeye başladım. Plymouth yerinden kıpırdamamıştı. içinden inen olmadı. Elimi uzattım, kaldırım kenarındaki kapıyı çektim, açtım.

Küçük, parlak gözlü bir adam direksiyonun arkasındaki koltuğa sinmişti. Durdum, baktım, yağmur sırtımı dövüyordu. Havaya doğru kıvrılarak yükselen bir sigara dumanının gerisinde kırpışan gözlerini gördüm. Parmaklarını sinirli sinirli direksiyona vuruyordu.

"Karar veremedin mi?" diye sordum.

Yutkundu, sigarası dudaklarının arasında aşağı yukarı hopladı. "Sizi tanıdığımı sanmıyorum," dedi, gergin, kısık bir sesle.

"Marlowe bendeniz. Bir iki gündür izlemeye çalıştığın adam."

"Kimseyi izlediğim yok, reis."

"Külüstür izliyor. Belki de denetiminden çıktı. Senin dediğin gibi olsun. Karşı kaldırımındaki kafeteryada kahvaltı edeceğim, portakal suyu, domuz pastırması, yumurta, kızarmış ekmek, bal, iki üç fincan kahve, üstüne de kürdan. Sonra büroma çıkacağım, tam karşıdaki binanın yedinci katı. Tahammül sınırını aşan bir şey olursa, uğra, laflayalım. Makineli tüfeğimi yağlıyor olacağım."

O gözlerini kırpıştıradursun, yürüdüm gittim. Bundan yirmi dakika sonra bir yandan büronun pencerelerini açmış, temizlikçi kadının Aşk Geceleri parfümünü gidermek üzere odayı havalandırıyor, bir yandan da üstü eski tarz el yazısıyla yazılmış kalın bir zarfi açmaya çalışıyordum. Zarfin içinden kısa, resmi bir notla, Philip Marlowe adına düzenlenmiş, beş yüz dolar tutarında, Guy de Brisay Sternwood'a vekâleten Vincent Norris imzalı, büyük pembe bir çek çıktı. Sabahım aydınlanmıştı. İşte bu, sabahkine değdi dedim. Tam çeki bankaya havale etmek için kâğıdı dolduruyordum ki, çalan zil elli santime bir metre boyutlarındaki antrene birinin girdiğini haber verdi bana. Bu Plymouth'daki küçük adamdı.

"Güzel," dedim. "İçeri gir de, paltonu dökün."

Ben kapıyı tutarken duvara sürüne sürüne yanımdan geçti, sanki ufacık kıcına her an bir tekme

indirmemden korkuyormuş gibi dikkatliydi. Oturduk, yazı masasının iki yanından birbirimizi süzdük. Çok ufak bir adamdı, bir elli boyundaydı, ağırlığı mahalle kasabının başparmağından daha azdı. Parlak düğme gözleri sert bakmaya çalışıyordu ama kırılmış yumurta ne kadar sertse ancak o kadar serttiler. Omuzları fazla geniş, yakaları bol bulamaç kruvaze bir ceket giymişti. Bunun üzerine, yer yer aşınmış İrlanda tüvidinden bir palto atmıştı. Dışarı uğramış fularının üzerinde yağmur damlaları vardı. "Belki beni tanıyorsundur," dedi. "Ben Harry Jones."

Tanımadığımı söyledim. Masanın üzerinden teneke sigara kutusunu ittim ona. Küçük elleriyle sineğe atılan alabalık gibi bir tane kaptı. Masa çakmağıyla yaktı, eliyle dumanı savurdu.

"Buraların yabancısı diilim," dedi. "Çocuklar filan tanışım olur. Hueneme Burnu'ndan kaçak içki falan getirirdik. Zor işti, abi. Arabayı kucağında tüfenk, cebinde soba borusuna sığcak kalınlıkta para destesiyle sürersin. Çok kere Beverly Hills'e varmadan önce dört yerde durup polise para yedirirdik. Zor iş."

"Feci," dedim.

Arkasına yaslandı, küçük sıkı ağzının küçük sıkı köşesinden tavana doğru bir duman üfledi.

"Belki bana inanmıyorsun," dedi.

"Belki inanmıyorum," dedim, "Belki de inanıyorum. Öte yandan, belki de karar vermeye üşeniyorum. Bu takdimin beni müthiş etkilemesi filan mı gerekiyor?"

"Yoo," dedi çapkınca.

"Bir iki gündür beni izliyorsun," dedim. "Bir kıza yanaşmak isteyip de bir türlü kıcı sıkımayan tipler gibi. Belki sigorta poliçesi satıyorsundur. Belki de Joe Brody diye birini tanıyorsundur. Bir sürü belki etti gerçi ama, benim işte ihtimal çoktur."

Gözleri dışarı uğradı, alt dudağı az kaldı kucağına düşüyordu. "Amanın, nerden bildin?" dedi.

"Medyumum da. Konu neyse, sököl ve de dököl. Bütün gün burada oturamam." Gözlerinin parlaklığı ansızın kısılan göz kapaklarının ardında neredeyse kayboldu. Sessizlik oldu. Yağmur, pencerenin altına düşen ziflenmiş çatının üzerine indiriyordu. Gözleri biraz açıldı, parladı yeniden, sesi düşünceliydi.

"Seni biraz tırtıklamaya Çalışıyordum, doğru," dedi. "Satacak malım var — ucuza, bir iki yüzlüğüne. Beni nasıl Joe'yla bağdaştırdın ki?"

Bir mektup açıp okudum. Bana postayla altı aylık parmak izi kursu öneriyorlardı, profesyonel indirimle. Kâğıt sepetine attım, yeniden küçük adama baktım. "Kusuruma bakma. Tahmin yürütüyordum. Aynasız değilsin. Eddie Mars'ın adamlarından değilsin. Dün akşam sordum ona. Benimle bu kadar ilgilenecek Joe Brody'nin dostlarından başkası gelmiyor aklıma."

"Amanın," dedi, alt dudağını yaladı. Eddie Mars'ın adını söylediğimde yüzü kâğıt gibi bembeyaz kesildi. Çenesi düştü, sigara ağzının kenarında yapıştı kaldı, sanki orada bitmiş gibi. "Avv, matrak geçiyorsun benimlen," dedi sonunda, ameliyata giden hasta sırtıtmasıyla.

"Peki. Matrak geçiyorum." Bir mektup daha açtım. Bunlar da bana Washington'dan bir bülten yollamak istiyorlardı, Beyaz Saray'ın mutfağından taze taze haberler. "Agnes'i salıverdiler galiba," diye ekledim.

"Hım. Beni o yolladı. İlgileniyor musun?"

"Eh— sarışın ne de olsa!"

"Bırak dalgayı ya. O gece onlara gittiğinde bir şey demişsin — Joe'yu temizledikleri gece. Joe Brody'nin Stenwood'lar hakkında esaslı bir şeyler bildiğini, yoksa o resmi onlara yollamayı göze alamayacağını falan."

"Hı-hı. Demek ki doğruymuş. Neymiş?"

"İki yüz papele bakar."

Birkaç hayran mektubunu daha sepete yollayıp bir sigara yaktım.

"Bu şehri terketçez," dedi. "Agnes iyi kız. Ona kabahat bulamazsın. Kadın başına geçinmek kolay mı?"

"Sana iki numara büyük," dedim. "Seni donunda sallar!"

"Böyle pis şakalar yapma, usta," dedi; sesinde gözlerimi kaldırıp ona baktırtacak cinsinden bir saygı talebi vardı.

"Kusura bakma," dedim. "Son zamanlarda uygunsuz tiplerle görüşüyorum da. Laklağı kes, işimize bakalım. Paranın karşılığında ne var elinde?"

"Vercek misin parayı?"

"Ne karşılığında?"

"Rusty Regan'ı bulma karşılığında."

"Rusty Regan'ı aramıyorum."

"Sen öyle diyorsun. Duymak istiyor musun istemiyor musun?"

"Hadi, öt. İşimize yarayacak her şeye para veririm. Benim buralarda iki tane yüzlüğe çok şey satın alınır."

"Eddie Mars, Regan'ı zımbalattı," dedi sakın bir sesle, sonra yeni umum müdür yapmışlar gibi arkasına yaslandı.

Kapıya doğru şöyle bir salladım elimi. "Senle tartışmam bile," dedim. "Oksijen harcamam. Yoluna, ufaklık."

Yazı masasının üzerinden eğildi, ağzının çevresi hırstan bembeyaz kesilmişti. Sigarasını dikkatle söndürdü, basura bastıra ezdi, bakmadan. Yan odalardan birinden bir daktilonun sesi geliyordu, tekdüze bir tuş tıkırtısı, satırın sonunda zil, sonra yeniden... satır satır.

"Şaka etmiyorum," dedi.

"Bas. Oyalama beni. İşim var."

"Hayır, yok," dedi sert bir sesle. "O kadar kolay diil. Buraya söyleyeceğimi söylemeye geldim ve de söyleyecem. Rusty'yi ben şahsen tanırdım. Çok yakından diil, 'nassın ahbap' diyecek kadar, o da keyfi yerindeyse cevap verirdi, diilse vermezdi. İyi çocuktu ama. Onu severdim. Mona Grant diye bir şarkıcıya yanıktı. Kız soyadını Mars yaptı. Rusty de kızdı, evde uyku tutmazmış gibi gece kulüplerine dadanan zengin bir bayanla evlendi. Bilirsin, uzun boylu, esmer, güzellik kraliçeleri gibi, ama adamın burnuna çengeli takıp süründürcek cinsten. Gergin, sinirli. Rusty onunla anlaşamadı. Canına yandığının, onunla yapamadıysa babasının parasıyla yapar sanırsın diil mi? Sen öyle san. Bu Regan atmacanın keskin gözlüsüydü. Uzağı görüyordu. Hep bir ilerki vadideymiş gözü. Aklı başka yerlerdeydi. Para umurunda diildi bence. Bu da iltifattır benim kitabımda, ha."

Küçük adam o kadar da aptal değildi anlaşılan. Sıradan dolandırıcılar böyle laflan söylemek şöyle dursun, akıllarından bile geçirmezlerdi.

"Demek kaçtı o da," dedim.

"Kaçmaya başladı, belki de. Bu Mona kızıyla. Kız Eddie Mars'la oturmuyordu, dümenleri hoşuna gitmiyordu. Özellikle şantaj, akordiyon olmuş arabalar, Doğu'dan gelen haydut takımına yalıklık falan gibi yan işler. Diyorlar ki Regan Eddie'ye bir gece, hem de herkesin önünde, Mona'yı kirli işlerine karıştırıcak olursa karşısında kendisini bulcağını söylemiş."

"Bunların çoğu malum hikâye, Harry," dedim. "Bunun için para isteyemezsin."

"Malum olmayana geliyorum. Neyse, Regan kendini içkiye vurdu. Onu her öğleden sonra Vardi'nin yerinde İrlanda viskisi içip gözlerini duvara dikmiş bakar buluyorum. Artık pek konuşmuyor. Ara sıra bahis oynardı, ben de o iş için orda bulunurdum zaten, Puss Walgreen için bahis toplardım."

"O sigorta işinde sanıyordum."

"Kapıda öyle yazar. Üstüne çıkıp tepinirsin, bakmışsın sana da sigorta satmış, öyle biri. Neyse, eylülün ortalarına doğru Regan'ı artık görmez oluyorum. Hemen fark etmiyorum. Bilirsin. Birisi ortaldadır, görürsün, sonra ortadan kaybolur, görmezsin, bir şey sana onu hatırlatana kadar. Bana onu hatırlatan, birinin gülerek Eddie Mars'ın karısının Rusty Regan'la kaçtığını, Mars'ın bu işe bozulcak yerde onların nikâh şahidiymiş gibi davrandığını söylemesi oldu. Bunu Joe Brody'ye anlattım, Joe da uyanıktı."

"Bok uyanıktı," dedim.

"Kendine göre uyanıktı. Paranın kokusunu alıyor. Muhabbet kuşlarının iki çiftine de el koyarsa, iki katını alçağını düşünüyor — bir Eddie Mars'dan bir Regan'ın karısından. Joe aileyi biraz tanıyordu."

"Beş bin kâğıtlık bir tanışma," dedim. "Bir süre önce bu kadar para sağdı onlardan."

"Valla mı?" Harry Jones pek şaşırmamış göründü. "Agnes bunu bana anlatmalıydı. Kadın budur işte. Hep bir şeyler saklarlar. Ne diyordum, Joe'yla ben gazeteleri gözlüyoruz, bir şey görmüyoruz, anlıyoruz ki ihtiyar Sternwood olayı örtmüştü. Sonra bir gün Vardi'nin yerinde Lash Canino'yu görüyorum. Tanır mısın?"

Hayır anlamında başımı salladım.

"Gerçekten taş gibi sert heriftir, kendini öyle zannedenlerden diil... Mars'ın bir işi olduğu zaman onun hesabına çalışır, kabadayılığını yapar. İki içki arası adam vurur.

Mars'ın ona ihtiyacı olmadığına yanına bile uğramaz. Los Angeles'da da oturmaz. Bu bir şey demek olabilirdi de olmayabilirdi de. Belki Regan hakkında bir planları vardı da Mars suratında bir gülümseme ile zamanı kolluyordu. Belki de bambaşka bir şeydi. Neyse Joe'ya bunu söylüyorum, Joe da Canino'nun kuyruğuna takılıyor. Takıldı mı da takılır. Ben beceremiyorum bu işi. Joe'ya bıraktım, beş para da istemez. İşte Joe, Canino'yu Sternwood'ların evine kadar izliyor, Canino malikânenin dışında park ediyor, bir araba geliyor içinde bir kız. İniyor, biraz konuşuyorlar ve Joe kızın adama bir şeyler geçirdiğini tahmin ediyor, mesela arpa gibi. Kız basıp gidiyor. Kız Regan'ın karısı. Tamam, kız Canino'yu tanıyor, Canino da Mars'ı.

İşte Joe da Canino'nun Regan hakkında bir şeyler bildiği sonucuna varıyor, kendine de biraz pay düşün istiyor. Canino tüyüyor, Joe onun izini kaybediyor. Birinci perdenin sonu."

"Bu Canino nasıl biri?"

"Kısa boylu, tıknaz, kahverengi saçlı, kahverengi gözlü, hep kahverengi elbise ve şapka giyer. Hatta kahverengi süet bir de yağmurluk. Kahverengi bir arabası var. Bay Canino'da her şey kahverengi!"

"Gelelim ikinci perdeye," dedim.

"Arpa olmadan buraya kadar."

"Bunda iki yüz papellik bir şey yok ki. Bayan Regan barlardan çıkma eski bir kaçak içki imalatçısıyla evlendi. Ona benzer başkalarını da tanınması normal. Eddie Mars'ı da iyi tanıyor. Regan'a bir şey olduğunu düşündüğünde, ilk

başvuracağı kimse Eddie olacaktır, Eddie'nin olayı halletmekle görevlendireceği ilk kişi de Canino olabilir. Elindeki bu kadar mı?"

"Eddie'nin karısının nerde olduğunu öğrenmek için iki yüz dolar vermez misin?" diye sordu küçük adam sakın bir sesle.

Bütün dikkatim üzerindeydi şimdi. İskemlemin kollarına abanırken az kaldı iskemleyi kırıyordum.

"Yalnız olsa bile mi?" diye ekledi Harry Jones yumuşak, oldukça sinsi bir sesle. "Hatta Regan'la filan kaçmamış olsa, Los Angeles'dan kırk mil ötede bir yerde saklı tutuluyor olsa? Polisler onunla birlikte toz oldu sansınlar diye? Bunun için iki yüz dolar verir miydin, dedektif bozuntusu?"

Dudaklarımı yaladım. Tuzlu ve kupkuruydular. "Galiba verirdim," dedim. "Nerede?"

"Agnes buldu onu," dedi acımasız bir sesle. "Şans eseri tamamen. Arabayla çıktığını görmüş, peşine takılmış. Agnes söyleyecek sana yerini — para avucunda olduğu zaman."

Surat ettim. "Aynasızlara bedavaya anlatırdın, Harry. Bugünlerde orada, Merkez'de adamın pestilini çıkarmak için can atanlar var. Sen diyelim ki kazara ellerinde kaldın, Agnes ellerinde."

"Denesinler hele," dedi. "O kadar da nanemolla diilim."

"Agnes'de benim farkına varmadığım bir şeyler olmalı."

"Kapkaççı o da, dedektif bozuntusu. Ben de kapkaççıyım. Hepimiz kapkaççıyız. Birbirimizi bir kuruş için satarız. Tamam mı? Beni atlatmayı dene istersen!"

Uzandı, sigaralarımından bir tane daha aldı, dudaklarının arasına yerleştirdi ve tıpkı benim yaktığım gibi yaktı, kibriti iki kere başparmağının tırnağına sürttü olmadı, sonra ayakkabısının kenarını kullandı. Düzgün aralıklı nefesler çekip, bana ciddi bakışlar yolladı. Matrak, haşin bir küçük adam; bir fiske atsam caddenin öte yanına yollayabilirdim. Kocaman kocaman adamların dünyasında bir küçük adam. Onda hoşuma giden bir yan vardı.

"Numara çekmiyorum," dedi aynı sesle. "Buraya iki yüzlük için geldim. Fiyatım hâlâ aynı. Erkek erkeğe konuşup anlaşmak niyetim, alırsın ya da almazsın. Sen kalkmış bana aynasızlardan bahsediyorsun. Kendinden utan."

"Parayı alacaksın — bilgiye karşılık. Ama önce parayı bankadan almam gerek," dedim.

Ayağa kalktı, başını salladı ve eskimiş İrlanda tüvidinden küçük paltosunun kuşağını sıkıladı. "Tamam. Hava karardıktan sonra daha iyi zaten. Tehlikeli iş — Eddie Mars gibileri kazıklamak. Ama ne yaparsın, ekmek parası. Bahis işinde para yok çoktandır. Galiba babalar Puss Walgreen'e taşı tarağı toplamasını söylediler. Büroya gelceksin, Fulwider Binası, dört yüz yirmi sekiz numaraya, arkada. Parayı getiriyorsun, ben de seni Agnes'e götürüyorum."

"Bana kendin anlatsan olmaz mı? Agnes'i gördüm."

"Ona söz verdim," demekle yetindi. Paltosunu ilikledi, şapkasını çapkınca yana yatırdı, yeniden başını sallayıp, kapıya yollandı. Çıktı. Adım sesleri koridorda uzaklaştı, kayboldu.

Bankaya gittim, beş yüz dolarlık çeki hesabıma yatırıp iki yüzünü nakit olarak çektim. Yeniden yukarıya çıktım, iskemleme kurulup Harry Jones'u ve anlattığı hikâyeyi düşündüm. Biraz fazla hazırlanmış gibiydi. Gerçeğin çatal dilinden çok uydurmacanın sade kolaycılığını taşıyordu. Komiser Gregory, Mona Mars'ı eliyle koymuş gibi bulabilmeliydi, madem ki bölgesinin bu kadar yakınındaydı kız. Tabii eğer arama zahmetine katlandıysa.

Bütün gün bu konuyu düşündüm. Büroya hiç gelen giden olmadı. Telefon eden de olmadı. Yağmur yağdı.

Saat yedide yağmur bir nefes aldırarak kadar durmuştu, ama su yollan hâlâ doluydu. Santa Monica'da su, yayakaldırımıyla aynı seviyedeydi ve ince bir su tabakası kenardan kaldırımın üzerine taşıyordu. Botlarından kepine kadar parlak kara kauçuklar içinde bir trafik polisi yağmurdan sıyrılmak bir tentenin koruyuculuğundan çıkmış suları şarıl şurul yararak ilerliyordu. Fulwider Binası'nın dar lobisine doğru dönerken lastik ökçelerim kaldırımda yağ gibi kayıyordu. Bir zamanlar yaldızlı olan kapısı açık asansörün ta gerisinde, tavandan tek bir lamba sarkıyordu. Kelermiş bir lastik paspasın üzerinde lekeli, sıkça ıskalanmış bir tükürük hokkası vardı. Hardal rengine boyalı duvarda içinde takma diş modeli duran bir kutu asılıydı, sigorta kutusu gibi görünüyordu. Şapkamdan yağmuru silkeledim, diş kutusunun yanındaki apartman sakinleri listesine baktım. Adlı numaralar, adsız numaralar. Ya bir sürü boş daire vardı ya da adlarının bilinmesini istemeyen kiracılar çoğunluktaydı. Ağrısız diş çekenler, düzenbaz dedektif büroları, son nefeslerini vermek üzere sürüklene sürüklene gelip buraya sığınmış küçük, hasta ticarethaneler, size demiryolu memurluğu ya da radyo teknisyenliği ya da senaristlik öğretecek olan —tabii, posta müfettişleri onları enseleyinceye kadar— postayla öğretim kursları... Uğursuz bir bina. Bir bina ki, durmuş sigara izmaritlerinin kokusu buranın en temiz kokusudur.

Asansörde, altında pırtlak bir yastık, dağıldı dağılacak bir taburenin üzerinde ihtiyar bir adam uyukluyordu. Ağzı açıktı, damarlı şakakları cılız ışıktaki parlıyordu. Üzerindeki mavi üniforma önlüğü ahırın beygire cuk oturması gibi cuk oturmuştu ona. Bunun altında paçaları eprimiş gri pantolon, beyaz pamuklu çorap, bir tanesi nasır yerinden patlamış siyah kösele pabuçlar. Taburenin üzerinde sefil halde uyuyakalmıştı müşteri beklerken. Onun önünden ses çıkarmadan geçtim, binanın saklı gizli havası beni kışkırtıyordu, yangın merdiveninin kapısını buldum, çekip açtım. Yangın merdiveni süpürülmeyeli bir ay oluyordu. Üzerinde berduşlar uyumuş, yemek yemiş, ekmek kırıntıları, yağlı gazete kâğıtları, kibritler, bir de sayfalan yırtılmış deri taklidi cep defteri bırakmışlardı. Üzerine yazılar çiziktirilmiş duvarlardan birinin karanlık bir köşesine yuvarlak, poşeti açılmamış bir kaput düşmüş, bir daha da el sürülmemişti. Pekâlâ bir bina.

Dördüncü katla havasızlıktan soluksuz halde binaya girdim. Koridorda aynı kirli tükürük hokkasıyla, kelermiş paspas duruyordu, aynı hardal rengi duvarlar, aynı perişanlığın anıları. Koridordan aşağı inip, köşeyi döndüm. "L. D. Walgreen —

Sigorta" yazısı karanlık buzlu camlı bir kapının, onun yanındaki karanlık kapının ve de onun yanındaki, arkasında ışık yanan üçüncü bir kapının üzerini kaplıyordu. Karanlık kapılardan birinin üzerinde "Giriş" yazılıydı.

Işıklı kapının üzerinde camlı, açık bir vasisdas vardı. Bunun gerisinden Harry Jones'un kuş cikirdemesini andıran üz sesini duydum, şöyle diyordu:

"Canino mu? Hııı ya, tanıyorum seni bir yerlerden, kesin."

Dondum kaldım, öteki ses konuştu. Tok bir mırıltı vardı bu seste, tuğla duvar ardına gizlenmiş çalışan dinamo gibi. "Tahmin ederim," dedi, karanlık bir vurguyla.

Muşamba zeminde bir iskemle kaydı, ayak sesleri duydum, tepemdeki vasisdas çat diye kapandı. Buzlu camın ardında bir gölge eridi kayboldu.

Üzerinde boylu boyunca "Walgreen" yazan üç kapının ilkinde gittim. Usulca yokladım. Kilitliydi. Ama kasasında oynuyordu, yıllar önce yerine konulmuş bir kapıydı, iyi kurutulmamış, sonra da çekip ufalmış ahşaptan yapılmıştı. Cüzdanımı çıkardım, sürücü ehliyetimin üzerinden sert selüloit kılıfını sıyrıp çıkardım. Yasaların yasaklamayı unuttuğu bir hırsızlık aleti. Eldivenlerimi elime geçirdim,

hafifçe, şefkatle kapıya abandım, ve tokmağı sertçe kasadan geriye ittim. Selüloit kılıfı genişçe yarığa soktum, kilidin eğimini elimle yokladım. Bir çıt sesi duyuldu, sanki küçük bir buz parçası kırılmış gibi. Olduğum yerde kalakaldım, suyun içinde kıpırtısız duran miskin bir balık gibi. İçeride hiçbir şey olmadı. Tokmağı çevirdim, kapıyı geriye karanlığa doğru ittim. Açtığım gibi, olanca dikkatimle arkamdan kapadım.

Perdesiz, arkadan aydınlatılmış bir pencerenin, kenarı bir yazıhaneye kesilmiş uzunlamasına dörtgeniyle yüz yüze geldim. Yazıhanenin üzerinde kılıfının içinde bir daktilo belirdi, sonra bir ara kapının madeni tokmağı. Bu kilitli değildi. Üç büronun ikincisine geçtim. Yağmur damlaları ansızın indirdi kapalı pencereye. Onun gürültüsüne sığınarak boylu boyunca geçtim odayı. Işığı yanan büroya açılan kapının yarığından incecik bir ışık sızıyordu. her şey elverişliydi. Raf üzerinde yürüyen kedi adımlarıyla süzuldüm, kapının menteşeli kısmına eriştim, gözümü ışık çizgisine uydurdum, içeri baktım, ışığın aydınlattığı ahşaptan başka bir şey göremedim.

Tok mırıltı şimdi keyifli keyifli konuşuyordu: "Tabii, adam kıcı üzerinde oturduğu yerden başkasının yaptıklarına atar tutar, ne konuştuğunun farkındaysa. Demek sen de kalktın o dedektife gittin. Ama hata ettin. Eddie bundan hoşlanmadı. Dedektif, Eddie'ye gri Plymouth'lu birinin kendisini izlediğini söylemiş. Eddie de tabii kimmiş, ne istiyormuş diye merak etmiş, anlarsın ya!"

Harry Jones alçak sesle güldü. "Onun üstüne ne vazifeymiş?"

"Bu seni hiçbir yere götürmez."

"Dedektife niye gittiğimi biliyorsun. Sana dedim ya. Joe Brody'nin manitası yüzünden. Tüymesini gerekiyor, donuna edecek korkudan. Dedektif ona biraz arpa bulabilir diye düşündü. Bende metelik yok da."

Mırıltı sakın sakın sordu: "Ne için? Dedektifler o dediğinden it kopuğa dağıtmazlar."

"Bulur. Zengin dostları var!"

Harry Jones güldü, küçük, cesur bir kahkahaydı bu. "Beni dalgaya alma, küçük adam!" Mırıltı birden sertleşmişti, mil yalağına kum girmiş gibi.

"Tamam, tamam. Brody'nin zımbalanması hakkında her şeyi biliyorsun. O çatlak velet öldürdü öldürmesine de, cinayetin olduğu gece bu Marlowe ordaydı."

"Bu biliniyor, küçük adam. Polise kendi söyledi."

"Amaa—ama söylemediği de var. Brody, Sternwood kızların küçüğünün çıplaklar kampı resmini pazarlamaya çalışıyordu. Marlowe uyandı buna. Onlar konuyu tartışadursunlar, kız kendisi daldı odaya — elinde tabancayla. Brody'ye nişan aldı. Bir el ateş etti, bir cam indirdi.

Gel gör ki, dedektif bundan aynasızlara söz etmedi. Agnes de. Şimdi diyor ki, bununla yol paramı çıkarabilirim belki diyor."

"Bunun Eddie'yle ilgisi yok mu yani?"

"Nasıl olsun ki?"

"Bu Agnes nerede?"

"Orda dur."

"Söyleyeceksin, küçük adam. Ya burada ya da bizim oğlanların paralarla atış talimi yaptıkları arka odada."

"Şimdi benim manitam o, Canino. Ben manitamı kimse için ateşe atmam."

Bir sessizlik oldu. Pencereyi kırbaçlayan yağmura kulak verdim. Kapının aralığından bir sigara dumanı kokusu geldi. Öksüresim geldi. Mendilimi ısırdım.

Mırıltı, hâlâ sükûnetini bozmadan konuştu: "Duyduğuma göre bu sarışın bebek Geiger'ın oltasındaki yemden başka bir şey değilmiş. Konuyu Eddie'yle görüşeceğim. Dedektiften ne kadar istediniz?"

"İki yüzlük."

"Alabildiniz mi?"

Harry Jones tekrar güldü. "Onu yarın görcem. Ümitliyim."

"Agnes nerede?"

"Bak—"

"Agnes nerede?"

Ses yok.

"Bak şuna, küçük adam." Kıpırdamadım yerimden. Silahım yoktu. Mırıltının, Harry Jones'a bakmasını buyurduğu şeyin silah olduğunu anlamam için kapının aralığından bakmam gerekmiyordu. Ama Bay Canino'nun silahını göstermekten öte bir şey yapacağını sanmıyordum. Bekledim.

"Bakıyorum," dedi Harry Jones, sesi kenetli dişlerinin arasından anca sızıyordu sanki. "Görmediğim şey diil. Hadi ateş et de, piyangodan sana bir şey çıkıyor muymuş gör."

"Bu piyangodan sana bir tabut çıkacak, küçük adam."

Sessizlik.

"Agnes nerede?"

Harry Jones içini çekti. "Pekâlâ," dedi bıkkın bir sesle. "Court Sokağı 28 numarada, yukarda Bunker tepesinde bir apartman. Daire 301.

Ödleşin tekiyim anlaşılın. Kızı neden koruyucakmışım ki?"

"Neden ya? Aferin, aklın başına geldi. Birlikte gidip onunla konuşacağız. Kız dediğin hikâyeyi doğrulayacak mı, doğrulamayacak mı, onu öğrenmek istiyorum. Eğer dediğin gibiyse, gıcır. Dedektiften parayı sızdırır, yolunuza gidersiniz. Darılmaca yok, ha?"

"Yok," dedi Harry Jones. "Darılmaca yok, Canino."

"Âlâ. Bunu ıslatalım. Bardağın var mı?"

Mırıltı şimdi takma kirpik kadar sahte, karpuz kabuğu kadar kaygandı. Bir çekmece açıldı. Tahtanın üzerinde bir şey çekildi. Bir iskemle gıcırdadı. Yerde bir ayak sürüme sesi.

"Kalite mal," dedi mırıltı. Gırtlaktan aşağı inen içkinin gurultusu. "Canına değsin, hani derler ya!"

Harry Jones alçak sesle konuştu: "Başarıya."

Kısa, kesik bir öksürük duydum. Sonra öğürtülü, müthiş bir kusma. Sonra yere düşen bir şeyin, mesela kalın cam bir bardağın çıkardığı tok bir ses. Parmaklarım yağmurluğumun yakalarını kavradı.

Mırıltı, en yumuşak sesiyle sordu: "Daha tek içkiyle sarhoş olmadın ya, ahbap?"

Harry Jones cevap vermedi. Kısacık bir an zorla nefes alıp verdiğini duydum. Sonra koyu bir sessizlik kapladı ortalığı. Derken çekilen bir iskemlenin gacırtısı.

"Hoşça kal, küçük adam," dedi Canino.

Ayak sesleri, bir çıt sesi, ayağımın dibindeki ışık söndü, bir kapı gürültüsüzce açılıp kapandı. Acelesiz, kendinden emin adımlar kayboldu gitti.

Olduğum yerden hemen davrandım, kapıyı ardına kadar açtım, önümde uzanan, bir pencerenin donuk pırıltısının hafifçe aydınlattığı karanlığa baktım. Bir masanın kenarı hafifçe pırıldadı. Masanın gerisindeki iskemleye yığılmış bir karaltı belirdi. Havasız odada yapışkan bir koku vardı, neredeyse bir parfüm. Koridora çıkıp kulak kabarttım. Uzakta bir asansörün tangırtısını duydum.

Elektrik düğmesini buldum, tavana üç pirinç zincirle asılı tozlu cam fanusta ışık yandı. Harry Jones yazı masasının arkasından bana bakıyordu, gözleri faltaşı gibi açılmış, yüzü sancıyla gerilerek donmuş kalmıştı, cildi mavimsiydi. Küçük kara kafası yana devrilmişti. İskemlenin üzerinde dimdik oturuyordu.

Uzakta, neredeyse sonsuzlukta bir yerde bir tramvay çanı çaldı, ses sayısız duvarın arasından ulaşıp geldi. Masanın üzerinde kapağı açık ufak bir viski şişesi duruyordu. Harry Jones'un bardağı

masanın üzerinde parlıyordu. Öteki bardak yok olmuştu. Ciğerlerimi tam havayla doldurmadan kısa bir nefes aldım, ve şişenin üzerine eğildim. Burbonun yanık kokusunun gerisinde başka bir koku vardı, hafif bir koku, acı badem kokusu. Harry Jones ölürken paltosuna küsmüştü. Demek siyanürdü.

Dikkatle çevresinden dolandım, pencerenin ahşap çerçevesindeki çengele iple asılı telefon defterini aldım. Sonra bıraktım. Küçük adamdan mümkün olduğunca uzaklaştırmaya çalışarak telefonu kendime çektim. Bilinmeyen numaralar servisini çevirdim. Numara cevap verdi.

"Coun Sokağı, 28 numara, daire 301. Telefon numarasını verebilir misiniz?"

"Bir saniye lütfen." Ses bana acı badem kokusuyla birlikte ulaşıyordu. Sessizlik. "Numarası Wentworth, 2528. Glendower Evleri adına kayıtlı."

Sese teşekkür ettim ve numarayı çevirdim. Üç kere çaldı, sonra açıldı. Telin öbür ucunda kükreyen bir radyo susturuldu. Kalın bir erkek sesi: "Alo?"

"Agnes orada mı?" Burada Agnes yok, koç. Numaran kaç?"

"Wentworth, iki-beş-iki-sekiz."

"Numara doğru, kız yanlış. Ne yazık, değil mi?" Bir kıkırdama.

Telefonu kapatıp, yeniden rehberine uzandım, Wentworth Evleri'ne baktım. Kapıcının numarasını aradım. Bay Canino'nun yağmurlu gecede bir sonraki ölüm randevusuna yetişmek üzere hızla araba sürüşü gözümün önünden bulanık bir görüntü olarak geldi, geçti.

"Glendower Evleri. Bay Schiff ben."

"Ben Wallis, Polis Kimlik Tespit Bürosu. Sizin orada Agnes Lozelle adında bir kız oturuyor mu?"

"Kim demiştiniz?"

Tekrar ettim.

"Numaranızı verirsiniz, ben si—"

"Kes soytarılığı," dedim sert bir sesle, "İşim acele. Var mı, yok mu?"

"Hayır. Yok," Ses bayat ekmek sertliğindeydi.

"O viranlıkta yeşil gözlü bir sarışın yok mu?"

"Bakın, burası viranlık fil—"

"Kes, kes tamam mı!" Polis sesiyle bir ırgaladım onu. "Ahlak zabıtasını yollayayım da, yerinizi darmaduman edeyim ister misin? Bunker Tepesi evleri hakkında herşeyi biliyorum, bayım. Özellikle her daire için müstakil telefon numarası olanları."

"Hey, sakın olun, memur bey. Size yardımcı olacağım. Burada iki, üç sarışın var tabii. Nerede yok ki? Gözlerine pek bakmadım. Sizin ki yalnız mı oturuyor?"

"Yalnız, ya da bir elli beş boyunda, elli kilo ağırlığında bir tiple, adam parlak kara gözlü, gri kruvaze takım giyiyor, İrlanda tüvidinden palto, gri şapka. Ben daire 301 diye biliyorum, orayı aradım kafa ütüler, o kadar."

"Yoo, orada değil. 301'de iki araba satıcısı oturuyor."

"Eyvallah, uğrayacağım."

"Gürültü çıkarmayın, olmaz mı? Doğruca bana gelin, ha?"

"Çok teşekkürler, Bay Schiff." Telefonu kapadım.

Yüzümdeki teri sildim. Büronun en uzak köşesine gittim, yüzüm duvara dönük durdum, elimle sıvazladım yüzümü. Ağır ağır döndüm, odanın öbür ucunda iskemlesine çökmüş sıyrıtan küçük Harry Jones'a baktım.

"Eh, atlattın onu, Harry," dedim yüksek sesle, sesim kendi kulağıma garip geldi. "Ona yalan söyledin, sonra da efendi efendi içtin siyanürünü. Zehir yutmuş sıçan gibi öldün ama benim gözümde sıçan değilsin."

Onu aramam gerekiyordu. Pis iş. Ceplerinde Agnes'le ilgili bir şey bulamadım, işime yarar hiçbir

şey yoktu. Olacağını da sanmıyordum, ama emin olmalıyım. Bay Canino geri dönebilirdi. Bay Canino cinayet mahalline dönmekten çekinmeyecek gözü kara beyefendilerden olabilirdi.

Işığı söndürdüm, kapıyı açmaya davrandım. Telefon karanlığı yırtarcasına çaldı. Çene kaslarım sınımsıkı gerilmekten ağrıyarak kulak verdim. Sonra kapıyı kapadım, ışığı yeniden yaktım, telefona gittim.

"Evet?"

Bir kadın sesi. Onun sesi. "Harry oralarda mı?"

"Pek gelemeyecek, Agnes."

Biraz duraladı bunun üzerine. Sonra tane tane: "Kim konuşuyor?" dedi.

"Marlowe, hani o başının belası olan."

"O nerede?" dedi, sertçe.

"Bir bilgi karşılığında ona iki yüz dolar vermeye gelmişim. Teklif hâlâ geçerli. Para bende. Sen neredesin?"

"Sana söylemedi mi?"

"Hayır."

"Ona sorsan daha iyi olur belki de. O nerede?"

"Soramam. Canino diye birini tanıyor musun?"

Soluğu kesildi, sanki yanı başımdaymış gibi duydum.

"İki yüzlüğü istiyor musun, istemiyor musun?"

"Çok— hem de çok ihtiyacım var, bayım."

"Peki, o zaman. Nereye getireceğimi söyle."

"Ben— şey—" Sesi hafifleyip kesildi, yeniden konuştuğunda korku doluydu. "Harry nerede?"

"Korktu ve tüydü. Bir yerde buluşalım— nerede istersen— para bende."

"İnanmıyorum — Harry hakkında söylediklerine. Tuzak bu."

"Saçmalama. İstesem Harry'yi çoktan içeri âttırabilirdim. Tuzak olacak bir şey yok. Canino bir şekilde Harry'nin kokusunu almış, o da tüydü. Senin de, benim de,

Harry'nin de huzurlu olmaya ihtiyacımız var." Harry bu ihtiyacını gidermiş bulunuyordu. Kınışe onu huzursuz edemezdi artık. "Eddie Mars'ın yordakçılığını edeceğimi sanmıyorsun, değil mi, meleğim?"

"Haaa—yır, sanmıyorum. O kadar değil. Yarım saat içinde buluşalım. Bullocks Wilshire'ın yanında, otomobil parkının doğu girişinde."

"Tamam," dedim.

Ahizeyi yerine koydum. Acı badem kokusu dalga halinde yeniden burnuma çarptı, bir de acı kusmuk kokusu. Küçük ölü adam koltuğunda hiç ses çıkarmadan oturuyordu, korkunun, değişkenliklerin ötesindeydi.

Bürodan çıktım. Döküntü koridorda hiçbir hareket olmadı. Buzlu camlardan hiçbirinin ardında ışık yoktu. Yangın merdivenlerinden ikinci kata indim, oradan da asansör kabininin ışıklı tepesine baktım. Düşmeye bastım. Kabin yavaşça sarsıldı, harekete geçti. Merdivenlerden aşağı koştum gene. Ben binadan çıkarken asansör yukarı çıkmıştı bile. Yeniden sıkı bir yağmur başlamıştı. İri damlaların yüzüme vurmasına aldırmandan daldım yağmurun içine. Damlalardan biri dilime değdiğinde ağzımın açık olduğunu anladım, çenelerimdeki ağrı Harry Jones'un suratına oyulmuş ölü katılığına öykünen ağzımın sadece açık değil, ta ardına kadar açık olduğunu fark ettirdi bana.

"Parayı ver!"

Gri Plymouth'un motoru kızın sesi altında nabız gibi atıyor, yağmur da arabanın üzerine indiriyordu. Uçuk yeşile boyalı Bullocks kulesinin tepesindeki eflatun ışık ta yukarımızda, dingin, parlıyordu; karanlık ve sıırıslık kentten elini eteğini çekmişti. Kız siyah eldivenli elini uzattı, paraları avucuna koydum. Gösterge tablosunun ölgün ışığında paraları saymak üzere öne eğildi. Bir çanta çıt sesiyle açılıp kapandı. Soluklandı hafifçe. Bana doğru kaykıldı.

"Ben gidiyorum, aynasız. Tüyüyorum. Bu bana kaçmak için gerekli olan para, nasıl ihtiyacım var biliyor musun? Harry'ye ne oldu?"

"Dedim ya, kaçtı. Canino izini buldu bir şekilde. Harry'yi unut. Parayı verdim, bilgiyi istiyorum."

"Alacaksın. Geçen pazar değil ondan önceki pazar Joe'yla ben Foothill Bulvarı'nda arabayla gidiyorduk. Saat geçti, ışıklar yanmaya başlıyordu, malum trafik. Kahverengi bir arabanın yanından geçtik, arabayı süren kıızı gördüm. Yanında bir adam vardı, esmer, kısa boylu biri. Kız sarışıındı. Onu görmüşlüğüm vardı. Eddie Mars'ın karısı. Adam Canino'ydu. ikisi de bir gördün mü bir daha unutmayacağın tipler. Joe arabanın önüne geçti, izlemeye başladı. Bu işin ustasıydı. Bekçi köpeği Canino, kıızı hava almaya çıkarmıştı. Realito'nun bir iki mil doğusundan yamaçlara doğru bir yol kıvrılır. Güneyi portakal bahçeleriyle doludur ama kuzeyi cehennem bahçeleri kadar kıraçtır, tam yamaçların eteğinde de bir siyanür fabrikası vardır, böcek ilaçlamada kullanılan dalgayı üretirler. Tam anayoldan sapar sapmaz küçük bir garaj ve boya atölyesi vardır, Art Huck diye biri işletir. Çalınmış araba deposu, büyük ihtimal. Bunun da bitişiğinde ahşap bir ev vardır, evin gerisindeyse sadece yamaçlar, çıplak kayalar, birkaç mil ötede de siyanür fabrikası. Kızı sakladıkları yer orası. Anayoldan saptılar, çıktılar, sonra evin olduğu yola girdiklerini gördük. Yarım saat orada parkedip gelip geçen arabalara baktık. Kimse anayola çıkmadı. Hava iyice kararınca Joe gizlice gitti, baktı. Evde ışık yandığını, radyo çalındığını söyledi, deminki araba da evin önünde duruyormuş dedi. Kirişi kırdık."

Sustu, araba lastiklerinin Wilshire yolundaki hışırtısını dinledim. "O zamandan bu zamana yer değiştirmiş olabilirler ama senin satacağın bu kadarı — bu kadarı senin satacağın. Kızın o olduğundan emin misin?"

"Onu bir gördün mü, bir daha yanılman mümkün değil. Hoşçakal, aynasız, bana şans dile. Başıma büyük dert aldım."

"Hem de nasıl," dedim, caddeyi geçip kendi arabama gittim.

Gri Plymouth hareket etti, hızlandı, köşeyi dönüp Sunset Place'e doğru ok gibi atıldı. Motor sesinin sönüp gitmesiyle birlikte, sarışın Agnes de benim hayatımdan silinip çıkmış oluyordu. Üç ölü vardı, Geiger, Brody ve Harry Jones, kadın kalkmış çantasında benim iki yüz dolarım, bumu bile kanamadan yağmura karışmış gidiyordu. Gazladım, yemek yiyecek bir yer bulmaya gittim. İyi bir yemek yedim. Yağmur altında kırk mil az yol değildi, üstelik geri dönmek niyetindeydim de.

Irmağı geçip kuzeye doğru sürdüm arabayı, Pasadena'ya; Pasadena'yı geçtim, birden portakal bahçelerinin içinde buldum kendimi. Yağmur, farlarımın önünde damlalardan örülü kunt, beyaz bir duvardı. Silecekler ön camı silmeye yetişemiyordu. Ama yağmurdan sıırıslık karanlık bile, sonu gelmeyen çubuklar gibi hızla iki yanımdan akarak geceye kansan portakal ağaçlarının kusursuz çizgilerini gizleyemiyordu. Arabalar, hışırtıyla geceyi yırtıp iki yana kirli bir serpinti dalgası fişkirtarak geçiyorlardı. Otoyol evler, kulübeler ve onlarla koyun koyuna yol alan tren raylarıyla dolu küçük bir kasabadan hopluya zıplaya geçti. Portakal bahçeleri seyreldi, güneye doğru geride kaldı,

yol yükseldi, hava soğudu, kuzey yönündeki karanlık tepeler giderek sıklaştı, yamaçlarından kırbaç gibi inen acı bir rüzgâr esmeye başladı. Sonra karanlığın içinde, yukarıda, belli belirsiz iki sarı sis lambası görüldü ve de bu ikisinin arasında neon ışıklı bir ilan: "Realito'ya Hoş geldiniz."

Geniş bir ana caddenin iki yanındaki ahşap evler içerilere kaydılar, sonra aniden bir küme dükkân, buğulu vitrininin gerisinde bir drugstore'un ışıklan, bir sinemanın önüne sinek gibi üşüşmüş arabalar, köşedeki bir bankanın önünde ileriye, kaldırıma doğru asılmış bir saat, yağmur altında durmuş gösteri seyrederek gibi bankanın vitrinini seyreden bir öbek insan. Arabayı sürdüm. İki yanımı yeniden boş tarlalar aldı.

Her şeyi ayarlayan kader oldu. Realito'nun ilerisinde, bir mil kadar ötede bir viraj vardı, yağmur beni yanılttı, yol kenarına fazlaca yaklaştım. Sağ ön lastiğim öfkeli bir tıslamayla kendini koyverdi. Daha durmaya fırsat bulamadan, sağ arka lastik de onu izledi. Freni kökleyip arabayı durdurdum, yarısı yolda yarısı yolun kenarındaydı, dışarı çıktım, el feneriyle çevreye bir göz atım. İki patlak lastiğim vardı, yedeğimse tekti. Büyük bir çivinin yamyassı olmuş başı ön lastikten bana bakıyordu. Yolun kenarı bunlarla doluydu. Süpürülüp kenara atılmışlardı ama yeterince değil.

El fenerini söndürdüm, olduğum yerde yağmur soluyarak durdum, sarı bir ışığın aydınlattığı sapağa baktım. Bir tepe ışığı gibiydi. Bu tepe ışığı bir garaja ait olabilir, garaj Art Huck diye biri tarafından işletiliyor olabilir, hemen bitişiğinde de ahşap bir ev olabilirdi. Çenemi içeri çektim, eve doğru yürümeye başladım, sonra geri döndüm, direksiyon şaftından arabanın ruhsatını çıkardım aldım, cebime koydum. Daha aşağıya, direksiyonun altına doğru eğildim. İçinde ağırlık olan bir örtünün altında, otururken sağ bacağımın altına gelen yerde, gizli bir göz vardı. Burada iki silah duruyordu. Biri Eddie Mars'ın adamı Larry'nin, ötekiyse benimdi. Larry'ninkini aldım. Benimkinden daha tecrübeliydi herhalde. Silahı namlusu aşağı gelecek biçimde iç cebime soktum, yola saptım.

Garaj otoyoldan yüz metre kadar ötedeydi. Bina otoyola sağır yan duvarını dönmüştü. El fenerimi çabucak bir yakıp söndürdüm. "Art Huck — Araba Tamir ve Boya Atölyesi".

Pis pis güldüm, sonra Harry Jones'un yüzü geldi gözümün önüne, gülmekten vazgeçtim. Garaj kapıları kapalıydı, ama hem altlarından hem de iki kapının kavuştuğu noktadan ince bir ışık sızıyordu. Yürüdüm, ilerledim. Ahşap ev oradaydı, panjurları inik iki ön pencerede ışık vardı. Seyrek bir ağaç kümesinin ardında ana yoldan iyice gizlenmişti. Evin önündeki çakıl döşeli yolda bir araba duruyordu. Karanlıktaydı, pek seçemiyordum ama araba kahverengi bir araba olacaktı, sahibi de Bay Canino diye biri. Ensiz tahta verandanın önündeki çakılların üzerine kurulmuş, sakın sakın bekliyordu. Demek kızı arada bir gezmeye çıkarıyor, yanı başında oturuyordu, herhalde elinde bir silahla. Rusty Regan'ın karısı olmasına ramak kalan, Eddie Mars'ın elinde tutamadığı, Regan'a kaçmayan kızı. Cici Bay Canino!

Döndüm, sallana sallana garaja gittim, tahta kapıya el fenerimin kabzasıyla vurdum. Havada asılı kalan, gök gürültüsü kadar ağır bir sessizlik anı oldu. İçerinin ışığı söndü. Olduğum yerde sırtıtım, dudaklarımdaki yağmuru yalayarak bekledim. Kapılardan ortadakinin üzerindeki tokmağı tıklattım. Beyaz yuvarlağa bakıp sırtıtım. Tam aradığım yere düşmüştüm.

Kapının aralığından bir gürültü geldi, aksi bir ses: "Ne istiyorsun?" dedi.

"Açın. Otoyolda iki patlak lastik ve tek yedekle kalakaldım. Yardıma ihtiyacım var."

"Kusura bakmayın, bayım. Kapalıyız. Bir mil batıda Realito var. Şansını orada dene." Bunu sevmedim. Kapıyı yumrukladım. Yumrukladım, yumrukladım. Başka bir ses duyuldu bu defa, bir mırıltı, duvarın arkasına gizlenmiş küçük bir dinamo sesi. Bu ses hoşuma gitti. "Çok bilmişin biri ha? Aç, Art."

Bir sürgü gıcırdadı, ve kapının yarısı içe doğru çekildi. El fenerim kısa bir süre sıska bir suratı aydınlattı. Sonra parlak bir şey hızla indi ve elimdeki feneri düşürdü. Bir silah görünüp kaybolmuştu.

El fenerinin düştüğü yere, ıslak zemine eğildim, feneri aldım. Aksi ses konuştu: "Söndür onu, öcü. Bir yerin incinir."

Feneri söndürüp doğruldum. Garajda ışık yandı, tulumlu uzun boylu bir adamın karaltısını aydınlattı. Adam, silahını bana doğrultmaktan vazgeçmeden açık kapıdan geri geri gitti.

"İçeri gir, kapıyı da kapat yabancı. Elimizden geleni yapacağız."

İçeri girdim, kapıyı arkamdan kapattım. Sıska adama baktım sadece; ötekine, bir tezgâhın gerisinde gölgeler içinde, sessizce durana bakmadım. Garaj, araba boyası kokusuna doymuş tatlı, uğursuz bir havayla doluydu.

"Aklını mı kaçırdın sen?" diye azarladı beni sıska adam. "Bu öğlen Realito'da banka soydular."

"Pardon," dedim, yağmur altında bankayı seyredenleri hatırlamıştım.

"Ben soymadım. Buranın yabancısıyım."

"Evet, soydular," dedi öteki ters ters. "İki serseri veletmiş, polis onları dağların orada kısırmış diyorlar."

"Saklanmak için iyi gece," dedim. "Herhalde yola çivi atan onlardı. Bazdan bana değdi de. Ee, işe ihtiyacınız yokmuş gibi bir haliniz var."

"Ağzının ortasına bir tane yerleştiren oldu mu hiç?" diye sordu sıska.

"Senin sıkletinde kalkışan olmadı!"

Gölgelerden gelen mırıltı konuştu: "Kes dayılanmayı, Art. Arkadaşın başı dertte. Garaj işletmiyor musun sen?"

"Teşekkürler," dedim, hiç ona dönüp bakmadan.

"Tamam, tamam," dedi tulumlu adam. Silahını pantolonuna soktu, sıkı yumruklarının birini ısırıp baktı bana. Boya kokusu eter kadar ağırdı. Köşede, tavandan sarkan ışığın altında çamurluğunda boya tabancası duran büyük, yeni görünümlü, dört kapılı bir araba vardı.

Tezgâhın oradaki adama o zaman baktım. Kısa boylu ve tıknazdı, güçlü omuzları vardı. Soğukkanlı bir yüzü, soğukkanlı bakan koyu renk gözleri vardı. Yağmur damlalarıyla benek benek olmuş, kemerli, kahverengi süetten bir yağmurluk giymişti. Kahverengi şapkası çapkınca yana eğilmişti. Tezgâha yaslandı, beni acelesiz, ilgisiz bakışlarla süzdü, kasap çengelinde bir et parçasına bakar gibi. Belki bütün insanları öyle görüyordu. Koyu renk göz bebeklerini ağır ağır aşağı yukarı hareket ettirdi, sonra bir bir el tırnaklarına baktı, onları ışığa karşı tutup, dikkatle inceleyerek, Hollywood filmlerinden öğrendiği gibi. Konuşurken sigarasını ağzında yuvarlıyordu.

"İki lastik patlak, ha? İşin zor. Çivileri süpürdüler sanıyordum."

"Virajı alırken az kenara kaydım da."

"Buranın yabancısısın, ha?"

"Geçiyordum. Los Angeles'a gidiyorum. Daha ne kadar var?"

"Kırk mil. Bu havada daha uzun gelir. Nerelisin, yabancı?"

"Santa Rosa."

"Uzun yoldan gelmişsin, ha? Tahoe ve Lone Pine üzerinden mi?"

"Tahoe değil. Reno ve Carson City."

"Gene de uzun. yol." Belli belirsiz bir gülümseme kıvrıldı dudaklarında.

"Yasak mı?" diye sordum.

"Hu? Yoo, tabii ki hayır. İşine burnumuzu soktuğumuzu sanma. Şu soygun yüzünden. Krikoyu al da patlak lastikleri sök, getir, Art."

"Meşgulüm," diye homurdandı sıska adam. "Benim işim var. Bu sprej işi bekliyor.

Hem belki fark etmişsinizdir, yağmur yağıyor."

Kahverengili adam yumuşak bir sesle: "Sprej işi yapılmayacak kadar nemli hava, Art; yaylan,"

dedi.

"Sağ tarafta, ön ve arka lastik," dedim. "Çok işin varsa, bir tanesi için stepneyi kullan."

"İki kriko al, Art," dedi kahverengi.

"Buraya bak—" diye homurdanmaya girişti Art.

Kahverengili adam göz bebeklerini hareket ettirdi, gözlerini yumuşak, sakin bir bakışla Art'a dikip baktı, sonra neredeyse mahcup mahcup indirdi. Konuşmadı. Art, rüzgâr yemiş gibi bir sarsıldı. Ayaklarını sürüye sürüye köşeye gitti, tulumunun üzerine bir lastik yağmurluk, başına da bir gemici şapkası geçirdi. Somun anahtarıyla el krikosu aldı, tekerlekli krikoyu da kapıya doğru sürdü.

Sessizce çıktı dışarı, kapıyı ardında esner bıraktı. Arkasından kükreyerek içeri dalan yağmur oldu. Kahverengili adam acelesiz adımlarla kapıya gidip kapadı, aynı adımlarla tezgâha geri döndü, kalçalarını aynen demin yasladığı yere yasladı. O sıra icabına bakabilirdim istesem. Yalnızdık. Kim olduğumu bilmiyordu. Dostça baktı bana, sigarasını çimento zeminin üzerine attı ve yere bakmadan ayağıyla ezdi.

"Bir içkiye hayır demeyecekmiş gibi bir halin var," dedi. "İçeriye ıslat ki için ısınsın."

Arkasındaki tezgâha uzanıp bir şişe aldı, tezgâhın kenarına koydu, yanına da iki bardak. Her ikisine de epey bir içki doldurdu, birini bana uzattı.

Büyülenmiş gibi gittim, bardağı aldım. Yağmurun anısı soğuk soğuk yüzümdeydi hâlâ. Boya kokusu garajın havasızlığına afyon gibi karışıyordu.

"Bizim Art," dedi kahverengili. "Bütün tamirciler gibidir. Bir hafta önce bitirmesi gereken işi elinde gezdirir. İş yolculuğu mu?"

İçkimi usulca kokladım. Kokusu iyiydi. Onun içmesini bekledim, sonra kendiminkinden aldım. İçkiyi dilimde gezdirdim. İçinde siyanür yoktu. Küçük bardağı dipledim, onun yanına koydum, geri çekildim.

"Kısmen," dedim. Çamurluğunda büyük, madeni boya tabancası duran, yarı yarıya boyanmış dört kapılı arabanın yanına gittim. Yağmur garajın düz çatısına siki indiriyordu. Art dışarıda yağmurda ana avrat sövüyordun

Kahverengin adam büyük arabaya baktı. "Başlangıçta bir kat boya çekilecekti," dedi lakayt bir sesle, mırıltısı içkiden daha yumuşamıştı. "Ama adamda para bol, şoförün de birkaç kuruşa ihtiyacı vardı. Bildiğin dümen."

"Dünyanın ikinci en eski mesleği," dedim. Dudaklarım kurumuştü. Konuşmak istemiyordum. Bir sigara yaktım. Lastiklerim tamir edilsin istiyordum. Dakikalar parmak ucunda geçiyordu. Kahverengiliyle ben rastlantıyla karşılaşmış iki yabancıydık, Harry Jones adında ölü bir adamın cesedi üzerinden birbirimize bakıyorduk. Ne ki, kahverengili henüz bunu bilmiyordu.

Dışarıdan çakılları ezen ayak sesleri geldi, kapı itilerek açıldı. Işık kalem kalem yağmur damlalarını aydınlattı, onlardan gümüş teller yaptı. Art somurtarak iki patlak lastiği içeri soktu, kapıyı tekmeleyerek kapattı, lastiklerden biri yere düştü. Bana yabancı yabancı baktı.

"Krikoyu sokana kadar canım çıktı, mahsus mu orada durdun ne," diye hırladı. Kahverengili güldü, cebinden bir silindir bozuk para çıkarıp avucunda hoplatmaya başladı.

"Yakınıp durma," dedi sertçe. "Onar şu lastikleri!"

"Onarıyoruz, di mi!"

"İyi, kafamızı da ütüleme ama."

"Hah!" Art lastik yağmurluğuyla gemici şapkasını çıkardı, uzağa fırlattı. Lastiklerden! birini kaldırıp bir tezgâhın üzerine koydu, lastiğin kenarını yırtarcasına çıkardı, iç lastiği çıkardı, yıldırım hızıyla yamadı. Hâlâ söylene söylene yanında durduğum duvara geldi, bir pompa kaptı, lastiği yeterince şişirdi, pompanın ağzını hırsla kireç badanalı duvara çarptı.

Durmuş, Canino'nun avucundaki bozuk para silindirinin dansını seyrediyordum. Deminki tetik durmuş bekleyen halim geçmişti. Döndüm, yanı basımdaki sıska tamircinin şişkin iç lastiği havaya atıp, elleriyle iki yanından tutuşunu seyrettim. Ekşi bir suratla önce lastiğe, sonra köşedeki galvanize küvette duran pis suya baktı, homurdandı.

Aralarında kusursuz bir işbirliği olmalıydı. Ne bir işaret, ne anlamlı bir bakış, ne özel anlam taşıyabilecek bir el hareketi gördüm. Sıska adam şişik iç lastiği havaya kaldırmış bakıyordu. Vücudunu yarım yana döndürdü, hızla uzun bir adım attı ve lastiği kafamla omuzlarımdan aşağı bir geçirişte soktu, mükemmel bir atış.

Arkama zıplayıp, lastiğe abandı. Ağırılığı göğsüme çökmüş, kollarımın üst kısmını sıkı sıkı iki yanıma bastırıyordu. Ellerimi oynatabiliyordum ama cebimdeki silaha erişemiyordum. Kahverengili adam neredeyse dans eder gibi odanın öbür yanından bana doğru geldi. Elini, avucundaki bozuk para silindirinin üzerine yumruk yaptı. Tek kelime söylemeden, ifadesiz bir yüzle bana yaklaştı. Öne eğildim, Art'ın ayaklarını yerden kesmeye çalıştım.

İçinde para külçesi olan yumruk, iki yana açık ellerimin arasından bir toz bulutunu yarıp geçen taş gibi geçti. Işıklar iki yana sallanırken bir şok anı aklımı başımdan aldı, gözle görünür dünya hâlâ var olmaya devam ediyordu ama odağı kaymıştı. Bana tekrar vurdu. Kafamda hiçbir duyum yoktu. Parlak, göz alıcı ışık daha da parlaklaştı. Parlak, beyaz, göz alıcı ışıktan başka bir şey yoktu. Ardından içinde, mikroskop altında mikrop gibi kıvıl kıvıl kırmızı bir şey kımıldanan karanlık geldi. Sonra ne parlaklık, ne de kımıldanan o şey, sadece

karanlık ve boşluk ve hızla esen bir rüzgâr ve koca koca ağaçların devrilmesi gibi bir düşüş.

Bir kadın vardı sanki, bir abajurun yakınlarında oturuyordu, orası tam yeriydi, ışık ona yakışıyordu. Suratıma suratıma başka bir ışık parladı, yeniden kapadım gözlerimi, kirpiklerimin arasından ona bakmaya çalıştım. Saçları öylesine platin sarışıydı ki, başı gümüş bir meyve kâsesi gibi parlıyordu. Üzerinde dışa çevrili geniş beyaz yakalı, yeşil, örme bir elbise vardı. Ayaklarının dibinde yatan köşeli, parlak bir çanta. Sigara içiyordu, dirseğinin dibinde amber renkli bir bardak sıvı, uzun ve solgun durduruyordu.

Başımı azıcık oynattım, yavaşça. Acıdı, ama ancak beklediğim kadar. Fırına sokulacak hindi gibi dertop edilmişim. Kelepçeler bileklerimi arkada tutuyor, onlara bağlı bir ip ayak bileklerime, oradan da üzerine uzatıldığım kahverengi divana dolanıyordu. İp, divanın üzerinde gözden kayboluyordu. Kıpırdandım, baktım, arkada bir yere tutturulmuş.

Kımıldanıp durmayı bıraktım, yeniden gözlerimi açtım, "merhaba," dedim.

Kadın gözlerini uzaklardaki dağların tepelerinden çekip aldı. Küçük, kararlı çenesi ağır ağır döndü. Gözleri dağ göllerinin mavişiydi. Üzerimizde, dama hâlâ yağmur indiriyordu, uzak bir gürültüyle, sanki başka birinin yağmuruymuş gibi.

"Nasıl hissediyorsun kendini?" Kadife yumuşaklığında, gümüş tınlı, saça uyan bir sestti. Bir çın-çın vardı içinde, bir bebek evindeki çingirakların sesi. Diye düşündüm, hemen ardından da ne budalaca, diye düşündüm.

"Harika," dedim. "Biri çeneme benzin istasyonu kurmuş gibi."

"Ne bekliyordunuz, Bay Marlowe — orkide mi?"

"Basit, çam tahtasından bir tabut," dedim. "Bronz ya da gümüş tutamak istemez, zahmet etmeyin. Ha, küllerimi de Pasifik'in mavi sularına filan serpmeyin. Solucanlar tercihimdir. Solucanların çift cinsiyetli olduklarını, her birinin bir diğerine aşık olabildiğini biliyor muydun?"

"Kendinde değilsin," dedi, ciddi ciddi bakarak.

"Şu ışığı biraz öteye çeker misin?"

Ayağa kalktı, divanın arkasına gitti. Işık söndü. Karanlık, tanrının bir lütfuydu sanki. "O kadar tehlikeli olduğunu sanmıyorum," dedi. Boylu, ama fasulye sıırığı değildi. İnce, ama kemik torbası değildi. Oturduğu yere geri döndü.

"Demek ismimi biliyorsun."

"İyi uyudun. Ceplerini aramaya yetip de artacak zamanları oldu. Seni bir mumyalamadıkları kaldı. Demek dedektifsin."

"Aleyhimdeki bütün kanıt bu mu?"

Cevap vermedi. Sigarasının dumanı ağır ağır yukarı süzüldü. Dumanı yelpazeledi. Eli küçük ve biçimliydi, zamane kadınlarında görülen kemikli bahçe aletlerinden değil.

"Saat kaç?" diye sordum.

Döndü, dumanın gerisinde, abajurun kasvetli ışığının altında duran bileğine yan gözle bir baktı. "Onu on yedi geçiyor. Biriyle randevun mu vardı?"

"Vardıysa şaşmam. Burası Art Huck'ın garajına bitişik ev mi?"

"Evet."

"Bizim oğlanlar ne yapıyor — mezar mı kazıyorlar?"

"Bir yere gitmeleri gerekti."

"Yani seni burada yalnız mı bıraktılar?"

Başı yeniden ağır ağır bana doğru döndü. Gülümsedi. "Tehlikeli görünmüyorsun."

"Seni mahpus tuttuklarını sanıyordum."

Bu onu şaşırtmadı. Hatta belki biraz eğlendirdi bile. "Bu da nereden geldi aklına?"

"Kim olduğunu biliyorum."

Masmavi gözleri öyle bir çakış çaktı ki, bir kılıcın parlamayı söndüğünü gördüm sanki gözlerimin önünde. Ağzı büzüldü. Ama sesi değişmedi.

"O zaman korkarım başın dertte. Adam öldürmekten de nefret ederim."

"Sen, Eddie Mars'ın karısı! Ayıp, ayıp!"

Bundan hoşlanmadı. Bana en kötü bakışlarıyla baktı. Sırıttım. "Eğer şu bilezikleri çözemeyeceksen, ki çözeni de tavsiye etmem, şu iltifat etmediğin içkinden birazını bana verebilirsin."

Bardağı yanıma getirdi. Bardağın içindeki kabarcıklar boşuna umutlar gibi köpürüp duruyorlardı. Üzerime eğildi. Nefesi bir ceylanın gözleri kadar nazlıydı. Bir fırt aldım. Bardağı ağızımdan çekti, sıvının bir kısmının boynumdan aşağı süzülmesini seyretti. Yeniden üzerime eğildi. Kan, kiralık ev gezen muhtemel bir kiracı gibi, yeniden damarlarımda dolaşmaya başladı.

"Suratın ezik tampona benziyor," dedi.

"İlgilen onunla. Yakında bu haline bile şükredeceğim."

Başını sert bir hareketle kaldırdı, dinledi. Yüzü bir an kireç gibi oldu. Sesler sadece duvarlara vuran yağmur damlarıydı. Odanın karşı tarafına yerine geçti, bana yan döndü, biraz öne eğilip, yüzünü yere eğdi.

"Neden buraya gelip, başına bela aldın?" diye sordu sakın bir sesle. "Eddie'nin sana bir zararı yoktu ki. Çok iyi biliyorsun ki, eğer buraya saklanmasaydım, polis Rusty Regan'ı öldürenin Eddie olduğuna kesin gözüyle bakacaktı."

"Öldürdü," dedim.

Kıpırdamadı, duruşunu milim değiştirmede. Hırıltılı, çabuk bir nefes aldı. Odaya, çevreme bakındım, iki kapı, her ikisi de aynı duvarda, biri yarı açık. Kırmızı ve bej kareli bir halı, pencerelerde mavi perdeler, parlak yeşil çam desenli bir duvar kâğıdı. Mobilyalar, park sıralarının arkasına ilan veren o dükkânların birinden alınma gibiydi. Şen şakrak, ama itici.

Alçak sesle konuştu: "Eddie ona hiçbir şey yapmadı. Rusty'yi aylardır görmedim. Eddie öyle biri değildir."

"Onun kalbini ve yatağını terk etmiştin ama. Yalnız yaşıyordun. Oturduğun yerdeki insanlar Regan'ı fotoğraftan tanıdılar."

"Yalan," dedi soğuk bir sesle.

Komiser Gregory, tanıdıklarını söylemiş miydi söylememiş miydi, hatırlamıyordum. Kafam çok bulanıktı. Emin değildim.

"Hem senin üzerine vazife değil," diye ekledi.

"Hem de nasıl vazife. Olayı aydınlatayım diye tuttular beni."

"Eddie öyle biri değildir."

"Oo, sen dümen çevirenlerden hoşlanıyorsun!"

"İnsanlar kumar oynadığı sürece kumar oynatan yerler de olacak."

"Bu işin bahanesi. Yasanın dışına çıktın mı, çıkmışsın demektir. Sadece kumarbaz sanıyorsun. Bence o pornografi işi de yapıyor, şantaj da, çalıntı araba ticareti de, uzaktan kumandayla adam öldürtüyor, namussuz polisler para yediyor. Ne gelirse işine, onu yapıyor, ne kârlıysa o anda. Bana yüksek ruhlu dalavereci masalı okuma. Onlar o marka olmaz."

"O katil değildir." Alnını kırıştırdı,

"Şahsen değil. Canino var. Canino bu gece birini öldürdü, birine yardım etmek isteyen küçük,

zararsız bir adamı. Öldürdüğüne neredeyse tanık oldum diyebilirim."

Bıkkın, güldü.

"Pekâlâ," diye hırladım. "İnanma sen. Eddie böyle cici biriye, onunla etrafta Canino olmadan konuşmak isterdim. Canino'yu bilirsin — dişlerini döker, sonra da inledin diye midene bir tane yapıştırır."

Başını geri attı, düşünceli, içine kapalı bir ifadeyle bir şeyler geçirdi aklından.

"Platin saç artık moda değil sanıyordum," diye devam ettim, sırf odada ses olsun diye, sırf söyleyeceklerini duymamak için.

"Peruk, serserim. Benimki uzayıncaya kadar." Elini başına götürdü, çekti çıkardı. Kendi saçları oğlan saçları gibi kısacık kesilmişti. Peruğu yerine yerleştirdi.

"Kim yaptı bunu sana?"

Şaşırılmıştı. "Ben yaptırdım. Neden?"

"Evet. Neden?"

"Neden mi, Eddie'ye benden istediği şeyi yapmaya hazır olduğumu göstermek için — saklanmaya yani. Yanıma adam dikmesi gerekmediğini. Onu yarı yolda bırakmam. Onu seviyorum."

"Aman Allahım," diye inlemişim. "Burada, bu odada benimle baş başasın ama."

Elini çevirdi, gözlerini dikip baktı. Sonra ani bir kararla odadan çıktı. Bir mutfak bıçağıyla geri döndü. Eğildi, iplerimi kesmeye koyuldu.

"Kelepçelerin anahtarı Canino'da," dedi. "O konuda yardımcı olamayacağım."

Durdu, bir adım geri gitti, hızlı hızlı soluyordu. Bütün düğümleri kesmişti.

"Pek nüktedansın," dedi. "Soluk alır gibi espri yapıyorsun, öyle mi? Hem de başın büyük dertteyken."

"Eddie katil değil diyordun."

Hızla döndü, abajurun yanındaki iskemlesine gitti, oturdu, yüzünü avuçlarına gömdü. Ayaklarımı yere indirip kalktım. Uyuşmuş bacaklarımla odanın etrafında sendeleye sendeleye yürümeye başladım. Yüzümün sol yanındaki damar çatal çatal seğirmeye başlamıştı. Bir adım attım. Hâlâ yürüyebiliyordum. Gerekirse, koşardım.

"Galiba gitmemi istiyorsun," dedim.

Başını avuçlarından kaldırmadan salladı.

"Benimle gelsen iyi olur — yaşamak istiyorsan."

"Vakit kaybetme. Her an gelebilir."

"Bana bir sigara yak."

Dizlerine değerek yanında durdum, Birden, sıçrayarak ayağa kalktı. Gözlerimizin arasında yalnızca milimetreler vardı.

"Merhaba, Gümüş Peruk," dedim fısıldar gibi.

Geri çekildi, iskemlenin etrafından dolandı, hızlı bir hareketle masadan bir paket sigara aldı. Paketin altına vurup bir sigara çıkardı, sertçe ağzıma soktu. Eli titriyordu. Küçük yeşil deri kaplı bir çakmağı çaktı, sigaraya tuttu. Göl mavisi gözlerine dalarak, dumanı içime çektim. Henüz uzaklaşmamasını fırsat bilerek konuştum:

"Beni sana Harry Jones adında küçük bir kuş getirdi. O bar senin bu bar benim hoplayıp at yarışı için bahis kırıntıları toplayan biri. Bu arada bilgi de toplayan. Bu küçük kuşun Canino konusunda bir bildiği vardı. Şöyle ya da böyle; o ve arkadaşları senin nerede olduğunu bulup çıkardılar. Bu bilgiyi satmak için bana geldi, çünkü General Sternwood hesabına çalıştığımı biliyordu — nasıl bildiği uzun hikâye. Ben bilgiyi ele geçirdim, ama Canino da küçük kuşu ele geçirdi. Artık ölü bir küçük kuş o, kanatları iki yanına düşmüş, boynu burulmuş, gagasında bir kan damlacığı var. Onu Canino öldürdü."

Eddie Mars adam öldürmez, değil mi Gümüş Peruk? Hiçbir zaman kimseyi öldürmemiştir. Yalnızca öldürtür."

"Çık git," dedi sert bir sesle. "Buradan çabuk çık!"

Eli havada yeşil çakmağı kavradı. Parmakları gerildi. Eklem yerleri bembeyazdı.

"Ama Canino bunu bildiğimi bilmiyor," dedim. "Küçük kuş konusunu yani. Tek bildiği şuraya buraya burnumu soktuğum."

O zaman güldü. Sanki acıklı bir kahkahaydı. Bu kahkahayla rüzgâr altında sarsılan bir ağaç gibi sallandı bedeni. Bu kahkahada şaşkınlık varmış gibi geldi bana, tam şaşkınlık da değil de, zaten bildiği bir şeye yeni bir şey eklenmiş de, bu yeni gelen yerine oturmamış gibi bir şey. Sen de, bir kahkahadan ne anlamlar çıkardın, dedim kendi kendime.

"Çok komik," dedi soluk soluğa. "Çok komik, çünkü, anlayabiliyor musun bunu — onu gene de seviyorum. Kadınlar—" Yeniden gülmeye başladı.

Nabzım zonk zonk atarak dinledim onu. "Hadi, gidelim," dedim. "Çabuk!"

Geriye doğru iki adım attı, yüzü sertleşti. "Çık! Git buradan! Realito'ya kadar yürürsün. Kurtulursun— çeneni de tutarsın— iki üç saatliğine en azından. Bana bu kadarını borçlusun."

"Haydi, gidelim," dedim. "Silahın var mı, Gümüş Peruk?"

"Gelmeyeceğimi biliyorsun. Biliyorsun. Lütfen, lütfen çabuk çık buradan."

Ona yaklaştım, vücudumu vücuduna bastırdım neredeyse. "Beni serbest bırakıp kendin burada mı kalacaksın? O katil döndüğünde, kusura bakma, oldu bir kere demek için mi? Sinek gibi adam öldüren birine. O kadar. Benimle geliyorsun, Gümüş Peruk."

"Hayır."

"Tut ki," dedim, "yakışıklı kocan Regan'ı gerçekten öldürdü. Ya da tut ki, onu Eddie'nin haberi olmadan Canino öldürdü. Farzet. Beni serbest bıraktıktan sonra, senin ömrün ne kadar olur ki?"

"Ben Canino'dan korkmam. Hâlâ onun patronunun karışırım."

"Eddie bir avuç çerçöp," diye hırladım. "Canino onu elinin tersiyle siler. Kedinin fareye yaptığını yapar. Bir avuç çer-çöp. Senin gibi bir kız yanlış adama gitmeyi aklına koydu mu, Eddie gibisini bulur, çer-çöpleri."

"Defol!" kelimesini tükürdü adeta suratıma.

"Tamam." Döndüm, yarı açık kapıdan koridora çıktım. Koşarak arkamdan geldi, beni iterek kapıya ulaştı, açtı. Islak karanlığa bir göz attı, dinledi. Eliyle öne doğru kışkırladı beni.

"Güle güle," diye fısıldadı. "Talihin açık olsun, ama şunu unutma. Eddie, Rusty Regan'ı öldürmedi. Onu bir yerlerde sıhhat ve afiyette bulacaksın, kendisi bulunmak istediği zaman."

Ona yaslandım, vücudunu vücudumla duvara yapıştırdım. Ağzımı yüzüne iyice yaklaştırdım. Böyle konuştum onunla.

"Acelesi yok. Bütün bunlar önceden hazırlandı, en ince ayrıntısına kadar çalışıldı, saniyesi saniyesine yazıldı. Tıpkı bir radyo programı gibi. Hiç acelesi yok. Öp beni, Gümüş Peruk!"

Ağzımın altında yüzü buz gibiydi. Ellerini kaldırdı, başımı tuttu, dudaklarını dudaklarıma bastırarak Öptü. Dudakları da buz gibiydi.

Dışarı çıktım, kapı hiçbir gürültü çıkarmadan ardımdan kapandı, yağmur verandanın çatısı altına yaman bir dalış daldı, gene de onun dudakları kadar soğuk değildi.

Bitişik garaj karanlıktı. Çakıl döşeli yolu ve yağmurdan vıcık vıcık olmuş tarhi geçtim. Su derecikler halinde yol boyunca akıyor, ileride guruldayarak küçük bir hendeğe akıp gözden kayboluyordu. Şapkam yoktu. Garajda düşmüş olmalıydı. Canino onu bana geri vermek zahmetine katlanmamıştı, şapkaya ihtiyacım olmayacağını sanmıştı herhalde. Sıska, somurtkan Art'ı emniyetli bir yere bıraktıktan sonra, arabayı yağmurun içinden fiyakalı fiyakalı sürerek, tek başına eve dönüşünü gözümün önüne getirebiliyordum. Kız Eddie Mars'ı seviyordu ve Eddie Mars'ı korumak için saklanıyordu. Demek öyle, geri geldiğinde onu orada bulacaktı, sakın sakın abajurun altında oturmuş, yanında el sürmediği içkisi ve de divana bağlı ben. Kızın eşyalarını arabaya yükleyecek, evi iyice bir arayıp geride ipucu bırakıp bırakmadıklarını kontrol edecekti. Ona gidip arabada beklemesini söyleyecekti. Kız silah sesi duymayacaktı. Yakın mesafeden kafaya indirilen bir şey de en az silah kadar etkili olurdu. Kıza beni bağlı bıraktığını, çok geçmeden ipleri çözeceğimi söyleyecekti. Onun bu kadar aptal olduğunu sanacaktı. Cici Bay Canino.

Yağmurluğumun önü açıktı, ellerim kelepçeli olduğu için de ilikleyemiyordum. Eteklerim büyük, yorgun bir kuşun kanatları gibi çırpınarak bacaklarıma dolanıyordu. Otoyola çıktım. Arabalar, farlarının aydınlattığı geniş su faşirtlarıyla geçiyorlardı. Lastiklerinin geceyi yırtan sesi çarçabuk sönüp gidiyordu. Arabamı bıraktığım yerde buldum, lastikler onarılmış, yerlerine takılmıştı, gerekirse hemen binip gidilebilsin diye. Her şeyi düşünmüşlerdi. Arabaya girdim, direksiyonun altına yana eğildim, elimle yoklayıp cebi gizleyen deri bölmeyi buldum. Öteki silahı aldım, yağmurluğumun altına soktum, gerisin geriye yola koyuldum. Dünya küçük, kapalı ve karanlıktı. Canino'yla ikimiz için bir dünya.

Yarı yolda az kaldı farlara enseleniyordum. Farlar hızla ana yoldan saparken, ben yolun kenarından aşağı kayarak ıslak hendeğe indim, yağmur soluyarak bekledim. Araba hiç yavaşlamadan geçti. Başımı kaldırdım, araba lastiklerinin çakıl döşeli yola girişte çıkardığı hışırtıya kulak verdim. Motor sustu, ışıklar söndü, bir kapı çarpılarak kapandı. Ev kapısının kapandığını duymadım, ama ağaç öbeklerinin ardında bir ışık huzmesi gördüm, sanki pencerelerden birinde bir panjur açılmış ya da koridorda bir ışık yanmış gibi.

Vıcık vıcık tarha geri döndüm, sulan şapırdada şapırdada geçtim. Araba evle benim aramdaydı, silahı yanıma, aşağı indirmiştim, sol kolumun izin verdiği ölçüde arabanın çevresinde döndüm. Araba karanlık, boş, sıcaktı. Radyatördeki su tatlı tatlı kaynıyordu. Kapıdan içeri bir göz attım. Anahtar üzerindeydi. Canino kendinden pek emindi. Arabanın etrafından dolanıp, ses çıkarmamaya çalışarak çakıl döşeli yolu geçtim, pencerenin altına ulaştım, kulak kesildim. Pis su kanallarının dibindeki dirseklere vuran yağmur damlalarının bong-bong sesinden başka ne bir gürültü ne de bir ses duyuluyordu.

Dinlemeyi sürdürdüm. Ses yükselmeyordu, her şey sakın ve kibardı. Adam gene o mırıl mırıl sesiyle konuşuyor olacaktı, kız da ona beni salıverdiğini, onları ele vermemeye söz verdiğimi söyleyecekti. Adam bana inanmayacaktı, benim ona inanmadığım gibi. Demek ki içeride çok kalmayacaktı. Yola koyulacak, kızı da beraberinde götürecekti. Tek yapacağım dışarı çıkmasını beklemektir.

Bekleyemedim. Silahı sol elime geçirdim, eğilip yerden bir avuç çakıl aldım. Çakılları pencerenin tel örgüsüne doğru salladım. Pek hızlı atamamıştım. Çakıllardan pek azı tel örgünün üzerindeki cama ulaştı, gene de cama çarpan kadarı taşan bir baraj sesiyle patladı.

Geriye, arabaya koştum, arkasındaki basamağa çıktım. Ev karanlığa gömülmüştü bile. Hepsi bu

kadar. Sessizce arabanın arkasına çöktüm, bekledim. Yaş tahtaya basmıyordu Canino, ekstra temkinliydi.

Doğrudum, arabaya arkadan bindim, el yordamıyla kontak anahtarını buldum, çevirdim. Ayağımla uzandım, ama tabii, marş düğmesi kontrol tablosunun üstündeydi. Sonunda buldum, marş düğmesini çektim. Isınan motor hemen çalıştı. Memnun memnun hırıldamaya başladı. Tekrar arabadan indim, arka tekerleklerin oraya, yere çömeldim.

Titremeye başlamıştım, ama Canino'nun bu son yaptığımdan hoşlanmayacağını biliyordum. O arabaya fena halde ihtiyacı vardı. Karanlık bir pencere milim milim indi, pencerenin hareket ettiğini gösteren tek şey camın ara sıra parlamasıydı. Birden camdan alev fişkırdı, tek bir kükreme halinde gelen art arda üç el ateş. Cam kırıkları yıldız gibi dağıldı arabaya. Acıyla haykırdım. Haykırmam, ulur gibi bir inlemeye dönüştü. İnleme, kanla tıkanıp boğuldu, ıslak bir gurultu oldu. Gurultuyu, boğulur gibi kesik kesik nefes alarak iğrenç bir finalle bitirdim. Oyunculuk muhteşemdi. Beğendim. Canino bayıldı. Güldüğünü duydum. İri, gümbür gümbür bir kahkahaydı, konuşma sesindeki mırıltıyla hiç alakası yoktu.

Sonra bir süre, yağmur ve motorun hafif hafif atan nabzı dışında, sessizlik. Sonra evin kapısı yavaş yavaş, kara gecenin içinde daha da derin bir karanlık açılır gibi açıldı. Kapıda bir karaltı belirdi, boynuna sarılmış beyaz bir şeyle. Kızın yakası. Gergin adımlarla verandaya çıktı, tahtadan bir kadın kuklası gibi. Gümüş rengi peruğunun solgun pırıltısını seçtim. Canino kızın arkasına çömelmiş, attığı her adımı izleyerek onunla beraber geliyordu. Öyle tüyler ürperticiydi ki neredeyse güleceğim geldi.

Kız basamaklardan indi. Şimdi betinin benzinin attığını, iyice gerildiğini görebiliyordum. Arabaya doğru yürümeye başladı. Belki hâlâ suratına tükürürüm diye, Canino'ya kalkanlık ediyordu. Yağmurun pıtırıtısında sesini duydum, ağır ağır, ifadesiz bir sesle konuştu: "Bir şey göremiyorum, Lash. Pencereler buğulanmış."

Adam bir şeyler homurdandı, kızın vücudu sertçe bir sarsıldı, sanki adam sırtından namluyla dürtmüş gibi. Yeniden dengesini buldu kız, ışıkları sönük arabaya yanaştı. Onu kızın arkasında görebiliyordum şimdi, şapkasını, yüzünün bir kısmını, çam yarması omuzlarının gölgesini. Kız olduğu yerde taş kesildi, bir çığlık attı. Güzel, tiz bir çığlıktı, geceyi yırtarken beni de iyi bir sol kroşe gibi sarstı.

"Onu gördüm!" diye bağırdı kız. "Pencereden. Direksiyonun arkasında, Lash!"

Adam balıklama atladı buna. Kızı sertçe bir kenara itti, öne fırladı, silahı kavrayan elini havaya kaldırdı. Üç alev fişkırtısı daha karanlığı yardı. Daha da cam parçalandı. Bir kurşun arabanın içinden geçip, yanımdaki ağaca saplandı. Bir kurşun zikzaklar çizerek vınladı gitti. Ama motor usul usul çalışmaya devam ediyordu.

Eğilmiş, karanlıklara gizlenmişti; yüzü, silahtan çıkan ateşin aydınlığı geçtikten sonra yavaş yavaş yeniden belirir gibi olan bulanık bir kül rengiydi. Elindeki revolverse, boş olmalıydı. Olmayabilirdi de. Altı el ateş etmişti, ama evden çıkmadan silahını doldurmuş olabilirdi. Umarım, doldurmuştu. Onu boş silahla istemiyordum. Ama belki de elindeki bir otomatikti.

"Bitti mi?" dedim.

Hızla bana doğru döndü. Belki de bir iki el daha ateş etmesine izin verme nezaketini göstermeliydim, eski silahşorların yaptığı gibi. Ama silahı hâlâ havadaydı, daha fazla bekleyemeyecektim. Eski silahşor sabrı yok bende. Kolt tabanca kaburgalarımı zorlayarak ona dört el ateş ettim. Arkasına tekme yemiş gibi elinden fırladı silah, iki eliyle birden midesini tuttu. Ellerinin vücuduna yapışırken çıkardığı şaplağı duydum. İşte öyle, koskocaman elleriyle kendini tutarak dümdüz devrildi. Islak çakıllara yüz üstü kapaklandı. Ondan sonra da hiç sesi çıkmadı.

Gümüş Peruk da hiç ses çıkarmadı. Yağmur üzerinde daireler çizerken öyle kaskatı durdu, kaldı. Canino'nun yanına gittim, öyle sebepsiz, silahına bir tekme attım. Silahın gittiği yeri izledim, gittim oradan kaldırıp aldım. Bu beni kızın yakınına getirmişti. Kendi kendine konuşuyormuş gibi, hülyalı bir sesle konuştu.,

"Ge— geri geleceğinden korkuyordum."

"Birine sözüm vardıysa şaşmam, demiştim ya. Her şey önceden ayarlanmıştı, söyledim sana." Tımarhane kaçkını gibi gülmeye başladım.

Yere, adamın üzerine eğildi, ona elleriyle dokundu. Bir süre sonra elinde ince bir zincire bağlı küçük bir anahtarla ayağa kalktı.

"Onu öldürmen gerekiyor muydu?" dedi acı bir sesle.

Başladığı gibi, ansızın durdu gülmem. Arkama geçti, kelepçelerimi çözdü.

"Evet," dedi fısıldar gibi. "Galiba gerekiyordu."

Yeni bir gündü, güneş yeniden parlıyordu.

Kayıp Kişiler Bürosu'ndan komiser Gregory odasının penceresinden, yağmurdan sonra bembeyaz, tertemiz ortaya çıkan Adliye'nin, pencerelerinde demir parmaklıklar olan üst katma sıkıntılı sıkıntılı baktı. Sonra dönen iskemlesini gacırdada gucurdata döndü, piposundaki tütünü sıcaktan berelenmiş parmağıyla sıkıştırdı, bana bıkkın gözlerle baktı.

"Başını gene derde soktun, ha?"

"Oo, demek haberi aldın."

"Usta, bütün gün burada kığımın üzerinde oturduğum için bende beyin namına bir şey yokmuş sanırlar. Ama neler duyarım bir bilsen. Bu Canino denen herifi vurmanda bir sakınca yok herhalde, gene de cinayet masasındaki oğlanlar göğsüne madalya takmamışlardır, sanmam."

"Etrafımda epey adam öldürülüyor," dedim. "Payıma düşen bana yetmedi de."

Sabırlı bir gülümseme. "O kızın Eddie Mars'ın karısı olduğunu kim söyledi sana?"

Anlattım. Dikkatle dinledi, esnedi. Altın kaplamalarla dolu ağzını, tepsi büyüklüğünde bir avuçla örttü "Herhalde onu benim bulmam gerekirdi diye düşünüyorsunuzdur."

"İyi bir çıkarsama."

"Belki de biliyordum," dedi. "Belki de Eddie Mars'la kadın böyle küçük bir oyun oynamak istedilerse, bunun yanlarına kâr kalacağını sanmalarına izin vermenin akıllılık —bende ne kadar akıl varsa tabii— olacağını düşündüm. Ama sen Eddie'ye göz yummamın daha kişisel nedenleri olduğunu düşünüyor olabilirsin." İri elini havaya uzattı, başparmağını işaret parmağıyla orta parmağına sürttü.

"Hayır," dedim. "Öyle düşünmedim aslında. Geçen gün Eddie burada konuştuklarımızı kelimesi kelimesine bilir gördüğünde bile düşünmedim."

Kaşlarını, sanki onları kaldırmak zahmetli bir işmiş gibi havaya kaldırdı, uzun zamandır yapmadığı bir numarayı denermiş gibi. Alnı kırış kırış oldu, kırışıklar düzeldiğinde yerine gelen beyaz çizgiler ben bakarken kırmızımsı bir renk aldı.

"Ben bir aynasızım," dedi. "Öyle basit, sıradan bir aynasız. Makul ölçüde dürüst. Dürüstlüğün moda olmadığı bir dünyada olabildiğince dürüst. Bu sabah gelmeni istememin belli başlı nedenlerinden biri bu. Buna inanmanı istiyorum. Aynasız olduğum için yasaların galip gelmesini isterim. Eddie Mars gibi şık giyimli züppelerin Folsom taş ocağında manikürlerini bozduklarını görmek hoşuma gider, daha ilk soygunlarında babayı yiyip, dünyaları kararan garibim kenar mahalle kabadayılarının yanı başında. Gönlüm bundan yana. Ama ikimiz de bunun böyle olmayacağını bilecek kadar uzun süredir yaşıyoruz bu memlekette. Ne bu kentte, ne de başka bir yerde, bu bir uçtan ötekine cennet, güzel A.B.D.'mizin hiçbir yerinde olmaz. Bu memlekette işler öyle yürümüyor, işte o kadar."

Bir şey söylemedim. Başını geriye atıp bir duman üfledi, piposunun haznesine baktı, sözüne devam etti:

"Ama bu demek değil ki Eddie Mars Regan'ı öteki dünyaya postaladı ya da postalamak isterdi ya da elinden gelseydi postalardı. Düşündüm ki, bu konuda bir şeyler biliyor, günün birinde de bu bildikleri şu ya da bu biçimde ortaya çıkacak. Karısını Realito'da saklamak çocukçaydı, ama bu onun gibi kurnaz tilkilerin kurnazlık sandığı çocukça işlerden biri. Dün gece eyalet savcısıyla işi bittikten sonra onu buraya getirttim. Herşeyi itiraf etti. Canino'nun iyi bir fedai olduğunu, onu sırf bu iş için tuttuğunu söyledi. Hobilerinden haberi yokmuş, ya da öyle göründü. Harry Jones'u tanıımıyordu. Joe Brody'yi tanıımıyordu. Geiger'i tanıyordu tabii, ama dümeninden haberi olmadığını iddia ediyor. Bunları biliyorsun herhalde."

"Evet."

"Realito'da iş karıştırdın, usta. işleri örtbas etmeye yanaşmayarak. Hangi tabancadan çıktığı belli olmayan kurşunlar için ayrı dosya tutuyoruz bugünlerde. Ama günün birinde o tabancayı yeniden kullanırsın. O zaman suyun ısınır işte."

"Kendimi sağlama aldım, merak etme," dedim, suratına sırıtarak.

Piposunu tablanın kenarına vurarak boşalttı, düşünceli düşünceli baktı ona. "Kıza ne oldu?" dedi, başını kaldırmadan.

"Bilmiyorum. Onu alıkoymadılar. İfade verdik, üç kopya, Wilde için, şerifin ofisi için, cinayet masası için. Onu bıraktılar. Ondan sonra da görmedim. Göreceğimi de sanmıyorum."

"İyi kızmış, diyorlar. Pis oyunlar çevirecek birine benzemiyor."

"Evet, iyi kız."

Müfettiş Gregory içini çekti, ve eliyle sıçan tüyüne benzeyen saçlarını şöyle bir karıştırdı.

"Bir şey daha var," dedi neredeyse şefkatli bir sesle. "İyi çocuğa benziyorsun, ama çok tehlikeli oyunlar oynuyorsun. Sternwood'lara gerçekten yardım etmek istiyorsan, onları rahat bırak yeter."

"Galiba haklısın."

"Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Gıcır," dedim. "Gecem çeşitli masa önü halılarının üzerinde azarlanmakla geçti.

Ondan önce de iliklerime kadar ıslandım, dayak yedim. Turp gibiyim."

"Ne bekliyorsun, Allahın belası?"

"Bundan başka bir şey beklediğim yoktu." Ayağa kalktım, sııttım, kapıya yöneldim. Neredeyse varmışım ki, ansızın boğazını temizledi ve sert bir sesle; "Boşa nefes tüketiyorum, öyle mi? Regan'ı hâlâ bulabileceğini sanıyorsun," dedi.

Döndüm, dosdoğru gözlerinin içine baktım. "Hayır, Regan'ı bulabileceğimi sanmıyorum. Denemeyeceğim bile. Sana böylesi mi uyar?"

Ağır ağır başını salladı. Sonra omuzlarını silkti. "Bunu niye söyledim, ben de bilmiyorum. Şansın açık olsun, Marlowe. İstedığın zaman uğra."

"Sağ olun."

Belediye Sarayı'ndan çıktım, arabamı parktan aldım, eve, Hobart Arms'a geri döndüm. Paltomu çıkarıp yatağın üzerine uzandım, gözlerimi dikip tavana baktım, dışarıdan gelen trafik gürültülerine kulak verip, tavanın köşesindeki güneş ışığı çizgisini seyrettim. Uyumaya çalıştım, ama uyku tutmuyordu. Kalktım, günün bu saatinde içmememe rağmen, bir içki aldım, yeniden yattım. Gene uyuyamıyordum. Beynim saat gibi işliyordu. Doğrudum, yatağın kenarına oturdum, bir pipo doldurdum, kendi kendime, yüksek sesle söylendim:

"İhtiyar tilki bir şeyler biliyor."

Piponun tadı zehir gibiydi. Onu bir kenara koydum, yeniden yatağa uzandım. Zihnim dalga dalga anı taklitlerinin içinden kulaçlar atarak ilerliyordu, sanki aynı şeyleri bir daha yapıyor, aynı yerlere gidiyor, aynı insanlarla karşılaşılıyor, onlara tekrar tekrar aynı şeyleri söylüyordum da gene de her şey gerçekmiş gibi geliyordu, sanki gerçekten oluyormuş gibi, ilk defa hem de. Yağmur altında otoyolda arabayla gidişim, arabanın bir kroşesinde oturan Gümüş Peruk, onun tek kelime etmeyişi; öyle ki Los Angeles'a vardığımızda yeniden iki yabancıydık. Gece boyu açık olan drugstore'lardan birine giriyor, Bernie Ohls'a telefon açıp Realito'da bir adam öldürdüğümü, yanımda olaya tanık olan Eddie

Mars'ın karısıyla Wilde'ın evine gittiğimi söylüyorum. Arabayı Lafayette Park'ın sessiz, yağmurla cilalanmış sokaklarından sürüyor, Wilde'ın büyük ahşap evinin önünde duruyorum, kapının önündeki ışık yanıyor, Ohls telefon ederek geleceğimi önceden bildirmiş. Wilde'ın odasındayım, çalışma

masasının arkasına geçmiş, üzerinde çiçekli bir ropdöşambr, yüzü sert ve ifadesiz, parmaklarının arasında çevirip durduğu benekli bir puro, dudaklarında hınçlı bir gülümseme var. Ohls da oradaydı, bir de aynasızdan çok ekonomi profesörüne benzeyen sıksa, kurşuni renkli bir polis memuru. Olayı anlatıyordum, sessizce dinliyorlardı, Gümüş Peruk bir köşede gölgelere karışmış, elleri kucağında hiç kimseye bakmadan oturuyordu. Telefonlar durmadan işliyordu. Bana sirkten kaçmış garip bir yaratıkmişim gibi bakan, cinayet masasından iki kişi. Yeniden araba sürüyorum, yanımda onlardan biri, Fulwider Binası'na gidiyoruz. Harry Jones'un ölü suratında yamulmuş, kaskatı bir ifade, hâlâ o masanın gerisinde oturduğu odaya giriyoruz, havada o ekşimsi tatlı koku. Adli tıptan bir memur vardı, çok genç, çok boğuk sesli bir oğlan, ensesinde tıraş kızarıklıkları. Etrafta dönüp duran bir parmak izi uzmanı var, ona vasisdasın demirini unutmamasını söylüyorum. (Canino'nun parmak izini orada buldular, kahverengin adamın geride bıraktığı, hikâyemi doğrulayan tek parmak izi.)

Yeniden Wilde'ın evine gidiyorum, sekreterinin yan odada daktiloda yazdığı ifadeyi imzalıyorum. Derken kapı açıldı ve Eddie Mars içeri girdi ve Gümüş Peruk'u görünce yüzünde aniden bir gülümseme belirdi ve ona bakıp, "merhaba, tatlım," dedi ve kız ise ona ne baktı ne de cevap verdi. Eddie Mars son derece zinde ve neşeliydi, üzerinde koyu renk bir takım elbise vardı, tüvid paltosunun cebinden püsküllü beyaz bir eşarp sarkıyordu. Sonra gittiler, benle Wilde kaldık odada sadece, Wilde soğuk, öfkeli bir sesle şöyle diyor: "Bu son, Marlowe. Bir numara daha çekersen atacağım seni aslanların önüne, kimin gücüne giderse gitsin umurumda değil."

Böyle işte, her şey bir daha bir daha gözümün önünden geçerken yattığım yerden, güneş ışığının tavanın kenarından aşağı doğru inmesini seyrediyorum. O sırada telefon çaldı, Norris'di, Sternwood'ların uşağı, o her zamanki dokunulmaz sesiyle konuştu.

"Bay Marlowe? Büronuzu aradım, ne yazık ki sizi bulamadım. Sizi evden aramak saygısızlığında bulunmam bu yüzden."

"Dışarıdaydım dün gece," dedim. "Büroya uğramadım."

"Anlıyorum beyefendi. General sizinle bu sabah görüşmek isterler Bay Marlowe, sizin için uygunsa eğer."

"Yarım saat sonra oradayım," dedim. "Sağlığı nasıl?"

"Yatıyor, beyefendi, ama durumu normal."

"Çok emin olma; beni bir görsün de hele," dedim, telefonu kapattım.

Tıraş oldum, elbise değiştirdim, kapıya yöneldim. Sonra geri gidip Carmen'in sedef kabızalı küçük tabancasını aldım, cebime attım. Güneş ışığı pırıl pırıl oynuyordu dört bir yanda. Yirmi dakikada Sternwood'ların evine vardım, arabayı yan kapıdaki kemerin oraya çektim. Saat on biri çeyrek geçiyordu. Süs ağaçlarındaki kuşlar yağmur sonrası deli gibi şakıyorlardı, set set inen bahçeler İrlanda bayrağı kadar yeşildi, ev ve çevresi sanki on dakika önce yapıлып bitirilmiş gibi yepyenyeydi. Zili çaldım. Bu zili ilk çalışımdan bu yana beş gün geçmişti. Bana yıl gibi geliyordu.

Kapıyı bir hizmetçi açtı, beni yan koridorlardan birinden geçirerek girişteki hole çıkardı, Bay Norris'in hemen geleceğini söyleyerek çekildi. Hol aynı holdü. Duvardaki portre aynı kor gibi yanan gözlerle bakıyordu, renkli cam panodaki şövalye ağaca bağlı çıplak kızı çözme konusunda hâlâ ilerleme kaydedememişti.

Birkaç dakika sonra Norris görüldü, o da değişmemişti. Asit mavisi gözleri hâlâ eskisi gibi uzaktı, kül rengimsi pembemsi teni dinlenmiş ve sağlıklı görünüyordu, sanki olduğundan yirmi yaş gençmiş gibi yürüyordu. Yılların ağırlığını omuzlarında hisseden bir bendim.

Karo döşeli merdivenden çıktık, Vivian'ın odasının ters yönüne döndük. Her adımda ev daha büyüyor, sessizleşiyordu sanki. Kilise kapısına benzer masif, eski bir kapıya geldik. Norris kapıyı yavaşça açtı, içeri baktı. Sonra kenara çekildi, ben çeyrek mil uzunluğundaymış gibi görünen bir

halıyı katedip Sekizinci Henry'nin ölüm döşegini andıran büyük, üstü sayvanlı bir yatağa vardım.

General Sternwood yastıklara dayanmış, yatıyordu. Kanı çekilmiş elleri yorganın üstünde kenetlenmişti. Yorganın üzerinde kül rengiydiler. Kara gözleri hâlâ direnç dolu, yüzünün geri kalanıysa bir cesedin yüzüydü.

"Oturun, Bay Marlowe." Sesi bıkkın, biraz da resmi çıkıyordu.

Yatağın yakınına bir sandalye çekip oturdum. Bütün pencereler sımsıkı kapalıydı. Oda o saatte güneşsizdi. Havada o hafif baygın ihtiyarlık kokusu vardı.

Uzadıkça uzayan bir dakika boyu gözlerini dikip baktı bana. Hâlâ kıpırdatabildiğim göstermek istemiş gibi bir elini kıpırdattı, sonra ötekinin üzerine koydu. Cansız bir sesle:

"Sizden damadımı bulmanızı istemedim, Bay Marlowe," dedi.

"İstediniz bence," dedim.

"İstemedim. Kendi kendinize pek çok şey vehmediyorsunuz. Genellikle ne istiyorsam onu söylerim."

Bir şey demedim.

"Ücretiniz ödendi," diye devam etti soğuk bir sesle. "Paranın şu ya da bu biçimde önemi yok. Sadece, kuşkusuz istemeden, güvenimi kötüye kullandınız."

Bunları söyledikten sonra gözlerini yumdu. "Beni sırf bunun için mi görmek istemiştiniz?" dedim.

Gözlerini açtı, çok yavaşça, sanki kurşundan yapılmışlar gibi. "Herhalde bu dediğime kızdınız," dedi.

Hayır anlamında salladım başımı. "Bana oranla avantajlı durumdasınız, General. Bu, en ufak kırıntısını bile istemediğim bir avantaj. Başınızdaki dertler düşünüldüğünde haksız sayılmazsınız. İstediginizi söyleyebilirsiniz, kızmak aklımın ucundan bile geçmez. Paranızı size geri vermek isterdim. Bu sizin için hiçbir şey demek olmayabilir. Benim için olabilir."

"Ne demek olabilir sizin için?"

"Tatmin edici biçimde sonuçlanmayan bir işin ücretini geri çevirmişim demektir. Hepsi bu,"

"Tatmin edici biçimde sonuçlanmayan işleriniz çok mu?"

"Birkaç tane. Herkesin vardır."

"Neden komiser Gregory'yi görmeye gittiniz?"

Geriye yaslandım, kolumu iskemlenin arkasına attım. Yüzünü inceledim. Bana hiçbir şey demedi bu yüz. Sorusunun cevabını bilmiyordum — onu tatmin edecek cevabı.

"Geiger işini beni sınamak için ortaya attığınızdan emindim," dedim. "Regan'ın size yapılan şantaj işine karışmış olabileceğinden de biraz korkuyordunuz. O sıra Regan hakkında bir şey bilmiyordum. Komiser Gregory'yle konuşuncaya kadar Regan'ın büyük ihtimalle o tür biri olamayacağını bilmiyordum."

"Bu hiç de benim sorumun cevabı değil."

Başımı evet anlamında salladım. "Evet. Bu hiç de sizin sorunuzun cevabı değil. Düşündüm de, sadece önsezilerime dayanarak hareket ettiğimi söylemeyi ben de onuruma yediremeyeceğim. Buraya geldiğim gün, sizi orkidelikte bırakıp çıktıktan sonra, Bayan Regan çağırttı beni. Kocasını bulmam için tutulduğumu sanmıştı, anlaşılan bu durum hoşuna gitmiyordu. Ne var ki, kocasının arabasını garajın birinde "bulduklarını" ağzından kaçırdı. Bu 'lar' ancak polis olabilirdi. Demek ki polis olay hakkında bir şeyler biliyordu. Biliyorsa, vakaya bakacak olan bölüm Kayıp Kişiler Bürosu olacaktı. Tabii siz mi haber vermiştiniz polise, ya da başkası mı ya da garajda terkedilmiş arabayı bulan biri mi haber vermişti, bilmiyorum. Ama aynasızları biliyorum, bu kadarını biliyorlarsa, daha fazlasını da öğrenecekleri kesindi, hele sizin şoförün poliste dosyası olduğu düşünülürse. Daha ne kadarını öğrenebileceklerini kestiremiyordum. Aklıma Kayıp Kişiler Bürosu buradan geldi. Beni iyice

inandıran, Wilde'ın evinde Geiger'den falan söz ettiğimiz gece onun tavrındaki bir şeyler oldu. Bir dakika kadar yalnız kaldığımızda sizin bana Regan'ı aradığınızı söyleyip söylemediğinizi sordu. Ben de sizin bana Regan'ın nerelerde olduğunu bilmekten mutluluk duyacağınızı söylediğinizi söyledim, bir de Regan'ın iyi çocuk olduğunu söylediğinizi. Wilde dudaklarını büzüp garip garip baktı. O söylemese bile, 'Regan'ı arıyor' derken onu bulmak için polise başvurmaktan söz ettiğini ben anlamıştım. Gene de, Gregory'yle konuşurken bildiğimden fazlasını bildiğimi göstermemeye gayret ettim."

"Ve Gregory'nin benim seni Regan'ı bulmak üzere tuttuğumu düşünmesine ses çıkarmadın?"

"Hı-hı. Galiba öyle — vakaya baktığına iyice emin olduktan sonra."

Gözlerini yumdu. Biraz kırpıştıyordu bu gözler. Gözleri kapalı konuştu. "Peki sen buna ahlaklı bir davranış mı diyorsun?"

"Evet," dedim. "Diyorum."

Gözler yeniden açıldı. O ölü yüzden ansızın fırlayan delici siyahlıktan ürkütücüydü. "Anlamıyorum galiba," dedi.

"Evet, galiba. Kayıp Kişiler Bürosu'nun başı çok konuşkan değildir. Olsaydı o görevde tutmazlardı. Bu adam, insanda orta yaşlı, işinden gına gelmiş bir emir kulu izlenimi uyandırmaya çalışan, önceleri de bunu gayet iyi başaran çok zeki, sinsî biri. Ben oyunumu acemice oynamam. Her zaman oldukça büyük bir blöf payı vardır bu işte. Bir aynasıza ne dersem diyeyim, inanmama yanlısı olacaktır. O aynasıza söylediklerim ise pek fark etmez. Benim meslekten birini tuttunuz mu, herhangi bir cam silicisi tutup da sekiz pencere gösterip, 'oğlum siliver şunları, şildin mi, hadi tamam,' demeye benzemez bu iş. Sizin işinizi görmek için nelere katlandığımı, neler geçirdiğimi, neleri göğüslediğimi bir ben bilirim, siz değil. İşimi bildiğim gibi yaparım. Sizi korumak için elimden geleni yaparım, bir iki kurala uymayabilirim bu arada, ama bunu da sizin iyiliğiniz için yaparım. Müşteri önce gelir, hilesi hurdası yoksa tabii. Öyle bile olsa tek yaptığım, işi ona geri vermek ve çenemi tutmak olur. Sonuç olarak, bana Gregory'ye gitmememi söylemediniz, değil mi?"

"Bu epeyce zor olmaz mıydı," dedi belirsiz bir gülümsemeyle.

"Hem, yanlış bir şey mi yaptım? Sizin Nonis, Geiger ortadan kalkınca olayın kapanacağı görüşündeydi sanki. Ben işe öyle bakmıyorum. Geiger'ın yaklaşımı beni şaşırttı, hâlâ da şaşırtıyor. Ben Sherlock Holmes ya da Philo Vance değilim. Polisin arama yaptığı yerin üzerinden bir kere daha geçip de yerde bulduğum kırık dolmakalem ucundan yola çıkarak vaka kurmam. Dedektiflik mesleğinde ekmeğini böyle kazananlar olduğunu sanıyorsanız, aynasızlar hakkında pek bir şey bilmiyorsunuz demektir. Bir şey gözlerinden kaçırırsa eğer, gözden kaçırdıkları bu gibi şeyler değildir. Gerektiğinde çalışmalarına izin verildiği takdirde pek bir şey de kaçmaz ya gözlerinden. Ama gene de kaçırırsa, bu daha gevşek, daha belli belirsiz bir şeydir — Geiger gibi bir adamın size borç senedini yollayıp parayı efendi efendi ödemenizi istemesi gibi bir şey— Geiger gibi, karanlık bir dümen çeviren, sallantılı bir konumda olan, bir şantajcının koruması altında olan, polisin en azından bir kısmının hoşgörüsünden yararlanan biri. Neden yaptı bunu? Çünkü sizin gocunacak yaranız olup olmadığınızı bilmek istiyordu da ondan. Varsa, parayı uçlanacaktınız. Yoksa, onu görmezden gelecek, bir sonraki adımını bekleyecektiniz. Ama gocunacak yaranız vardı. Regan. Onun görüldüğü gibi olmamasından korkuyordunuz, uzun süre etrafta dolanıp kafa dengi oğlanı oynadıysa bunu banka hesabınızdan nasıl yararlanabileceğini öğrenmek için yaptığından korkuyordunuz."

Bir şey söylemeye çalıştı, susturdum. "Ama bu durumda bile para değildi umurunuzda olan. Kızlarınız bile değildi. Onları üç aşağı beş yukarı sildiniz defterden. Hâlâ enayi yerine konulmaya gelemeyecek kadar gururlusunuz, konu bu — Regan'ı da gerçeklen sevmiştiniz."

Bir sessizlik oldu. Sonra General alçak sesle: "Allanın belası, çenen çok düşük senin Marlowe."

Yani hâlâ bulmacayı çözmeye çalıştığın sonucu mu çıkıyor bu söylediklerinden?"

"Hayır, pes ettim. Uyardılar çünkü. Çocuklar burnumu fazlasıyla tehlikeli işlere soktuğum kanısındalar. Size paranızı geri vermeyi düşünmem bu yüzden — çünkü benim ölçülerimde tamamına erdirilmiş bir iş değil bu."

Gülümsedi. "Pes falan etme," dedi. "Rusty'yi bulman içirt sana bir bin dolar daha vereceğim. Geri gelmesi gerekmiyor. Nerede olduğunu bilmem bile gerekmez. İnsanın kendi hayatını yaşamaya hakkı vardır. Kızımı terk ettiği için de suçlamıyorum onu, hattâ böyle birden sırta kadem bastığı için bile kızmıyorum. Öylesine esmiş olacak. Nerede olursa olsun, başına bir iş gelmemiş olsun da. Başına bir iş gelmediğini bizzat

kendinden duymak istiyorum, bir de eğer paraya ihtiyacı varsa, parasız kalmamasını sağlayacağım. Anlaşıldı mı?"

"Evet, General," dedim.

Kendini yatağın üzerine bıraktı dinlendi biraz, gözleri kapalı, göz kapakları koyu koyu, ağzı sımsıkı kapalı, dudaklarının kanı çekilmişti. Sıfırı tüketmişti. Gitti gidecekti neredeyse. Gözlerini yeniden açtı, bana gülümsemeye çalıştı.

"Duygusal ihtiyar keçinin teki miyim neyim," dedi. "Nerede kaldı askerlik. Sevdim o oğlanı. Bence pırlanta gibi çocuktuk. İnsan sarrafi yanıma fazla güveniyorum herhalde. Onu bul bana, Marlowe. Bul onu."

"Elimden geleni yapacağım," dedim. "Siz dinlenin artık. Konuştura konuştura yordum sizi."

Çabucak kalktım, geniş odayı boylu boyunca geçip, dışarı çıktım. Ben daha kapıyı ardımdan örtmeden o tekrar kapamıştı bile gözlerini. Elleri yorganın üzerine düşmüştü. Nice ölüden daha ölü görünüyordu. Kapıyı yavaşça örttüm, yukarı koridoru geçip merdivenlerden indim.

Uşak elinde şapkamla göründü. Şapkayı başıma koydum, "Ne düşünüyorsun onun hakkında?" dedim.

"Göründüğü kadar güçsüz değildir, beyefendi."

"Öyle olsa şimdiye cenazesi kalkardı. Bu Regan denen adam onu nasıl bu kadar etkileyebilmiş?"

Uşak bana dürüst, aynı zamanda garip biçimde ifadesiz gözlerle baktı. "Gençlik, beyefendi," dedi.

"Bir de asker sağlamlığı."

"Senin gibi," dedim.

"İzninizle, beyefendi, sizde de aynısından olduğunu söyleyeceğim."

"Sağ ol. Hanımlar nasıl bu sabah?"

Kibarca omuz silkti.

"Tahmin ettiğim gibi," dedim, kapıyı açtı o da.

Dışarı çıktım, merdivenin basamağı üzerinde durdum, bahçelerin en dibindeki yüksek demir korkuluklara kadar uzanan kat kat çim ekilmiş teras, budanmış ağaç, çiçek tarhı manzarasına baktım. Bahçenin ortalarına doğru bir yerde Carmen'i gördüm, taş bir sıranın üzerine oturmuş, başını ellerinin arasına almış, yitik ve yalnız duruyordu. Terasları birbirine bağlayan kırmızı tuğla basamaklardan aşağı indim. İyice yakınına gelinceye kadar duymadı beni. Sıçradı, kedi gibi döndü. Onu ilk gördüğümde üzerinde olan mavi pantolon gene üzerindeydi. Sarı saçları gene tek, gevşek bir dalgaydı. Yüzü beyazdı. Bana bakarken yüzünde kırmızı lekeler belirdi. Gözleri birer çizgiydi.

"Canın mı sıkılıyor?" dedim.

Ağır ağır bir gülümseme yayıldı yüzüne, oldukça ürkekçe, sonra hızlı hızlı evet anlamına başını salladı. Fısıldadı: "Bana kızmadın ya?"

"Sen bana kızdın sanmıştım."

Başparmağını havaya kaldırıp, kıkırdadı. "Kızmadım." Kıkırdadı mı hoşlanmıyordum ondan. Etrafa bakındım. On metre kadar ileride bir ağaca asılmış, üzerine küçük oklar saplı bir hedef tahtası gördüm. Oturduğu taş sıranın üzerinde bir iki ok daha vardı. "Ablan da sen de zengin kızlarsınız ama pek eğlenmiyor gibisiniz," dedim.

Uzun kirpiklerinin altından bana baktı. Sırt üstü yuvarlanıp ayaklarımı havaya dikmemi gerektiren bakış. "Hedefe ok atmaktan hoşlanıyorsun, ha?"

"Hı-hı."

"Bir şey hatırlattı bu bana." Döndüm, arkama eve baktım. Bir iki adım atınca bir ağaç beni evdeki gözlerden gizliyordu.

Sedef kabzalı küçük tabancayı cebimden çıkardım. "Sana topunu tüfeğini geri getirdim. Temizledim, doldurdum. Benden nasihat — sakın kimseye ateş etme, en azından nişancılığı ilerletinceye kadar. Hatırladın mı?"

Yüzü daha da soldu, ince başparmağı aşağı düştü. Önce bana, sonra da elimdeki silaha baktı. Gözleri büyülenmiş gibiydi. "Evet," dedi, başını salladı. Sonra birden: "Bana nişan almasını öğretsene," dedi.

"Hıı?"

"Bana nişan almasını öğret. Hoşuma gidecek."

"Burada mı? Yasalara aykırı."

Yaklaştı, silahı elimden aldı, kabzayı eliyle sıkı sıkıya kavradı. Sonra sanki gizli bir şey yapıyormuş gibi çabucak pantolonunun içine kaydırıverdi, etrafına bakındı.

"Neresi olur biliyorum," dedi sır verir gibi. "Şu eski kuyular var ya aşağıda, orada." Uzağı, yamacın aşağılarını gösterdi parmağıyla. "Öğretecek misin?"

Birer çizgi olmuş mavi gözlerine baktım. Ha gözlerine bakmışım, ha bir çift şişe mantarına. "Peki. Geri ver silahı, bakalım dediğin yer iyi mi, bir görelim de." Gülümsedi, dudak yaptı, sonra esrarlı, çapkın havalara takınarak silahı geri verdi, sanki bana yatak odasının anahtarını veriyordu. Basamakları çıkıp arabama gittik. Bahçeler terk edilmiş gibiydi. Güneş ışığı bir metrodotelin gülücüğü kadar boştu. Arabaya bindik, gömük araba yolundan geçip bahçe kapılarından çıktık.

"Vivian nerede?" diye sordum.

"Daha kalkmadı." Kıkırdadı.

Sessiz, her yanından zenginlik akan, yüzleri yağmurla yıkanmış sokaklardan geçerek yamaçtan indim, önce doğu yönüne La Brea'ya, sonra güneye döndüm. On dakika kadar sonra söylediği yere varmıştık.

"Şurada, içeride." Pencereden sarkıp, eliyle işaret etti.

Dar bir toprak yoldu bu, bir keçi yolundan hallice, dağ yamaçlarında kurulmuş ciltliklerin girişlerine benziyordu. Beş parmaklıkları geniş bir kapı ardına kadar açılıp bir ağaç kütüğüne dayandırılmıştı, sanki yıllardır kapanmamış gibi görünüyordu. İki yanına yüksek okaliptüs ağaçları dikilmiş yolda derin tekerlek izleri vardı. Kamyonlar geçmişti bu yoldan. Boş ve günlük güneşlikti yol, ama henüz tozlu değildi. Yağmur çok yeni ve çok sıkı yağmıştı. Arabayı kamyon tekerleklerinin izleri boyunca sürerken, kent trafiğinin gürültüsü garip bir hızla söndü gitti, sanki kentin içinde değil de çok uzaklarda, gündüz gözüyle düşünüyorduk bir ülkede idik. Derken bir dalın üzerinden bodur, ahşap bir vinç iskelesinin petrolle lekeli, kıpırtısız kaldıraç kolu göründü. Bu kolu yarım düzine benzerine bağlayan eski, paslı çelik teli görebiliyordum. Kollar kıpırdamıyordu, büyük olasılıkla bir yıldır da kıpırdamamışlardı. Kuyular petrol pompalamıyordu artık. Bir paslı boru yığını halinde bir köşede yatan yarım düzine kadar boş petrol varili. Petrol artığıyla kaplı yüzeyi güneş ışığında gökkuşağı renkleriyle oynaşan pis su birikintisi.

"Buranın hepsi park mı olacak?" diye sordum.

Çenesini indirdi, sırttı bana.

"Zamanıdır. Bu pis su birikintisinin kokusu bir keçi sürüsünü bile zehirler. Dediğin yer burası mıydı?"

"Hıh-hı. Beğendin mi?"

"Şahane."

Yükleme platformunun yanına çektim arabayı. İndik. Kulak verdim. Trafiğin uğultusu uzakta bir ses yumağıydı şimdi, arı vızıltısı gibi bir şey. Burası kilise avlusu kadar ıssızdı. Okaliptüs ağaçlarının tozlu görünüşlerini yağmur bile giderememişti. Hep tozlu görünürler. Rüzgârın kırdığı bir dal, su birikintisinin kıyısına düşmüştü; yassı, köselemsi yapraklar suda salınıyorlardı.

Birikintinin çevresinden dolanıp pompaları işleten makinenin durduğu kulübeye baktım. İçinde hurdadan başka bir şey yoktu, işlediğine dair bir işaret görülüyordu. Dış duvarına dev bir makara dayandırılmıştı. Burası gerçekten de uygun bir yere benziyordu.

Arabaya geri döndüm. Kız arabanın yanında durmuş güneşe karşı saçlarını düzeltiyordu. "Vessene," dedi, avucunu uzattı.

Silahı çıkarıp avucuna koydum. Eğildim, yerden paslı bir teneke kutu aldım.

"Şimdi, dikkat," dedim. "Tabanca dolu, beş kurşun var içinde. Ben gidip bu tenekeyi şu büyük ahşap tekerleğin ortasındaki dört köşe açıklığa yerleştireceğim. Görüyor musun?" Parmağımla gösterdim. Başını salladı, hoşlanmıştı bu işten. "On metre civarında. Ben yanına gelinceye kadar ateş etme, olur mu?"

"Olur," diye kıkırdadı.

Yeniden birikintinin çevresinden dolanıp gittim, tenekeyi dev tekerleğin göbeğine yerleştirdim. Harika bir hedefti. Tenekeyi ıskalarsa, ki ıskalayacaktı büyük ihtimalle, tekerleğe isabet ettirirdi. Tekerlek küçücük kurşunu hap yapar yutardı. Ne ki, onu bile vuramayacaktı.

Birikintinin çevresini öbür yandan dolanıp onun yanına geri dönüyordum, aramızda üç metre kadar bir uzaklık kalmıştı ki, bana küçük, sivri dişlerinin hepsini birden göstererek güldü, silahı kaldırdı, tıslamaya başladı.

Arkamda durgun, leş gibi kokan su birikintisi, olduğum yerde kalakaldım.

"Dur olduğun yerde, seni orospu çocuğu," dedi.

Silah göğsüme çevrilmişti. Eli hiç de titremiyordu. Tıslama yükseldikçe yükseldi, suratına sıyrılmış kemik görünüşü geldi. Yaşlanmış, çürümüş, hayvanlaşmıştı, üstelik de sevimsiz bir hayvan.

Suratına güldüm. Ona doğru yürümeye başladım. Ufak parmağının tetiğin üzerinde gerildiğini, parmağın ucunun beyazlaştığını gördüm. Ateş etmeye başladığında aramızda iki metre kadar mesafe kalmıştı.

Silah sesi kuru bir şaplak gibi indi, koftu, gün ışığında gevrek bir çatırtıydı. Duman görmedim. Gene durdum, ona bakıp sııttım.

Art arda iki el daha ateş etti. İsabet ettirmemesi için hiçbir neden yoktu. Küçük silahta beş kurşun vardı. Dört el ateş etmişti. Üzerine atladım.

Sonuncusunu suratımın ortasına yemek istemiyordum, o yüzden kendimi kenara doğru atarak bir dalış yaptım. Onu da hiç sektirmeden yolladı bana, şaşırmış filan değildi. Kovanın sıcak nefesini çok yakınımda hissetmedim değil.

Doğruldu. "Aman aman, ne şirinsin sen öyle," dedim.

Boş silahı tutan eli deli gibi sallanmaya başladı. Silah elinden kaydı, düştü. Ağzı titremeye başladı. Suratı allak bullak oldu. Kafası sola doğru çarpıldı, ağzında köpükler belirdi. Nefesi sızıldar gibi çıkıyordu. İki yana sallandı.

Tam düşerken yakaladım. Çoktan bilincini kaybetmişti, iki elimle birden zorla dişlerini açıp aralarına dertop edilmiş bir mendil soktum. Bunu yapmak için bütün gücümü kullandım. Kızı kaldırıp kucağıma aldım, arabaya soktum, sonra geri dönüp silahı aldım, cebime attım. Direksiyonun arkasına geçtim, geri manevra yaptım, geldiğimiz gibi tekerleklerin çığnediği yolu izleyerek geri döndüm, açık bahçe kapılarından geçtim, yamacı tırmandım, oradan eve.

Carmen arabanın bir köşesinde dertop olmuş kıpırdamadan yatıyordu. Eve giden araba yolunu yarılamaştım ki, kımıldandı. Gözleri deli gözü gibi, koca koca açıldı. Doğruldu, oturdu.

"Ne oldu?" Kesik kesik soludu.

"Hiç. Neden sordun?"

"Olmuş," dedi kıkırdayarak. "Altımı ıslatmışım."

"Genellikle ıslatırlar," dedim.

Bana bakan gözlerine ansızın hastalıklı, boş bir bakış geldi, sonra inlemeye başladı.

Uysal bakışlı, at suratlı hizmetçi beni yukarı kattaki, fildişi perdeleri yere olanca zenginliğiyle dökülen, duvardan duvara beyaz halı kaplanmış gri beyaz oturma odasına aldı. Bir beyaz perde yıldızının kabul odası, cazibe dolu, baş döndüren bir mekân, bir tahta bacak kadar sahte. O sıra boştu. Arkamda bir yerlerde bir kapı hastane odası kapıları gibi gürültüsüzce kapandı, bu da hiç doğal değildi. Şezlongun yanında tekerlekli bir kahvaltı masası duruyordu. Üzerindeki gümüşler parlıyordu. Kahve fincanının içinde sigara külü vardı. Oturdum, bekledim.

Kapı yeniden açılıp da Vivian içeri girinceye kadar asırlar geçti sanki. Kenarları beyaz kürkle çevrelenmiş inci grisi pijamalar içindeydi, kumaş küçük, şahsa özel bir adamın sahillerine köpük köpük vuran yaz denizi gibi dalga dalga biçilmişti.

Uzun, tüy gibi hafif adımlarla önümden geçti, şezlongun kenarına ilişti. Dudaklarının arasına, ağzının kenarına gelen yere bir sigara sıkıştırmıştı. Tırnakları bugün tümüyle bakır kırmızısına boyalıydı, diplerinde yarım aylar bırakılmamıştı.

"Demek katilin tekisin sonuçta," dedi usulca, gözlerini bana dikerek. "Düpedüz, yüreği nasır bağlamış bir katil. Dün bir adam öldürdün. Nereden öğrendiğim önemli değil. Öğrendim. Şimdi de gelmiş küçük kardeşimi korkutuyor, nöbetlere salıyorsun."

Tek kelime söylemedim. Huzursuzlandı, yerinde kıpırdanmaya başladı. Alçak bir koltuğa oturdu, başını koltuğun gerisindeki beyaz yastığa dayadı. Havaya soluk gri bir duman üfledi, dumanın süzülerek tavana doğru yükselip orada küçük parçalara ayrışmasını, parçaların bir an havadan ayırt edilmez oluşlarını, sonra eriyip hiçliğe karışmalarını seyretti. Sonra ağır ağır indirdi gözlerini, bana soğuk, taş gibi bakışlarla baktı.

"Seni anlamıyorum," dedi. "Geçen gece hiç değilse birimizden birinin kendine hâkim olmasına nasıl memnunum, bilemezsin. Geçmişimde bir içki kaçakçısı var, yeter. Neden bir şey söylemiyorsun?"

"Kız nasıl?"

"A, iyi, iyi herhalde. Deliksiz uykuda. Hep uykuya dalar. Ne yaptın ona?"

"Hiçbir şey. Babanla görüştükten sonra evden çıktım, seninki orada oturuyordu. Ağaca asılı bir hedefe ok atmakla meşguldü. Onunla konuşmak üzere yanına gittim çünkü bende ona ait olan bir şey vardı. Bir zamanlar Owen Taylor'ın ona verdiği küçük bir tabanca. Geçen gece Brody'nin oraya giderken yanında götürmüştü, Brody'nin öldürüldüğü gece. Onu orada elinden almak zorunda kaldım. Sözüünü etmedim, onun için belki de bilmiyorsundur."

Kara Sternwood gözleri iri iri açıldı, boş boş baktı. Hiçbir şey söylememek sırası ondaydı.

"Küçük silahına kavuştuğu için mutluydu, benden kendisine nişan almayı öğretmemi istedi, bana sizin ailenin servetini yaptığı, yamacın oradaki eski petrol kuyularını da göstermek istiyordu. İşte oraya gittik birlikte, oldukça ürkütücü bir yer, paslanmış hurdalar, çürük tahtalar, sessiz kuyular, pis su birikintileri filan. Belki de bunlar sinirini bozdu. Sen de oraya gitmişsinizdir herhalde. Hortlaklarla dolu gibi."

"Evet — öyledir." Soluksuz, küçücük bir sesteki şimdi sesi.

"Dediğim gibi, oraya gittik, büyük bir makaranın göbeğine oturttum paslı tenekeyi, nişan alsın diye. Birden nöbet geldi. Sara nöbeti gibi göründü bana."

"Evet." Aynı minik ses. "Arada bir geçirir o nöbetleri. Beni sırf bunun için mi görmek istedin?"

"Eddie Mars'ın senin hakkında ne bildiğini söylememekte ısrarlısın anlaşılabilir."

"Hiçbir şey, hem bu sorudan da biraz sıkılmaya başlıyorum artık."

"Canino adında birini tanıyor musun?"

Güzel kara kaşlarını düşünceli düşünceli birbirine yaklaştırdı. "Belli belirsiz. İsim yabancı gelmiyor."

"Eddie Mars'ın tetik çekicisi. Sıkı silahşor dedilerdi. Öyleydi de herhalde. Bir hanımın yardımcı olmasa şimdi onun yerinde ben olacaktım — morgda."

"Hanımlar sana—" Sustu, beti benzi atmıştı. "Bu konuda şaka yapamayacağım," dedi.

"Ben şaka yapmıyorum, lafi dolaştırıyor gibiysem konunun gelişi öyle de ondan. Hepsi birbirine bağlanıyor — her şey. Geiger ve cici şantaj numaraları, Brody ve fotoğrafları, Eddie Mars ve rulet masaları, Canino, Rusty Regan'ın birlikte kaçmadığı kız. her şey birbiriyle ilgili."

"Korkarım neden söz ettiğini anlamıyorum."

"Diyelim ki anlıyorsun — aşağı yukarı şöyle bir şey olurdu. Geiger kız kardeşine kancayı geçirdi, zor iş değil, ondan bazı imzalı kâğıtlar aldı ve bunlarla babana şantaj yapmayı denedi, medenice. Geiger'ın arkasında Eddie Mars vardı, onu hem koruyor hem de maşa olarak kullanıyordu. Baban parayı uçlanmak yerine beni tuttu, bu da onun bir şeyden korkusu olmadığını gösteriyor. Eddie Mars bunu öğrenmek istiyordu. Senin hakkında bir bildiği vardı ve bunun General için de geçerli olup olmadığını öğrenmek istiyordu. Öyle olsaydı, bir hamlede epey para toplayacaktı. Olmadığı takdirde, senin babandan kalacak paraya kavuşmanı bekleyecek, bu arada da rulet masası başında senden ütebildiği kadarıyla yetinecekti. Geiger, senin sersem küçük kız kardeşine âşık olan ve Geiger'ın onunla oynadığı oyunlardan hoşlanmayan Owen Taylor tarafından öldürüldü. Bu Eddie'ye vız geliyordu. O Geiger'ın ya da Owen'in farkında bile olmadıkları çok daha esaslı oyunlar peşindeydi. Bunları bir tek sen, Eddie ve Canino adında bela bir herif biliyordu. Kocan ortadan kayboldu, Regan'la arasının iyi olmadığı herkesçe bilinen Eddie, karısını Realito'da saklayıp başına da Canino'yu nöbetçi diye dikti ki, herkes karısının Regan'la kaçtığını sansın. Regan'ın arabasını bile alıp Mona Mars'ın oturduğu yerin garajına koydurttu. Ama bunun sadece Eddie'nin kocanı öldürdüğü ya da öldürttüğü şüphesini dağıtmak için yapıldığını düşünmek biraz aptalca geliyor. Aslında hiç de aptalca değil. Başka bir amacı vardı. Bir milyon dolara filan oynuyordu. Regan'ın neden ortadan kaybolduğunu ve nereye gittiğini biliyordu ve bunu polisin bilmesini istemiyordu. Ortadan kayboluşunu açıklayan, onları memnun edecek bir açıklama hazırlamak istiyordu. Seni sıkıyor muyum?"

"Beni yoruyorsun," dedi ölü, yorgun bir sesle. "Allahım nasıl yoruyorsun beni!"

"Kusura bakma. Zeki çocuk numarası yaparak ortalarda dolanmak istemiyorum. Baban bu sabah bana Regan'ı bulmam için bin dolar önerdi. Bu dünyanın parası, ama yapamayacağım."

Ağzı birden açıldı. Soluğu zorlukla, kesik kesik çıkıyordu. "Bana bir sigara ver," dedi dili ağzında dolaşarak. "Neden?" Boynunda bir damar atmaya başlamıştı.

Ona bir sigara verdim, bir kibrit yakıp tuttum. Bir ciğer dolusu duman çekti, parça parça dışarı saldı, sonra sigarayı parmaklarının arasında unuttu gitti sanki. Tek bir nefes daha almadı.

"Eee, Kayıp Kişiler Bürosu bulamıyor onu," dedim. "O kadar kolay değil. Onların yapamadığını benim becermem olacak iş değil."

"Hayır." Sesinde bir ferahlama vardı.

"Bu sebeplerden biri. Kayıp Kişiler'dekiler mahsustan ortadan kaybolduğunu düşünüyorlar, perdeyi çekip gittiğini, kendi deyişleriyle. Eddie Mars'ın onu öldürdüğünü düşünmüyorlar."

"Onun öldürüldüğünü kim söyledi ki?"

"Oraya geliyoruz."

Kısacık bir an yüzü paramparça oldu sanki, biçimini, denetimini yitirmiş bir çizgiler yumağı oldu. Ağzı ıçıklık atacakmış gibi büzüldü. Ama sadece kısacık bir an. Eee, Sternwood'ların kanı da kara

gözlerle gözükaralıktan öte bir işlere yaramalıydı.

Ayağa kalktım, yanan sigarayı parmaklarının arasından aldım, kül tablasında ezerek söndürdüm. Sonra cebimden Carmen'in küçük silahını çıkardım, abartılı bir özenle onun beyaz saten kaplı dizi üzerine koydum. Tabancayı orada dengeledim, sonra geri çekilip mankenin boynuna sardığı eşarbin yarattığı etkiyi inceleyen bir vitrin dekoratörü gibi başımı yana yatırarak seyrettim.

Yeniden yerime oturdum. O kıpırdamadı bile. Gözleri milim milim indi, silaha baktı. "Zararsız," dedim. "Bomboş. Hepsini ateşledi. Hepsini bana sıktı."

Boğazındaki damar deli gibi atmaya başladı. Sesi bir şeyler demeye çalıştı, diyemedi. Yutkundu. "Bir ya da iki metre uzaklıktan," dedim. "Ne şirin şey, değil mi? Ne yazık ki silahı kuru sıkı doldurmuştum." Pis pis sırıttım. "Ne yapacağını önceden kestirmiştin — fırsatını bulduğunda."

Sesini çok uzaklardan buldu, geri getirdi. "Korkunç herifsin," dedi.

"Korkunç."

"Yaa. Sen ablasısın. Ne yapacaksın bakalım?"

"Tek kelimesini kanıtlayamazsın."

"Neyin?"

"Sana ateş ettiğinin. Onunla kuyuların orada yalnız olduğunuzu söyledin. Dediğinin bir kelimesini bile kanıtlayamazsın."

"Ha, o mu," dedim. "Aklımdan bile geçmedi. Ben başka bir olaydan söz edeceğim — küçük silahın gerçek kurşunlarla dolu olduğu bir sıradan."

Gözleri kara birer kuyuydu şimdi, karanlıktan da derin.

"Regan'ın ortadan yok olduğu günü düşünüyordum," dedim. "Akşamüstü geç saat. Regan onu kuyuların oraya götürdü nişan almasını öğretmek için, bir yere paslı bir teneke koydu, kız nişan alırken de geldi yanı başında durdu. Ama kız hedefe nişan almadı, silahı çevirip ona ateş etti, tıpkı bugün beni vurmak istediği gibi, ve de aynı nedenle."

Biraz kıpırdandı, silah dizinden kaydı, yere düştü. Duyduğum en korkunç gürültülerden biriydi. Gözleri yüzüme çakılmıştı. Sesi uzadıkça uzadı bir ıstırap fısıltısı halinde. "Carmen... sen acı ona tanırım, Carmen!... Neden?"

"Gerçekten bilmiyor musun bana neden ateş ettiğini?"

"Hayır." Gözleri hâlâ korkunçtu. "Korkarım... korkarım, bana anlatman gerekecek."

"Dün değil evvelsi gece eve döndüğümde benim dairedeydi. Kapıcıyı atlatıp beni beklemek üzere içeri girmiş. Yatağımdaydı — çıplak hem de. Onu kulağından tuttuğum gibi altım dışarı. Belki Regan da zamanında aynı şeyi yaptı ona. Carmen'e yapılmayacak tek şey."

Dudaklarımı gerdi, diliyle yalamak üzere gönülsüz bir çaba gösterdi. Bir an ürkmüş bir çocuk gibi oldu böylece. Yanaklarının eğimi keskinleşti, eli iplerle oynatılan yapma bir el gibi ağır ağır kalktı, parmakları yavaşça ama sıkı sıkıya boynundaki kürkü kavradı. Bundan sonrası bana gözlerini dikip oturmaktan ibaretti.

"Para," dedi çatlak bir sesle. "Herhalde para istiyorsun."

"Kaç para?" Sırıtmamı tutmaya çalışıyordum.

"On beş bin dolar mı?"

Başımı salladım. "Aşağı yukarı. Resmi ücreti bu. Carmen onu vurduğunda Regan'ın cebinde olan para. Sen yardım için Eddie Mars'a başvurduğunda Bay Canino'nun cesedi ortadan kaldırmak için aldığı para da bu civarda olmalı. Ama Eddie Mars'ın bu günlerde bir gün cebe indireceği paranın yanında bu findık fıstık parası kalır, öyle değil mi?"

"Seni orospu çocuğu!" dedi.

"Hıı ya. Çok uyanık herifim, değil mi? Ne duygu var bende, ne de düşünce, değil mi?"

Bir bildiğim varsa o da para. O kadar paragözüm ki günde masraflar hariç yirmi beş dolara, masraf dediğim de benzinle viski çokluk, kafa patlatıp duruyorum, bende de ne kafa varsa artık, bütün geleceğimi tehlikeye atıyorum, aynasızların, Eddie Mars'la oğlanlarının nefretini kazanıyorum, kurşun savuruyor, ense kökümüne sopa yiyorum, sonra da 'efendim eksik olmayın, başınız derde girerse inşallah gene ben aklınıza gelirim, ne olur ne olmaz, belki sizde yoktur şuraya bir kartımı bırakayım da' diye el etek öpüyorum. Bunları da günde yirmi beş dolar için yapıyorum — belki biraz da kolu kanadı kırık, hasta bir ihtiyarın kanında gurur namına ne kaldıysa onu kurtarmak için, onun kanı temizdir diyerek, evet kızları biraz serkeşçe, bütün zamane kızları gibi ama, eh ne yapalım en azından katil ya da manyak değildirler diyorum kendi kendime. Bütün bunların karşılığında ne oluyorum, orospu çocuğu. Peki. Umurumda değil. Türlü çeşit insandan işittim bu hakareti, kız kardeşin dahil. Onunla yatmadım diye bana daha kötüsünü söyledi. Babandan bir beş yüz dolar aldım, ben istememiştim, ama parası var veriyor. Rusty Regan'ı bulma karşılığında bir bin dolar daha alacağım, bulabilirsem eğer. Şimdi de sen kalkmış on beş tane binlik teklif ediyorsun. Bu parayla adam olurum. On beş tane binlikle bir evim, bir arabam, dört takım elbisem olur. Vaka kaçıracağım korkusu olmadan tatile bile çıkabilirim. Harika. Ne karşılığında teklif ediyorsun bana bu parayı? Orospu çocuğu olmaya devam mı edeyim, yoksa beyefendi mi olmam gerekiyor, hani geçen gece senin arabada sızan ayyaş gibi?"

Taştan kadın heykeli gibi sessizdi.

"Pekâlâ," dedim üstüne basarak. "Onu alıp götüreceksin mi? Çok uzaklara, onun gibilerle baş edebildikleri, silahları, bıçakları, tuhaf tuhaf içkileri ondan uzak tutabilecekleri bir yere? Canına yandığının, bakarsın iyileşir bile, biliyor musun. Olmayacak iş değil."

Ayağa kalktı, ağır adımlarla pencerelerin yanına gitti. Perdeler ağır fildişi katlar halinde ayaklarının dibine dökülüyordu. Onların arasında durdu, dışarıya, iyice kararan yamaçlara baktı. Hiç kıpırdamıyordu, neredeyse perdelerle karışmış gitmişti. Elleri iki yanına düşmüştü. Hiç kıpırtısız eller. Döndü, odayı boyu boyunca katetti, görmeyen gözlerle yanımdan geçti gitti. Arkama geçince, derin bir soluk alıp konuşmaya başladı.

"Bataklığın dibinde o," dedi. "Korkunç, çürük bir şey. Ben yaptım. Aynen dediğin gibi yaptım. Eddie Mars'a gittim. Carmen eve geldi, anlattı bana olan bitenleri, tıpkı bir çocuk gibi. O normal değil. Polis her şeyi itiraf ettirirdi ona. Hatta bir süre sonra kendisi anlatıp yapağıyla övünürdü. Hele babamın haberi olsa, o gün polisi çağırır, her şeyi onlara anlatırdı. Aynı günün gecesi de ölürdü. Ölmesi de değil de — ölürken ne düşüneceği önemli. Rusty kötü insan değildi. Onu sevmedim. Fena adam değildi herhalde, ne bileyim. Sadece bana hiçbir şey demedi, ne dirisi ne de ölüsü, babamın bilmemesi çok daha önemliydi."

"Sen de saldın Carmen'i ortalığa," dedim, "başı başka belalara girsin diye."

"Zaman kazanmak istiyordum. Sadece zaman. Yanlış yaptım, tabii. Belki kendisi bile unuttur olup bitenleri sanıyordum. O nöbetler sırasında yaptıklarını unuttuyorlar, diye duymuştum. Belki de unuttu. Eddie'nin elimde avucumda ne varsa sızdıracağını biliyordum, ama umurumda değildi. Yardıma ihtiyacım vardı ve bana ancak onun gibi biri yardım edebilirdi... Bütün bunlar gerçekten oluyor mu diye düşündüğüm zamanlar oldu. Kimileyin de bir an önce sarhoş olmam gereken zamanlar — günün hangi saati olursa olsun. Bir an önce, çok çabuk, çarçabuk."

"Onu buradan götüreceksin," dedim. "Bunu da bir an önce yapacaksın, çabuk, çarçabuk."

Sırtı hâlâ bana dönüktü. Usulca, "Peki ya sen?" dedi.

"Dert etme. Şimdi gidiyorum. Sana üç gün mühlet. Üç gün içinde gittin, gittin.

Gitmedin, baklayı ağzımdan çıkarırım. Hem sanma ki şaka yapıyorum."

Birden döndü. "Sana ne diyeceğimi bilemiyorum. Nereden başlayacağımı."

"Tamam, tamam. Hemen burayı terk et ve gözünü bir an bile onun üzerinden ayırma. Söz mü?"

"Söz. Eddie—"

"Eddie'yi unut. Biraz dinlendikten sonra gidip onu görürüm ben. Eddie'yi hallederim."

"Seni öldürmeye çalışacaktır."

"Ha ya," dedim. "En iyi adamı beceremedi. Ötekileri de göze alacağız. Norris biliyor mu?"

"Hiçbir şey söylemez."

"Bildiğini tahmin etmiştim."

Hızla döndüm, odayı boylu boyunca geçip dışarı çıktım, karo döşeli basamaklardan hole indim.

Çıkarken kimseye rastlamadım. Bu sefer şapkamı yalnız, beni bekler buldum. Dışarıda, göz alıcı bahçeler büyülüydü sanki, sanki çalılarının ardından küçük yabani gözler beni izliyor, sanki gün ışığının ta kendisi esrarengiz bir şeyler gizliyordu.

Arabama bindim, yamaçtan aşağı sürdüm.

Bir kere öldükten sonra nerede yattığın ne fark ederdi? Ha pis bir bataklıkta ha yüksek bir tepede mermer bir kaidenin altında? Ölüydün, büyük uykuyu uyuyordun, böyle şeyler seni üzemezdi artık. Petrol de su da birdi insana, rüzgâr da hava da. Sadece büyük uykuyu uyurdun, nasıl öldüğün ya da nerede can verdiğin belasına aldırış etmeden. Bense, ben bu belanın parçasıydım şimdi. Rusty Regan'dan çok daha fazla. Ama ihtiyarı esirgeyebilirdim. Tepesi sayvanlı yatağında, kanı çekilmiş elleri yorganın üzerinde kavuşturmuş, sakın sakın yatmış, bekliyordu. Kalbi uzak, belli belirsiz bir mırıltıydı. Düşünceleri küllerin rengindeydi. Ve çok geçmeden o da, Rusty Regan gibi, büyük uykuyu uyuyor olacaktı.

Şehre dönerken yol üzerinde bir barda mola verdim, iki duble Skoç yuvarladım.

Keyfimi yerine getirmedi. Bana Gümüş Peruğu hatırlatmaktan başka işe yaramadı. Onu da bir daha hiç görmedim.

SON

SONSÖZ

CHANDLER'IN MARLOWE'U Hercule Poirot gibi çokbilmiş bir Avrupalı değildir, ama bürosunda gereğinde Proust lafi edilir; Mike Hammer'in başa çıktıklarıyla pekâlâ başa çıkabilir, hem de "sıkı" ve "sert" olmayı onun kadar abartmadan; insan sarrafıdır ama kesinlikle taşralı bir Miss Marple değildir; içinde yaşadığı toplumun yozluklarını, çürümüşlüklerini çok iyi bilir ama Dashiell Hammett'in Sam Spade'i gibi vaaz vermez; hayatın sunduğu zevklere düşkündür ama bir Nero Wolfe gibi orkide cinsinden pahalı takıntıları yoktur, küçük bekâr odası, viskisi, satranç takımı ona yeter, hayatında bir kadın —ya da erkek, kedi, köpek, kuş, sekreter, biri— var mıdır yok mudur belli değildir. Birine bağlanması zordur aslında.

Şehirleri sever, geceyi sever, özgürlüğünü sever; yaratıcısı Raymond Chandler için "serseri bir melek gibi yazıyor" denmiştir. Kendisi, Philip Marlowe ise "gecenin şövalyesi" diye anılmıştır.

Böyle şatafatlı, hafif edebi etiketlere pek aldırış etmez. Ya da etmez görünür. Yaratıcısı Raymond Chandler'ın çocukluğunu Londra, Paris ve Almanya'da geçirdiğini, seçkin okulları bitirdiğini düşünürseniz, Marlowe'un da özel dedektiflikten öte yetenekleri olduğunu düşünebilirsiniz. Önemli değil. Onun dünyaya sunmak istediği imge, "dünyanın iç yüzünü" görmüş, bu yüzden de insanlara pek güvenmeyen, kendi kendine yeten bir "şehir gezgini" imgesidir. Hazırcevaptır. Yakışıklıdır. ("Öyle olduğunu" başkaları söyler.) Duygusaldır. (Kendisi itiraf eder.)

En iyi maceraları —bence—, Büyük Uyku (1939), Farewell My Lovely (Elveda Güzelim - 1940), The Little Sister (Küçük kız kardeş - 1949) ve bir polisiye romandan öte, düpedüz büyük bir roman olan The Long Goodbye'dır (Uzun Veda - 1954). Bunlarda, onu Joyce'un Dublin'i, Faulkner'in Yoknapatawpha'si gibi bir şey olan sevgili Los Angeles'ı ve civarında görürüz. Bu maceraların hepsinde esrar yavaş yavaş çözüldükçe, sisler dağıldıkça şık, temiz, lekesiz "big business"ın kirli işlerini gördürdüğü uzantısı olduğu ortaya çıkan yeraltı dünyasıyla burun buruna geliriz.

Marlowe sever bu "ulaklar" dünyasını. Onların içinde gezindikleri alaca karanlık kuşağını, gözüpekliklerini, kendisinininkine benzeyen romantik yitmişliklerini "tutar". Tutmadığı, sevmediği bu dünyadan öbür dünyaya, zenginlerin, yırtmışların dünyasına sıçramak için fırsat kollayan küçük çıkarıcılar, dostlarını göz kırpmadan satacak olanlar, kalleşlerdir. Ya da öbür dünyadan, zenginler dünyasından olup da sırf eğlence olsun diye ara sıra yeraltı dünyasına uğrayan asalak tipler; insanlarla kedi-fare oyunu oynayan, sonra onları ortalıkta bırakıveren zengin kızlar, ipek kimono giyip kokain kullanan, öğleye kadar uyuyan milyonerler...

Bu cümleden olmak üzere, kadınlara pek güvenmez. Elveda Güzelim'de kabadayı Moose Malloy'u, Büyük Uyku'da harbi içki kaçakçısı Rusty Regan'ı, hele hele erkek dostluğuna —bir entelektüelle bir eylem adamının kusursuz dostluğuna— adanmış bir destan olan Uzun Veda'da, yazar Terry Lenox'u "satan" hep bu ulaklar dünyasının en az romantik unsurları, kadınlardır. Onlar (romanlarından yapılan filmlerdeki, Lauren Bacall ya da Charlotte Rampling'i getirin gözünüzün önüne!) nefis bacakları ve kısık kedi bakışlarıyla durumlara erkeklerden önce hâkim olup "malı götürme" eğilimindedirler.

Oysa "malı götürmek" Marlowe'un kitabında en son sırada yer alan erdemdir. O ünlü "günde yirmi beş dolar artı masraflar" formülü, onun yaşanan it dalaşına karışmayıp bunun yerine "insanlık komedyası"nı seyretmek, onların hırslarına şaşmak ve kendi odasına çekilebilmek ayrıcalığı için ödediği bedelden başka bir şey değildir. Yakın dostu ve çağdaşı John Houseman'in deyişiyle, "Marlowe ve onun gibiler Amerikan toplumundaki en son dürüst kahramanlardır; işlerini yaparlar ve paralarını alırlar; hırslı değildirler, başkalarının ayağını kaydırarak yükselmektense hiç

yükselmeyi yeğlerler; ne dünya liderliğinde gözleri vardır, ne de kendi zaafalarını başkalarını itip kakarak örtmek isterler."

Durup seyretmenin yetmediğini, namussuzluğa karşı tek ve kesin ilacın Protestan iş ahlakı olmadığını düşünenlerin kahramanı olmayabilir Marlowe. Ama bu kadar hoşgörüsüz olmayanlar onun kronik seyirciliği sonucunda geliştirdiği keskin alaycılığını; kentine olan sadakatini; onun manzaraları karşısında duyduğu heyecanı; olayları, ne olursa olsun, neden-sonuç ilişkisi içinde görüşündeki berraklığı, sert erkek kalıbı altındaki ergen yüreğini seveceklerdir.

Garip bir rastlantı, Chandler'ın Marlowe'unu Salinger'ın Holden Caulfield'ini (Gönülçelen) keşfettiğim sıralar keşfetmişim. Hâlâ o kanıdayım ki iki kahraman birbirine ancak bu kadar benzeyebilir. Aynı iflah olmaz kentlilik bilinci, aynı alaycılık, aynı duygusallık, aynı "büyüme reddediş", bir yandan da dünyaya ilişkin o derin, yetişkin hüznü —bazı insanlar bu duyguyla doğarlar — onları yakın akraba kılar. Gönülçelen'in sonunda Holden Caulfield'e ne olduğunu bilmiyoruz; belki "büyüyünce" Kaliforniya'ya yerleşip Philip Marlowe olmuştur. Marlowe'un maceralarını bir tür "büyümüş" Holden Caulfield'in başından geçenler gözüyle okumanızı öneririm. O zaman, Marlowe —en azından bazı okurlara— çok tanıdık gelecektir.

Ahmet Ümit